

Flacăra 1

Magazin ilustrat fondat în 1911 ● 80 pagini ● 10.000 lei ● anul 2000

● DOSAR

Cea mai mare colecție
privată „Eminescu”

● ANCHETĂ

Românii sunt expuși la
moarte radioactivă

● REPORTAJ

Pușcașii marini americani
încălțați de un român

● TOP SECTER

Președintele „Primăverii de la
Praga” a fost agent sovietic

IRINA MOVILĂ
de la desenator
tehnic la actriță

Când totul este monoton...

Încercați și altceva!

*Your Partner for Networking
and Digital Communications*

**Blue Ridge International
Computers S.R.L.**

SERVICII PLOTARE

...RU, COLOR, FULL-COLOR

600 DPI

P/10621

Șos. Ștefan cel Mare, nr.50, București Tel.:210.68.28/210.68.29 Fax:211.69.68
e-mail:atronic@bluridge.eunet.ro

INTRAROM

COMPANIA Cu o suprafață de 3000 mp și peste 2000 mp pentru birouri, având cele mai moderne dotări, INTRAROM se poate compara cu orice altă companie din Europa și din lume. INTRAROM dispune și de cele mai noi și mai performante linii de producție în tehnologie S.M.D. din România. Facilitățile de fabricație cu un înalt grad de automatizare acoperă întreg spectrul de activități legate de producția de serie, cum ar fi: echiparea plăcilor de cablaj imprimat, lipire, testare, duranță, montare etc.

ACTIVITĂȚI Obiectul de activitate al INTRAROM îl constituie producția de echipamente pentru telecomunicații. Pe lângă aceasta, societatea asigură activități de instalare și servicii, integrare de sisteme informatice, precum și dezvoltarea de software de aplicații în diverse domenii. INTRAROM asigură servicii post-livrare pentru toate produsele oferite clienților. Prin aceasta se asigură funcționarea continuă a produselor instalate, la condițiile specifice și corectarea completă și eficientă a tuturor disfuncționalităților din operare, creând o relație de parteneriat cu clienții, care are în vedere evaluarea necesităților și dezbateră problemelor acestora.

CALITATE Un factor important care determină activitatea INTRAROM este preocuparea pentru CALITATEA produselor și serviciilor oferite. În acest sens, INTRAROM a introdus conceptul calității totale, în conformitate cu standardele internaționale ISO 9000, care presupune testarea continuă nu numai a materialelor și a procedurilor de fabricație, ci a tuturor activităților și proceselor, la toate nivelurile companiei. Certificarea ISO 9002 a fost obținută în luna iulie a anului 1997, în urma auditului făcut de prestigioasa firmă BUREAU VERITAS QUALITY INTERNATIONAL.

PERSONAL Instruirea și specializarea sunt factori foarte importanți în selectarea personalului companiei. 60% din angajați au studii superioare și sunt familiarizați cu utilizarea calculatoarelor pentru a putea folosi sistemul informatic al firmei. Pentru menținerea la nivelul tehnologiei impuse de dinamica domeniilor de activitate ale companiei se aplică personalului angajat un program continuu de școlarizare în țară și în străinătate.

SOFTWARE O direcție prioritară a dezvoltării companiei o constituie dezvoltarea de software de aplicații și realizarea de proiecte informatice „la cheie”, care asigură integrarea celor mai noi tehnologii hardware și software. Se are în vedere cooperarea cu INTRACOM pentru realizarea unor proiecte informatice al căror beneficiar este Uniunea Europeană.

Strada Fabrica de Glucoză nr.17, sector 2, București, 72322
Tel. (+) 401 210 05 20, 210 05 21, 210 05 23, Fax (+) 401 210 05 22

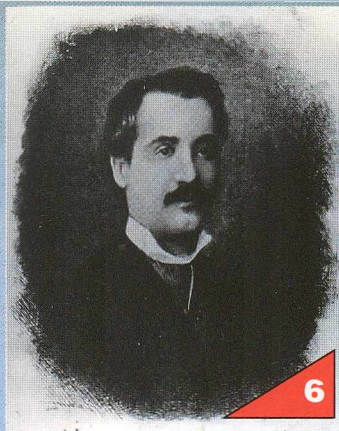
VIITORUL TĂU COMUNICĂ PRIN NOI

CLIENTI Performanțele și calitatea produselor și serviciilor oferite de compania noastră au făcut din INTRAROM un partener de încredere pentru clienți importanți cum ar fi regiile autonome ROMTELECOM, LOTERIA NAȚIONALĂ, SNCFR sau RENEL. În acest sens, în 1997 a fost livrat către ROMTELECOM un număr de 9000 de telefoane publice cu cartelă cu cip, produse integral în România, INTRAROM devenind astfel principalul furnizor pentru aceste tipuri de echipament. De asemenea, INTRAROM participă ca partener al firmelor ALCATEL-NORVEGIA și IDT ALSTON din S.U.A., la implementarea proiectului finanțat de BERD, de contorizare automată a convorbirilor telefonice (CALL COLLECTION), al cărui beneficiar este ROMTELECOM.

EXPORT Partenerul principal al INTRAROM în activitatea de export este grupul INTRACOM din Grecia, volumul vânzărilor de echipamente și servicii către acesta depășind 5.325.000 USD. De asemenea, în cursul anului 1997 a început colaborarea cu firma IDT ALSTON din S.U.A., concretizată prin producția locală a interfețelor de centrală necesare în cadrul proiectului CALL COLLECTION, menționat anterior, livrările către ROMTELECOM fiind în curs. Legat de aceasta, MIKE MOORE, președintele IDT ALSTON, a declarat: „Acordul cu INTRAROM este o parte importantă a strategiei noastre globale de marketing. Pentru distribuția produselor noastre avem nevoie de parteneri locali puternici și capabili, și credem că INTRAROM, cu o dotare de înalt nivel tehnic și o pregătire a personalului la standarde occidentale, este cea mai potrivită companie românească pentru activitățile de producție pe care le avem în vedere. Sperăm să ne extindem parteneriatul atât în România cât și pe alte piețe”.

6

24

29

50

57

DOSAR

6

Dumitru Grumăzescu are cea mai mare colecție privată „Eminescu“

IN MEMORIAM

10

Ion Rațiu

SPECTACOL POLITIC

12

Început de sfârșit de mileniu

CRONICĂ MĂRUNTĂ

15

Falșii Brâncuși: Am avut dreptate!

Senzaționala premoniție a unui pictor de biserici

ELTA s-a scindat!?

REPORTAJ

21

Pușcașii marini americani poartă bocanci cu glencuri inventate de un român

Sindromul DEVA

Regele Nabosny

ANCHETĂ

29

Boala secolului? SIDA

Moarte radioactivă

DOCUMENTAR

34

Războiul geofizic – ultimul cavaler al Apocalipsei

EXTERNE

38

Elțin a spălat putina

INTERVIU

40

George Arion în dialog cu Mihai Mănițiu: „Personajele mele nu se ceartă cu Istoria...”

CULTURA FĂRĂ FRONTIERE

42

Noua Regină a Modei

„Prietenilor mei cititori ai revistei «Flacăra», cu prietenie Jean-Paul Belmondo”

Revenirea lui Jack Nicholson

MAȘINĂ DE SCRIS

44

ARHIPELAGUL LITERELOR

46

Memorialul lui Pârvan

MUZICĂ

47

Muzica lui Bach, o victorioasă armă a Binelui

TEATRU

48

În rolul de director

FILM

50

Cu nașu' la psihiatru

Apocalipsa

TOP

52

PLASTICĂ

53

HOMO VIATOR

54

Copân

FAN

56

PROFIL

57

Irina Movilă

VIAȚĂ MONDENĂ

60

VIP – anchetă

Cristi Tabără sau cum reușește un ardelean în capitală

Lumea de la 1,17m în SUS

TOP SECRET

66

Ocuparea Cehoslovaciei pregătită încă din februarie '68

SPORT

69

Retro – '99

„Tricolorii” – A început numărătoarea inversă

Mundialito, între fiasco și excelent

UMOR

74

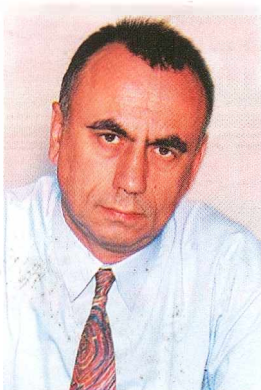
Anul 1999 văzut de Alex

HOROSCOPI

77

DIVERTISMENT

78

Îi vezi zilnic – zdrențăroși, murdari – la intersecția arterelor principale din orașe, prin tramvaie și autobuze, prin metrou. Unii au doar câțiva ani, alții sunt maturi sau chiar bătrâni. Fiecare încearcă prin cele mai diverse mijloace, potrivit înzestrării de la natură, să stoarcă de la semenii lor câțiva bănuți pentru hrană.

MODESTĂ PROPUNERE PENTRU TRANSFORMAREA CERȘITULUI ÎNTR-O AFACERE ÎN FOLOSUL SOCIETĂȚII

S-au încercat, fără succes, dar și fără multă convingere, mai multe metode pentru ca aspectul orașelor noastre – și așa dezolant – să nu mai fie urât și de cetele de cerșetori. Au fost alungați de polițiști, au fost strânși în locuri speciale pentru câteva zile – când se anunțau vizitatori importanți a căror vedere nu trebuia ultragiată de fapăturile jalnice. După câțva timp, zdrențăroșii au reapărut în aceleași locuri – asaltând mașinile oprite la stop, agățându-se de călătorii din mijloacele de transport în comun sau blocând intrarea în magazine, tânguindu-se, implorând să li se dea bani pentru a-și cumpăra o pâine. Înduioșați, unii se scotocesc prin buzunare și le lasă câțiva bănuți sau câteva bancnote. Unde se duc acești bani, ce se întâmplă cu ei, e greu de zis. Cert e că n-au nici un efect pozitiv în rezolvarea problemelor de care se izbesc cei ce întind mâna.

Și totuși, există o soluție de o simplitate uimitoare. Nimeni nu s-a gândit să le ofere acestor năpăstuiți ai soartei produse necesare alimentației. De pildă, banane. Într-o zi, un cerșetor cu putere de convingere și tenacitate în a înfrunta ploii și ninsori, ger și arșițe – și plasat într-un punct favorabil – ar putea căpăta cu ușurință, să zicem, treizeci de banane. Cinci dintre ele le-ar păstra pentru consumul propriu. Restul le-ar putea comercializa. Douăzeci și cinci de banane sănătoase, zdravene cântăresc cam cinci kilograme. Să pre-

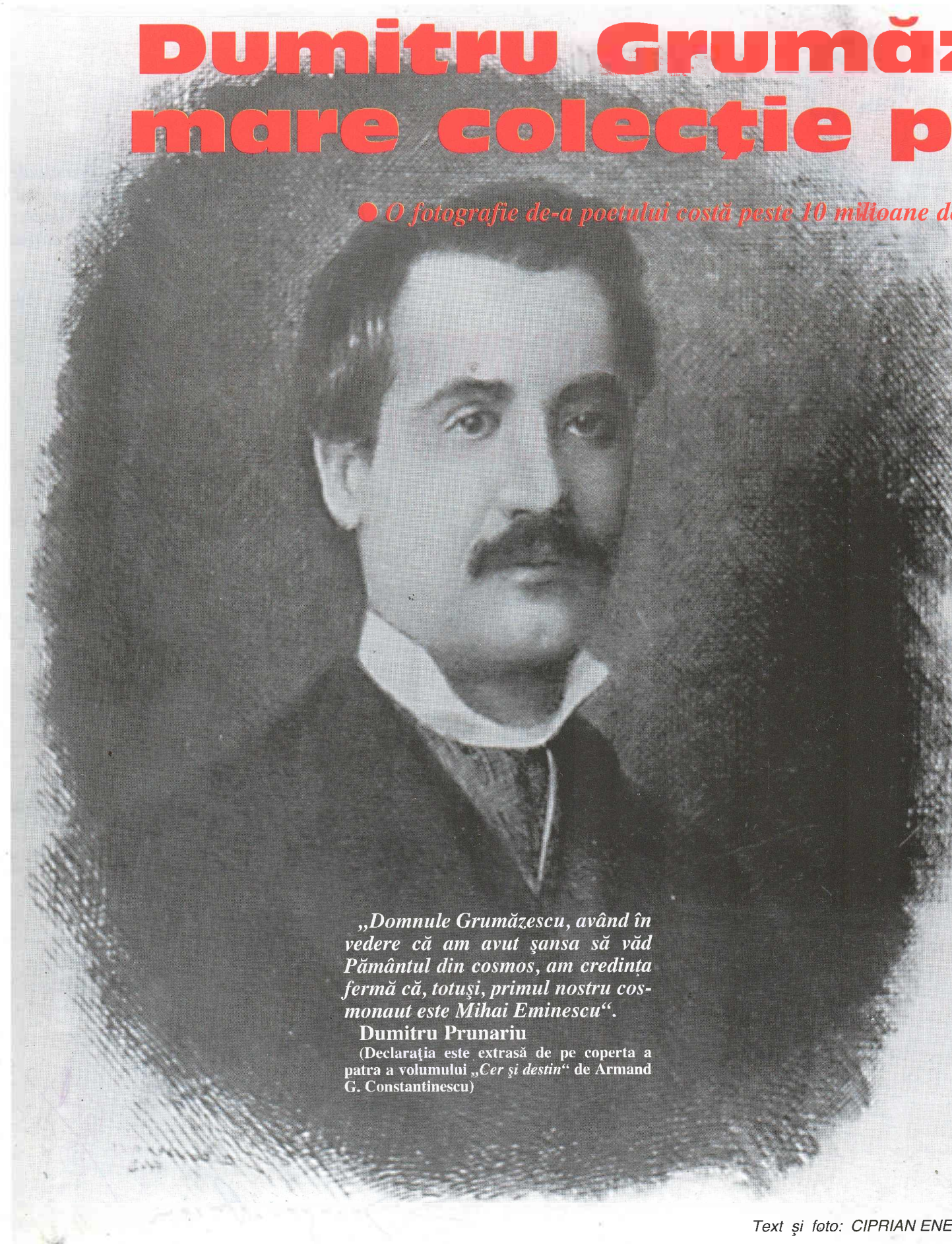
supunem că prețul pe piață este de 17.000 lei. Fericitul posesor al bananelor căpătate pe degeaba le-ar putea vinde rapid sub prețul pieței – să zicem cu 15.000 lei. Un calcul simplu ne arată că într-o zi ar putea câștiga 75.000 lei. Din aceștia și-ar opri 25.000 lei pentru alte necesități și restul i-ar pune deoparte. Într-o lună s-ar strânge 1.500.000 lei – sumă neimpozabilă. Încurajat de acest prim succes și, probabil, sătul să mănânce cinci banane pe zi, noul intrat în afaceri și-ar mai reduce porția zilnică îngurgitată, ar economisi, ar trăi cu mai multă chibzuință iar dintr-o dată veniturile lui lunare ar spori substanțial.

Punând banii la o bancă de încredere, după un an ar fi posesorul unui capital care i-ar putea permite să înjghebeze un mic sereleu. Dintr-o dată, s-ar trezi cu un alt statut social. În câțiva ani și-ar putea permite să aibă angajați, să lucreze mai puțin, să-și cumpere mașină și, la rândul lui, amintindu-și de unde a pornit, să ofere banane nevoiașilor care bântuie pe străzi și care abia așteaptă să le comercializeze pentru a scăpa de lipsuri. Fenomenul ar căpăta amploare și ar rezolva cu succes o gravă problemă socială. Totul e ca prețul bananelor, datorită politicii de dumping practicate de cerșetori, să nu scadă dramatic. În acest caz, s-ar putea face o reorientare spre alte produse alimentare – pâine, salam de Sibiu, icre negre.

Serge Brion

Dumitru Grumăz mare colecție p

● O fotografie de-a poetului costă peste 10 milioane de l

„Domnule Grumăzescu, având în vedere că am avut șansa să văd Pământul din cosmos, am credința fermă că, totuși, primul nostru cosmonaut este Mihai Eminescu“.

Dumitru Prunariu

(Declarația este extrasă de pe coperta a patra a volumului „Cer și destin“ de Armand G. Constantinescu)

Text și foto: CIPRIAN ENEA ■

escu are cea mai privată „Eminescu”

► Moștenitorii lui Alexandru Piru au refuzat să-i returneze colecționarului 18 volume.

Iosif Vulcan îi semnala pentru prima oară prezența în literatura română). Am toate cele 11 ediții îngrijite de Maiorescu între 1884 și 1913, inclusiv ediția princeps lansată la 23 decembrie 1883, dar pe care este înscris anul 1884. Conform Bibliotecii Academiei, îmi lipsesc foarte puține cărți din ceea ce s-a publicat din Eminescu. În schimb, am descoperit unele lucrări editate care nu sunt menționate de Academie. La aceste cărți au avut acces o serie de profesori universitari, printre care și Gavril Istrate, care s-a declarat realmente încântat de «descoperirile» făcute. Nu e zi lăsată de la Dumnezeu să nu introduc în colecția mea o filă, o știre cât de mică despre Eminescu. Am peste 800 de lucrări de artă plastică în care apare Eminescu, plus o serie de ilustrate originale, apărute în cărțile lui. Vreau să vă spun că am până și moneda bătută-n Uniunea Sovietică și pe care apare capul lui

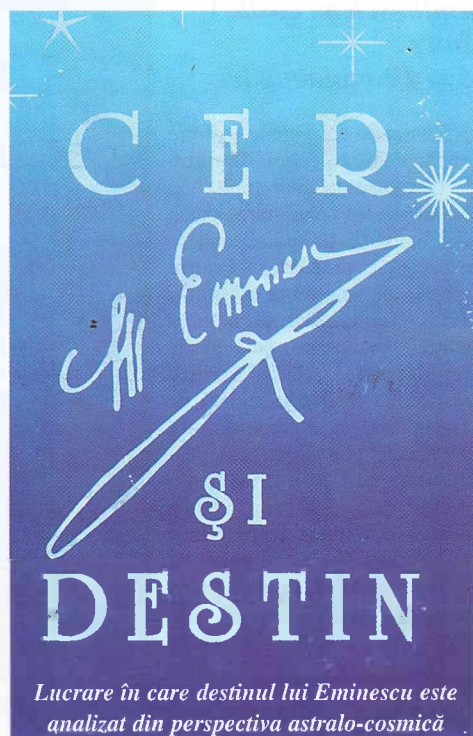
Revenindu-și din orbire, destinul i-a întins un volum de Eminescu

Povestea lui Dumitru Grumăzescu adună prezența ei fascinația copilăriei lui Creangă, zeflemeaua lui Caragiale, „molcoșenia” sfârșită a lui Slavici și strălucirea eminesciană. S-a născut în județul Neamț. Un tragic accident l-a privat total de lumina ochilor câțiva ani buni. Printr-un miracol, la 14 ani, și-a recăpătat vederea în timp ce se afla pe patul spitalului Sfântul Spiridon din Iași. Printre poezii care circulau atunci o carte de versuri fără coperte și fără cotor. Copilul a citit cărțuia dar, de rușine, nu a pus întrebări celor din jur. A restituit cartea pur și simplu fără a cunoaște cine a scris poeziile cu pricina. Un an mai târziu se afla exact de ziua lui (26 octombrie) într-o librărie și răsfoia diverse volume. La un moment dat a deschis o carte și și-a dat seama că știa de undeva poeziile de acolo. Brusc, și-a amintit de volumul zdrăncătos pe care-l citise în spital. Atunci a revenit la pagina de gardă și a văzut fotografia lui Eminescu. Din acea clipă, în mintea adolescentului a încolțit ideea de a strânge tot ceea ce a scris Eminescu și ce s-a

scris despre el. De atunci au trecut exact 40 de ani. Dorința de a realiza o colecție având drept temă „Eminescu” a devenit din ce în ce mai mare, mai arzătoare și mai îndrăzneată. Astfel că Dumitru Grumăzescu a adunat până acum aproximativ 7.000 de exponate legate de numele poetului național. Cărți, reviste, manuscrise, fotografii de epocă, statui, vederi, teze de doctorat, picturi și alte obiecte care mai de care mai diverse alcătuiesc cea mai impresionantă colecție privată din lume cu tematică eminesciană.

Niciodată nu poți avea tot despre Eminescu

„Tot ce se numește revistă, ziar, carte în care să fi scris Eminescu sau în care să se fi scris despre Eminescu se regăsește și în colecția mea, ne dezvăluie Dumitru Grumăzescu. Asta nu înseamnă că eu le am absolut pe toate. Așa ceva nu este posibil și nu cred că va fi vreodată. Dar, cu cât se află mai multe lucruri la un loc, cu atât mai bine. Pot să vă spun că dețin întreaga colecție a revistei «Familia» din anul în care a debutat poetul (inclusiv numărul de debut, în care

Lucrare în care destinul lui Eminescu este
analizat din perspectiva astralo-cosmică

Eminescu. Este știut faptul că Eminescu a fost tradus în mai multe limbi. Ele sunt nu mai puțin de 66. În colecția mea se află cărți eminesciene publicate-n străinătate care «acoperă» nu mai puțin de 48 de limbi. Am adunat chiar și extemporale despre Eminescu.“

Ediția princeps a poeziilor eminesciene costă între 5 și 10 milioane lei

Evident că unele dintre exponatele colecției Dumitru I. Grumăzescu sunt mult mai valoroase și mai rare decât un banal extemporal sau o ilustrată recentă. Printre piesele de rezistență ale domnului Grumăzescu se numără ediția princeps pe hârtie semicretată (la vremea respectivă tipărindu-se 100 de exemplare) și două fotografii de epocă: „Eu posed cea de-a doua și cea de-a treia fotografie care i-au fost făcute poetului. A doua fotografie a fost realizată la cererea lui Alecsandri și a apărut pe celebrul panou al Junimiștilor. Astăzi se mai păstrează cinci exemplare. Din cea de-a treia fotografie se mai păstrează trei exemplare, dintre

care al meu are cartonul original și ștampila atelierului fotografic. Aici, la numărul 12 de pe strada Alexandru Lăpușeanu, s-au pozat multe personalități ale României, printre care Kogălniceanu și Alecsandri. Despre prima fotografie vreau să vă spun că la ora actuală se mai află doar patru, dar nici una într-o

colecție privată. Din acest motiv n-am putut-o achiziționa. Cea de-a treia fotografie are o istorie interesantă. Un colecționar se confruntă mereu cu nevoia de bani pentru a achiziționa noi exponate dar, de cele mai multe ori, nu-i are. Uneori însă, în astfel de cazuri, se mai întâmplă și miracole. În urmă cu vreo doi ani a venit la mine o doamnă din Iași, care-mi cunoștea pasiunea și preocupările, și mi-a spus: «Doamne, eu dețin cea de-a treia fotografie a lui Eminescu și pentru că te cunosc foarte bine aș vrea să ți-o vând cu cincizeci de mii de lei». «Doamnă, i-am replicat eu, prețul este de câteva sute de ori mai mare (știam pe cineva care cu patru ani înaintea acestei întâmplări vânduse o astfel de fotografie în București cu 4.000.000 lei). Dar vă mărturisesc faptul că nu am acești bani». Văzând că vorbește serios, i-am dat 100.000 de lei. Femeia a luat doar 50.000 lei a pus restul banilor pe masă, m-a salutat politicos și a plecat. Tot c donație a fost și ediția princeps, pe hârtie cretată, pe care am primit-o în 1984 de la o fetiță. Un astfel de volum se vinde cu 5.000.000 - 10.000.000 lei. După mine, acesta este un preț mic, dar asta-i piața. Pe de altă parte, sunt și indivizi care te tentează cu fel de fel de sume exor-

bitante. Cu puțin timp în urmă cineva mi-a cerut pe o astfel de carte 25.000 dolari. Bineînțeles că nici n-am stat cu el la discuție. Problema acestor exponate nu este banul ci modul în care noi reușim să transmitem tezaurul mai departe.“

„Luceafărul“ în miniatură

Expoziții de kitsch-uri „eminesciene” cu circuit închis

Colecționarii, fie că-și dispută același teritoriu sau că au teme separate, se cunosc între ei. Uneori apare rivalitatea. Așa s-au petrecut lucrurile între Dumitru Grumăzescu și Ion Rogojanu (un colecționar mai mult de tipărituri „Eminescu”). Lucrurile au mers până acolo încât, atunci când a aflat că Grumăzescu dorește să-și doneze colecția muzeului de la Ipotești, Rogojanu s-a dat peste cap și a făcut-o înaintea prietenului său. Dumitru Grumăzescu vrea să-i adune pe acești colecționari și să organizeze o expoziție cu kitsch-urile la adresa lui Eminescu. Dar el crede că o astfel de manifestare trebuie să se desfășoare doar în cadrul unui circuit închis: „Sunt

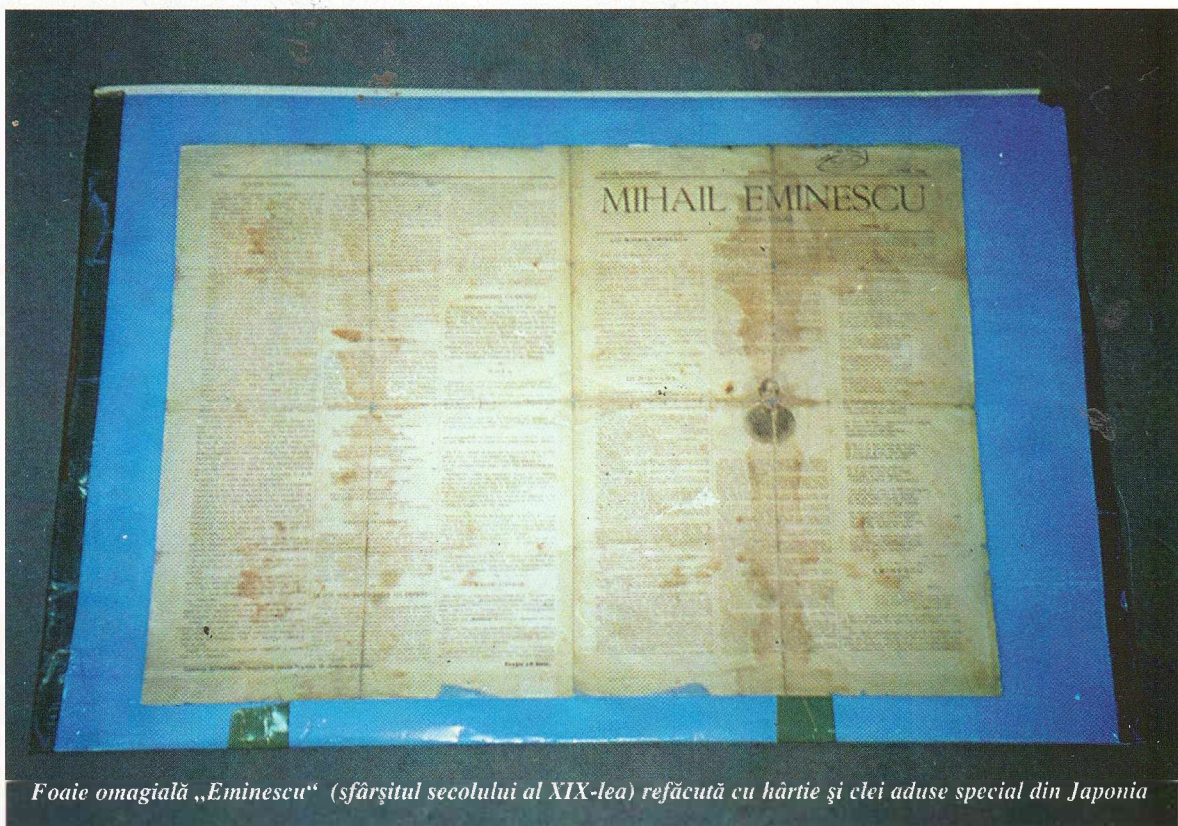
întâmpnat ca un individ să intre la mine-n anticariat și dintr-una-n alta mă întreabă: «Domnule, e adevărat că la data cutare Eminescu era în pod la Academia Mihăileană și făcea cutare lucru cu Veronica?» M-am uitat atunci la el și i-am spus: «Dacă dumneata numai atât vrei să știi despre Eminescu, mai bine să vorbim despre altceva».

Nu sunt obsedat de Eminescu; îmi plac mai mult Minulescu, Voiculescu, Pillat

Dumitru Grumăzescu ne-a declarat că nu este nici obsedat și nici complexat de Eminescu. Mai mult, poezii săi preferați sunt Minulescu, Voiculescu și Pillat. Nici pasiunea

Furtul unei cărți este un act de cultură

Ideea de a înființa o bibliotecă a fost pusă oarecum în practică de Dumitru Grumăzescu. El are peste 400 de cărți împrumutate (unele rare sau foarte rare), solicitate în diverse scopuri, precum realizarea unor teze de doctorat, scrierea unor istorii literare etc. Cu toate că nu de puține ori a fost țepuit, colecționarul continuă să creadă în ideea de liberă circulație a valorilor: „Sunt destui oameni care «uită» să îmi restituie volumele împrumutate. O astfel de problemă am avut-o și cu moștenitorii prietenului meu, Alexandru Piru. Eu i-am împrumutat 18 volume scrise de Octav Minar în perioada 1914–1925. Despre acest biograf al lui Eminescu se crede că a falsificat multe lucruri și Piru voia să-l combată. Cele mai multe dintre volume aveau pe ele ștampila «Colecția Eminescu, Dumitru I. Grumăzescu». Când Piru n-a mai fost printre noi, m-am dus la urmașii lui să le cer să-mi restituie volumele. Cel mai mult s-a opus o poezesă, am senzația că Aura Mușat. O femeie foarte simpatcă de altfel, dar care nu voia să piardă nimic din moștenirea marelui critic. În altă ordine de idei, mă confrunt tot timpul cu studenții care furau cărți din anticariatul meu de pe Lăpușneanu. Când îl prind pe câte unul nu-l dau pe mâna poliției. Îi cer carnetul de note. Dacă au de la opt în sus, îi dăruiesc volumul și-l fac prietenul anticariatului. Dacă are sub 7,50 îi spun să nu-l mai prind niciodată în anticariatul meu, pentru că eu nu încurajez trântorii. În ultimă instanță să știți că furtul unei cărți este un act de cultură”.

Foaie omagială „Eminescu” (sfârșitul secolului al XIX-lea) refăcută cu hârtie și clei aduse special din Japonia

foarte multe informații care nu trebuie să ajungă pe mâna oamenilor de duzină, pentru că ele pot căpăta un cu totul alt curs. Vedeți dumneavoastră, masele sunt dornice de picanterii și can-can și denaturează semnificația reală a faptelor. Eminescu a fost un personaj încă înainte de a se naște oficial. Dumitru Murărașu spune în cartea sa „Viața și opera” că poetul s-ar fi născut la 20 decembrie. Și aici apar tot soiul de argumente. La un moment dat se spune că, întrucât părinții lui Eminescu erau foarte credincioși, nu și-ar fi putut concepe atunci copilul sub nici o formă deoarece se aflau în postul Paștelui. Într-o carte a lui Armand Constantinescu intitulată „Cărți și destin” se vorbește despre o totală neconcordanță astralo-cosmică, pentru că Eminescu s-a născut pe 15 ianuarie. Așadar, toate aceste speculații nu fac altceva decât să-l îndepărteze pe Eminescu de noi și să ni-l arate printr-un fel de păclă. S-a

sa de colecționar nu se rezumă doar la Luceafărul poeziei românești. El posedă o serie de cărți rare, printre care la mare preț se află elzeviruri (cărți de mărimea unor pachete de țigări editate între 1550–1750 în Belgia și Olanda) și incunabule (volume tipărite înainte de 1450, data apariției tiparului Gutenberg). Domnul Grumăzescu are cărți cu dimensiuni și forme extrem de variate (unele sunt mai mici decât unghia). Tot în biblioteca lui Dumitru Grumăzescu se află și o colecție Creangă și cea mai importantă colecție privată Jules Verne din România. Colecția sa de volume este însă mult mai impresionantă. Proprietarul ei dorește chiar să realizeze o bibliotecă pentru publicul larg. Dar toate încercările sale de a găsi o soluție în acest sens s-au izbit de refuzul autorităților ieșene care nu au acceptat să-i întindă o mână de ajutor.

Am noroc de faptul că familia mea înțelege

Dar preocupările lui Dumitru Grumăzescu nu se rezumă doar la colecția diverselor lucrări. În anticariatul său se află sediul Academiei Literare „Păstorel Teodoreanu”, sub tutela căreia funcționează „cea mai intensă și mai spumoasă viață epigramistică din România”. Domnul Grumăzescu este președintele Societății Internaționale „Mihail Eminescu”: „Sună pretențios, ne declară colecționarul, dar această societate are un singur scop: cunoașterea și răspândirea operei lui Eminescu. De asemenea, sunt membru fondator a mai multe societăți și fundații. De fapt, toate veniturile obținute din activitatea de anticar le reinvestesc în astfel de activități. Norocul meu este că familia mă înțelege și mă susține.”

Ion RAȚIU - de

Luni, 17 ianuarie, în jurul orei 2,30, s-a stins din viață la Londra fruntașul țărănist Ion Rațiu, unul dintre cei mai demni reprezentanți ai clasei politice românești din ultimii 50 de ani.

Descendent al unei familii de memorandiști, Ion Rațiu s-a născut la 6 iunie 1917 la Turda.

Licențiat în Drept al Universității din Cluj (1934-1938) și doctor în Științe Politice al Universității din Cambridge (1940-1943).

Cancelar diurnist la Legația română din Londra din aprilie 1940. În luna septembrie a aceluiași an este rechemat în țară, dar demisionează și obține azil politic în Marea Britanie. Ziarișt la BBC, corespondent la Paris al „International News Service” pe perioada Conferinței de Pace,

Ion Rațiu devine, în timp, un prosper om de afaceri, proprietar și administrator al mai multor companii de navigație. Membru și președinte a numeroase organizații politice, culturale, diplomatice sau sportive, cum ar fi PEN – International, Federația Internațională a Jurnaliștilor Liberi, Foreign Press Association, Public Speaker's Association etc.

Începând cu 1936 publică studii de drept, lucrări cu caracter politic și economic, o piesă de teatru precum și numeroase articole atât în presa din România cât și în cea internațională.

A fondat publicațiile „Românul liber” (1985), „Cotidianul” (1991) și a fost editor – împreună cu Nicolae Manolescu – al revistei „România Literară” (1993).

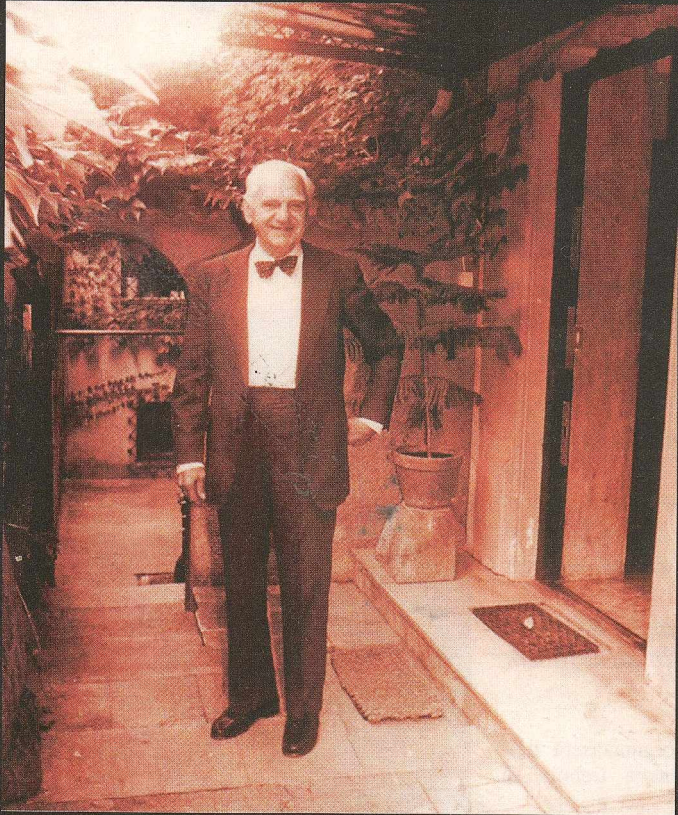
Membru al Partidului Național Țărănesc din tinerețe. În 1940, la Londra, devine membru al Comitetului Executiv al „Mișcării Românilor Liberi”. Președinte (1965-1985) și președinte de onoare (din 1985) al Asociației Culturale a Românilor din Anglia; președinte al Uniunii Mondiale a Românilor Liberi (din 1985).

Repatriat la 24 ianuarie 1990, Ion Rațiu se impune ca un membru marcant al PNȚCD fiind și primul candidat la președinție al acestui partid la alegerile din 1990. În septembrie 1991, este ales vicepreședinte al partidului. Deputat PNȚCD de Cluj (1990-1996) și, din noiembrie 1996, deputat de Arad. Vicepreședinte al Camerei Deputaților în ultimele două legislaturi.

După 1990 devine membru, președinte sau fondator al mai multor organisme cu caracter cultural și filantropic: membru de onoare al Uniunii Scriitorilor din România, membru de onoare al Fundației „Doris” pentru combaterea bolii SIDA, membru al Asociației Ziariștilor din România, președinte de onoare – alături de Corneliu Coposu – al Fundației „Iuliu Maniu”, membru fondator al Fundației Bibliotecii Naționale, membru de onoare al Societății „George Enescu”, întemeietor al Catedrei de studii românești „Ion Rațiu” la Universitatea Georgetown din Washington D.C.

Funerariile au avut loc duminică 22 ianuarie la Turda, orașul natal al lui Ion Rațiu, la ceremonii participând peste 10.000 de oameni. Ziua înmormântării a fost decretată zi de doliu în Turda, în semn de omagiu pentru Ion Rațiu, unul dintre puținii noștri politicieni care și-au făcut datoria față de țară cu demnitate.

mnitatea în politică

La una dintre Galele decernării Premiilor „Flacăra“, alături de Iosif Sava

Început de sfârșit de mileniu

A sărbători de două ori la rând intrarea într-un nou mileniu este, cu siguranță, o afacere foarte rentabilă pentru toată lumea. Companiile de turism, hotelurile, restaurantele și toate localurile nu au decât de câștigat organizând „Revelionul Mileniului” în dublu exemplar – la preturi „speciale”, firește. Producătorii și comercianții tuturor mărfurilor pe care se poate inscripționa ceva cât de cât legat de eveniment vor aplica, de două ori, „indexările” de rigoare. Impresarii, artiștii, instituțiile de cultură și divertisment vor organiza un al doilea rând de spectacole... unice, în vreme ce politicienii – dar și sportivii – își vor împărți titlurile de „ultimul/ primul președinte/ campion mondial de cricket din mileniul doi/trei”.

Nu am nici cea mai vagă îndoială că, peste 11 luni, toată lumea o s-o ia de la început cu pregătirile pentru trecerea în noul mileniu. Ridicând din umeri cu suavitate, toți cei care au susținut sus și tare că acest moment s-a petrecut la ora 24.00 a zilei de 31 decembrie 1999 or să spună: „Da, domnule, da’ între timp ne-au convins ăia care o au pe-asta cu aritmetica și vrem să ne reparăm greșeala”.

Și astfel, lumea întreagă va trece din nou, cu artificii și șampanie, în mileniul trei, în vreme ce românii le va rămâne să se întrebe dacă măcar au ieșit din Epoca de Aur...

Privatizare să fie, da’ s-o știm și noi

Cine susține și azi că în România privatizarea se face prea lent este cu siguranță cârtitor din naștere. Din contră, se privatizează într-un ritm atât de alert încât nici n-apuci să bagi de seamă procesul decât atunci când este deja încheiat. Bunăoară, piețele din sectorul 4 al Capitalei – nu trebuiau să se privatizeze și ele odată și odată? Ba trebuiau! Zis și făcut – și nu așa, pe șest, ci conform legii, prin licitație publică. Acum – că, absolut întâmplător, Consiliul de Administrație al firmei câștigătoare gema de consilieri locali

ai sectorului, adică ăia care organizaseră licitația – mă rog, asta e, cineva trebuia să câștige!

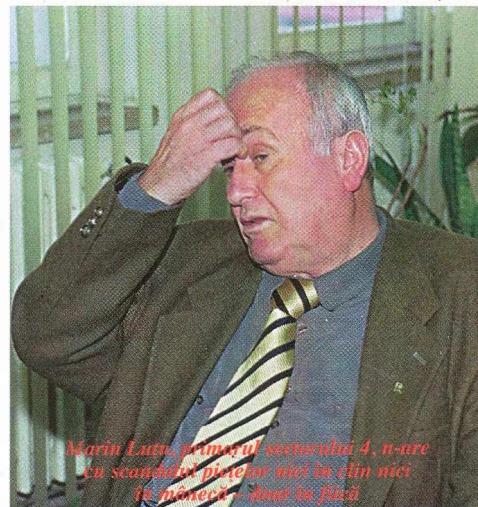
O adevărată mârlande s-a făcut însă cu primarul Marin Luțu, pe care toată presa l-a arătat cu degetul cum că ar fi și el puțin mârjit cu mizeria din piețe – or, spre deosebire de consilierii locali, omul n-avea nici o legătură cu respectivul Consiliu de Administrație, din care făcea parte doar fiica lui. Păi, până când o să ne mai legăm de părinți pentru faptele copiilor (vezi și cazul dramatic al fostului prefect la tot cartierul, Răducănoiu) sau invers?!

Foarte dură a fost și conducerea P.N.Ț.C.D., care – nici mai mult, nici mai

Text: TUDOR CĂLIN ZAROJANU ■

Foto: FLORIN IONIȚĂ, ROMPRES ■

puțin – le-a cerut țărăniștilor implicați să se dezimplete, adică să se retragă din bleste-

Marin Luțu, primarul sectorului 4, n-are cu scandalul piețelor nici în elin nici în mânăre. Doar în fiică

matul ăla de Consiliu de Administrație, că tot erau, astfel, bi-consilieri. Ceea ce ei, săracii, disciplinați, au și făcut.

Uite de-aia nu merge privatizarea în România!

Reformiștii de azi, sancționați de mâine

În dramaticele zile în care premierul Radu Vasile își negocia la sânge demisia despre care tocmai afirmase că nici nu intră în

RETRO

BEATRICE MOTĂȘ ■

1999

13.12 Radu Vasile refuză demisia și continuă răfuiala cu „talibanii” din PNȚCD ● Ministrul Noica avertizează: clădirile ce se pot prăbuși în cazul unui seism mai mare vor fi însemnate cu o bulină roșie

14.12 Mascaradă guvernamentală: Radu Vasile a fost revocat din funcție și înlocuit cu Alexandru Athanasiu; la sediul Guvernului, în încăperi diferite, au avut loc două ședințe: una condusă de Radu Vasile care s-a întâlnit cu susținătorii săi din PNȚCD și alta condusă de noul premier desemnat, Alexandru Athanasiu ● A fost arestat Marcel Ivan, fostul președinte al Credit Bank.

15.12 Propuneri pentru viitorul Executiv: Mugur Isărescu – premier, Valeriu Stoica – vicepremier, Petre Roman – ministru de Externe ● Un autocar cu cetățeni români a fost atacat și jefuit în Bulgaria ● Tele 7 abc s-a asociat cu grupul financiar „Gelsor” ● Regele Mihai a sosit în România

16.12 Președintele Emil Constantinescu l-a desemnat pe Mugur Isărescu drept candidat la funcția de prim-ministru al României ● Un OZN gigant a survolat Clujul

17.12 Radu Vasile și-a depus demisia ● În Iași, tramvaiele pot fi închiriate pentru nunți și botezuri ● O sută de localități din Alba au fost izolate după prima zăpadă ● Răzvan Temeșan a fost trimis în judecată.

18-19. 12 Mugur Isărescu a anunțat componența Cabinetului; de fapt, este vechiul Cabinet, cu mici retușuri ● La Iași, un taximetrist

a fost asasinat în stil mafiot ● O mamă și-a înjunghiat copilul pentru că a mâncat prea multe dulciuri.

20.12 Amenințarea cu bombă asupra familiei regale; s-a dovedit că a fost o alarmă falsă ● Centrul Bucureștiului a fost împodobit feerie de sărbători

21.12 Parlamentul a investit noul guvern Isărescu ● Nava românească Augusta M. a dispărut din rada portului yemenit Hodeidah.

22.12 Potrivit datelor statistice, după 10 ani de tranziție, trei români din patru se află la pragul sărăciei, trăind cu doi dolari pe zi ● Guvernul Isărescu a depus jurământul ● A reapărut „Scânteia”, supranumită „publicație a comuniștilor români”.

23.12 Ceferiștii refuză salariile date de Băsescu ● Continuă vaccinarea antigripală ● Isărescu a interzis fumatul și convorbirile telefonice în ședințele de Guvern.

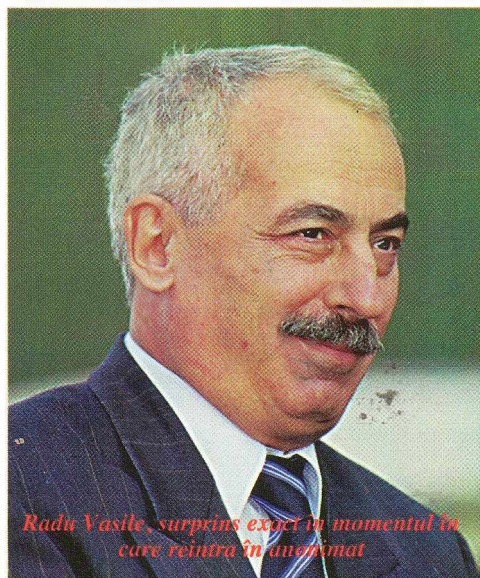
24-26.12 De Crăciun, regele Mihai a fost primit la Cotroceni de președintele Emil Constantinescu.

27.12 Radu Vasile a fost exclus din PNȚCD ● Un electrician din Tecuci a câștigat la Tele Eurobingo Show un milion de dolari ● Demis Roussos a sosit la București.

28.12 Primele de asigurare pentru autoturisme s-au majorat cu 50 la sută ● Parchetul a emis mandat de aducere pentru Ion Iliescu; acesta refuză să se prezinte.

29.12 La Craiova a apărut almanahul „Scânteia” ● Continuă luptele pentru ocuparea posturilor în Consiliul Național pentru Studiul Arhivelor Securității ● Județul Alba este amenințat, în plină iarnă, de inundații ● Remeș anunță scăderea impozitului pe profit de la 38% la 25%, și a TVA de la 22% la 19%.

discuție, iar mai-marii țărăniști îi promiteau postul de secretar general, ba chiar și pe acela de președinte de Senat, pentru ca, după aia, să-l dea afară cu totul din partid – ceea ce ne-a oferit nouă informații interesante despre moralitatea tuturor –, așa-zisa „aripă

Radu Vasile, surprins exact în momentul în care reîntra în anonimat

reformistă“ a P.N.Ț.C.D., cunoscută și sub numele de alint „Grupul de la Brașov“ („Grupul din Poiană“ ar fi fost și mai romantic) ieșea cu curaj la rampă, gata să preia frâiele Guvernului dacă ar fi fost nevoie – și dacă le-ar fi dat cineva voie să se joace pe-acolo.

După ce Radu a redevenit Vasile – adică un ilustru anonim –, conducerea superioară de partid și de stat și-a îndreptat atenția și spre tinerii mânăji avertizându-i că, dacă se mai zbenguie, vor fi trimiși să bată mingea pe-afară. Deputatei Lia Galic, de pildă, chiar i s-a retras sprijinul politic (în ce-o consta sprijinul ăsta, încă nu ne-a explicat nimeni) de către colegii ei sibieni. Și, cum la români abstractu' se-mpletește organic cu concretu',

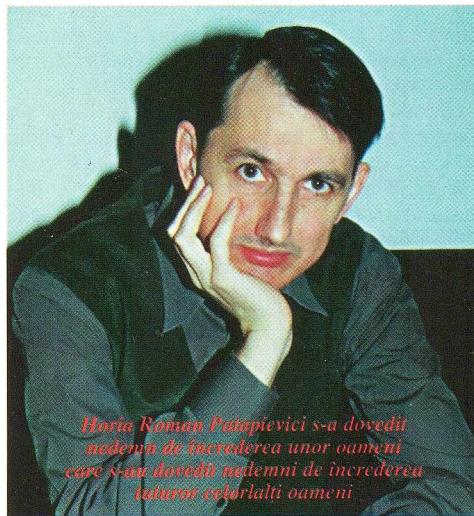
o dată cu sprijinul i s-a retras și biroul.

Cei cu memorie mai bună și-ar putea aminti că o agitație juvenilă, repede mușamalizată, s-a mai petrecut în P.N.Ț.C.D. și pe la începutul anilor '90, dar, asta era, nu-i așa?, în alt mileniu, așa că nu se mai pune.

Pata Patapievici

Ca un făcut, la cumpăna dintre ani, bieții țărăniști au ținut capul de afiș pe toate fronturile. Revocarea revocată și demisia demisă a lui Radu Vasile, economia de piețe a lui Marin Luțu & Co, reformarea aripei reformiste – toate acestea par să nu fi fost suficiente, încât hop! și scandalul cu Comisia de cercetare a celor care ne-au cam cercetat înainte de 1989.

Mai întâi, distinșii parlamentari au decis că Mircea Dinescu și Andrei Pleșu n-au înălți-

Horia Roman Patapievici s-a dovedit nedemn de încrederea unor oameni care s-au dovedit nedemni de încrederea tuturor celorlalți oameni

mea morală necesară pentru asemenea onoare (oroare?), pen' că – lovitură de teatru – au fost membri ai P.C.R.! Ce-au făcut ei în această sublimă calitate și cum de-am ajuns noi să auzim de existența lor – mă rog fru-

mos, asta nu contează, căci (s-au scuzat membrii Comisiei de aprobare a Comisiei) în lege scrie clar: să nu fie și să nu fi fost membri ai unui partid politic. Ceea ce uită distinșii parlamentari este faptul că dacă legea este tâmpită (adică nu face distincție între fostul membru P.C.R. Toma Caragiu și fostul membru P.C.R. Ion Iliescu), asta li se datorează tot domniilor-lor.

După care a venit rândul lui Horia Roman Patapievici. Țăsta, ghinion, n-a fost membru de partid, în schimb... mi-e și jenă să spun... a vorbit urât de popor' român! Și a folosit și cuvinte care încep cu „c“... Afară cu el!

Puțin jenat, P.N.Ț.C.D. a emanat un comunicat diplomatic în care 'cea că ei l-ar sprijini pe Patapievici, da' nu prea are rost, așa că l-au înlocuit la pauză cu Vasile Boroneanț, om serios, care nu se ia de popor. Din nefericire pentru țărăniști – să vezi ghinion! – Boroneanț mințise în falș atunci când a declarat că n-a fost membru' vreunei formațiuni politice, căci nu mai departe decât în '96 candida pe listele celebrului Partid Liberal Creștin.

Având în vedere această cascadă de bulibășeli în care P.N.Ț.C.D. a intrat sau a fost băgat în doar câteva săptămâni (și știți că așa cum începi anul, așa-l duci mai departe), Ion Diaconescu a luat singura măsură care se impunea: a anunțat că nu vor fi alegeri în partid decât după alegerile în patrie. Asta le-ar mai lipsi acum, o bătaie fratricidă pe 20–30 de posturi de vicepreședinți! După alegerile generale, ehei! altă mănăcare de pește: cu Iliescu la Cotroceni cine-o să se mai înghesuie să facă parte din conducerea țărănișă?

Crisparea relaxării

Odată instalat la Palatul Victoria, Mugur Isărescu, singurul premier român care a dat autografe tuturor cetățenilor țării, a declarat că vom începe anul 2000 cu o ușoară relaxare fiscală. Relaxarea s-a produs imediat, printr-o mică explozie a prețurilor, drept care

30.12. Căderi masive de zăpadă în multe zone ale țării; în Făgăraș, un salvamontist imprudent a fost înghițit de o avalanșă ● A fost arestat Sergiu Băhăian, cel care a înșelat cu milioane de dolari mai mult de 7.000 de persoane.

31.12 Românii au petrecut Revelionul după cum i-a ținut punga ● Omenirea a intrat în anul 2000, dar nu și în mileniul trei.

2000

1–3.01 Laptele, carnea și pâinea s-au scumpit cu 8–10 la sută ● Președintele Emil Constantinescu efectuează o vizită de stat în Israel ● Continuă lupta pentru conducerea Consiliului Național pentru Studiul Arhivelor Securității; este respins Horia Roman Patapievici ● A intrat în vigoare noua grilă de impozitare a salariilor ● Calculatoarele din România au intrat cu bine în anul 2000 ● S-au majorat prețurile automobilelor fabricate în țara noastră.

4.01 Automobilele Dacia s-au scumpit, în medie, cu 17,5% ● Guvernul a oprit ordonanța care limitează la un milion de lei plățile în numerar ● Din spitalul județean Bacău a dispărut o femeie suspectată de lepră ● S-au majorat tarifele pentru serviciile poștale.

5.01 Vor fi impozitate pensiile care depășesc salariul mediu pe economie ● Emil Constantinescu a pus piatra de temelie la biserica română din Ierihon ● Este în toi scandalul pietelor în care este implicat țărănișul Marin Luțu, primarul sectorului 4 al Capitalei.

6.01. De Bobotează, mii de credincioși au urcat Dealul Patriarhiei ● Emil Constantinescu a fost decorat cu Ordinul „Cavaler al Sfântului Mormânt“ alături de Eduard Șevarnadze, de Alexandr Lukașenko și de Boris Elțin.

7.01. Jaf armat în Balta Albă ● Ion Diaconescu și Ion Iliescu s-au sărbătorit de Sfântul Ion.

8–9.01. Un nou incendiu de proporții la complexul „Europa“ ● Cutremurul anunțat de profesorul Hâncu pentru data de 15 ianuarie înspăimântă populația.

10.01. România este în prag de colaps energetic ● Emil Constantinescu a promulgat în direct la televiziune Legea privind restituirea terenurilor agricole și pădurilor ● În drum spre țările calde, 20 de bufnițe din Norvegia au poposit câteva zile în centrul Bacăului.

11.01. Ion Caramitru a anunțat manifestările ce vor fi incluse în Programul național „Anul 2000 – Anul Eminescu“ ● În 1999, rata inflației a fost de 54,8%.

12.01. Marin Luțu, primarul sectorului 4, și-a cerut autosuspendarea din PNȚCD ● La București au sosit Romano Prodi, președintele Comisiei Europene, și comisarul Günter Verheugen ● Curtea Supremă de Justiție a decis că noua lege a pensiilor este neconstituțională, pentru că anulează privilegiile magistraților ● La Constanța, un soldat în termen și-a tras un glonte în cap ● Gabriela Vrâncănu Firea de la TVR I este noul consilier de imagine al premierului Isărescu.

13.01. Guvernul a anunțat că a rezolvat problema căldurii și energiei electrice ● Vioarel Lis era să se bată cu un cetățean venit în audiență ● În Valea Jiului, doar 32 de persoane s-au arătat dispuse să se angajeze pentru a tăia 80.000 de vagoane dezafectate ● Alertată de previziunile lui Vergil Hâncu, o parte a populației e bântuită de psihoza cutremurului ● Hotelul Rozmarin din Predeal a fost mistuit de un incendiu.

14–16.01. 150 de ani de la nașterea lui Eminescu ● N-a fost cutremur ● A început urmărirea penală a lui Marin Luțu ● 20 la sută din populația României trăiește cu un euro pe zi ● S-a scumpit metrourl.

Mugur Isărescu: Oare cu ibi mugur se face primăvară?

Adrian Vasilescu, translator din isărească în română, s-a grăbit să explice că era vorba de o eroare de exprimare, în realitate fiind vorba nu de „relaxare”, ci de „reformă”.

Auzind asta, românul chiar că s-a relaxat: păi, cu reforma el îi mai frate decât cu codrul, de un deceniu trăiește cu ea, o-ntinde pe pâine, îi știe toate chichițele – sănătate bună! E drept, s-a mai crispat el, românul, când au băntuit zvonurile alea cu stabilizarea monetară, „leul greu” și alte asemenea seisme anunțate la oră fixă, dar văzând că nu-i cade casa-n cap, nici Remeș la așternut, s-a mai liniștit și și-a văzut de ale lui: inflație, șomaj, agentu' termic – de!, ca-n economia de piața lor.

Altfel, Mugur Isărescu rămâne o alegere fericită: să vețeți când or începe liderii sindicali să iasă de la negocieri, după câteva ore de politici fiscale și doctrine macroeconomice – mare lucru dacă or să mai vrea ceva de la viață!

Între pelerinaje și sondaje

Președintele Emil Constantinescu a fost în pelerinaj la Sfântul Mormânt alături de Preafericitul Teotist (pe care un ziar central a reușit să-l cloneze, relatând cu lux de amănunte predica pe care acesta ar fi ținut-o la București de Bobotează, la „împlinirea a 2000 de ani de la botezul lui Iisus Hristos” – care, totuși, a fost botezat la 33 de ani). Mult mai bine situat – cu partidul său – în sondaje, Adrian Năstase n-a simțit nevoia unei binecuvântări sacre, ci s-a mulțumit cu o vizită în Cipru, că pe-acolo n-au făcut încă P.D.S.R. și I.M.G.B. ordine. Leșit în afara oricăror sondaje, CONEL a anunțat, așa, ca un fapt divers, că în 6 februarie (fix) sistemul energetic național va intra la limita avariei – adică se va alinia la nivelul general al economiei. Dacă tot nu va fi energie, deci nici căldură, profesorii au anunțat și ei că vor îngheța ce-a mai rămas din anul școlar, iar minerii din Valea Jiului se gândesc cu nostalgie la varianta de-a se încălzi cu un marș spre Capitală.

În rest, e bine, pentru că Boris Elțin i-a predat butonul nuclear lui Vladimir Putin, despre care gurile rele afirmă că este reprezentantul de vârf al aripii externe a fostului (?) K.G.B. Fără nici o legătură aparentă, Bill Clinton a decis să se despartă „în fapt” de Hillary, iar asupra Europei s-au revărsat valuri succesive de inundații, o furtună fără precedent a smuls copacii de pe Champs Elysées, treburile au început să se ciocnească, ba în Anglia, ba în Norvegia, au mai căzut câteva avioane, iar președintele Constantinescu, după ce, în Israel, i se ceruse retrocedarea bunurilor comunității evreiești din România, a promulgat, într-un cadru festiv, celebra „lege Lupu”. Cum, însă, singurul precedent al unui act normativ care poartă – fie și neoficial – numele inițiatorului este „legea Ticu” (și care, de altfel, a trecut prin avataruri similare), rămâne de văzut dacă, și mai ales când și cum se va înapoia pământul proprietarilor de drept. Nu de alta, dar dacă, Doamne

fereste, prin comisiile de aplicare a legii se va strecura vreun Dinescu, Pleșu sau Patapievici?!

Vasile Lupu și-a văzut visul cu ochii – deocamdată pe hârtie

17.01. S-a stins din viață Ion Rațiu, ziarist și politician, una dintre personalitățile proeminente ale României de după 1989 ● Poverile fiscale îi apasă și pe avocați ● Din pricina gripei, spitalele din Satu Mare, Sibiu, Cluj și Timișoara au intrat în carantină.

18.01. Șase pescari s-au înecat în lacul Razelm ● În urma exploziei unei conducte de apă, în zona Foișorul de Foc din București s-a produs o inundație de proporții ● Ninsori abundente, viscol, drumuri înzăpezite, în județele Botoșani, Suceava, Vrancea, Brașov, Harghita, Covasna și Cluj.

19.01. Grevă de avertisment în învățământ ● Col. Șoricică de la Circulație a fost eliberat din funcție ● În portul Cernavodă s-a descoperit pe o barjă încărcată cu fier vechi conștând în muniție de război ● Jaf la o casă de schimb valutar din centrul Capitalei.

20.01. Sub conducerea lui Romeo Beja, mai mulți lideri ai minerilor au organizat un „marș al tăcerii” în amintirea mineriadei din ianuarie 1999, având ca punct terminus locul unde s-a desfășurat bătălia de la Costești; s-a cerut eliberarea lui Cozma ● Pensile vor fi majorate cu 1,7% ● Ministrul Finanțelor, Decebal Traian Remeș, este și administrator al unui S.R.L. ● S-au înregistrat 2.049 de cazuri de gripă ● La Afumați, o ceată de rromi a defrișat 30 de ha de pădure în câteva zile.

21.01. La Brașov polițiștii l-au prins pe ferocele „spintecător de vânzătoare” care este... elev în clasa a VII-a și are doar 14 ani ● Peste 800.000 de persoane au făcut cereri de retrocedare a pământurilor ● Au intrat în carantină și spitalele din Brăila. Zăpada și

viscolul fac ravagii; drumuri blocate în multe județe, printre care: Arad, Cluj, Bihor; localități rămase fără curent electric ● Poliția din Galați a capturat 13 persoane din Bangladesh în timp ce încercau să treacă fraudulos frontiera ● A fost descoperită o filieră de traficanți de organe ale cărei ramificații se întind în Turcia, România, Rusia, Bulgaria, Republica Moldova, Ucraina (țările din care erau recrutați donatorii) și în Franța, Anglia (unde se află beneficiarii).

22–23.01. Ion Rațiu a fost condus pe ultimul drum, la Turda, de aproximativ 10.000 de oameni, pe un ger de minus 18 grade ● În România s-a instalat cea mai grea iarnă din ultimii 30 de ani ● Șase oameni au pierit înghițiți de avalanșe ● În special în județele Alba, Arad, Caraș-Severin, Maramureș, Bistrița-Năsăud, Suceava, multe case au fost acoperite de zăpadă ● Radu Sârbu a fost ales președinte al PNȚCD Cluj ● La Întorsura Buzăului s-au înregistrat minus 28 de grade Celsius.

24.01. Grevă generală în învățământ ● Iarnă grea în toată țara; în județul Hunedoara, încă un om a fost ucis de o avalanșă ● Aflat la Paris, Viorel Lis a aflat că a primit o amendă de 5.000.000 de lei pentru dezastrul în care se află Bucureștiul, grav afectat de nămeții de zăpadă; urmarea a fost că... domnul primar a mai plecat puțin și la Alger ● Prefectul județului Cluj l-a suspendat pe Gheorghe Funar din funcția de primar ● Procurorul Constanța Cârstea a fost destituit ● Avocații și notarii publici au intrat în grevă ● Ulm Spineanu își pregătește lansarea cărții „Tranziția – să nu mai răspândim iluzii” ● S-au împlinit 141 de ani de la Unirea Principatelor Române.

PREMIANȚII NEMIRA 1999

Premiul Nemira 1999 pentru roman:

Linu Dragu-Poppian,
N-a fost să fie

Premiul „Mircea Nedelciu” pentru roman:

Dumitru Ungureanu, *Lia Mora*
Premiul Nemira 1999

pentru eseu:

Costică Brădățan, *Jurnalul lui Isaac Bernstein*

Premiul Nemira 1999 pentru literatură SF:

Aurel Cărășel,

Marginea curcubeului

Nominalizări pentru premiul „Tudor Popescu”

pentru dramaturgie:

Petre Constantinescu, *Ultima delegație*

Puși Dinulescu, *Bani de dus, bani de-ntors*

Sorin Holban, *Țarcul*

Premiul „Tudor Popescu” pentru dramaturgie:

Puși Dinulescu, *Bani de dus,*

Falșii Brâncuși: Am avut dreptate!

În ultimul număr al „Flăcării” din anul trecut am atras atenția asupra unui mare „tun” pe cale să se producă. Un domn Stanciu a aruncat pe piața obiectelor de artă 17 sculpturi așa-zis autentice ale lui Constantin Brâncuși. Noi ne-am exprimat foarte clar dubiile față de tezaurul artistic apărut din senin și am opinat că niște persoane ar dori să se îmbogățească cu câteva zeci de milioane de dolari. Nici nu a început bine anul 2000 și buba s-a spart. Capul de tânăr numit „Narcis”, unul dintre falsuri, era să fie vândut în Peru (!!!) unui colecționar, contra sumei de 8.000.000 de dolari. Poliția din Lima a arestat 5 traficanți români de obiecte de artă (pentru că tranzacția se desfășura ilegal), iar după o analiză atentă, experții peruani au constatat că sunt în fața unui fals extrem de bine realizat. Colecționarul și-a păstrat banii, iar traficanții au fost expulzați și remiși autorităților române. Este interesant că, pentru „Narcis”, traficanții aveau un certificat de autentificare din partea unui prestigios specialist român. Pe măsură ce se vor desfășura cercetările poliției, vom reveni cu noi amănunte despre cele întâmplate și persoanele implicate în afacere. (T. R. jr.)

O axă comunistă Chișinău – București

După cum se știe, în Basarabia, Partidul Comunist Moldovenesc al lui Vladimir Voronin este principala forță politică parlamentară și, pe fondul crizei economice, mai puternică decât în România, are o priză foarte mare la populație. Din anumite informații confidentiale, am dedus că tovarășul Voronin ar avea nisaiva intenții să se extindă și în România. Cum nu prea iese fum fără foc, ne-am interesat și am aflat că diverși mesageri moldoveni au avut întâlniri cu un grupușcul de extremă stânga, neînregistrat la tribunal, numit Partidul Comuniștilor (ne-PCR-ist), condus de un profesor, pe numele lui Gheorghe Ungureanu, și cu o obscură asociație, România Muncitoare, condusă de un alt extremo-stângist de ocazie, pe numele lui, Daniel Dediș. Pe lângă asta a mai circulat zvonul că s-ar fi stabilit „relații frățesti” și cu tovarășul Ilie Verdet și Partidul Socialist al Muncii. Ținând cont că PSM s-a radicalizat brusc (vezi acțiunea cu coroane de flori, ode și cântecele patriotice de pe 25 decembrie la mormântul lui Nicolae Ceaușescu) s-ar putea să existe un sâmbure de adevăr în ideea unei potențiale alianțe între PSM și comuniștii de peste Prut. În condițiile date, s-ar putea să asistăm nu la o unire a Basarabiei cu România, ci, cel puțin în planul extremei stângi, la o unire a României cu Basarabia. (T. R. jr.)

bani de-ntors

Mențiune pentru roman 1999:

Dinu Mihnea Alexandru,
Anotimpurile lupilor

Mențiune pentru roman 1999:

Adrian Șchiop, *Organe, componente, instalații*

Premiul pentru presă 1999:

Iulia Arsintescu, revista *Elle*
Oana Capalb,
agenția de știri Mediafax

Corneliu Ciocan,

ziarul *Evenimentul zilei*

Viorel Nicolau, postul

de televiziune *România 1*

Genica Stănciulescu, ziarul *Ziua*

Mariana Sipoș, postul

de televiziune *România 2*

Premiul pentru cel mai fidel cititor Nemira 1999:

George Pestrîțu

Vreți să primiți revista **Flacăra** prin poștă, din partea redacției noastre, într-o stare perfectă, într-un ambalaj protector?

Vreți să nu vă mai lipsească nici un număr din colecție?

Vreți să deveniți membru activ al Clubului **Flacăra**, un club care se adresează persoanelor cu preocupări deosebite, care doresc să afle cât mai multe lucruri despre diferitele aspecte ale vieții politice, sociale, culturale sau artistice?

Vreți să primiți **toate** almanahurile din anul 2000 **gratuit**?

Completați pe verso acest talon, decupați-l și expediați-l într-un plic pe adresa:

 PUBLICATIILE
Flacăra

București, Piața Presei Libere 1, O.P. 33, RO-71341
Telefoane: 224.37.44, 224.36.88 Fax: 224.37.13

PENTRU ABONAȚI

Prețul abonamentului rămâne neschimbat în tot cursul anului și în cazul în care revista va avea o apariție săptămânală.

Addenda la morțile misterioase de după '89: Dinu Ștefan

Enigmatic și cuminte, în condiții pe care nu am reușit să le deslușim, a decedat spre sfârșitul anului 1999 viceamiralul Dinu Ștefan, unul dintre deținătorii principalelor secrete ale celor întâmplate înainte și imediat după căderea regimului Ceaușescu. Dinu Ștefan era în 1989 comandantul Direcției de Informații a Armatei. Trupele de sub comanda sa (vestitele unități de cercetare-diversiune) au acționat îmbrăcate în civil la Timișoara și în alte localități unde au avut loc mișcări de stradă în decembrie '89. Tot el a deținut monopolul informațiilor militare despre tranzacții cu arme, alianțe secrete și adversități obscure instrumentate de Nicolae Ceaușescu și camarila sa. În decembrie 1989 a avut un rol important în procesul Ceaușescu și în așa-zisa „apărare” a Ministerului Apărării Naționale soldată cu multe victime. Unii dintre șefii ceaușiști ai Ministerului de Interne au lansat ipoteza că toată cacealmaua cu teroriștii ar fi fost, de fapt, instrumentată de D.I.A. În acest sens, fostul șef al Departamentului Securității Statului, generalul Nicolae Pleșiță, a demonstrat că, în 1989, numai D.I.A. avea în dotare simulatoare de foc pe care le-a folosit pentru a băga populația în casă și pentru a speria și îndepărta intrușii ajunși prea aproape de locurile unde se formau noile nuclee ale puterii. În urma folosirii simulatoarelor s-a produs panică, militari neavizați și civili au început să tragă nebunește, iar din toată această confuzie au rezultat o parte din „morții din decembrie”. Pe 25 ianuarie 1994 viceamiralul Dinu Ștefan a compărut în fața Comisiei Parlamentare pentru anchetarea evenimentelor din 1989. El a jucat rolul unui pensionar blând (fusesse trecut în rezervă pe 7 iunie 1990) și nu a spus mare lucru. Anul trecut a încetat din viață la numai 70 de ani (era născut în 1929), iar moartea sa nu a avut nici un fel de ecou. Așa cum îi stă bine unui ofițer de informații implicat într-un eveniment major, care știe prea multe, în intervalul 1990-1999 viceamiralul Dinu a trăit și în cele din urmă a murit discret. Legea tăcerii a mai funcționat încă o dată. (T. R. jr.)

Luceafărul huilei și Kant al lignitului

După bătălia de anul trecut de la Costești, liderul sindical al minerilor Romeo Beja și-a urmat pentru o scurtă perioadă șeful la pârnaie. Cum căile vieții despart câteodată marile spirite, Miron Cozma a rămas poprit, iar ortacul Beja s-a cerut afară și a reușit să iasă după 41 de zile de arest. Răstimpul petrecut după gratii l-a făcut pe Beja, altfel un gânditor sensibil, să-și lărgască sfera de preocupări și orizontul cultural. Nici n-a ieșit bine la aer și hop, s-a înscris la o facultate particulară de filozofie. Marcat de greutate, ortacul-șef a lăsat puțin ghioaga după ușă și s-a aruncat bărbătește în lumea ideilor, devenind un tânăr studios. Avem deci un „Luceafăr al huilei” (înăuntru) și un „Kant al lignitului” (afară). Așteptăm ca și Dorin Loiş (cel de-al treilea lider, umflat pe motiv că schimba fizionomia de jandarmi) să se apuce de balet și să devină „Nureev al antracitului”. (T. R. jr.)

Câștigătorii concursurilor din revista **Flacăra** nr. 12 sunt:

- **Concurs Nemira** - DARIA-LOREDANA FERGHETE - Ciubăncuță - 81, O.P. Dej II, Jud. Cluj, cod 4655
- **Concurs Oriflame** - CORNELIA COMAN - Str. Industrială nr. 21, Oraș Fieni, Jud. Dâmbovița, cod 0284
- **Concurs Alfa** - CRISTIAN POPOVICI - Str. Ioviță nr. 4, bl. P24A, sc.1, et.1, ap.6, București
- **Concurs „O istorie...”** - LIANA TOMA - Str. Perlei nr. 41, bl. 204, ap.12, Timișoara, Jud. Timiș, cod 1900

Talon de abonament

Expeditor

NUMELE PRENUMELE Tel.
 Str. Nr. Bl. Sc. Ap.
 Cod Poștal O.P. Localitatea Jud./Sector.

În calitate de membru activ al clubului **FLACĂRA** veți primi:

- pentru un abonament pe 6 luni - Almanahul **Rebus Estival 2000** **gratuit**
- pentru un abonament pe 12 luni - Almanahul **Rebus Estival 2000**,
 Almanahul **Flacăra 2001** și Almanahul **Rebus 2001** **gratuite**

☐ Pe 6 luni (în perioada -) - 50.000 lei
 (1 număr **gratuit**)

☐ Pe 12 luni (în perioada -) - 100.000 lei
 (2 numere **gratuite**)

Am achitat suma lei, cu Mandat Poștal nr. data

În contul 2511.1-789.1/ROL al S.C. Publicațiile FLACĂRA S.A.

- B.C.R. sector 1, București

Taxe de expediție vor fi suportate de către redacție.

Pentru relații suplimentare telefonați la:

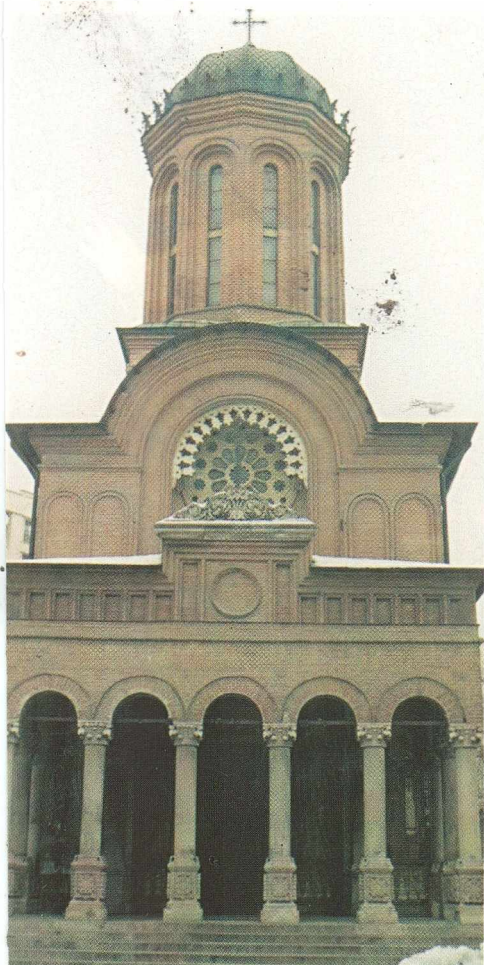
(04) 01-222.66.28(difuzare), (04) 01-224.36.88(secretariat), fax (04) 01-224.37.13

Mănăstirea Antim

Senzaționala premoniție a unui pictor de biserici

Text: TOMA ROMAN jr. ■

Foto: FLORIN IONIȚĂ ■

Mănăstirea Antim a fost în secolul XX teatrul unor evenimente tragice.

Trebuie doar să amintim că, de la poarta acesteia, a fost ridicat de Securitate, în anii '50, poetul-medic Vasile Voiculescu și tot de acest loc se leagă scenariul montat de autoritățile comuniste a ceea ce s-a numit „Procesul rugului aprins”, în urma căruia au încasat ani grei de pușcărie, drept „complotiști mistici”, Nicolae Steinhardt, Alexandru Paleologu și Vasile Voiculescu.

În anii '80, Mănăstirea Antim a scăpat ca prin urechile acului de isteria demolatoare a lui Nicolae Ceaușescu.

Ca să nu-i deranjeze prea tare retina, acesta a acoperit-o cu blocurile Victoriei Socialismului. Azi, Mănăstirea Antim e reședința episcopului-vicar de București și, în același timp, lăcaș monahal și cămin pentru studenții teologi. Curtea e plină de specia „milogilor bisericești” care cerșesc mai mult sau mai puțin ostentativ. Ceea ce am descoperit și vom publica mai jos în premieră absolută are, într-un fel, legătură cu proiectele megalomane ale tovarășului Nicolae Ceaușescu.

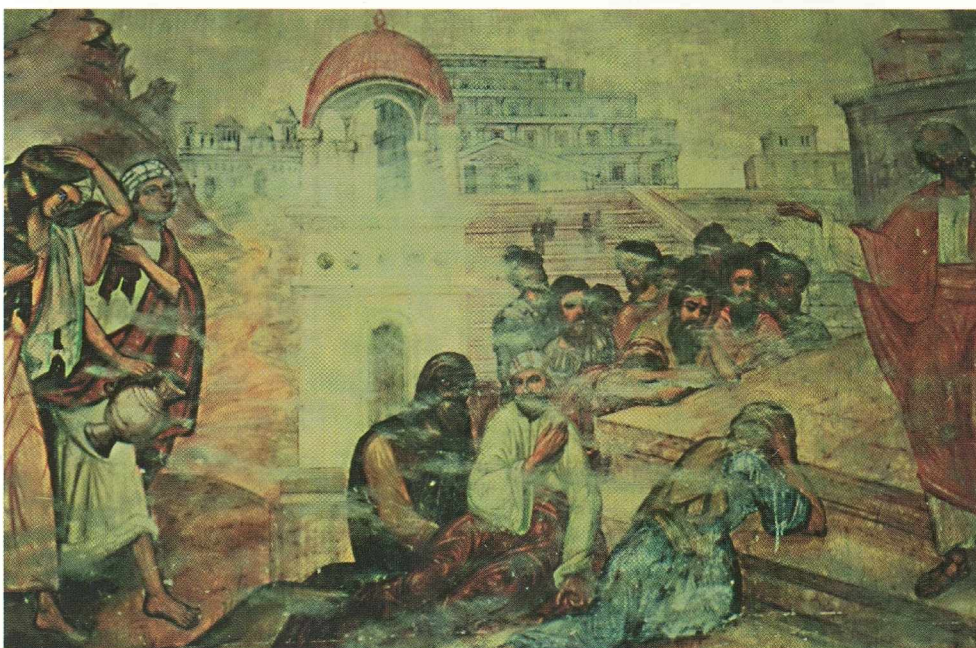
Am cerut explicații, dar misterul persistă

Șocați, am întrebat la administrația mănăstirii dacă putem primi ceva explicații suplimentare. Un călugăr tânăr și amabil, după ce ne-a lăsat să așteptăm jumătate de oră, s-a întors cu toate informațiile pe care a reușit să le obțină de la călugări mai în vârstă. Frescele din interiorul portalului au reprezentat lucrările de diplomă ale unei promoții a școlii de pictori bisericești care a funcționat în incinta Mănăstirii Antim. Majoritatea frescelor (și cea

care ne interesează) au fost făcute în 1951, deci cu mai bine de 30 de ani înaintea începerii construcției Casei Poporului. „Fresca noastră” a fost cercetată minuțios, atât de noi cât și de tânărul călugăr, și am reușit să descoperim chiar și o semnătură destul de ștearsă. După toate probabilitățile, pe pictor îl chema I. Florian, I. Floarea sau I. Florea. Din păcate, nimeni nu își mai aduce aminte de el, nimeni nu a putut să ne spună ce s-a întâmplat cu artistul după absolvirea școlii de pictat icoane. Atât el cât și bizara sa premoniție vor rămâne, probabil învăluiți în mister.

Casa Poporului apare pe o frescă anterioară construcției ei!

Chiar la intrarea în mănăstire, pe pereții interiori ai portalului, sunt pictate cam în același stil mai multe fresce. Fără să fim experți în artă am intuit (după stilul și gradul de uzură al vopselei) că sunt făcute în anii '40-'50. Subiectul lor îl constituie scene biblice, pe care însă pictorii le-au transpus în spațiul bucureștean. Sfinții sunt înfățișați printre clădiri de cult care seamănă foarte bine cu biserici care existau în Bucureștiul interbelic. Pe una din fresce, care-i reprezintă teoretic pe romani în Niceea, apare un decor de-a dreptul șocant: este înfățișat turnul Mănăstirii Antim, iar apoi pe un deal plasat ceva mai în spate, se vede... Casa Poporului. Practic, pictorul a reprodus peisajul de azi al zonei. Până în anii '80 pe dealul unde se află acum Casa Poporului erau plasate Arhivele Statului (demolate) și Biserica Mihai Vodă, care a fost mutată pe rulmenți în spațele giganticei construcții ceaușiste.

Mare supărare pe extraterestri ELTA s-a scindat!?

În urmă cu vreo doi ani, „Flacăra“ publica un mega-reportaj despre o organizație de o sută de indivizi duși cu steaua (la propriu, fiindcă printre altele vorbeau cu extraterestrii) numită ELTA. Ea era condusă de un fost fochist la „Preoteasa“, care tot inițiindu-se în tainele gazului metan, la un moment dat s-a iluminat. Fratelui Ion Dumitrescu (așa-i zice fochistului) îi trimiteau telepatic extraterestrii mantu, yantu și sfaturi de viață. El se îmbrăca în alb, nu se spăla cu săpun (drept pentru care avea un miros deosebit de greu), mânca naturist și-și strângea anual adeptii pe muntele Rarău, unde energiile cosmice și extraterestrii se pogoară mai bine.

Text: TOMA ROMAN jr. ■

Un business reușit

De vreo doi ani, fratele Ion și adeptii săi au umplut țara cu tot felul de restaurante cu prețuri piperate care comercializau așa-numita hrană vie, care nu conține carne, nu e trecută prin foc și te vindecă de orice. Afacerea a mers bine fiindcă, printr-un miracol extraterestru, mai mulți ziariști au mediatizat-o și tot felul de lume s-a dus să crape în ea contra cost hrana vie care vindecă orice. La un moment dat, chiar la hotelul „Bulevard“ din București funcționa cu profit un așa-numit „Salon de hrană vie“ al ELTA. Cum marile

gheșefturi nasc adversități, un grup de inspirație extraterestră din Râmnicu Vâlcea s-a cam certat cu grosul Eltei și și-a început propria sa activitate întru folosul lui financiar, al astrelor și al întregii omeniri.

Noua Evanghelie de la Vâlcea

Costă 30.000 de lei. Din ea aflăm următoarele: „ea este

CONCURS

Premiu:
O ISTORIE A SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI CONTEMPORANE ÎN INTERVIURI (2 vol.) și alte 4 cărți de GEORGE ARION

Întrebare: Care este actorul principal al filmului „Cu nașu’ la psihiatru“?

☐ Al Pacino
☐ Robert De Niro
☐ Mel Gibson

Completați talonul, decupați-l și trimiteți-l pe adresa redacției: București, Piața Presei Libere nr. 1, cod 71341, sectorul 1

Câștigătorul va fi desemnat prin tragere la sorți.
Data limită de trimitere a răspunsurilor dumneavoastră este
15 februarie 2000, data poștei

Concurs sponsorizat de Fundația „PREMIILE FLACĂRA-ROMÂNIA“

scrisă de Dumnezeu personal“; „deci noi suntem Dumnezeu, Tatăl, Mama, Fiul, Dezos, Remus și Sfântul Duh“; „noi suntem Lumina Lumii“; „Mama vă vindecă prin metode fluide“; „Tatăl v-a deblocat mental, a făcut un pământ nou (au dispărut nodurile de energie negativă), un cer nou (astronomii vă pot confirma), au eradicat iadul“ (sic). Prima parte o ține tot așa. Din ea mai aflăm că Dumnezeu a ales, prin eclipsă, ca orașul Râmnicu Vâlcea să fie cel mai cunoscut din lume. E clar că autorii, pe lângă faptul că sunt străfulgerați de harul divin, mai sunt și niște mari patrioți locali. Mai aflăm că Dumnezeu, Remus și Dezos asociați cu Sfântul Duh au în spate nu mai puțin de 144.000 de entități și toți aceștia vor să facă din România un nou Eden. Remus și Dezos își folosesc creierul în proporție de 90%, fapt care ni se pare și nouă îmbucurător. În partea a doua, Dumnezeu și toate spiritele sale acționează mult mai concret. Ei ne dau:

Idei de afaceri și rețete de bucate

Aflăm că vor urma opt ani de har, iar România devenită Noul Ierusalim se va putea îmbogăți din turism. Așa că, ar trebui cu

TATĂL

MAMA

FIUL

NOUA EVANGHELIE

PRIMA CARTE

- ❖ Țara Divină, planeta lui Dumnezeu.
- ❖ Cine este Dumnezeu?
- ❖ Opt ani de har. Idei de afaceri.
- ❖ Alimentația naturală-chela sănătății voastre. Rețete și remedii Divine.
- ❖ Concluzii.
- ❖ Alte soluții pentru schimbare.
- ❖ Darul lui Dumnezeu.

toții să ne apucăm să deschidem baruri naturiste, cafenele naturiste, cofetării naturiste, restaurante naturiste și tonete cu înghețată naturală. Ar trebui să avem mare grijă cu berea pentru că „berea este pâinea noastră lichidă” și trebuie s-o bem nepasteurizată. Să bem lapte înainte de cafea și să nu fumăm fiindcă tutunul înnește aura. Dacă renunțăm la orice preparat din carne, nu mai fumăm și deschidem tonete cu înghețată naturală, în următorii opt ani vom ajunge încet-încet în Nirvana. La capitolul alcool, înțelepții din Râmnicu Vâlcea ne dau o mică

derogare: avem voie să bem bere și vin, dar în nici un caz vodcă. În rest, Noua Evanghelie ne învață să facem salam care nu-i salam și să amestecăm cu spor roșii, varză acră, ceapă, ridichi și legumix. Dumnezeu în viziunea autorilor Noii

Partea a treia: se desființează Parlamentul

În partea a treia a Noii Evanghelii aflăm că trebuie să ne afumăm casa, să ne rugăm

Evanghelii - probabil că a fost cândva bucătar dietetician fiindcă se pricepe foarte bine să facă salate, cocteiluri, ruladă cu telemea și mâncare de praz. La murături nimeni nu-l întrece.

colectiv și că suntem bolnavi în proporție de 93%. Tot aici, am găsit și soluții minune pentru România: dacă vom desființa partidele politice și Parlamentul și vom face un guvern de entități tinere, până în 30 de ani, cu un prim-ministru care are toate soluțiile de la Dumnezeu, îl vom bucura pe Zamolxe, cel care ocrotește România. Conform dicționarului „vara nu-i ca iarna”, șomerii au mai multe soluții, printre care „să-și găsească un alt serviciu sau să devină vindecători”. După opt ani, românii vor trăi din vindecări, hrană naturală și turism în principal. Spre finalul Cărții Sfinte se ajunge și la „cestiune”: toți oamenii bogați ar trebui încă de pe acum să-și regleze 10% din veniturile lunare în contul Noului Ierusalim, deschis la Bank Post - Râmnicu Vâlcea. Dacă nu asta, trebuie cel puțin să recurgem la o soluție gen Sfântul Anton: să multiplicăm de zece ori Noua Evanghelie, să o vindem și să trimitem 10% din banii obținuți în același cont. Dacă vom face asta, vom fi oficial fiii și fiicele lui Dumnezeu. În finalul Cărții Sfinte aflăm că aceasta o să apară și într-o ediție de lux și va fi răspândită pe întreg pământul. Deasupra numărului de cont găsim următorul text:

„Vă urăm succes și credință,
Tatăl, Mama și Fiul”

Avem impresia că evangheliștii au uitat
să adauge după Fiul și SRL.

MITURI ȘI MITOLOGII
POLITICE

Raul Girardet

Institutul European

INSTITUTUL EUROPEAN

Completați talonul, decupați-l și trimiteți-l pe adresa redacției: București,
Piața Presei Libere nr. 1, cod 71341, sectorul 1

Câștigătorul va fi desemnat prin tragere la sorți.
Data limită de trimitere a răspunsurilor dumneavoastră este
15 februarie 2000, data poștei

Concurs sponsorizat de INSTITUTUL EUROPEAN

CONCURS

Premiu:

Cărți în valoare de
300.000 lei

Întrebare: Care este numele
poetei lansată la rubrica
„MAȘINA DE SCRIS”?

☐

Violeta Ionescu

☐

Ana Stira

☐

Maria Enache

Obrazul subțire cu cheltuială se ține...

Sex-shop-urile sunt la mare preț în România

Până în 1989, sexul era un subiect tabu, iar românii priveau ca pe o curiozitate revistele porno aduse în țară de puținii compatrioți care mai ieșiseră în lumea civilizată. Ascunse de ochii vigilenți ai grănicerilor, în locurile cele mai intime, prezervativele aduse „de afară” au salvat multe femei de la un avort ilegal, care le-ar fi putut costa viața. Cei care aveau norocul să pună mâna pe un asemenea obiect, ajungeau în situația – incredibilă astăzi – de a folosi același prezervativ de mai multe ori.

Text: EMA VĂDUVA ■

În România anului 2000, democrația a adus inclusiv „liberalizarea” sexului. Astăzi, produsele pornografice nu mai sunt ascunse nici măcar de ochii curioși ai copiilor. Nu demult, intrând într-o școală generală, m-am ciocnit, pe coridor, de o gașcă de băieți veseli, care testau calitatea diferitelor mărci de prezervative, umflându-le ca pe niște baloane.

și mai tare, iar tânăra care-l însoțea părea dezamăgită. „Ți-am spus eu, tati, că n-o să găsim”, i-a șoptit ea, după câteva secunde (n-am putut să mă abțin și am făcut câțiva pași în urma lor...).

Curiozitatea m-a făcut să intru și eu în magazin, să văd ce-ar fi putut căuta cei doi și n-au găsit. Când să trec pragul, m-am izbit de doi etnici romi, care mi-au zâmbit complice...

La puțină vreme după aceea, o prietenă care lucra la Oficiul pentru Protecția Consumatorului îmi povestea o întâmplare plină de haz, pe o temă asemănătoare: „Mergeam pe teren să verific sesizările și, într-o zi, a venit la Oficiu un băiat pe la 20-25 de ani, puțin traumatizat de faptul că a cumpărat niște picături pentru creșterea potenței și rezultatul a fost zero. Eu trebuia să verific dacă produsul cu pricina a avut, într-adevăr, efect asupra individului sau nu. Ți dai seama ce situație!”, îmi povestea A.P.

În ciuda ilarității cazului, prietena mea și-a făcut datoria și a verificat, la sex-shop-ul de unde consumatorul spunea că a cumpărat licoarea, dacă produsul este testat, dacă se află în termen de valabilitate etc.

Povestea mi-a stârnit curiozitatea, așa că am decis să vizitez, și eu, magazinele de acest gen din București. Și am aflat că...

Puține mai sunt locurile de pierzanie

Din cele trei sex-shop-uri, despre care știam că au apărut prin '94, n-am mai găsit decât unul. Probabil că afacerea nu e destul de profitabilă, de vreme ce două dintre magazine s-au închis – mi-am zis eu. Și, totuși... într-o oră (cât am stat la „filaj”), cam 15 persoane au trecut pragul magazinului. Persoane despre care, sinceră să fiu, n-aș fi zis, altminteri, c-ar fi clienții unui sex-shop. Poate că am idei preconcepute, dar cine-ar crede că un bătrân cam la 70 de ani, care tremură din toate mădularele și se sprijină de brațul unei blonde, de vârsta nepoatei sale, intră să cumpere stimulente erotice?... Și totuși, a zăbovit în buticul cu geamuri fumurii preț de o țigară.

Când a ieșit, domnul cu părul alb tremura

la sex-shop totul se rezolvă: pentru o investiție de trei milioane, nu mai ai nevoie de bărbat toată viața!

Deși oferta pentru sexul frumos e mai variată, nici bărbății nu au de ce se plânge, venind într-un asemenea loc. Ba chiar pot deveni „clienții casei”, precum grecul care a cumpărat, sub ochii mei, două spray-uri cu efect rapid și îndelungat, la un preț trecând ușor peste jumătate de milion. „Știi cum se folosește?”, l-a întrebat, amabilă, blonda de după tejghea. „Bineînțeles”, i-a retezat-o el scurt.

Cine nu riscă, nu câștigă...

... așa zice o vorbă din bătrâni, iar vizita într-un sex-shop pare să o confirme. De aici, dacă vreți să cumpărați, o faceți pe riscul dumneavoastră, fiindcă nici un produs (din cele care ne-au trecut prin mână) nu avea prospect ori vreo etichetă în românește. Nu că românii n-ar cunoaște limbi străine, dar Ordonanța de Guvern 21/1992 – aprobată prin Legea 11/1994 – zice că toate produsele comercializate pe teritoriul țării noastre trebuie să fie inscripționate în limba română, cu detalii privind conținutul produsului, modul de administrare și eventuale contraindicații – indiferent de țara de origine a produsului.

Epilog

Mi-am încheiat documentarea și am pornit spre casă. Mă pregăteam să intru la metrou, când un domn a strigat după mine: „Ți-ai găsit, domnișoară, ceva pe măsură la sex-shop?...”. N-am avut replică și nici curiozitatea de a vedea reacția trecătorilor pe care i-am lăsat în urma mea, în centrul Capitalei...

Amor de milioane

Viagra, medicamentul care a făcut furori printre români, dând mai multe speranțe ca niciodată bărbaților cu probleme erectile, mi s-a părut o glumă, pe lângă stimulentele erotice pe care un cuplu tânăr, până în 30 de ani, le oferea de dincolo de tejgheaua magazinului. Ce Viagra, când există atâtea produse aplicabile direct pe... obiectul discuției! Cam scumpe, ce-i drept, pentru buzunarul mediu pe economie. Sex-shop-ul are, însă, produse pentru toate buzunarele. Și... să vă vând un pont: dacă aveți fantezii și bani puțini, cel mai accesibil produs este gelul anal (doar 20.000 cutiuța). Evident, pentru gusturi mai exotice, trebuie să vă scormoniți mai bine portofelul.

Pentru doamnele de toate vârstele, singure sau nemulțumite de partener, satisfacția este garantată, cu o cheltuială cuprinsă între 300.000 și 1.000.000 de lei – prețul unui vibrator. Pentru o satisfacție completă, ar fi nevoie, însă, de un echipament complet, dar

CONCURS

Premiu:

Cărți în valoare de **350.000 lei**

Întrebare:

Care este protagonistul rubricii de interviu din acest număr?

☐ Mihai Măniuțiu

☐ Dan Condurache

☐ Petre Roman

Completați talonul, decupați-l și trimiteți-l pe adresa redacției: București, Piața Presei Libere nr. 1, cod 71341, sectorul 1

Câștigătorul va fi desemnat prin tragere la sorți.

Data limită de trimitere a răspunsurilor dumneavoastră este **15 februarie 2000**, data poștei

Concurs sponsorizat de editura ALLFA

Pușcașii marini americani poartă bocanci cu glencuri inventate de un român

Autorul invenției, Gal Martin, este de origine maghiară

Un lucrător în plastic din Cluj a revoluționat bocancii bărbătești. Invenția sa este pe cale să facă înconjurul planetei

Glencul

Glencul este un accesoriu gros de doar câțiva milimetri și lat, care se fixează pe aproximativ două treimi din talpa bocancului bărbătesc, începând de la călcâi spre vârf. Rolul său în construcția unei ghetete este decisiv. El este responsabil de gradul de rezistență al tălpii, dar mai ales de ținuta încălțăminteii. Până de curând glencul era confecționat din metal. Dezavantajele lui însă erau multiple: fie era prea rigid, fie se îndoaia, fie se rupea, fie tăia pe margini materialul în care era încastrat. Acest lucru l-a vizat și Gal Martin care, lucrând o viață întreagă cu plasticul, și-a dat seama că ar putea spori confortul, rezistența, dar mai ales ținuta și durată de viață a bocancilor.

Un maghiar din tată român și mamă unguroaică, născută-n Bratislava

Povestea lui Gal Martin sau „Cum a încălțat un român pușcașii marini americani” începe în urmă cu 65 de ani, într-o zi a zodiei Capricornului. Martin s-a născut într-o familie mixtă. Tatăl său era român din Florești (la 20 kilometri de Cluj), iar mama, unguroaică, se născuse în Bratislava. Băiatul

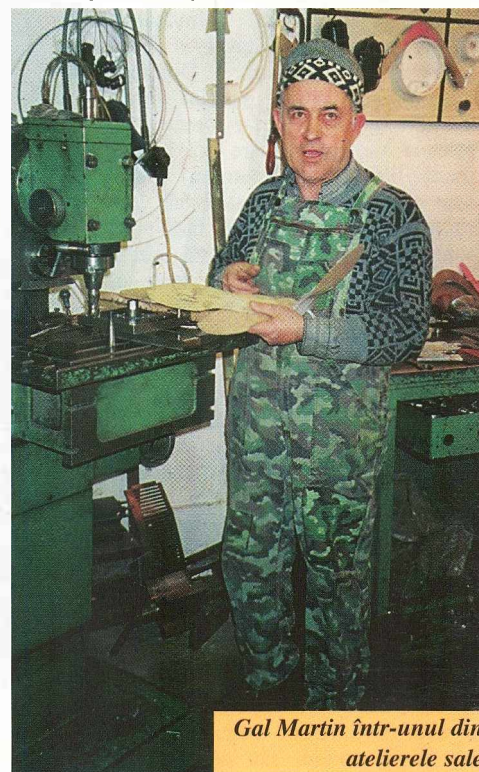
a făcut 7 clase, după care a urmat, timp de trei ani, o școală profesională de mecanică. Studiile sale au luat sfârșit abia după ce Gal a mai studiat încă trei ani la Școala Tehnică de Maiștri din Timișoara. Aici a intrat pentru prima oară în contact cu metalul, cum îi place să spună: „Era un profesor, pe numele lui Briner, își amintește domnul Martin. Avea metalul la degetul mic și, când venea la ore, el nu preda ca toți ceilalți profesori. Pur și simplu ne ducea în excursie prin metale. Acest lucru m-a ajutat să fac mai târziu primele matrițe în care aveam să torn plasticul. Multă vreme nici n-am știut ce-i ăla și ce voia el. Dar eu aveam un prieten, Andrei Zănoty, care-și amenajase un atelier de mică producție în subsolul hotelului «Continental» din Timișoara. Când am văzut prima dată plasticul la el, am crezut că-i orez. Prietenul meu confecționa dopurile acelea de plastic cu cerculețe, pe care le foloseam pe atunci cu toții. Eu m-am uitat la ceea ce făcea el și mi-am spus că asta pot să fac și eu. Începuse deja să se dea voie lucrului la domiciliu și m-am hotărât să câștig și eu niște bani, în afara salariului. Pe atunci lucram la «Metalul Roșu» din Cluj, întreprindere la care am fost angajat din 1964 și până în 1992. M-am dus la uzină și am făcut o ma-

Text și foto: CIPRIAN ENEA ■

trită cu ajutorul căreia am început să produc matrișoare. Prima oară am câștigat 60 lei, a doua oară 300 lei și a treia oară 600 lei. Întrucât nu aveai voie să câștigi mai mult de atât, am făcut contract pe numele soției, al soacrei, al tatălui. Ce mai, băgasem în afacere tot familia. Apoi mi-am extins activitatea, începând de la dopuri de plastic și până la lingurițe de dozator de cincizeci ml, pentru niște flacoane de la Biofarm.”

M-a pârât la Miliție un pretendent la mâna soției mele

Dar matrițele pe care le confecționa Gal Martin în fabrică erau făcute pe „neve”. El le sustrăgea pur și simplu din întreprindere, deoarece altfel nu și le-ar fi putut procura. Într-una din zile a fost chemat de către șefa de cadre. În biroul acesteia îl mai aștepta un tip „fercheș” care l-a făcut pe Martin să intre la bănuială. Tipa de la cadre i-a înmănat omului nostru un plic prin care îl înștiința că ar fi cazul să se prezinte într-o joi anume la Miliție. Acolo, Gal Martin s-a reîntâlnit cu „fercheșul” și a aflat că-i ofițer de miliție. Timp de aproape două luni îl chema în fiecare joi la secție unde dădea cu „subsem-

Gal Martin într-unul din atelierele sale

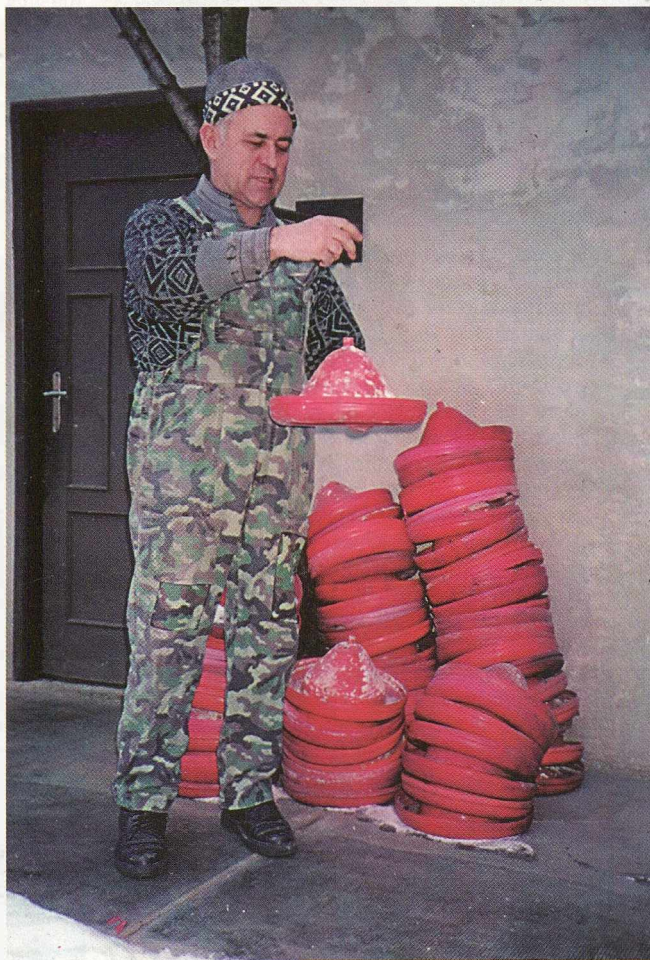
Panoul cu produsele realizate în micuța întreprindere a lui Martin

natul". Într-o seară, a dormit chiar în arest. Norocul său a fost că directorul și maistrul șef de la «Metalul Roșu» îl îndrăgeau foarte mult, deoarece Martin era printre cei mai buni lucrători din fabrică. Și, în plus, știa și cum să se poarte cu oamenii, din toate punctele de vedere... În urma intervenției șefilor săi, în „ultima joi de Miliție” ofițerul l-a bătut pe umeri și l-a întrebat pe șleau: „Tovarășe Gal, ce ai dumneata cu unul Lörintz?”, „Tovarășe ofițer, a făcut curte soției mele când eram amândoi flăcăi!”, „No, atunci du-te acasă că ești om de ispravă și ai oameni buni în fabrică, dar ai grijă să nu te știe oamenii răi.” Din această pățanie a tras o învățătură pe care a ținut neapărat să o spună și cititorilor noștri. „Domnule dragă, omu-i om și gunoiul gunoi, fie că-i ungur, fie că-i român. Am prieteni români cu care mă înțeleg foarte bine și, așa cum ați văzut, sunt unguri care vroiau să mă vadă în pușcărie. Cu cel care m-a părât sunt și acum vecin; el stă câteva case mai încolo. Dar, cu toate că ne vorbim, o umbră de dușmănie tot a rămas între noi.”

O afacere prosperă

Pe Gal Martin l-am găsit în casa lui din Florești. Cea de-a doua jumătate a curții este dominată de un soi de pălărioare din plastic roșu. Ele sunt murdare, decolorate și sparte pe alocuri. De peretele unei anexe se află rezemați câțiva saci plini cu niște cutiuțe albe, ca pentru medicamente. Proprietarul se mișcă pe lângă noi cu foarte multă vervă și ne dă explicațiile de rigoare, strecurând câte o poantă la câteva fraze. E cu atât mai haios cu cât accentului său de ardelean,

de origine maghiară, i se adaugă din când în când o formă gramaticală stălciță. Încercând să-și corijeze greșeala, pronunță uneori și câte două-trei variante ale aceluiași cuvânt, după care strecoară din nou o glumiță și zâmbește ștrengărește. În grajduri și șură, în locul por-

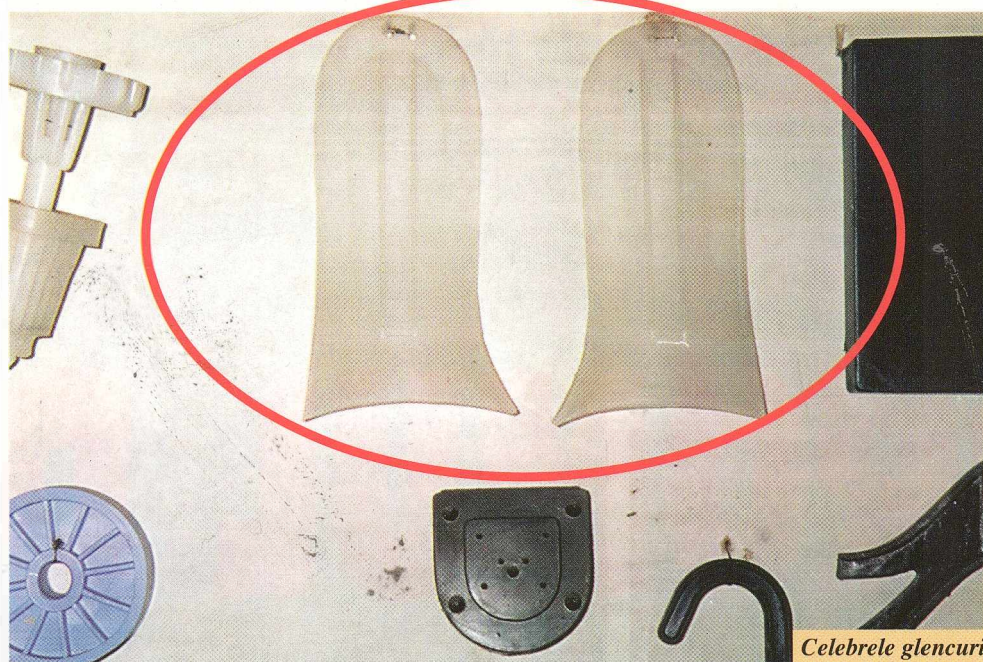

Din aceste recipiente uzate se obține materia primă

cului sau al vacii, am găsit câteva mici dar cochetele ateliere de producție. „Uzina” este dotată cu 5 mașini de injectat, o freză, un strung și o mașină de rectificat, folosită la confecționarea matrițelor și la repararea utilajelor. Întreprinderea are 15 angajați care muncesc în trei schimburi, deoarece domnul Martin este adeptul lucrului de calitate și nu-și stresează oamenii cu un program „aberant”. Salariile pe care le oferă el sunt între 1.200.000 și 1.900.000 lei, iar 6 dintre angajați au cărți de muncă. În această perioadă a anului producția este axată pe flacoane farmaceutice (pentru care are încă din '90 autorizație conform căreia produsele se încadrează în normele europene), discuri pentru stropit gresia și faianța (pe care le vinde la Sanex), niște chestii necesare producției berii „Ursus” și tot felul de mărunțișuri. Majoritatea lucrurilor făcute în atelierul lui Gal Martin sunt confecționate din materii prime reciclate. Astfel că, „pălărioarele roșii” pe care le-am văzut depozitate în curte nu sunt altceva decât discuri cu ajutorul cărora erau hrăniți puii în fermele zootehnice, actualmente falimentare. În urma recondiționării, prețul materiei prime este de doar 30 la sută comparativ cu ceea ce ofereau fabricile specializate din țară. Dar curtea lui Martin are doar 500 de metri pătrați și a devenit insuficientă. Pentru a se extinde, el dorește să cumpere o casă de vizavi, de la o vecină în vârstă, a cărei curte are 4.000 m². Întreprinzătorul nostru personaj a strâns deja 600 milioane din cei 800 cât costă gospodăria cu pricina, dar mai are nevoie de încă un an pentru a face rost de restul de bani. Printre proiectele sale de viitor figurează și livrarea unor capace ermetice ROMTELECOM-ului (pe care le-a inventat tot el) și care ar împiedica pătrunderea prafului, a apei și a impurităților în țevile de protecție a cablurilor telefonice. Astfel s-ar mări durata de viață a instalațiilor, dar mai ales s-ar preveni o serie de accidente produse de gazul metan infiltrat la întâmplare în tuburile respective.

Anul trecut a livrat 150.000 de glencuri

„Gustul pentru pingelit l-am prins în 1996, atunci când am făcut tocuri pentru «Clujeana», ne-a mărturisit domnul Gal. Cei de la fabrică se plâneau că tocurile cedează tot timpul. Eu, cunoscând plasticul de atâta vreme, mi-am dat seama cam ceea ce ar trebui făcut. Am realizat atunci niște teste la ei și am confecționat matrițe pentru toate numerele, de la 38 și până la 46. Cele mai multe erau 42-43 pentru că-s și cele mai solicitate. De înregistrarea invenției la OSIM s-a ocupat firma «Integrator» și inginerul Isac, profesor la Facultatea de Electrotehnică din Cluj. În primul an am produs 60.000 de perechi de glencuri și-n al doilea an 150.000-160.000. Cea mai mare parte a acestei comenzi mi-a fost făcută de către Doru Mladin, patronul firmei «Blecroc», care are o fabrică de încălțăminte la Vâlcele. Domnul Mladin

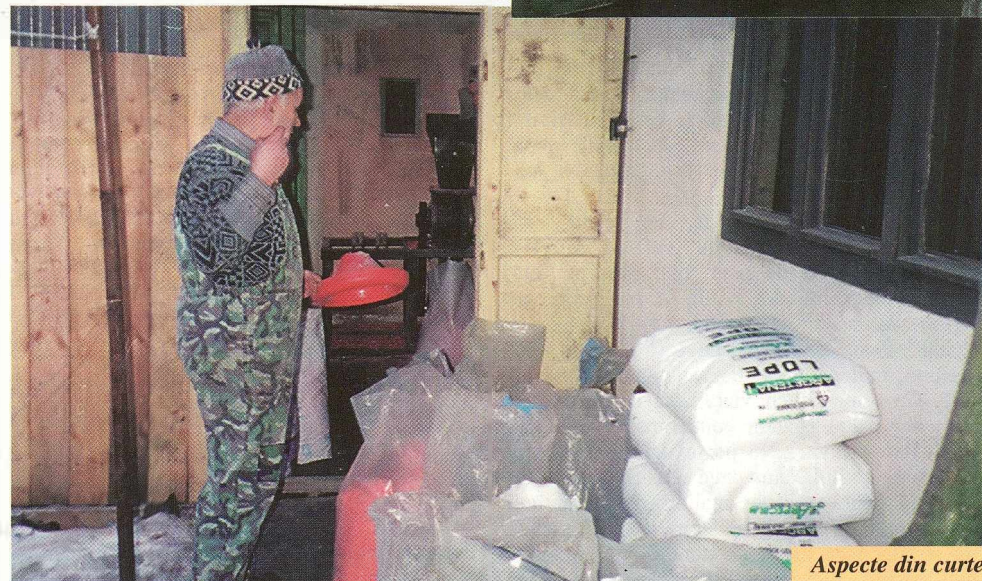
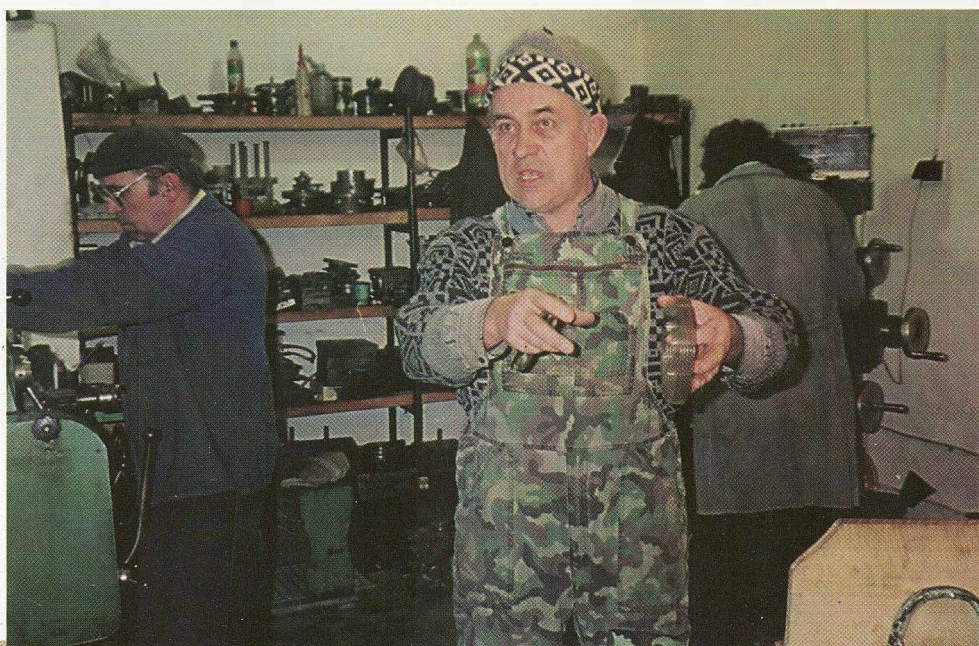

Celebrele glencuri

e un român care a stat încă de pe vremea lui Ceaușescu în America și care, întors în țară, s-a apucat de afaceri. Cu ajutorul glencului meu a vândut bocanci armatei americane și-i vinde în continuare. Din februarie îmi va face alte comenzi. M-a căutat și un neamț care vrea să realizeze cu glencul meu o fabrică de încălțăminte în Portugalia. Acum să vedem dacă se întoarce și cu ce se întoarce. Oricum, peste tot în lume glencul se făcea până acum din fier sau, în cel mai rău caz (așa cum se întâmplă în România), din carton presat. Dar fierul se rupe, se îndoaie, ruginește, strică materialul și e mult mai scump. Cartonul, dacă ai transpirat o dată în el, devine gunoi. Cu materialul meu însă toate aceste neajunsuri dispar, iar bocancul își păstrează ținuta și douăzeci de ani. Numai să țină fetele.“

Frumusețe, calitate și preț dulce

Pe primul plan în viața lui Gal Martin se află familia. El are un băiat de 34 de ani și

Aspecte din curte

o fată de 26, care a născut exact în anul 2000 o fetiță. Bunicul se mândrește cu nepoata sa, cu atât mai mult cu cât aceasta este Capricorn). Băiatul lui Martin lucrează alături de tatăl și mama sa în întreprinderea familiei. Este un tip care știe foarte multe lucruri din istorie și geografie, un foarte bun meseriaș, dar care nu are spiritul de inițiativă atât de dezvoltat ca și inventatorul glencului de plastic. În puținul timp liber rămas, Gal Martin se duce în excursii cu familia, mai vizionează o piesă de teatru și merge în mod regulat la biserică, deoarece consideră că trebuie să credem în ceva. Faptul că are originea maghiară nu l-a împiedicat să-și realizeze viața în România: „Eu cred că important este să fii om și nu cum te cheamă sau de unde ești. Mi s-a rupt inima când am aflat că ajutoarele venite pentru cei săraci din Belgia și Olanda au fost furate de administratori, dar același lucru am văzut că s-a întâmplat și-n Ungaria, când au dat la știri, pe un canal maghiar. Eu întotdeauna am avut o deviză: frumusețe, calitate și preț dulce. Așa am fost de când mă știu. De exemplu, la începutul

anilor '70, mă ocupam de creșterea nutriilor. În 1972-1973 am fost chiar câte trei zile la expoziții de nutrie în Germania. Se vindeau nutriele ceva de speriat. Aveam zeci și zeci de exemplare. Am vândut două nutrie într-o zi (una cu cinci pui – cu 38.000 lei și alta cu 7 pui – cu 36.000 lei) și am câștigat pe ele mai mult decât pe o mașină (care costa maximum 70.000 de lei). Dar, în altă zi, mi s-a întâmplat să-mi vină un client care cumpărase o nutrie cu ceva timp în urmă și să-mi spună că animalul, pe care-l luase gestant, a pierdut sarcina. Știam că se mai întâmplă și astfel de lucruri, așa că i-am zis omului: «Domnule dragă, dă-mi-o înapoi și vino de-ți alege altă nutrie gestantă, care-ți place». El și-a luat-o pe cea mai frumoasă și mie nu mi-a convenit, dar astfel mi-a crescut faima și mi s-a dus vestea din om în om că sunt cinstit și că fac treabă frumoasă, de calitate și la un preț dulce!“

Deva, unul din cele mai frumoase orașe ale țării,
sub amenințarea unui straniu **fenomen poluant:**

SINDROMUL D

Despre cum s-a făcut de-a ajuns Deva capitala județului Hunedoara, calitate ce putea fi atribuită, foarte bine și pe drept cuvânt, chiar orașului Hunedoara, s-ar putea vorbi mult și cu folos; povestea în sine nefiind doar una administrativă, ci mai ales o istorie politică. Mult și cu folos s-ar putea vorbi și despre cum de-a ajuns Deva unul din cele mai frumoase orașe ale țării, iar concluzia ar fi aceea că, fiind capitala județului Hunedoara, Deva și-a tăiat de fiecare dată partea leului din bugetul unui județ cu o substanțială și deloc de neglijat producție industrială.

Text: VICTOR NIȚĂ ■

Dar, dintr-un oraș cochet și cam funcționar, cum era altădată Deva, orașul respectiv a vrut să fie și unul industrial, ca să-și merite și pe mai departe titlul de reședință a județului Hunedoara. Și, din păcate pentru locuitorii săi, a reușit de minune acest lucru. Numai că schimbarea la față, petrecută acum aproximativ un sfert de veac, le-a adus locuitorilor Devei numai necazuri. Termocentrala de la Mintia a început să bombardeze orașul cu tot felul de noxe provenite din arderea cărbunelui adus din Valea Jiului. Dinspre Chișcădaga, unde s-a construit o ditamai fabrică de ciment, vin nori albi de praf. Iar la marginea Devei, pe malul stâng al Mureșului, pe drumul ce duce la Arad, a apărut, încă de-acum 20-25 de ani, o haldă de steril, provenit din extracțiile de minereuri nemetalifere din imediata apropiere a Devei, o haldă care ar putea concura, ca dimensiuni, cu fosta Casă a Poporului.

Cu alte cuvinte, Deva s-a adăugat, cu maximă viteză, dar și inconștientă, salbei celor mai poluate orașe din județ, ba chiar și din țară. Iată, spre exemplificare, declarațiile unora din oamenii care locuiesc în apropierea haldei de steril.

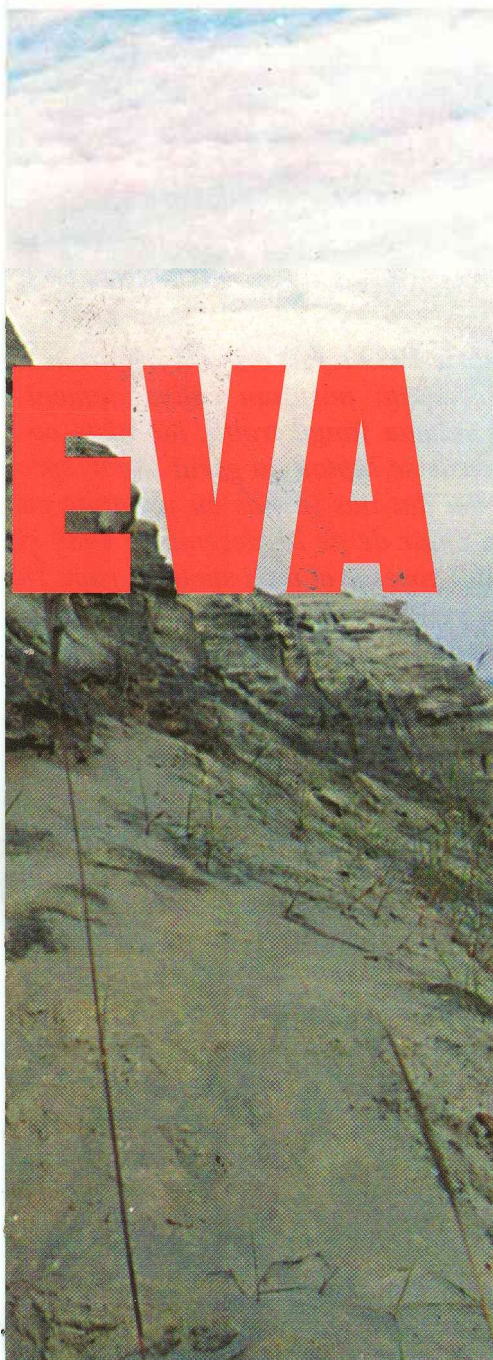
Eleonora Mocan: „Mai ales când bate vântul, vine o grămadă de praf. Și pe piele îmi iese tot felul de pete, mai ales pe față, și tot timpul mă dor ochii. Avem probleme ahăhă de când. Dar cine să ne bage în seamă? Poate ăl de sus. Or fost și de la televiziune, mai de mult, dar nu s-o rezolvat nimic. Ce-o mai fi cu viața asta a noastră, nu știu, dar parcă suntem condamnați, nu alta!”

M. Paraschiva: „Nu pot să spun că mă deranjează sterilul, cum aud că îi supără pe alții, că poate eu sunt mai rezistentă la boli decât ei, dar pot să vă spun că în grădină nu se mai face nimic ca lumea. Nici fructele, nici roșiile, nici castraveții. Toate se strică

înainte să dea în pârg. Eu cred că de la steril li se trage, de la apa de ploaie care curge la vale pe steril și ajunge în grădinile noastre.”

George M.: „Noi ne-am mutat recent în cartierul ăsta de sub halda de steril. Până acum nu am avut probleme. Dar pe vecini i-am tot auzit plângându-se ba de una, ba de alta. Nu știu ce să vă spun. Trebuie că e ceva, ceva care nouă, adică familiei mele, ne scapă. Dacă o fi și o fi să vedem că ni se strică sănătatea, plecăm cât de urgent, că doar n-om fi nebuni să pierdem bunul cel mai de preț din lume.”

Gheorghe Ivan: „Sigur că ne deranjează. Enorm de mult. E praf tot timpul pe geamuri, pe frunze, pe flori. Nu se mai face nimic în grădină. Eu am început să am niște probleme cu ochii. Și sunt sigur că asta vine de la steril, de la praful pe care-l ia vântul și-l aruncă peste noi și peste tot orașul, că doar nu numai noi avem dureri de cap și, mai nou și de stomac.”

buie să mă bag în casă, că nu pot sta în calea lui. Se bagă peste tot, vai și amar de noi. Dar nu-i numai praf, că dacă plouă e ceva precum cimentul, ca o cenușă care se face ca și cimentul de tare. N-am făcut nicăieri reclamații, că au făcut alții, și în numele meu. Dar cine să facă ceva? Bogătașii ăia din Parlament? Păi ăia își fac vile în locuri faine, au mașini străine și se îngrașă toți ca porcii. Zău așa! Și eu, cu o pensie de numai 300.000, ce pot face? Mănânc ceai toată ziua și iau medicamente pentru respirație, că mă înăduș. Îi viața asta atât de grea și la alții nici că le pasă că noi suferim ca niște câini. Suferim și din cauza sterilului, că din cauza lui nu se mai face nimic prin grădină. Piersicile or căzut toate din pom, nici mere nu s-or făcut, strugurii sunt deja stricați, înainte de-a se coace. Din când în când ne iese și pe piele câte ceva, niște pete, din cauza prafului și a apei pe care o bem. Când fierb apa aia, rămâne pe fundul oalei ceva alb, ca o făină, iar mâncarea nu vrea să fiarbă cu nici un chip. Fierb fasolea ore întregi, dar ea tot tare rămâne, parcă ar fi de piatră. Am vrut să vând casa, să plec de aici, dar nimeni nu se încumetă să o cumpere. Toți se tem...".

Declarațiile de mai sus, culese la fața locului de trei reporteri ai unui ziar județean, „ACTIUNEA HD”, respectiv Laura Hârșeu, Camelia Stărcescu și Iuliu Ciorbea, sunt, trebuie să o recunoaștem, zguduitoare. Documentarea cu pricina a pornit de la o știre difuzată de un post local de televiziune, știre care anunța că ravagiile „Sindromului Deva” s-au întetit. Întetirea era provocată de nesăbuinta unor chilipirgii care spărseseră pojghița și așa, destul de fragilă a haldei de steril. Au spart-o pentru a încărca, la ceas de noapte, câteva camioane de steril pe care l-au dus cine știe unde. Este cazul să precizăm că sterilul este încă bogat în minereuri rare, aur, argint și cupru, dar și în substanțe extrem de toxice, radioactive chiar. De fapt, furturile de steril sunt cunoscute de multă vreme, dar nu s-a luat nici o măsură pentru le stopa. „Sindromul Deva” iese în evidență mai ales după furturile din ce în ce mai dese de steril. Este cazul să punctăm că halda s-a acoperit, de-a lungul timpului, cu o pojghiță care rezistă cât de cât vânturilor și ploilor. Dar, atunci când crusta aceea este spartă, cea mai mică adiere de vânt împrășteie peste tot un praf alb de-o nocivitate extrem de agresivă. Așa s-a născut „Sindromul Deva”, un fenomen pe care prea puțini oameni se încumetă să-l studieze și să-l anihileze.

Iată ce a declarat, cu mult timp în urmă, domnul Constantin Teodorescu, nimeni altul decât inspectorul-șef al Agenției de Protecție a Mediului Deva: „Sterilul conține ioni de metale (cupru, zinc, plumb, argint, aur, sulf etc.)”. A recunoaște ceea ce, de fapt, toată lumea și mai ales hoții de steril știu nu înseamnă a rezolva ceva, cât de cât. Și, parcă pentru a aburi și mai mult opinia publică, domnul inspector șef a făcut o lungă și largă dizertație cu privire la tot felul de prevederi legale potrivit cărora responsabilitatea ar cădea în sarcina Ministerului Sănătății și a Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, între care musai să existe o colaborare în conformitate cu Legea Protecției Mediului

nr. 137, din 29 decembrie 1995, capitolul IV, art. 70 și bla, bla, bla... În final, ca să fie toată lumea convinsă că domnul inspector șef cunoaște pe deplin situația de fapt, a spus: „Poluarea industrială este redusă față de ultimii 10 ani. În schimb poluarea generată de mijloacele de transport este majoră!” Dar, până să patineze dânsul cu această penibilă eleganță pe lângă subiect, domnul inspector a ținut să-i avertizeze pe redactorii mai-sus amintiți că, dacă îi vor trunchia spusele, să nu care cumva să mai îndrăznească să bată la ușa lui. Cu această amenințare, în spatele căreia se ascundea refuzul de-a discuta serios despre „Sindromul Deva”, ditamai inspectorul șef a vrut să spună că s-ar lua ceva măsuri dacă s-ar constata, prin studii și cercetări amănunțite efectuate de reprezentanții sănătății, că sterilul de la halda din Deva produce tot felul de simptome. Dânsul, așa cum o fac încă mulți din cei care ar trebui să ia taurul de coarne, adică să-și justifice banii de salariu, pune carul înaintea boilor, considerând că importante sunt efectele și nu cauza, adică, altfel spus, că Agenția sa, dacă ar avea o listă de boli provocate de vecinătatea cu sterilul, ar trece imediat la măsuri. Dar starea de sănătate din ce în ce mai precară a celor ce locuiesc în vecinătatea haldei de steril, inclusiv a multora din locuitorii Deveii, este mai mult decât evidentă, domnule inspector șef! Chiar nu aveți de gând să întreprindeți nimic, în colaborarea cu toate forurile județului, pentru a atenua urmările acestui fenomen atât de sugestiv numit „Sindromul Deva”?

Spre deosebire de domnul inspector șef, primarul Deveii, domnul Mircia Muntean, a perceput la dimensiunea lor reală alarmantele reportaje pe care cotidianul local „ACTIUNEA HD” le-a publicat în legătură cu „Sindromul Deva” și a declarat că se lucrează în clipa de față la un proiect prin care halda de steril va fi înierbată și, în măsura posibilităților, va fi chiar împădurită. „Totodată, a declarat primarul Deveii, se vor lua toate măsurile pentru ca furturile de steril să înceteze”. Așa să fie!

Alin Vlas: „Pe mine mă mănâncă din când în când pielea și am văzut că asta se întâmplă mai ales după ce bate vântul și aduce praf de steril peste cartier. Oamenii se plâng, vine televiziunea, scriu ziarele, dar nu se face nimic. Nu interesează pe nimeni că noi suferim fără nici o vină”.

Un grup de constructori care ridicau o casă în zonă: „Noi doar lucrăm aici, facem o casă. I-am auzit pe oameni plângându-se că nimeni nu ia nici o măsură. Am înțeles că la un moment dat niște nemți au venit la Deva, au văzut sterilul, au vrut să dea foarte mulți bani ca să ia ei tot sterilul și să-l exploateze, să extragă din el ce mai este de extras, dar ai noștri n-au vrut să-l vândă. Mai bine să stea acolo, degeaba, și să le facă oamenilor necazuri cât casa de mari!”

Ana Daradics: „Tot timpul vin mașini care aduc steril. Când plouă, vine ca naiba! Ce să vă mai spun? Îi groaznic. Vine praful de tre-

Somalezii nu știu ce-i paște:

Regele Nabosny

Text: TOMA ROMAN jr. ■

Foto: FLORIN IONIȚĂ ■

Așa arată suveranul

Pe 21 decembrie 1999 a fost o seară friguroasă. În Piața Universității mișunau câțiva oameni, vreo doi popi stăteau lângă troiță, iar niște colindători de ocazie se luptau cu gerul. Apoi, spre extazul meu, am dat nas în nas cu un amic cu care mă știam chiar de pe 21 decembrie 1989 și care era fericitul posesor al unei sticle cu rom. În timp ce beam pentru sufletul martirilor și mai ales pentru corpurile noastre înghețate tun, am făcut cuiva impresia că ne-am dori să plecăm în țările calde. Un om bine îmbrăcat a venit și ne-a întins o bucată de hârtie trasă la xerox pe care scria: „Nabosny Alex. St. Fr.” Ne-a spus: „Am scris numele prescurtat că-mi plac treburile făcute repede. Sunt de la Frontul de Eliberare al Somaliei de Nord.” În continuare ne-a propus să fim demnitari în Somalia de Nord. Dacă aveam studii superioare puteam să ajungem chiar miniștri. El, modest, ne-a mărturisit că nu poate fi ministru fiindcă e doar tehnician. Într-o primă fază am vrut să-i oferim un gât de rom crezând că-i grav afectat de frig, dar am primit un refuz politic. Atunci l-am lăsat pe om să agate alți demnitari. Nu știam că tocmai îl cunoscusem pe Regele Nabosny.

Apartamentul Regal

Ghidându-ne după hârtiuța trasă la xerox, l-am contactat în cele din urmă pe domnul Nabosny. Am fost invitați la sediul F.E.S.N., într-un bloc din Crângași. Ne-a deschis chiar liderul, echipat năucitor, într-o ținută marțială, un soi de uniformă militară. Domnul Nabosny avea o cămașă kaki cu eghilet, beretă, diagonală, toc de pistol și bocanci. Am pătruns pe un hol întunecos. Am zărit o bucătărie destul de răvășită, apoi am fost introduși într-o cameră în care atât eu cât și fotoreporterul am avut un moment de uimire profundă. Pe o masă erau expuse o grămadă de obiecte cazone asupra cărora vom reveni. Două stații militare de emisie-recepție „made in U.R.S.S.”, cam de o tonă fiecare, erau expuse prin colțuri. O ladă pentru muniții cu lacăt ținea locul lăzii de zestre. Lângă ușă și pe dulapuri erau atârstate niște hărți ale Somaliei de Nord făcute frumos pe calc și programul politic al F.E.S.N. de dimensiunea

unei perdele. Deasupra unui birou, pe care stăteau o mașină de scris și un cuțit, trona portretul oficial al lui Nabosny. Lângă birou era desfășurat steagul cu stea neagră, creat de lider pentru Somalia de Nord. Am pășit cu teamă să nu explodeze ceva. Liderul, cu un indicator în mână, s-a supus tirului de întrebări.

King Nabosny

Marii conducători zic fraze memorabile, care vor rămâne peste veacuri moștenire generațiilor următoare. Ion Iliescu a spus-o pe cea „meandrele concretului”. Dl. Nabosny a început cu următoarele cuvinte: „Eu am inițiat și creat F.E.S.N. având la bază un summum de informații și cunoștințe care au dus ca o reacție în lanț la acea rezultantă care sper să fie și în perspectivă pentru mai mulți oameni atât din punct de vedere politic dar mai ales economic și numesc aicea nivelul de trai de înzestrare al omului sim-

plu, lozincă noastră e: averi ca un revers la săracie.”

În timp ce își agita indicatorul, domnul Nabosny ne-a mai spus „oficial, cu întreaga răspundere, inclusiv penală” că F.E.S.N. a apărut pe 15.10.1997, la inițiativa lui, când a aflat că somalezii din nord, foști sub dominație britanică, vor secesiunea. F.E.S.N. își propune să ocupe regiunea Ogaden, să proclame un regat cu capitala în orașul Hudun (care se va numi, nu se știe de ce, Kalis) și să aplice o politică social-liberal-monarhist-ereditară. Când am auzit de monarhie, am pus o întrebare de bun-simț, anume cine va fi regele. Iată răspunsul: „Persoana mea e indisolubil legată de acest lucru. Eu voi fi, am fost desemnat de membrii F.E.S.N. comandant suprem, șef al Consiliului Superior de Apărare al Țării, rege, lider al F.E.S.N. și patroniez înaltele patronaje corespunzătoare și am acțiuni economice externe.”

Am fost impresionat, abia atunci am realizat că mă aflu într-un apartament regal și că puneam pentru prima oară în viață, „live”,

O brigadă nord-somaleză

întrebări unui monarh. Totuși, monarhul se afla într-un exil absolut fiindcă, după cum a mărturisit, n-a fost niciodată în Somalia, dar are oameni care au trecut pe acolo și l-au informat ce se întâmplă. În comunitatea somaleză din București s-a petrecut următorul fenomen: „adultii nu au răspuns corespunzător, dar tinerii au spus prezent”.

La întrebări ceva mai intime, regele Nabosny a devenit un fel de trestie gânditoare, a căpătat o finețe tipic asiatică de componist de haiku-uri sau de filosof ca (scuze) Confucius. L-am întrebat cu se ocupă în viața civilă și a răspuns: „Trăiesc fără absurdități în domeniu. Sunt ascuns într-un copac existențial pe care nu vreau să-l decodific”.

Când l-am întrebat despre numărul de membri ai F.E.S.N. și forțele sale armate, răspunsul a fost criptico-diplomatic: „E secret de stat, secret militar. Am făcut analize aprofundate și mi-am dat seama că și un număr mic și un număr mare e predispus la eșec. Despre armată, cu toate că e o problemă delicată, vă zic că noi admitem asemenea forme de organizare ca la americani, în Constituția Regatului e garantat dreptul de a purta armă.”

Cetățean român conștiincios, domnul Nabosny și-a făcut cunoscută existența la Ministerul de Externe, S.R.I. și M.Ap.N. La M.Ap.N. au avut loc două întâlniri, dintre care una fructuoasă și un insucces. Despre insucces ne-a spus: „Domnul comandor Colț nu s-a interesat într-o manieră adecvată de F.E.S.N. Ar fi trebuit să asigure măsuri de prezentare și de aprindere de lumini tip aeroport Otopeni astfel încât numesc eu acum, un potențial Boeing 767 sau orice alte avioane să poată ateriza și să fie deservite corespunzător, inclusiv contra plată.”

Crângașimil 2000

L-am întrebat pe monarh ce e cu toate efectele militare din fața noastră. Am fost onorați să aflăm că în cinstea „Flăcării” a fost pregătită o expoziție militară cu dotarea armatei nord-somaleze. Am numerotat

obiectele în ordinea prezentării, iar în paranteză am pus explicațiile adiacente. Mai întâi redăm scurtul discurs de inaugurare al expoziției: „Aceste obiecte sunt vizavi de

am renunțat la aparatele mari de tip șalupă torpiloare sau submarin”;

3. cap de Aruncător de Grenade („voi folosi AG 7 și AG 9 mobil sau fix”);

4. cască („îi voi face o inovație cu tamponoare specializate pentru urechi și cozoroc antisolar”);

5. cască colonială („voi adăuga un kepi blu’ cum are Legiunea Străină un kepi blanc”);

6. gheare de parașutist („să nu te împiedici când cazi de sus”);

7. sac de Cruce Roșie („reduce sechele ca ampoare și ca număr, a dat rezultate bune inclusiv în zona Cincu”);

8. multe cartușe consumate sau nu („alea mari sunt pentru operația Ariciul Deșertului, de apărare a spațiului aerian. Voi dota trupele cu calibrele 14,7 mm, 9 mm, 7,62 mm și 5,56 mm”);

9. fluier militar („intenționez să-l acord comandantului primului nostru port-avion cu propulsie nucleară ce va avea 200.000 TDW și numele Kormoran”);

10. bidon militar („apa e o problemă, dar voi face stații de desalinizare, canale de aducțiune și voi aduce cu spărgătoare de gheață rusești aisberguri din Calota Sudică, acoperite cu plastic și fibră de sticlă”);

11. mască de gaze („oamenii mei vor avea

Monarhul ne spune cum va inova masca de gaze

trimiteră din filmul «Dacii», în care era aceea secure, aceea păsărică, acel șobolan vizavi de acele imagini cu transmiterea explicației de rigoare de o parte și de alta a interlocutorilor prin acele scene. Doresc să prezint o serie de elemente, care vor intra în mod standard în dotarea armatei nord-somaleze și a Falangei Africane, echivalentul nostru pentru Legiunea Străină”:

1. porthart („două variante, încărcat și ușor încărcat, pentru debarcare la maximum, pentru facerea de față a situațiilor, încărcat normal”);

2. binoclu („de tip arab, cu trimiterea că

unele cu filtre stânga-dreapta, capabile să preia din efort”);

12. far de autotun („vreau să relansez în actualitate autotunurile germane de tip șturmgheșut”);

13. cutie de pantofi cu soldăței de plumb („cu ei mi-am permis încă din copilărie să asigur evoluții făcând calcule și studii. Îi grupez normal în divizii formate din 5+1 conducător, dar pentru coabitarea cu NATO îi voi grupa în brigăzi cu efective secrete”).

14. antenă tip Kulikov plus două stații sovietice R („dau rezultate bune”).

Expoziția militară din Crângăși

Muniția trupelor lui Nabosny

I-a scris lui Clinton și lui Cozma

Activitatea diplomatică a F.E.S.N. este foarte intensă. Domnul Nabosny i-a scris lui Bill Clinton și așteaptă un răspuns. A vorbit cu cineva de la ambasada Croației. A declanșat o campanie și a scris la Senat să se modifice legislația astfel încât să-și poată cumpăra pistol cu glonț. Și-a apărut fiica de niște țigani care au acostat-o, dându-le cu o servietă în cap. Pentru alte eventualități vrea să se doteze cu „A.K.-47, rachete Stinger și Strella, A.G. 9 pentru a face față hoardelor de huligani“. A scris la primărie că vrea un sediu al F.E.S.N. cu „birouri, ambasadă, birouri partid, restaurant, cinematograful și cabinet stomatologic“.

Talentul său epistolar și-a găsit însă desăvârșirea într-o scrisoare deschisă, adresată lui Miron Cozma, care începe așa: „S-au scris multe articole despre domnia-voastră, culminând cu strălucitorul epitet Luceafărul huilei, la care subscriu și eu.“

Un teanc de hârtii conțineau decrete de mulțumiri pentru diverși membri ai F.E.S.N., din care l-am reținut, fiindcă-l cheamă frumos, pe ialomițeanul Costică Caraș. Am asistat la citirea unui „decret unic“ (ce va fi tradus în

somali, engleză și arabă, pe lângă română, limbi oficiale în regat) prin care ministrul nord-somalez al transporturilor, Florin Guzman, era decorat cu „Brasarda de merit“.

Acum, dl Nabosny poartă o campanie împotriva legii partidelor politice, dorind să înregistreze F.E.S.N. cu doar 251 de membri, ca în 1990. Pentru alegeri vrea ca: „Să voteze lumea F.E.S.N. scriind cu pixul pe buletinul de vot și încadrat adecvat F.E.S.N.. Voturile vor fi anulate, dar voi ști ce capacități de străpungere avem“.

Lista neagră

Nu există rege fără inamici. Dl Nabosny a avut o groază de necazuri. Pentru cei care l-au supărat a făcut o listă „cu bilete asigurate pentru Somalia de Nord via Somalia numai dus, persoane luate ziua sau noaptea, să vedem dacă mai fac fărădelegi și la

închisoare“.

Iată lista:

1. Mariana Iuga din Republica Moldova – refuză să recunoască Casa Regală.

2. Consilier la Ministerul de Externe, Mihai Montanu.

3. Comandor de aviație Baștan – l-a scos afară de la Expomil '99 pe liderul F.E.S.N., când acesta voia să se înzestreze cu arme. A vrut să-i confişte cuțitul.

4. Personalul Băncii Mondiale – au trântit telefonul liderului F.E.S.N. când acesta voia să facă tranzacții.

5. Cușmir Samoil, administrator de bloc – ironii la adresa liderului F.E.S.N., neadaptare la situația de tranziție.

6. Directorul Gologan de la Casa de Film Atlantis – nu a respectat un contract.

După prezentarea listei de mai sus, majestatea sa a dat citire unei cugetări despre „un destin paralel (U.D.P.), brigăzile albastre și zicala două băți strică, două prânzuri (mâncăruri) ba.“ A trebuit să-l întrerup fiindcă ne grăbeam la redacție. Dl Nabosny ne-a decorat cu „Steaua Neagră a Somaliei de Nord“, pe care a uitat să ne-o remită, s-a scuzat că n-a fost acasă șefu' de protocol (soția) să ne facă niște cafele și a vrut să ne dea patru lingurițe de ness să avem la redacție. Ne-a condus în mare ținută până la lift unde ne-a șoptit confidențial: „De azi, dacă aveți probleme sunteți sub protecția mea“.

Alexandru Nabosny nu e un caz unic. În cruda tranziție spre nu se știe ce, tot mai mulți români speră la ceva mai bun. Unii cred că vor câștiga la bingo, alții că se vor îmbogăți peste noapte din cine știe ce prostie, alții că vor moșteni averi spectaculoase. Numai noi cunoaștem câteva cazuri de indivizi care s-au proclamat scoborâtori din Napoleon, Carol I ori măcar din nobilimea austriacă. Nabosny crede că va lua puterea în Somalia de Nord. Soluții ar fi puține: să li se spulbere reveriile prin posibilitatea unui trai decent ori să li se acorde îngrijirile și considerația necesare.

Explicații strategice

Boala secolului?

Text: ANA BARTON și ȘTEFAN POSTELNICU ■

Foto: FLORIN IONIȚĂ ■

Când am auzit despre această boală eram în gimnaziu. La ora de biologie profesoara ne-a vorbit despre un virus nou care provoacă o boală incurabilă, care a apărut în Statele Unite și se transmite pe „căi rușinoase”. Erau anii '87-'88 când la noi nu se știa – excluzând lumea medicală – aproape nimic despre HIV/SIDA. A venit anul '90 și ne-a adus primele statistici negre în legătură cu această boală. Iar ca lucrurile să fie chiar îngrozitoare, am aflat că majoritatea zdrobitoare a celor infectați cu HIV erau copii. În anii '87-'89, România era rușinea Europei raportând cea mai mare mortalitate infantilă cauzată de bolile diareice. Acum ne gândim că putea fi și infecție cu HIV fiindcă așa s-a manifestat la primele cazuri de copii mici și sugari. În legătură cu originea bolii au fost lansate câteva ipoteze, dar cea unanim acceptată acum de către specialiști este următoarea: HIV (Virusul Imunodeficienței Umane) își are originea în maimuțele africane, respectiv o anumită subspecie de cimpanzeu (sursă

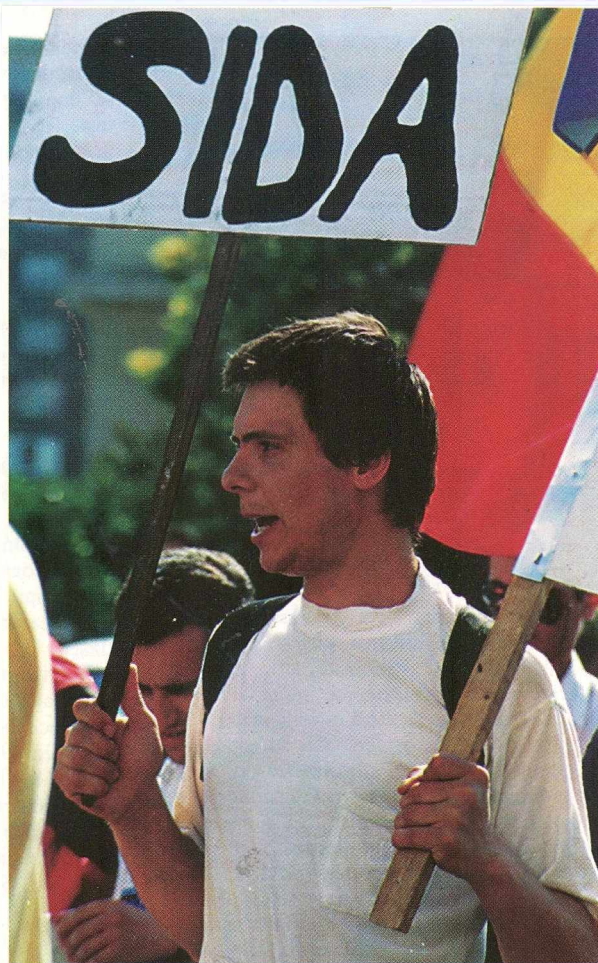
virusuri animale care determină boli asemănătoare cumva cu manifestările date de HIV la om. Nu se poate exclude ca un asemenea virus să fi devenit prin mutații genetice succesive agresiv pentru oameni. Oricum, pare mai rezonabil în comparație cu ipoteze care implică agenții CIA, porcii de la granița mexicană și câte altele or mai fi existând. AIDS (numele bolii în engleză) este în același timp numele unor biscuiți (se scrie AYDS, dar se pronunță la fel) care în Marea Britanie sunt consumați de către cei care doresc să slăbească (slimmers). Mii de oameni mor în Africa de o boală poreclită SLIM și pe care noi o numim SIDA (Sindrom de Imunodeficiență Dobândită), boală cauzată de infecția cu HIV. Cred că ar fi necesară și o scurtă definiție a sindromului – cum de mai multe simptome care aparțin mai multor boli, nu se pot încadra într-una singură. Deci, nu SIDA se transmite, ci HIV care pătrunde în organism și îi distruge în timp imunitatea, adică posibilitatea de a se apăra împotriva infecțiilor și a cancerelor. Pe fondul acestei imunodeficiențe se ajunge la SIDA sau, mai clar, HIV determină SIDA. Există două tipuri de HIV, HIV 1 și HIV 2. Tipul de virus întâlnit în România face parte din HIV 1, grupul M, subgrupul F, subgrup preponderent și în Africa Centrală, America de Sud (Brazilia) și Thailanda, care se caracterizează printr-o evoluție mai lentă a bolii. Deoarece

scopul nostru nu este nici pe departe acela de a crea panică (manieră în care este abordat adesea acest subiect), ci de a ne informa corect cititorii, vom vorbi în continuare despre căile de transmitere, prevenire, atitudini, mentalități, de fapt despre câteva lucruri pe care trebuie să le cunoaștem foarte bine pentru a ne raporta corect și firesc la această boală care ne poate atinge pe toți în măsura în care nu avem cunoștințe suficiente și corecte în legătură cu ea. Drept pentru care nu vom pune accentul pe statistici (deși nu le vom neglija), ci pe informațiile care vă vor ajuta pe dumneavoastră, cititorii, să nu

vă expuneți riscului de infectare cu HIV. Căile de transmitere a virusului sunt: a) sânge infectat cu HIV; b) contact sexual neprotejat cu o persoană infectată; c) transmiterea materno-fetală sau verticală – de la gravida infectată cu HIV la copil. Transmiterea prin sânge infectat cu HIV (transmitere nozocomială) se poate face prin

pentru HIV 1) și de mângăbeu (sursă pentru HIV 2). Alte ipoteze: originea haitiană, cea americană, originea naturală. S-a vorbit chiar și despre faptul că virusul a fost produs în laborator – e o presupunere a unor specialiști din diverse domenii, nu neapărat din cel medical – ca parte integrantă a unui scenariu planetar datorat creșterii îngrijorătoare a populației. A fost adusă ca argument cifra de aproximativ 40 de milioane de persoane infectate până acum. Dar această ipoteză nu se bazează pe argumente științifice și ea a fost respinsă mai ales când s-a observat că acest virus seamănă foarte mult cu niște

Dr. Sorin Petrea

transfuzii de sânge sau produse de sânge necontrolate, prin injecții cu ace și seringi refolosite fără a fi sterilizate, prin intervenții de orice tip cu instrumente tăioase ori care înțepă (care nu au fost sterilizate) și care pot proveni de la o persoană infectată, prin transplant de organe, fertilizare cu spermă (dacă donatorul e infectat). Transmiterea prin contact sexual neprotejat cu prezervativ implică orice modalitate de realizare a contactului sexual. În ceea ce privește sărutul profund e de menționat că virusul poate fi transmis dacă saliva conține sânge infectat cu HIV, iar partenerul are leziuni în cavitatea bucală, leziuni ce pot fi provocate chiar în timpul unui sărut pasional. În legătură cu transmiterea verticală se știe că ea se poate produce în timpul sarcinii, în timpul nașterii sau după naștere (prin alăptare). Riscul de transmitere verticală a infecției cu HIV este în medie de 25% pentru fiecare naștere. Într-un ordin al ministrului Sănătății se recomandă testarea HIV a tinerilor care vor să se căsătorească și a femeilor gravide. Într-o broșură („HIV/SIDA&Sex – Informații pentru părinți și profesori”) editată de Asociația Română Anti-SIDA (ARAS) și UNICEF se precizează că HIV nu se poate transmite prin: strângere de mână, îmbrățișare, tuse ori strănut, transpirație sau lacrimi, țânțari, insecte, mâncarea preparată de o persoană infectată, toaletă sau obiecte de toaletă (șăpun, prosop), piscine, tacâmuri, pahare și cești, scaune, pupitre, computere etc. De asemenea, se constată că nu există cazuri de copii infectați de alți copii prin simpla coexistență. Deci, se acceptă unanim că HIV nu se transmite prin: salivă, lacrimi, transpirație, urină, fecale, secreții nazale – dacă toate acestea nu conțin sânge infectat cu HIV.

Testarea HIV

În ceea ce privește testul HIV, prin el se depistează existența anticorpilor anti-HIV în sângele unei persoane. Rezultatul pozitiv certifică prezența acestor anticorpi și faptul că persoana este infectată. Dar există o perioadă de 3-6 luni de la infectare când testul poate să nu depisteze infecția, deci să fie negativ.

Persoana este însă infectată HIV și poate transmite virusul și altora. Această perioadă se numește „fereastră imunologică”. Există și teste care stabilesc cantitatea de virus din organism (ele pot fi concludente în perioade mai mici de la infectare), dar se realizează cu materiale extrem de costisitoare și nu sunt chiar accesibile nici în străinătate. Este foarte important de știut că, deși bolnavii fac tratamente, nu s-a inventat încă nici un medicament care să vindece SIDA sau vreun vaccin anti-HIV. Deși sunt aproximativ 15 ani de când boala a fost descoperită există încă foarte multe necunoscute.

Copiii

În România se află 60% dintre copiii bolnavi de SIDA ai Europei (Federația Rusă 1%, Italia 8%, Germania 1% etc.) Este evident că stăm foarte prost. De altfel, 90% dintre persoanele infectate cu HIV în România sunt copii. La începutul anilor '90 cele mai multe cazuri erau întâlnite la copiii instituționalizați, iar transmiterea se pare că s-a făcut prin sânge și produse de sânge. Acum balanța înclină către copiii din familii. Și deoarece controlul drastic al sângelui s-a stabilit din '90, riscul de transmitere prin transfuzii s-a diminuat foarte mult. Rămâne destul de ridicat riscul de infectare prin instrumentar medical nesterilizat și cel de la mamă la copil. Despre copiii infectați cu HIV și bolnavi de SIDA am discutat cu doi medici

extraordinari (oameni cu totul deosebiți, de asemenea), de la Institutul de Boli Infecțioase „Prof. dr. Matei Balș”. Pe domnul doctor **Sorin Petrea** – șeful secției de zi pentru copii „Floarea Soarelui” și coordonator de program pediatric al Comisiei Naționale de Luptă Anti-SIDA l-am cunoscut, la Brașov, unde UNICEF a organizat un seminar cu tema „Rolul mass-media în prevenirea infecției HIV/SIDA”. Acolo, doctorul Sorin Petrea a prezentat foarte multe informații privind problematica HIV/SIDA. L-am revăzut la institut unde ne-a arătat secția în care lucrează, ne-a făcut cunoștință cu micuții bolnavi și răspunzându-ne cu promptitudine și profesionalism la toate întrebările. Astfel, trebuie să precizăm că foarte multe dintre informațiile pe care vi le prezentăm aici sunt obținute de la domnia sa. Doamna doctor **Mariana Mărdărescu** este șefa Secției de Imunodeficiență – Copii din același institut și vicepreședinte al Comisiei Naționale de luptă

Dr. Mariana Mărdărescu

Anti-SIDA. Ne-a spus lucruri foarte importante în legătură cu aceeași problemă, HIV/SIDA. În fiecare minut, în lume, se infectează cu HIV 11 persoane (adulți și copii). 99% dintre copiii aflați în evidență în secția pe care o conduce precum și la Ministerul Sănătății și în toate secțiile de profil provin ca an de naștere din '88-'89, relativ puțini din anii '90-'91. După anii '92-'94 nu au mai apărut cazuri noi pe această grupă de vârstă. Rezultă că acest fenomen se stinge încet, cu mare greutate și multă durere. „Asistăm acum la un alt fenomen, apariția de cazuri relativ multe la intervalul de vârstă 16-20 ani, deci adultul tânăr, care începe acum viața sexuală la o vârstă care a scăzut foarte mult în ultimul timp. Din păcate, acești tineri intră în viața sexuală neprotejați. E important să știi să alegi la o anumită vârstă ceva din multitudinea de informații care ți se dau fără nici un fel de perdea”. Ei pomesc de la ideea că nu li se poate întâmpla nimic și că pot face orice vor cu viața lor pentru că SIDA nu-i poate atinge. Din păcate, acest lucru nu e adevărat. „Avem destul de mulți adolescenți în evidență, unii care au fost depistați în urmă cu 2-3 ani și care au crescut și arată foarte bine și au foarte puține informații despre boala lor fiindcă familiile refuză în mod categoric să le spună. Deci ei nu știu ce au pentru că nu intră în tradiția noastră culturală, a românilor, ca în clipa în care ni se întâmplă un lucru foarte grav să ne mărturisim unii altora. Eu nu pot trece peste dorința familiei și acest lucru îmi îngreunează munca pentru că în această boală se lucrează împreună cu familia”. Ar trebui să ne pună pe gânduri acești foarte mulți tineri care au o viață sexuală la risc și, din nefericire, nici nu are cine să-i îndrume pentru că profesorii sunt depășiți de schimbarea din domeniul educației (vom vedea clar acest lucru în alt capitol), „de un anumit tip de comportament al copilului pe de o parte, pe de altă parte de raportul familie – copil – școală. Familiile sunt prea preocupate de viața de zi cu zi ca să mai poată veni la școală să ia legătura cu profesorul,

iar acesta nu se știe în ce măsură mai poate intra în sufletul copilului. Deci, aici apar tot soiul de rupturi. Acesta este motivul pentru care trebuie să ne îngrijorăm". O altă mare problemă sunt drogurile „pentru că drogul pe cale injectabilă reprezintă o posibilitate de transmitere a infecției HIV/SIDA datorită folosirii instrumentarului nesteril de la un uti-

lizator la altul. Sigur că și printre cei care se droghează trebuie să fie persoane tinere seropozitive." Iar ceea ce va fi, după părerea doamnei doctor, în scurt timp, o problemă pentru România, este transmiterea de la mamă la copil. Anul acesta au fost internați pe secție mai mult de 7 copii născuți de mame seropozitive. Trebuie știut că un asemenea copil poate să nu se îmbolnăvească. Cum? Toți cei născuți din mame seropozitive primind anticorpii mamei (în viața intrauterină) sunt seropozitivi pentru că au în sânge și anticorpii anti-HIV ai mamei. Până la vârsta de 18 luni ei pot pierde acești anticorpi și se pot seronegativa, deci pot fi perfect sănătoși.

Cunoștințe, atitudini, practici

Studiul „Cunoștințe, atitudini, practici privind infecția HIV/SIDA” a fost cerut de UNICEF Institutului de Cercetări Antropologice „Francisc Rainer” și pus nouă la dispoziție de doamna doctor **Cristiana Glavce**, director al institutului. A fost realizat pe bază de chestionar, cu structura unui sondaj de opinie. Au fost implicați 1.320 de subiecți – cadre didactice din învățământul preuniversitar – din 14 județe, 52 de localități, jumătate urbane și jumătate rurale plus municipiul București. Între femei și bărbați au fost surprinse unele diferențe în special în atitudini, bărbații fiind mai puțin receptivi la mijloacele de prevenire, mai puțin sensibilizați, lăsând protecția în seama femeii. 43% dintre profesori consideră că nu există posibilitatea de a evita contaminarea; 14% nu știu care sunt mijloacele de evitare, restul știu. În general, cunoștințele lor sunt achiziționate fragmentar și fără un suport științific bine determinat. Toate acestea decurg din lipsa de conștientizare, de împotrivire a informației, din faptul că nu se pot

pune în situația de risc. 89% știu că cea mai frecventă cale de transmitere e cea sexuală, dar 7% vorbesc despre contractare prin sărut sau prin folosirea de obiecte. Foarte puțini știu despre calea de transmitere materno-fetală. Simptomele și semnele de infecție timpurii ale SIDA sunt cunoscute parțial și fără o bază solidă. Peste 80% știu că frecvente internări, scăderea semnificativă în greutate într-un timp scurt pot însemna SIDA; despre febra prelungită și nejustificată știu 65%, mărirea ganglionilor – 56% nu știu; diareile prelungite și nejustificate – 79% nu știu că sunt semne ale bolii. 79% admit posibilitatea infectării lor cu HIV; 21% sunt convinși că nu se vor infecta niciodată, nu conștientizează pericolul real. Întrebați fiind dacă o persoană din școală (infectată) constituie un pericol, 3/4 au spus nu, 1/4, da. La întrebarea-capcană – Bolile cu transmitere sexuală le fac cei care nu se spală? – 23% au răspuns afirmativ, ceea ce denotă o lipsă de educație. În privința transmiterii HIV prin insecte 60% au spus că nu se transmite, iar 40% cred că se poate transmite. 13% au participat la un curs de instruire HIV/SIDA, ceea ce e foarte puțin dacă ținem seama de fap-

tul că majoritatea copiilor infectați sunt de vârstă școlară sau preșcolară. Cei mai mulți dintre subiecți nu fac diferența dintre HIV și SIDA. 47% știu că o seringă folosită trebuie arsă; 49% nu au noțiunea pericolului unui instrument folosit. Majoritatea au declarat că nu ar respinge o persoană infectată, un prieten, dar 41,4% sunt convinși că nu ar fi acceptați de societate dacă ei ar fi infectați. De aici se poate deduce atitudinea reală, care este majoritară, de respingere față de bolnavi. Ponderea personalului didactic informat e de 63%, dar atitudini corecte s-au întâlnit la 50% dintre aceștia, lucru îngrijorător. Procentul de practici corecte, în situații

Unitate mobilă – cabinet chirurgical și stomatologic

ipotetice, nu a depășit 30%.

Prevenirea

„Prevenirea înseamnă cunoaștere: știi că există, știi că se poate întâmpla” a spus domnul doctor Sorin Petrea. Grupele expuse riscului de infectare cu HIV variază și trebuie cunoscute: utilizatorii de droguri intravenoase, prostituatele, homosexualii, dar cea mai importantă categorie de risc pentru România sunt tinerii și persoanele active sexual. „Te poți proteja printr-o viață ordonată, calculată. Folosirea corectă a unui prezervativ în garanție și făcut de o firmă cu tradiție în acest domeniu îți poate aduce protecție. Dar degeaba folosești prezervativ dacă partenera este epilată în zona perineală pentru că atunci el practic se roade de perii scurți ai regiunii respective și se rupe sau devine permeabil”. Alte categorii de risc sunt colectivitățile mari și greu de controlat aflate în penitenciare sau în instituții care îngrijesc persoane cu handicap psihic. Și aici prevenirea este foarte importantă. De asemenea, personalului medical trebuie să i se asigure condiții de maximă siguranță pentru a nu se infecta de la pacienți în timpul tratamentului. România e singura țară din estul Europei care are un ghid oficial tipărit și difuzat în sistemul sanitar pentru tratamentul infecției cu HIV. Vaccinul care ar fi esențial în prevenire este încă în faza de căutare „și când va fi găsit, important e să fie accesibil și pentru România”. În această boală confidențialitatea e foarte importantă fiindcă majoritatea celor infectați sunt respinși de societate: își pierd locurile de muncă, prietenii, nu sunt primiți la școală, sunt forțați să-și schimbe domiciliul etc.; toate acestea fiindcă nu suntem suficient de instruiți în problema HIV/SIDA, nu știm să ne protejăm corect și eficient, nu știm ce atitudini să adoptăm față de bolnavi. „Individul trebuie protejat – nu cu orice preț – rațional și fără a deveni el un pericol pentru cei din jurul lui”. Or, dacă avem o populație educată în acest sens riscul de infectare scade vertiginos pentru că individul poate refuza de exemplu un act medical ce i se pare incorect, își poate asigura protecția cunoscând căile de transmitere a virusului și atitudinile/practicile pe care trebuie să le adopte față de persoanele infectate.

MOARTE RADIOACTIVĂ

Text: LILIANA PETRUȘ ■

Foto: FLORIN IONIȚĂ ■

Prin Centrala de la Cernavodă, zona din sudul României este foarte expusă radioactivității industriale

România se pregătește pentru un accident nuclear

Specialiștii susțin că accidentul de la Cernobil, în urma căruia nivelul de radioactivitate din factorii alimentari a crescut mult peste limita admisă, a fost o adevărată lecție pentru activitatea de igienă a radiațiilor din România. De atunci s-au făcut diverse exerciții de simulare de accident nuclear, astfel încât populația să știe ce are de făcut într-o situație critică. În zona de sud a țării, cea mai expusă accidentelor nucleare, prin apropierea centralelor de la Kozlodui și Cernavodă, au fost distribuite populației tablete de iod stabil, în cadrul unui proiect de asistență al UE. În cazul unui accident, Ministerul Sănătății declanșează administrarea tabletelor, existente, deja, în fiecare familie. Dacă se administrează imediat după producerea accidentului, iodul stabil reduce riscul iradierii populației, uneori până la zero. Dr. **Constantin Milu**, șeful Laboratorului de igienă a radiațiilor, din cadrul Institutului de Sănătate Publică-București, ne-a explicat cum trebuie să se comporte populația în cazul unui accident nuclear: „În toate accidente la reactoarele nucleare, iodul radioactiv este emis în cantități mari. El se localizează preferențial în tiroidă, provocând disfuncționalități ale organismului și, în final, cancer tiroidian. Dacă iodul stabil se administrează la timp, tiroida se suprasaturează și iodul radioactiv nu mai este fixat, se elimină”.

Radioactivitatea industrială din România nu se oprește, însă, la Cernavodă sau la amenințarea dinspre Kozlodui. Tot atâtea surse pentru iradierea populației sunt reactoarele de la Institutul de Cercetări Nucleare Pitești și de la Institutul de Fizică Atomică-Măgurele, precum și diversele aplicații industriale ale radiațiilor, activitățile medicale nucleare și revărsările de deșeuri radioactive de la laboratoarele de medicină nucleară. Potrivit Comi-

siei de Medicină a Muncii din Ministerul Sănătății, peste 20.000 de români sunt expuși la radiații chiar la locul de muncă.

Conform Institutului de Sănătate Publică București, centrala de la Kozlodui rămâne, totuși, cea mai mare amenințare nucleară la

Ministrul Transporturilor, Traian Băsescu, se împotrivesc, cu toate materiile, construirii unui nou pod peste Dunăre. El susține că bulgarii ar trebui să-și rezolve, mai întâi, problemele de la Centrala Kozlodui

adresa României. Specialiștii în igiena radiațiilor susțin că centrala de pe teritoriul Bulgariei are două reactoare neanvelopate, descoperite, de același tip cu reactoarele de la Cernobil, și cu o vechime de la care, de regulă, apar probleme. De vreme ce autoritățile bulgare nu se grăbesc să oprească reactoarele, sistemul de monitorizare a radiațiilor din România se află în stare de alertă.

Blestemul bogăției în uraniu

Pe lângă sursele industriale, populația României are de suferit și din cauza radioac-

În ultimul timp, România și Bulgaria se acuză reciproc de iminența unui accident nuclear. Presa bulgară afirmă că reactorul canadian, de tip Candu, aflat în exploatare la Centrala nucleară de la Cernavodă, este considerat nesigur, în timp ce ministrul Traian Băsescu susține că amenințarea nucleară a Centralei de la Kozlodui se apropie de un dezastru: „Problema nu e dacă se produce, ci când se produce”.

În aceste condiții, cele 23 de laboratoare de igienă a radiațiilor din România, aparținând Ministerului Sănătății, și-au intensificat activitatea, fiind pregătite să intervină în situații de urgență radiologică.

tivității naturale. Există așa-zisele zone cu fond radioactiv natural, unde nivelul de radioactivitate este mai ridicat decât în restul țării. Astfel de zone sunt în localitățile apropiate hanelor de fosfogips de la Bacău și Valea Călugărească și mai ales în județele unde există exploatare de uraniu, respectiv în Bihor (Ștei), Caraș-Severin (Ciudanovița) și Suceava (Crucea). Aceasta din urmă este și singura activă, din minereul de uraniu extras aici obținându-se uraniul metalic folosit în reactorul de la Cernavodă. Specialiștii Agenției Naționale de Resurse Minerale (ANRM) spun că exploatarea de la Crucea nu ridică probleme deosebite pentru mediul înconjurător, din punctul de vedere al radioactivității, deoarece mina este relativ nouă (30 de ani de funcționare) și utilizează tehnologii recente. În cazul celorlalte două exploatare, însă, lucrurile sunt ceva mai complicate.

Mina de la Ștei, deși și-a încetat activitatea, încă din '94, ca urmare a epuizării zăcămintului de uraniu, creează, încă, probleme, din cauza sterilului depozitat în vecinătate. Acest steril reprezintă reziduul rămas după selectarea trioxidului de uraniu din minereu și are un anumit grad de radioactivitate.

O situație similară se înregistrează și la exploatarea de la Ciudanovița. Mina și-a încetat activitatea, de anul trecut, și se află în conservare, în așteptarea unui program de închidere și ecologizare. Încă de pe vremea exploatare, se pare că aici s-au înregistrat numeroase neglijențe, în sensul nerespectării normelor de protecție a mediului. „Este adevărat că mediul a fost poluat, dar nu a fost vorba de o poluare drastică, de natură să afecteze fondul genetic”, susțin reprezentanții ANRM. Ei spun că, în prezent, mina este întreținută, pentru a nu se ajunge într-o situație mai gravă. „Nivelul apelor de infiltrație din mină trebuie ținut permanent sub control. Apele trebuie evacuate și apoi depo-

luate, înainte de a fi deversate în râuri, pentru că sunt radioactive", spune **Gheorghe Rancea**, director general în cadrul ANRM.

Pe lângă apele de infiltrare, o problemă o constituie, ca și la mina Ștei, depozitul de steril, pentru care trebuie găsită o soluție, cât mai curând posibil. Gheorghe Rancea susține că rezolvarea se va da în cadrul programului de închidere și ecologizare, care a fost aprobat prin HG 17/1999. Pentru sterilul în cauză există două posibilități: reprocessarea la suprafață, pentru recuperarea uraniului – o soluție tehnică extrem de costisitoare – sau reintroducerea în subteran, ca material de umplutură.

4.645 de propuneri pentru cancer radioindus și mutații genetice

În minele de uraniu există mai multe tipuri de noxe, cele mai periculoase fiind pulberile minerale cu conținut de dioxid de siliciu liber cristalin și radonul, cu producții săi de dezintegrare, care duc la apariția unor boli profesionale dintre cele mai grave. Partea și mai îngrijorătoare este că radioactivitatea din aceste zone nu încetează la închiderea minei, pentru că acumulările de radon din subteran se formează și fără ca mina să funcționeze. În aceste condiții, specialiștii în igiena radiațiilor susțin că închiderea minelor de uraniu este – mai exact, ar trebui să fie – o operație destul de complicată: „Închiderea acestor mine nu se rezumă la o simplă punere de lacăt. Zonele respective trebuie încadrate într-un program de așa-zisă reconstrucție ecologică, fapt care presupune supraveghere permanentă, investiții deosebite, sume mari de bani. Dacă aceste zone nu vor fi readuse la starea lor inițială, riscurile iradierii nu vor putea fi evitate”, ne-a declarat dr. Constantin Milu, șeful Laboratorului de igienă a radiațiilor, din Institutul de Sănătate Publică - București.

De vreme ce radonul constituie principala sursă de iradiere naturală a populației României (59%), zonele apropiate celor trei mine de uraniu au cea mai mare radioactivitate din țară. Conform informațiilor furnizate de dr. **Felicia Popescu**, șeful Departamentului clinic din Centrul Pilot de Radiopatologie – București, efectele radiațiilor ionizante asupra sănătății se concretizează în manifestări psihologice și patologice. Dacă psihozele populației din zonele radioactive nu interesează pe nimeni, fiind considerate chestiuni „prea filosofice”, într-o țară cu sărăcia în coastă, patologia radiațiilor a intrat în atenția specialiștilor, pentru că au început să se vadă efectele ei, chiar și cu ochiul liber. Severitatea efectelor este direct proporțională cu doza de radiații primită și se manifestă prin cancer radioindus (pulmonar, tiroidian, de os) și prin mutații genetice. Îmbolnăvirile apar, însă, după o expunere îndelungată (20–30 de ani), de cele mai multe ori după pensionarea minerilor, fapt care îngreunează cercetarea fenomenului și este prezentat drept scuză oficială pentru lipsa de informare a populației din zonele cu radioactivitate ridicată. Ultimele statistici în domeniu, din 1998, înregistrează 4.645 de muncitori expuși la radiații ionizante și 631 de cazuri de boli profesionale provo-

cate de această expunere.

Minerii din exploatarea de uraniu mor cu 12 ani mai repede decât alți români

Laboratorul de cercetări pentru radioprotecție, condiții de muncă și ecologie, din Ștei, județul Bihor, supraveghează, din 1958, atât minele de uraniu, cât și expușii profesional. Concluzia specialiștilor este că numărul îmbolnăvirilor de cancer la foștii mineri,

minerii care au avut o expunere cumulată dublă, comparativ cu cei a căror expunere a fost în limite normale; vârsta medie de deces a fost cu 12 ani mai mică la lotul studiat, comparativ cu martorul; mortalitatea prin cancer pulmonar a fost mai mare la mineri, față de lotul martor“.

Fără să fim specialiști, putem să bănuim că rezultatele acestor studii sunt cam „îndulcite” de faptul că starea de sănătate a lucrătorilor din minele de uraniu este comparată doar cu cea a populației din zonă, supusă și ea radiațiilor. Nu am înțeles de ce studiile respective nu se fac prin comparație cu alte zone din țară, unde nu există mine de uraniu. Probabil că, în acest caz, rezultatele ar fi alarmante. Și noi nu vrem să speriem populația, nu-i așa? Ce mare lucru că minerii din trei zone ale țării trăiesc cu 12 ani mai puțin decât alți români sau că urmașii acestor mineri sunt expuși unor modificări genetice? La o adică, ignoranța față de pericolele radioactivității este benefică, și pentru autorități

Minerii din exploatarea de uraniu plătesc cu sănătatea și chiar cu viața, prețul producției naționale de minereu uranifer

într-o perioadă de 25 de ani, este de 3–5 ori mai mare decât la populația din zona respectivă, cu apariție la vârste mai tinere față de lotul martor.

Un alt studiu, de la Institutul de Sănătate Publică - București, despre mortalitatea prin cancer pulmonar a minerilor din sectorul uranifer, într-un interval de 15 ani, evidențiază, chiar dacă la nivel destul de general și cu maximă „delicatețe”, riscurile expunerii profesionale din minele de uraniu. Cercetătorii au analizat un lot alcătuit din 1.299 de mineri, care au lucrat în subteran, minimum 5 ani, comparativ cu un lot martor de 3.790 de persoane, cu vârste peste 20 de ani, din aceeași zonă, dar care nu au lucrat în sectorul minier. Concluziile sunt următoarele: „Rata de mortalitate prin cancer pulmonar a fost cea mai ridicată la grupa 15–24 de ani; rata a fost de 68 ori mai mare la

și pentru populație. Autoritățile nu pot fi acuzate, iar foștii și actualii mineri din exploatarea uranifere își văd liniștiți de treabă, fără să bage de seamă că secarea radioactivității se clatină deasupra capului lor. Când se îmbolnăvesc și mor, la vârste tinere, sau când au copii cu malformații, explicația cea mai la îndemână este „Așa a vrut Dumnezeu!”

Prin folosirea metodelor radioactive, medicina este un domeniu foarte sensibil la radiații. O ecografie, de pildă, echivalează cu 3 ani de iradiere naturală

Iradierea naturală a populației României

Surse de expunere	Doza efectivă anuală (mSv)			Doza efectivă	
	copil 1–3 ani	copil 10–12 ani	adult per capita	colectivă anuală	
(om x Sv)					
radiația cosmică		0,33	0,33	0,33	7.413
gamma terestră		0,63	0,54	0,50	11.536
ingestie (^{40}K , ^{238}U , ^{232}Th)		0,66	0,36	0,31	7.112
inhalație (^{222}Rn , ^{220}Rn)		3,72	3,72	2,36	53.923
Total (rotunjit)		5,34	4,95	3,50	80.000

Concluzii

1. În România, valoarea dozei efective anuale per capita datorată expunerii la fondul radioactiv natural este de 3,5 mSv (față de 2,4 mSv – la nivel internațional)
2. Radonul cu descendenții săi de viață scurtă constituie sursa principală de iradiere naturală a populației României (59 %).
3. Doza efectivă colectivă anuală rezultată este de 80.000 om x Sv.

ULTIMUL NĂSCUT AL PANOPLIEI MORTII

RĂZBOIUL GEOFIZIC - ULTIMUL CAVALER AL APOCALIPSEI ROMÂNIA, ȚINTĂ A RĂZBOIULUI GEOFIZIC?!

În prag de mileniu trei, omenirea adaugă panopliei zeului Marte mijloace a căror folosire pot duce inevitabil la dispariția oricărei forme de viață de pe Terra sau chiar la distrugerea planetei. Marile puteri privesc armamentul clasic cu senzația că l-au uitat undeva în preistorie, iar temutele mijloace ale „arsenalului ABC” (atomic, bacteriologic și chimic) ca fiind demodate. Chiar dacă politicienii declară sus și tare că strategiile războaielor calde au fost înlocuite de mult de necrutătoarele forme ale războiului economic, în laboratoarele morții se lucrează la crearea unor categorii de război ce par a fi desprinse din literatura științifico-fantastică. Din cadrul acestor noi categorii de război enumerăm: războiul virtual, războiul radioelectronic, războiul cibernetico-informațional, războiul genetic, războiul psihotronic, războiul geofizic, războiul psihologic etc.

Deși unele tehnici folosite de tipurile de război enumerate mai sus se întrepătrund, fiecare are caracteristici proprii care îl definesc și îl singularizează, numitorul comun fiind numai laturile catastrofic-apocaliptice ale consecințelor ce le pot genera. Legându-ne cumva de contextul actual, ne vom ocupa în continuare de prezentarea succintă a războiului geofizic și a câtorva din caracteristicile și consecințele declanșării sale la scară zonală, continentală sau planetară. Vom vedea cum omul, încercând să-l egaleze pe Creator, își pregătește practic propria dispariție și ieșire definitivă din istoria Universului.

RĂZBOIUL GEOFIZIC - ULTIMUL CAVALER AL APOCALIPSEI

Încă din preistorie, omul a fost fascinat și totodată speriat de forțele naturii mai ales când acestea se dezlănțuiau. Temător, a încercat să le înțeleagă mecanismele și în secret a visat că poate cândva va putea stăpâni și controla aceste stihii. Religiiile și folclorul tuturor popoarelor cuprind povestiri și legende cu eroi mitici ce puteau produce, după dorință, cutremure și uragane, opreau furtuni și potopuri făcând ca munții să se bată cap în cap.

Sunt numeroase și celebre cazurile când, de-a lungul timpurilor, armate de neînvins au fost îngenuncheate de capriciile vremii. Napoleon, împreună cu armată sa faimoasă, a fost înfrânt de nu mai puțin celebra iarnă rusească în fața căreia geniul marelui comandant de oști nu a putut face nimic. Armata nazistă germană pierdea un secol și jumătate mai târziu, mai întâi într-un infern de noroi, care o imobiliza și îi micșora capacitatea de mișcare spulberându-i mitul de armată de

neînvins, după care generalul Iarnă a cântat prohodul învingerii celei mai puternice armate a tuturor timpurilor de până atunci.

Exemple ar putea fi mult mai multe mergând până la înfruntarea dintre Invincibila Armada și flota engleză condusă de amiralul Nelson, când vremea a avut un cuvânt greu de spus în deznodământul bătăliei navale de atunci. Mai aproape de timpurile noastre, în 1944, debarcarea aliaților a depins de o mică fereastră de timp favorabil ce a permis debarcarea trupelor și desfășurarea operațiilor terestre navale și aeriene. Recent, capriciile vremii au dat mare bătaie de cap forțelor armate ce s-au confruntat în arealul fostei Iugoslavii deși s-a folosit tehnică ultrasofisticată. Multe evenimente din istoria universală ar fi decurs altfel fără implicarea semnificativă a factorului meteorologic.

După declanșarea războiului rece, specialiștii militari ai marilor puteri s-au gândit să folosească efectele devastatoare ale stihurilor naturii în domeniul militar. Aceste tehnici, cât și unele complementare, au fost înglobate în conceptul de război geofizic. Cunoscut în literatura de specialitate și sub numele de

Text: EMIL STRĂINU analist militar ■

război ecologic, acesta reprezintă o formă de manifestare a războiului total în care se folosesc mijloace și metode de modificare a mediului natural atât de mari încât obligă adversarul să înceteze acțiunile de luptă și chiar să se predea necondiționat.

În condițiile actuale, războiul geofizic reprezintă prin consecințele sale poate cea mai devastatoare formă de război cunoscut de omenire. Urmările sale sunt imprevizibile într-o bună măsură chiar și statelor care îl promovează. Obiectivul principal al unui astfel de război îl constituie stricarea echilibrului om-natură prin dirijarea ordonată a unor calamități, a unor fenomene naturale în scopul provocării de distrugeri pe un anumit teritoriu. În timp ce în lume se acționează pentru dezarmare și pentru realizarea unor acorduri multilaterale de pace, în realitate principalele țări dezvoltate ale lumii care sunt în același timp și superputeri militare continuă să lucreze la experimentarea și perfecționarea acestei arme apocaliptice.

Experiențele, simulările și analizele efectuate arată că unele dintre tehnicile războiului geofizic nu pot fi ținute sub control, conse-

cințele declanșării lor putând fi extrem de periculoase atât pentru umanitate cât și pentru existența planetei. Un lucru îngrijorător care se întrevede în ultimul timp îl constituie dispariția monopolului superputerilor asupra tehnologiilor războiului geofizic și posibila globalizare a accesului la acesta. Unul dintre atuurile tehnicilor războiului geofizic îl constituie posibilitatea folosirii acestuia în secret împotriva adversarului fără ca acesta să știe că este victima unei agresiuni premeditate.

Deci clima și sub unele din aspectele ei vremea poate constitui, dacă este bine cunoscută și dirijată, o armă care poate oferi supremația pe orice teatre de acțiuni militare.

Tehnicile războiului geofizic au constituit decenii de-a rândul secrete dintre cele mai bine păzite, dar încet, încet, adevărul începe să iasă la iveală. Astfel, pentru o perioadă scurtă de timp (câteva zile) începând cu 9 iunie 1972 mari inundații au devastat regiunea Rapid City din statul Dakota de Sud din S.U.A. Fenomenul era atât de neașteptat, pentru clima acelei zone și anotimpul respectiv, încât s-a declanșat imediat o anchetă la nivel guvernamental. Dar cu cât ancheta progresa cu atât rezultatele ei deveneau mai inaccesibile.

Primele rezultate oficiale au venit abia după trei ani când s-a demonstrat că tocmai în acea perioadă și în acea zonă s-au efectuat experiențe de însămânțare a norilor cu iodură de argint. În ciuda consecințelor, testele au continuat până către finele anului 1975. Ulterior s-a aflat că inundațiile produse în această zonă s-au datorat unor experiențe ce vizau crearea artificială a precipitațiilor. Ulterior, prin tatonări, în aceeași zonă s-a realizat o distribuție prielnică a precipitațiilor care a dus la o creștere uniformă a producției agricole din zonă cu peste douăzeci la sută.

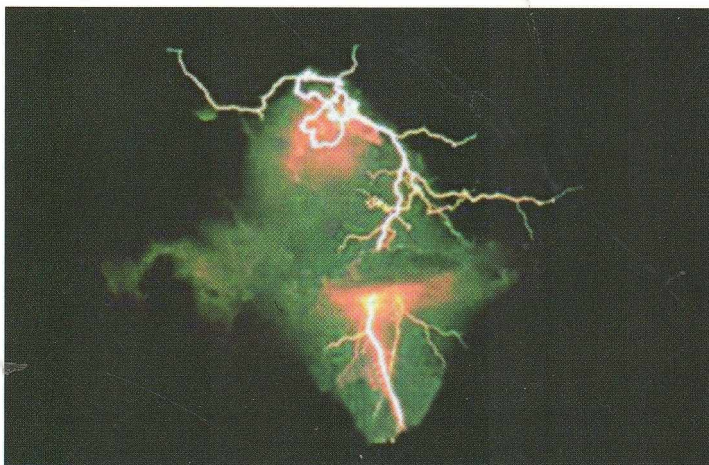
Unele țări din America Centrală, între care Honduras, Nicaragua, Guatemala și altele, au reclamat la ONU în repetate rânduri că S.U.A. au deturnat uraganele către coastele lor producându-le pagube incalculabile. Dacă americanii n-ar fi făcut acest lucru uraganele respective ar fi devastat Florida și alte state americane.

UCENICUL VRĂJITOR REDIVIVUS

Sub pretextul sprijinirii agriculturii, în deceniile cinci și șase au fost create experimentale și ulterior consacrate prin utilizare diferite metode de creare a ploii la comandă prin împrăștierea unor anumiți aerosoli în atmosferă. Aceasta se realiza cu ajutorul unor rachete așa-zis meteorologice. Tot cu rachete și proiectile de mare calibru se realiza distrugerea norilor de grindină și decompensarea zonelor orajoase. Succesul era de cele mai multe ori deplin. De aici și până la a folosi aceste procedee pe teatre de operațiuni militare nu a fost decât un pas.

În timpul războiului din Vietnam, folosind substanțe chimice defoliante, trupele americane au acționat cu succes împotriva vietnamezilor pe durata acțiunilor duse în junglă, păduri și deltă. S.U.A. au utilizat în timpul

războiului din Indochina „sistemul norilor împrăștiați” în tot sud-estul asiatic producând prin acest sistem pagube enorme. Un document al C.I.A. publicat cu ceva timp în urmă probează capacitatea armelor geofizice în modificarea climei evidențiind că în Vietnam americanii au reușit să scoată în afara circuitului agricol peste cincizeci la sută din suprafața cultivabilă a acestei țări. Conform unor informații date publicității americanii au pulverizat conținutul a cincizeci de mii de containere cu iodură de argint

deasupra traseului prin care Vietnamul de Nord aproviziona cu arme trupele comuniste din Vietnamul de Sud. Prin aceste operații componente ale războiului geofizic, ce au purtat numele de cod Popeye, Compatriot și Intermediary, s-a încercat prelungirea sezonelor ploioase, și transformarea rutelor de aprovizionare într-o masă de noroi pentru împiedicarea deplasării convoaielor. Prin folosirea acestor substanțe la care s-au adăugat și altele de natură biochimică s-a realizat în acea perioadă primul conflict armat din istoria modernă a lumii în care mediul biologic a fost distrus în mod conștient și sistematic. Pentru refacerea acestuia sunt necesari – atenție! – 100 de ani!

Astăzi, toți oamenii de știință apreciază că experiențele nucleare sunt printre factorii care au reușit de-a lungul ultimei jumătăți de secol să strice echilibrul ecologic al planetei. Apariția calamităților și dezastrelor în diverse zone ale planetei sunt cauzate în primul rând de factori nu atât naturali cât artificiali. Astfel detonarea unor încărcături explozive de mare putere în anumite puncte de îmbinare a plăcilor tectonice poate realiza cutremure la comandă în zone dinainte stabilite cu exactitate.

Studiindu-se structura și compoziția solului și conformația reliefului se pot crea artificial alunecări de teren în zonele de interes a fi destabilizate din punct de vedere tectonic și chiar posibilitatea activării unor vulcani. Ca mijloace de inițiere a unor astfel de fenomene comandate se folosesc încărcături nucleare (detonate chiar la distanțe de mii de kilometri de locul unde se vor declanșa seismele devastatoare) sau unde oscilante pe frecvențe ultrajoase sau ultraînalte cât și generatoare de particule de înaltă energie care prezintă avantajul că pot fi amplasate chiar și în cosmos. Cu ajutorul laserelor de mare putere se pot crea adevărate furtuni de foc, iar de la bordul sateliților artificiali – incendii devastatoare în orice punct al globului ce se dorește pârjolit. Asemănător pot fi create găuri ireparabile în stratul de ozon al Terrei pe unde, pătrunzând, razele ultraviolete ar distruge orice formă de viață.

Răcirea cu un grad a temperaturii planetei, pentru omul simplu nu reprezintă prea mult, dar pentru specialiști asta se traduce de exemplu prin mutarea orașului Stockholm, capitala Suediei, cu 400 kilometri mai la nord! Dovadă certă a faptului că Pământul se răcește este și constatarea că grosimea calotei de gheață de la Polul Nord a crescut în ultimii ani în medie cu zece la sută. De aici

a rezultat și schimbarea direcției unor vânturi, a unor precipitații etc. Alți specialiști susțin teoria încălzirii planetei bazându-și supozițiile pe observații sistematice în diferite zone ale lumii.

Un exemplu elocvent în acest sens îl constituie statul indian Rajasthan, unde suprafețele întinse cultivate cu orez creșteau în bune condiții datorită musonilor care aduceau cu ei ploile binefăcătoare. A fost un adevărat dezastru seceta abătută asupra acestui teritoriu care, lipsit de muson, s-a văzut cu întreaga

concentrări de autovehicule blindate sau porturi și aeroporturi) solidifică orice combustibil pe bază de produse petroliere scoțând din luptă tehnica militară fără a trage măcar un cartuș și făcând mii de prizonieri ce vor deveni o utilă forță de muncă.

Folosindu-se unda de șoc a unor explozii de mare putere sau oscilații din gama infrasunetelor se creează mișcarea unor mase mari de aer în ritm armonic ce produc moartea luptătorilor chiar în adăposturi sau în tehnica de luptă blindată și distrugerea oricărei

cultură compromisă. În replică, schimbarea direcției acestora a produs pagube numeroase și victime omenești în Bangladesh prin inundații catastrofale. Arma meteorologică este studiată intens de marile puteri cam de trei decenii încoace. În timpul războiului rece S.U.A. elaboraseră un proiect de topire a unei părți a calotei de gheață de la Polul Nord prin folosirea energiei atomice. Dacă s-ar fi realizat, s-ar fi produs mari inundații și înrăutățirea climei. La vremea respectivă rușii, aflând de aceste intenții ale americanilor aveau pregătite niște pompe uriașe acționate de generatoare nucleare care ar fi împins aceste imense cantități de apă spre Alaska și Coasta de Est a S.U.A. provocând Americii pagube incalculabile.

Conform unor date mai mult sau mai puțin oficiale, una din cele mai recente victime ale războiului geofizic o constituie Coreea de Nord, loc unde foametea face adevărate ravagii datorită unei secete ce durează de ani de zile încontinuu.

În S.U.A. au fost realizate artificial uragane și tornade deosebit de violente având puteri de ordinul a milioane de gigawați.

Ca și cum tenebrele pornite de stihiiile naturii nu ar fi suficiente, s-au realizat compuşii chimici care răspândiți în zonele de operații militare și nu numai (unde sunt mari

forme de viață, terenul vizat de atacator putând fi ocupat fără distrugerea bunurilor materiale. Armele războiului geofizic există la dispoziția forțelor malefice atât în est cât și în vest. În seifurile Pentagonului există un proiect, se pare momentan interzis, dar care poate fi pus în aplicare în timp scurt cu rezultate înfricoșătoare. Este vorba de un sistem de telecomunicații prin apă. Antena care emite un anumit tip de unde având o construcție cu totul specială, o dată cu emisiia respectivă afectează sistemul organic al tuturor ființelor vii din mediul acvatic distrugându-le.

Rușii au creat și ei în aceleași scopuri arme cu particule de înaltă energie și au perfecționat mijloacele de luptă ce folosesc diverse tipuri de radiații și oscilatoare armonice. Conform unui articol din revista „Hobby” din Germania, în apropierea unei stații de radioemisie a armatei S.U.A. destinată submarinelor nucleare există un pericol mortal pentru sănătatea și viața ființelor. Se menționează că atunci când americanii pun în funcțiune acest emițător ce este protejat prin vaste zone de teren interzise oricărui tip de acces, orice animal intră în această zonă cade jos ca trântit. Emițătorul generează un câmp de înaltă frecvență atât de puternic încât animalele aflate la pășune mor instantaneu.

Antenele dispuse în statele Texas și Michigan se află în subteran în zone înglobând pătrate cu latura de peste 120 de kilometri. La punerea în funcțiune a acestor emițătoare oamenii au senzații de somnolență, vomă sau irascibilitate, disfuncționalități organice sau decedează în urma comotțiilor cerebrale sau infarcturilor deși se află la mari distanțe de sursa de emisie. Acest lucru se datorează lungimii de undă ultralungi pe care lucrează aceste emițătoare, lungime de undă cuprinsă între 3.000–10.000 kilometri.

Cu două decenii în urmă, în cadrul unui congres științific internațional, un renumit savant a declarat că a realizat din punct de vedere teoretic proiectul unei arme apocaliptice a cărei detonare ar produce dezintegrarea Terrei. El era foarte nemulțumit că nu are la dispoziție mijloacele financiare pentru a realiza practic această armă, sponsorul său devenind astfel stăpânul absolut al lumii. Detonarea acestei arme ar fi trebuit să aibă loc în ocean în zona vestitei falii San Andreeas. Comentariile sunt de prisos.

În laboratoarele de la Livermore au fost create prin mutații genetice bacterii care se hrănesc exclusiv cu celuloză și derivați petrochimici, putând distruge într-un interval scurt de timp pe o zonă delimitată orice structură ce are în compoziție elemente fibrolemnoase, textile sau derivate din produse petroliere.

Unele din aceste tehnici nu sunt încă suficient stăpânite, antidoturile create nefiind în unele cazuri suficient de eficiente, existând posibilitatea ca atacul să aibă efect de bumerang împotriva celui care l-a pornit.

Inițierea războiului geofizic, meteorologic, ecologic sau oricum l-am denumi creează dezechilibre climatice și situații în care fenomenele meteorologice nu mai respectă arealele geografice specifice și caracteristicile calitative normale, putând realiza ninsori în perioade necaracteristice, valuri uriașe (tsunami), detumarea traiectoriilor ciclonilor atmosferici, inundații catastrofale provenite din ploi sau topirea ghețurilor.

Specialiștii militari, studiind diferite tipuri de catastrofe naturale petrecute în ultimele trei decenii pe mapamond, au ajuns la concluzia că unele dintre acestea nu pot fi explicate dacă se iau în considerare numai cauze naturale. Statistic s-a dovedit că cel puțin câteva dintre aceste fenomene aveau o probabilitate aproape de zero de-a se produce la locul și momentul când au fost semnalate ca fiind produse din cauze naturale.

RĂZBOIUL GEOFIZIC LA ÎNDEMÂNA NOASTRĂ

O întrebare revine obsesiv: de ce s-a folosit pentru realizarea precipitațiilor abundente iodura de argint? După cum desigur știți, norii sunt alcătuiți din vapori de apă. În funcție de temperatura la care se află acești vapori de apă ei se pot găsi în două stări de agregare: lichidă (picături fine) sau solidă (mici cristale de gheață, zăpadă, grindină). Este posibil să vi se pară ciudat, dar picăturile de apă pot rămâne în stare lichidă până la temperaturi foarte scăzute ajungând la minus 40 de grade Celsius. Acest fenomen poartă numele de suprarăcire. Dacă doriți și

aveți răbdare puteți verifica afirmația noastră netrebuind decât să aveți la dispoziție un recipient foarte curat pe care să îl umpleți cu apă pură din punct de vedere chimic. Deși veți rămâne uluiți, poate după câteva nerezuite veți vedea că puteți răci apa la temperaturi mai mici de zero grade Celsius. Este indicat ca pentru răcire să folosiți gheață pisată și sare. Când veți reuși, presărați pe suprafața apei puțin praf. Spre stupoarea dumneavoastră, veți constata că apa îngheață instantaneu. Ați creat un început de război meteorologic. Atunci când o picătură de apă atinge un cristal de gheață, ea va îngheață instantaneu și la rândul ei va absorbi picăturile învecinate. Pe măsură ce cristalele de gheață cresc, ele nu mai pot fi reținute în interiorul norului de către curenții ascendenți și vor începe să cadă (este vorba de procesul ce se produce în atmosferă). Coborând, ele vor încorpora alte picături de apă suprarăcită și vor crește mai departe transformându-se în fulgi de zăpadă. Dacă pe parcursul coborârii vor întâlni straturi de aer cu temperaturi mai mari de zero grade Celsius se vor topi și se vor transforma în picături de ploaie. Dacă straturile de aer traversate vor fi cu mult sub zero grade atunci picăturile se vor transforma una câte una în grindină. Pentru a provoca ploaie este suficient să însămânțăm norii cu particule fine care să accelereze fenomenul descris mai sus în sensul dorit de noi. Practic, este folosită iodura de argint pulverizată de la bordul avioanelor, rachetelor sau altor tipuri de aeronave.

Bineînțeles că în cursul experimentelor au fost atât reușite cât și insuccese. În timpul războiului din Indochina americanii credeau că dacă pot interveni asupra unui singur nor atunci ei vor fi capabili să dirijeze și să controleze norii pe suprafețe întinse provocând ploi ce ne aduceau aminte de potopul lui Noe. Din păcate, sau din ferice, procesele fizico-chimice ce au loc la nivelul norilor sunt foarte complexe. Astfel, sunt nori omogeni cât și alții neomogeni ce sunt alcătuiți din straturi reci și calde alternaând haotic. În acest caz însămânțarea cu iodura de argint, nu mai are nici un efect. Bineînțeles că nu este folosită numai iodura de argint, mai sunt folosiți compuși și alte substanțe pe care nu le enumerăm aici. Cercetătorii au încercat să găsească și alte substanțe capabile să provoace sau să stimuleze precipitațiile. Unele dintre aceste substanțe au fost descoperite întâmplător. De exemplu, în Africa de Sud meteorologii au constatat cu stupoare că se produceau foarte des ploi deasupra unor întreprinderi producătoare de hârtie. Realizându-se o analiză amănunțită și de durată a substanțelor dispersate în aer ca produse secundare ale acestor fabrici, s-a constatat că anumiți compuși favorizează producerea ploii.

Analize complexe au arătat că anumite săruri erau responsabile de acest fenomen. Pornind de la aceste observații directe și realizând experiențe complexe pe durate mari de timp, ipotezele le-au fost confirmate. Astfel, au căutat nori de dimensiuni mari a căror

temperatură nu era constantă variind în structura lor de la valori pozitive (ridicate) la valori negative (scăzute). Însotite de apă, particulele dispersate, pulverizate au încorporat particulele foarte fine de apă, crescând în dimensiune. Într-o a doua etapă s-a constatat că picăturile „sărute” practic încep să coboare cu viteze mari (patru până la zece metri pe secundă). Atunci când ele ajung în zonele mai reci ale norului se transformă în gheață antrenând alte picături de apă. Bineînțeles că din acest moment fenomenul descris mai sus se repetă atât timp cât condițiile sale de producere se mențin. Dar, nu întotdeauna controlând un nor sau un anumit număr de nori înseamnă că putem dirija perfect precipitațiile într-o anumită zonă cu probabilitatea de sută la sută. Există și eșecuri, dar momentan sunt zone cartografiate și urmărite prin intermediul sateliților care, în momentul în care devin propice unei astfel de activități, iar arealul respectiv prezintă interes, experimentul este

realizat.

În cadrul războiului meteorologic sunt folosite și tehnici prin care este produsă ceața artificială, dar ca în orice război există arme și contraarme.

Astfel, experții au realizat contraarme eficiente, precum laserele capabile să încălzească ceața și să o disipeze. S-a încercat folosirea pulberilor de carbon deosebit de fine pentru a obtura razele Soarelui realizându-se schimbări în ecosisteme. Deocamdată vremea rămâne probabilă. Un colonel al armatei americane ce se ocupă cu prognozele meteo a declarat că „cererea de prognoze meteorologice crește zi de zi, dar abia prin anul 2025 vom fi în stare să facem prognoze precise. Atunci vom fi cu adevărat capabili să evităm anumite catastrofe naturale. Tot atunci vom putea să modificăm vremea după dorință pe o suprafață de 200 kilometri pătrați”. Declarația colonelului Tamzy House, căci despre el este vorba, ne pare reală, dar probabil ea era valabilă dacă era făcută acum trei decenii! Deoarece tot mai multe sunt temerile că războiul geofizic a fost declanșat de mult, cel puțin în câteva din ipostazele sale. Armele ultrasofisticate indiferent că sunt rachete, avioane, sisteme de telecomunicații sau informatice și nu în ultimă instanță luptătorii sunt

dependenți de climatul în care își îndeplinesc misiunea. În diferite puncte ale globului războiul geofizic a fost escaladat pe principiul lovitură-contralovitură de răspuns între ipotetici, deocamdată, beligeranți. Chiar în momentul de față anumite zone ale Terrei dau impresia că sunt lovite conștient și sistematic de efectele tehnicilor războiului geofizic. E un vis? Da și nu. Sigur e un coșmar și trebuie să ne trezim!

ROMÂNIA, ȚINTA RĂZBOIULUI GEOFIZIC?

Fenomenele geoclimatice petrecute în ultimii ani în România ne înclină să credem că țara noastră a fost și este, chiar și ipotetic vorbind, ținta virtuală a unor metode de ducere a războiului geofizic. Cel puțin în ultima perioadă de timp s-a manifestat un număr alarmant de fenomene geoclimatice necaracteristice statistic prin amploare, intensitate și frecvență a arealului nostru geografic.

România este oricând expusă factorilor distructivi ai unor calamități și catastrofe atât din interiorul țării cât și din exterior (dacă ne gândim numai la incidentul Cernobîl).

Inundațiile catastrofale alternează în ultimul deceniu cu secete prelungite însoțite în multe zone de alunecări de teren și mișcări seismice care, deși au fost relativ mici în intensitate, prin caracteristicile lor uneori nu pot fi explicate.

După cum se știe, zona seismică cea mai activă din țara noastră este situată în curbura Carpaților, în Vrancea, loc în care se află intersecția a trei plăci tectonice: Est Europeană, Subplaca Intraalpină și cea Moesică. În această zonă, într-un interval de timp cuprins între un

an și un deceniu, va avea loc un seism de amploare mare, peste 7 grade pe scara Richter. Acest cutremur va afecta o zonă cu o suprafață cuprinsă între 4.500-6.000 kilometri pătrați având epicentrul în munții Vrancei. Acesta este un fenomen care se va produce în mod natural. Este posibil ca tensiunea dintre plăcile tectonice să fie eliminată și printr-un număr mai mare de seisme de mică intensitate.

După lectura acestui material ați putut constata că zona seismică amintită ar putea fi activată și prin una din tehnicile enunțate anterior. Structura reliefului, a solului și subsolului, poziționarea geografică și climatică a țării noastre, hidrografia, vegetația caracteristică și gravele dezechilibre ecologice existente în prezent, la care se adaugă condiționarea politico-strategică a României în plan internațional duc la concluzia că teritoriul țării noastre a fost sau poate fi oricând ținta unei agresiuni a războiului geofizic.

Războiul geofizic nu mai e demult ipotetic, este o certitudine a cotidianului, desfășurat în surdină cu lovituri și contralovituri de răspuns între marii actori ai scenei mondiale, dar care, prin consecințele acțiunii lor, angrenează întreaga umanitate.

Cu o ultimă „bombă”, de adio

ELȚÎN A SPĂLAT PUTINA

Text: BAZIL ȘTEFAN ■

Foto: RÖMPRES ■

Elțin și familia

Consecvent cu sine însuși până în pânzele albe, Boris Elțin a părăsit scena politică într-un moment când nimeni nu se (mai) aștepta. Nu când adversarii politici îi cereau demisia, nici când Duma dominată de comuniști a inițiat

Vladimir Putin

procedura de destituire a sa, nici când a pierdut un prim război – în Cecenia, nici când Rusia a ajuns în situația – dramatică și rușinoasă – de încetare a plăților. Ci în ultima zi a anului 1999, când rivalii săi se împăcaseră de mult cu gândul că nu-l vor putea da jos de pe soclu înainte de termen, iar lumea exterioară Rusiei, ca și Rusia însăși, nu mai voiau să știe de nimic altceva decât de grandiosul Revelion 2000, din noaptea ce venea. El a știut să-și atragă, astfel, o dată în plus, și aprecierea observatorilor politici: pe de o parte, pentru că loviturile sale de teatru au fost gustate întotdeauna de analiștii cu oarecare simț „artistic”, pe de altă parte, pentru că Elțin merită, măcar dintr-un punct de vedere, o reverență: el se retrage benevol și înainte de termen din fruntea unuia din cele mai formidabile centre de putere ale lumii: Kremlinul. Dacă ne gândim de ce tărăboi a fost nevoie la București, pentru a înlocui un prim-ministru (numit, nu ales prin vot universal), nu-ți poți reprimă un „jos pălăria!”.

Cu toate acestea, calamburul, foarte la îndemână, din titlul acestui articol, este, de astă dată, perfect justificat. Deși a ales cu grijă momentul și forma retragerii sale în viața particulară, așa încât impresia finală să fie aceea că a plecat în demnitate, în realitate Elțin a spălat putina în adevăratul înțeles al zicalei: fugind din fața unei situații care risca

să-i compromită total, și definitiv, meritele de „părinte al democrației din Rusia”, cum l-a omagiat, la părăsirea timonei, însuși rivalul – și partenerul – său de peste ocean, Bill Clinton. Elțin însuși a spus, în declarația sa, că a luat această decizie pentru că Rusia are nevoie, intrând în secolul următor, de „politicieni noi, fețe noi” și și-a cerut iertare de la ruși „pentru că multe din speranțele noastre nu s-au împlinit, pentru că ceea ce credeam că va fi ușor s-a dovedit a fi chinuitor de greu”. De fapt, „țarul Boris” a spălat efectiv putina, pentru că două mari pericole îl amenințau. Pe de o parte, în mod evident nu mai putea suporta dilema cecenă – gândul unei noi înfrângeri rușinoase a armatei ruse în Cecenia, sau al unei „victorii” militare al cărei preț ar fi distrugerea totală a micii republici caucaziene independentiste, cu genocidul inevitabil pe care aceasta îl presupune și, pe cale de consecință, „oprobriul lumii și izolarea internațională a Rusiei. Pe de altă parte, Elțin, familia sa și anturajul său de la Kremlin erau, de aproximativ un an, obiectul unor grave acuzații de corupție, implicând conturi proprii secrete și spălarea a miliarde de dolari (unele poate chiar din creditele acordate de FMI) – și asta, culmea, chiar prin intermediul unei bănci americane!

Din toate aceste motive, „țarul Boris” și anturajul său aveau nevoie ca viitorul șef de la Kremlin să fie „omul lor”, care să mușamalizeze afacerea și să le asigure imunitatea perpetuă. După ce a eșuat cu doi foști șefi ai KGB-ului propulsați rând pe rând în fruntea guvernului (Primakov și Stepașin), țarului Boris i-a ieșit, în sfârșit, pasiența, la a treia încercare, cu Vladimir Putin, tot un om al spionajului ex-sovietic, dar care nu ajunsese chiar atât de sus în ierarhia KGB.

Pentru că, în afara meritelor sale de spion al foștei Uniuni Sovietice (probabil reale, deși la începutul acestei cariere el a fost expulzat din Germania), Putin era un ilustru necunoscut, Elțin și anturajul său de la Kremlin au fost nevoiți să-i creeze rapid „imagined”, respectiv o faimă suficient de bună pentru ca să justifice cât de cât acordarea celui de-al doilea loc în ierarhia puterii din Federația Rusă și desemnarea lui drept candidat la președinție. Lucrul nu era deloc ușor, Putin, neavând nici statura impozantă a lui Boris Elțin, nici o carieră politică de prim-plan, nici vreun mare partid politic în spate. Lansarea lui pe orbita marii politici s-a făcut uzând de complicate pregătiri și manevre, comparabile cu cele de la lansarea rachetelor

cosmice, fiindcă sarcina era de-a dreptul uriașă: a propulsa la conducerea unei țări ca Rusia pe un neica nimeni. S-a recurs, firește, din plin, la arsenalul propagandistic cunoscut din epoca de aur a secerii și ciocanului, posturile de televiziune controlate de apropiatii Kremlinului, în frunte cu miliardarul Boris Berezovski, prezentându-l insistent pe Vladimir Putin fie în discuții confidențiale cu „țarul Boris“, fie în vizită la trupele ruse de pe frontul cecen, fie în postură de mare campion de judo, dând de pământ cu partenerii de antrenament – așa cum intenționa să facă, se sugera, și cu „bândiții“ și „teroriștii“ din mica republică nord-caucasiană. Apoi, pentru Putin s-a creat un nou partid politic, Unitatea, inspirat și susținut direct de către Kremlin. Partid care a reușit o performanță bună la legislativele din 19 decembrie trecut, plasându-se imediat după comuniști și asigurând astfel Rusiei – și lui Putin – prima Duma nedominată de comuniști, ci favorabilă Kremlinului. Și fiindcă toate acestea nu erau nicidecum suficiente spre a stârni la ruși entuziasm pentru figura ștearsă, făcută parcă să treacă neobservată și predestinată profesiei sale inițiale, s-a tras concluzia că singura cale certă de a face din Putin un succesor credibil al lui Boris Elțin este aceea de a-i crea posibilitatea să câștige un război. Care război? De preferat, pe cel pierdut în 1994–1996 împotriva cecenilor. Problema era că acest război încetase și trebuia repornit. Dar nu-i nimic, o scurtă vizită confidențială a lui Boris Berezovski în Cecenia și câteva discuții cu cine trebuie rezolvă totul: Șamil Basaev intră cu trupele sale de combatanți în republica vecină, Daghestan, încercând să provoace acolo o mișcare de secesiune soră cu cea din Cecenia, la care să adere apoi toate popoarele islamice din Caucazul rusesc. Înfrânt destul de repede, pentru că cei din Daghestan refuză să se lanseze în această aventură, Basaev se răzbună, după cât se pare, organizând rapid o serie de atentate îngrozitoare pe teritoriul Rusiei. Că atentatele ar fi putut fi executate la fel de bine și de serviciile secrete ale Rusiei, cum au opinat cei cărora nimic nu li se pare prea cinic când este vorba despre KGB, rămâne o ipoteză, ce

nu trebuie totuși exclusă, pentru că autorii atentatelor nu au fost descoperiți nici până în ziua de azi. Fapt este că efectul dorit s-a produs: opinia publică rusească, apoi și cea internațională, oripilată de atentatele bestiale în care au pierit circa 300 de civili ruși absolut nevinovați, s-a umplut de mânie împotriva terorismului cecen, acceptând intervenția militară a Rusiei împotriva republicii ei rebele din Caucazul de Nord.

Succesele, ca și insuccesele armatei rusești pe frontul cecen au creat acel sentiment de solidaritate națională care se naște întotdeauna la un popor în situații de pericol pentru țară. Pe acest val de naționalism, ilustrat necunoscut Putin a reușit să urce continuu în sondaje, care în prezet îl dau drept câștigător, poate chiar din primul tur de scrutin, al prezidențialelor din 26 martie. Mai ales că, în calitate de prim-ministru, el însuși este cel care le va organiza.

Până la 26 martie mai sunt însă vreo zece săptămâni bune, în care multe se pot întâmpla. Soarta lui Putin depinde într-o măsură enormă de evoluția războiului din Cecenia, adică exact de chestiunea care l-a propulsat în topul sondajelor. Ies din nou prost lucrurile în Cecenia, la fel ca în 1994–1996 (și la jumătatea lunii ianuarie această posibilitate nu putea fi exclusă), soarta lui Putin este pecetluită. El își poate pierde poziția de favorit al cursei pentru Kremlin, la fel de repede cum a câștigat-o și atunci poate pierde și alegerile. Sau, dacă reușește să le câștige, pentru că

va putea amâna eșecul militar în Cecenia până după alegeri, fără să câștige însă războiul nici după aceea, el va fi un președinte contestat, din cauza înfrângerii. Putin știe, desigur, acest lucru și va miza totul pe cartea succesului în Cecenia: victoria militară, dacă altfel nu se poate, la nevoie și un aranjament diplomatic, dacă va exista o șansă ca secesiunea cecenă să fie evitată printr-un acord, la masa tratativelor.

Presupunând că lucrurile vor evolua conform cu acest ultim scenariu, cel mai convenabil pentru noul om forte de la Kremlin, Rusia epocii Putin nu se va deosebi decât foarte puțin de cea a „țarului Boris“ – și nu neapărat în bine. În locul alianței dintre reformatorii comuniști și noii oligarhi, Rusia va fi guvernată de o alianță a serviciilor secrete cu oligarhia. Valul de naționalism care-l duce pe Vladimir Putin spre câștigarea alegerilor ar putea da o tentă mai dură politicii externe a Moscovei, care ar reaminti, ici-colo, de războiul rece, chiar dacă mai mult declarativ. Nimeni nu se așteaptă însă la o reîntoarcere a Rusiei la trecut. Numeroși analiști consideră, dimpotrivă, că Vladimir Putin, reprezentând deja o altă generație decât Elțin, va promova în posturile cheie tinerii reformatori de felul lui Ciubais, Nemțov sau Kirienko. Și cum țarul Boris îi lasă moștenire și o Duma favorabilă reformei și Kremlinului, Putin ar putea încheia, în sfârșit, tranziția democratică începută – și lăsată la jumătatea drumului – de Boris Elțin.

Dar până atunci mai va. Cumulând deocamdată funcțiile de președinte și prim-ministru, Putin dispune, timp de aproape trei luni, de o putere aproape discreționară. Primele lui luări de poziție nu reflectă deloc dorința, de a profita de acest lucru. Ele au fost ponderate, la obiect, fără asperități și aproape fără culoare. Sobre și fade, ca Putin însuși. Dar nu este nimic rău în asta. Dimpotrivă. Ca și România, de altfel, Rusia nu are nevoie acum de ideologi sau politrucii, ci de politicieni pragmatici și administratori competenți și onești.

GEORGE ARION în dialog cu MIHAI MĂNIUȚIU

Personajele mele nu se ceartă cu Istoria, se ceartă cu Moartea...

– Când vă pun aceste întrebări sunt încă sub impresia unui nou copleșitor spectacol pe care l-ați realizat: Ioana D'Arc – Pagini de dosar. Ca și în alte ocazii, vă dovedeți preocupat de istorie. De unde provine acest interes – acut, i-aș putea spune, deși termenul e cam tocit – față de istorie?

– Din frica, din spaima de tot ce înseamnă istorie, din dorința de a mă apropia de monștrii care ne terorizează. De fapt, ceea ce

teatrul meu spune, sub o formă sau alta, e că nu ai cum să învingi demonii (fie ei ai

laolaltă cu ei. Ioana D'Arc coboară în infernul istoriei, pentru a se ridica apoi, pe par-

„Nu ai cum să învingi demonii – ai istoriei sau ai lumii acesteia – dacă nu cutezi să dansezi o vreme laolaltă de ei...”

istoriei sau ai lumii acesteia) dacă nu cutezi, înainte de a li te smulge, să dansezi o vreme

cursul procesului care o va duce la moarte, deasupra oricărei conjuncturi temporale. Ioana e o enigmă deoarece n-a ezitat să intre pe deplin în jocul istoriei, izbutind totuși, în pofida a mii de opreliști, să-și facă propriul joc, marele ei joc cu Divinul, joc grație căruia este celebrată și azi.

– V-ați născut în anul 1954. Când v-ați dat seama, pentru prima oară – dacă mai țineți minte – că și dumneavoastră faceți parte din „Marele mecanism”, cum îl numea Jan Kott – care pe unii îi înalță, pe alții îi doboară, unora le îngăduie libertăți depline, altora le refuză orice drept la împlinire?

– Aveam poate 8-9 ani când mama mi-a explicat că nu e bine să mă ia gura pe dinainte și să vorbesc pe stradă despre aceste lucruri pe care le aud în casă. Îmi spunea asta din prudență, firește, pentru că tocmai asistasem, din întâmplare, la o discuție în care fusese pomenit numele lui baci Lăiță, unchiul tatălui meu, țăran din Pricaz, ucis în închisoare de comuniști. Curios e că n-am întrebat-o pe mama de ce trebuia să tac. De ce trebuia să fiu prevăzător. Nu m-am mirat. Pur și simplu, am înțeles. Dubla mea gândire era deja formată. Numele acesta, „baci Lăiță”, figurează acum pe imensul memorial al victimelor comunismului cu care începe și sfârșește spectacolul meu, *Tovarășe Frankenstein, conducător iubit!*, pe care l-am prezentat toamna asta la Weimar, capitala culturală a Europei.

– În multe din spectacolele dumneavoastră omul pare strivit de istorie. Împotrivirea lui la rigorile impuse de o anumită epocă, de un anumit tip de societate e sancționată drastic. Și totuși, personajele care nu acceptă să fie mânuite ca niște marionete, care refuză să fie la cheremul unor forțe potrivnice lor, neîngăduitoare cu aspirațiile pe care le au, stârnesc în dumneavoastră dorința de a le cerceta comportamentul, ca un clinician interesat de starea unui pacient. În ce scop

urmăriți această relație tensionată dintre om și Istorie?

– Cred că personajele mele nu se ceartă cu Istoria, se ceartă cu Moartea. Ele știu că dacă ar fi nemuritoare, oricare din gesturile lor, care se înscriu în istorie și o modelează, s-ar dovedi ridicole. Ele visează, cred, la o lume unde timpul încetează să mai existe, și se ciocnesc mereu de Istorie, adică de Moarte.

– Îmi permit să evoc o scenă tulburătoare din spectacolul recent vizionat: Ioana (Oana Pellea) își rupe bandajele în care este înfășurată ca în țesătura unui păianjen iscusit. De fapt, din setea ei de libertate, sparge tiparele timpului său, socotindu-le uzurpatore pentru demnitatea ființei umane. Astfel de scene sunt numeroase în spectacolele pe care le-ați realizat. Aș putea crede că sunteți „bolnav” de libertate?

– „Credeti și adevărul vă va face liberi”, spune Iisus. Am sentimentul că în afara acestei chemări spre îndumnezeire nu există libertate, ci numai libertăți pe care le cucerim, le pierdem, le recucerim iarăși, și așa mai departe. Ioana D’Arc, rupându-și feșele (în scena evocată de dumneavoastră) și înălțându-se deasupra rugului în flăcări, reprezintă pentru mine o imagine a omului îndumnezeit. O imagine vorbind despre obsesia, despre nostalgia, despre deznădăjduita noastră speranță în îndumnezeire.

– Tot ce ați montat se urmărește cu sufletul la gură. În permanentă se nasc intrigi, izbucnesc conflicte, au loc confruntări dureroase. Viziunea dumneavoastră asupra lumii e neliniștitoare. Iar ceea ce ne propuneți e un avertisment care nu ne permite să ignorăm primejdiiile din jurul nostru, tot mai numeroase și mai perfid disimulate. De ce nu ne îngăduiți popasul în zone îmbietoare, unde domnește calmul, unde nimeni nu complotază împotriva nimănui? De ce doriți să ne smulgeți, uneori cu asprime, din voluptatea ignorării relelor existente? Uitarea lor o socotiți o vină?

– Teatrul caută să absoarbă neliniștile celorlalți, să le transfigureze – să le exorcizeze. Scena de teatru este o scenă a Memoriei, și în adâncul acesteia nu e nici calm, nici pace, nici împăcare.

– Cât din experiența proprie se regăsește în spectacolele dumneavoastră? Cât din experiența altora?

– Totul îmi aparține și totul îmi e străin în oricare din spectacolele mele. Și asta deoarece în procesul alchimic al facerii unui spectacol eu nu sunt cu adevărat eu decât fiind un altul – iar celălalt (actorul, bunăoară) nu este el însuși, decât fiind eu însumi.

– Uneori, am impresia că dumneavoastră căutați un răspuns la o întrebare fundamentală: cum poate omul să se împace cu Istoria

pe care o traversează? De fiecare dată, în fiecare spectacol, e altul răspunsul, ca și cum ați fi nemulțumit de ceea ce ați aflat. E doar o impresie?

– Aveți dreptate. Nu am nici un răspuns. Pentru că nu există un răspuns definitiv, înăluntru istoriei. Numai în afara ei. Și nu-mi pot imagina cum e în afară. Pe pragul acesta, teatrul meu șovăie. Ca noi toți, de altfel,

“Teatrul caută să absoarbă neliniștile celorlalți, să le transfigureze – să le exorcizeze...”

nu-i așa?

– Cum reușiți să ne deveni contemporani eroii pe care ni-i înfățișați? Întâmplările prin care trec ei par să se desfășoare în zilele noastre... Să-i fie dat omului să trăiască, de fapt, mereu aceleași provocări ale istoriei? Compromisul cu istoria nu pare să fie o soluție pe care o agreeți.

– Dacă Istoria este celălalt nume, tumultuos și haotic, al Morții, cu siguranță că soluția nu e compromisul. Chiar dacă, evident, a nu accepta Istoria, așa cum ni se arată ea, și a nu accepta Moartea, înseamnă să porți un război pe care l-ai pierdut dintotdeauna. Cei care duc acest război (în scenarii aparent mereu diferite) și care le pierd aproape în același fel, au vârsta noastră, au ochii noștri,

fascinează eroismul unora dintre semenii noștri?

– Mă fascinează, fără îndoială, tot ceea ce este ieșit din comun pentru că întrevăd acolo licărul sau reflexul a ceea ce ne-ar putea ridica deasupra condiției noastre.

– Venind vorba de eroism, v-aș propune să ne mutăm pe o scenă mai vastă – cea a planetei pe care ne aflăm. (Știindu-vă înzes-

trat cu mult umor, o să-mi răspundeți că, în realitate, ne-am aflat tot timpul pe scena respectivă.) V-aș evoca un episod tulburător, petrecut cu ani în urmă, în Piața Tien An Men, unde un tânăr sfida cu mâinile goale tancurile. Ce a stârnit în sufletul dumneavoastră imaginea celui tânăr? (De altfel, tineri aidoma lui au fost mulți, în multe părți ale lumii, chiar și la noi...)

– Ce a stârnit în mine imaginea celui tânăr? Ce am simțit? Am simțit mult, prea mult comparativ cu ceea ce am făcut.

– Să fie eroismul apanajul tinereții?

– Eroismul e un har al tinerilor de douăzeci, patruzeci, șaizeci sau optzeci de ani.

– Veți monta vreodată un spectacol al

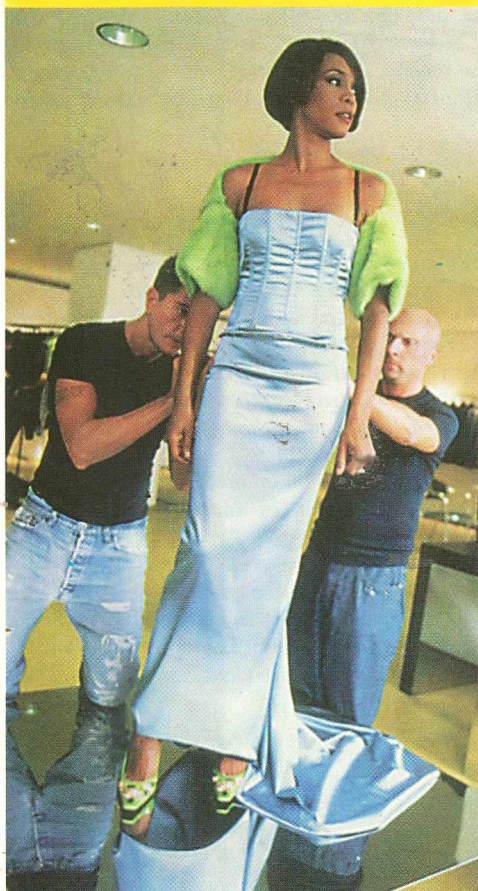
au măruntaiele noastre. Nu trebuie decât să-i invoci cu sinceritate, și ei revin, pe scenă, și sunt prezenți și sunt întru totul de aici și de acum.

– Lași se salvează și rămân anonimi. Eroii pier și numele lor e rostit cu venerație prin veacuri. Ei sunt cei invidiați de ființele obișnuite, care și-ar dori statutul lor, dar n-au curajul să-și asume un destin exemplar. Vă

Bucuriei, al Sărbătorii? Sau, în timpurile noastre, o astfel de montare ar fi o minciună, un sacrilegiu?

– Îmi place să cred (dar poate mă înșel) că privite de un ochi care le-ar putea cuprinde pe toate deodată, spectacolele mele s-ar înscrie, totuși, într-un orizont al bucuriei și al celebrării vieții.

Anul trecut Whitney Houston s-a îmbrăcat numai de la D&G

Anul 1999 a însemnat o relansare pentru Stefano Gabbana și Domenico Dolce, care au semnat un contract cu celebra Whitney Houston, în care aceasta se obliga să poarte, pe tot parcursul turneelor, haine semnate D&G.

Cu banii încasați și cu ce înregistra business-ul celor doi designeri, cifra de afaceri a acestora a ajuns la o sumă de peste 287 milioane lire sterline. Pentru anul 2000, Dolce & Gabbana au prevăzut deschiderea unui magazin imens în centrul Londrei.

Și când ne gândim la faptul că, acum 15 ani, D&G abia strânseseră 1.000 de lire sterline și-și deschiseseră un mic atelier în Milano, unde confecționau rochiile strâmte din jerse...

Moștenirea „dezordonată” a lui Andy Warhol

După moartea marelui fotograf Andy Warhol, au rămas „moștenire” fan-ilor săi nu mai puțin de 610 lăzi de lucruri personale. Fiind cunoscut drept un tip mai mult decât dezordonat, Warhol obișnuia să-și arunce obiectele pe unde se nimerea. Sutele de scrisori, fotografii, cărți, jucării, dischete, casete și reviste găsite în casa lui au fost donate Muzeului din Pittsburg, care îi poartă astăzi numele.

Interesant este, că din 1987, anul morții lui Warhol, lucrătorii muzeului au și acum bătaie de cap din cauza celor 610 lăzi cu obiecte, încercând să le sorteze.

Homosexualitatea nu mai este un subiect tabu

Colm Toibin, nuvelist irlandez, istoric și critic literar, autor al volumelor „Sudul”, „Povestea nopții”, este, probabil, singurul care și-a recunoscut homosexualitatea într-o nuvelă. Fără prejudecăți, fiind alergic la interviuri și o persoană extrem de retrasă,

Toibin este un cunoscut scriitor, un om activ, care își împarte viața între Londra, Dublin și Barcelona și pentru care homosexualitatea a devenit deja subiectul deschis al unei nuvele.

Noua Regină a Modei

Dacă Gianni Versace era numit Prințul Modei, astăzi, cu siguranță, Donatella, sora lui, este noua Regină a Modei. Hotărâtă, dar și extrem de talentată, Donatella a preluat, în ciuda criticilor, întreg imperiul Versace, menținându-l și ridicându-l la cel mai înalt rang.

„De mică mi-a plăcut să creez modele de jeans. Iubeam jeansii, deși nu i-am purtat niciodată în stilul «casual». La 42 de ani, Donatella adoră hainele elegante, strălucitoare, pantofii cu toc și diademele.

„Întotdeauna mă îmbrac impecabil – chiar și când sunt singură, în special atunci”...

De fapt, imperiul Versace i-a adus gloria și strălucirea Donatellei, care a eclipsat multe nume de pe firmamentul modei internaționale. De altfel, tot mai multe afaceri, cu caracter „filantropic”, aduc tot mai mulți bani în conturile surorii lui Gianni Versace. Pentru ea, moartea fratelui său a însemnat deschiderea spre o nouă lume și, cel mai mult, a însemnat putere. Scopul Donatellei a fost să transforme Casa Versace în cea mai cunoscută marcă și, bineînțeles, într-un imperiu financiar recunoscut în lume.

Cea mai recentă acțiune a sa este o campanie puternică de strângere de fonduri pentru lupta împotriva cancerului, care a avut loc la Londra. În urma acesteia s-au strâns nu mai puțin de 220.000 lire sterline. La festivitatea de închidere au participat Prințul Charles, Jon Bon Jovi, Prince, Naomi Campbell, Kate Moss, Liz Hurley și Hugh Grant, Catherine Zeta Jones.

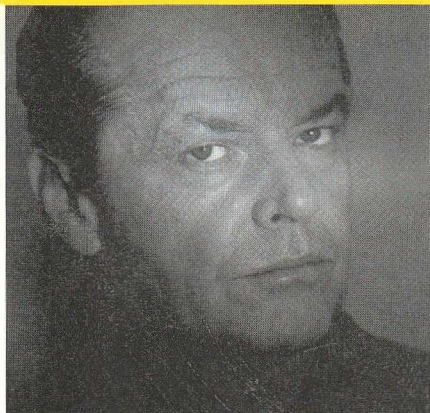
Opinia publică a fost uimită că Prințul Charles a acceptat invitația atât timp cât știa de relația de prietenie dintre Donatella și Lady Di. De altfel, sora lui Gianni Versace a ripostat la întrebările tendențioase ale ziariștilor, spunându-le: „Nu înțeleg de ce să nu fi venit Prințul la această ceremonie, mai ales că Diana îi spunea tot timpul că

relația dintre ea și soțul ei este una de respect reciproc și că nu există ură între ei”. Dilema a rămas...

Cert este că Regina Modei păstrează și astăzi, în memoria fratelui său, cel mai de preț lucru pe care acesta l-a creat special pentru ea în anul 1980: o pereche de jeans albi cu broderie roșie și cataramă de aur.

Revenirea lui Jack Nicholson

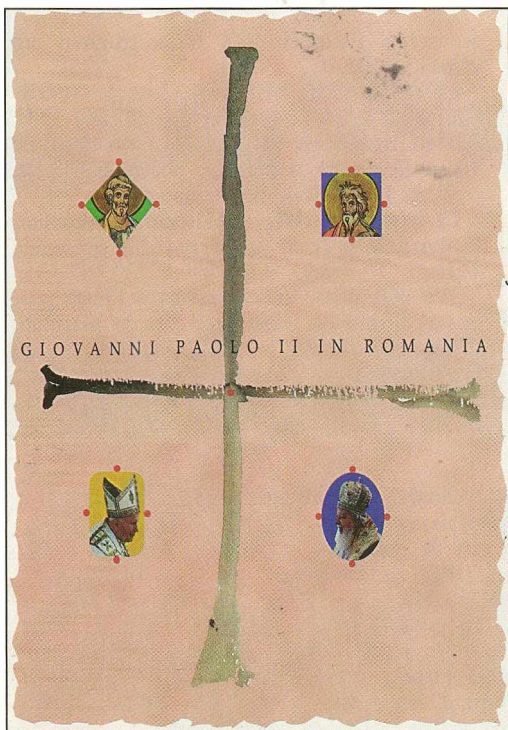

Marele actor american Jack Nicholson pe care nu l-am mai văzut pe ecrane de la filmul „As Good As It Gets” – peliculă pentru care, de altfel, a și fost recompensat cu premiul Oscar pentru cel mai bun actor în anul 1997 – poate să revină în filmul post-modernist „American Caesar” care transpune clasică poveste a lui Cezar și Brutus în armata americană a zilelor noastre.

Un subiect incitant, scris de scenaristul englez William Nicholson – nici o legătură de rudenie cu starul american – și care poate să devină o nouă provocare pentru talentul lui Jack Nicholson.

Un album - document despre vizita Papei în România

„Ioan Paul al II-lea în România” este titlul unui superb album apărut de curând la Roma, în cele mai bune condiții grafice, sub egida Ambasadei României la Vatican și a Diocezei din Padova. Dedicat primei vizite a unui Papă într-o țară ortodoxă, volumul se constituie într-o mărturie – atât prin text cât și prin imagine – a unuia dintre cele mai importante momente ale creștinătății în acest sfârșit de mileniu. De remarcat că autorul copertei este renumitul artist plastic român Horia Bernea, responsabil de carte Florina Nicolae, iar director editorial, corresponsentul revistei „Flacăra” la Roma – Ștefan Nicolae.

Nepoata președintelui Allende este o cunoscută romancieră

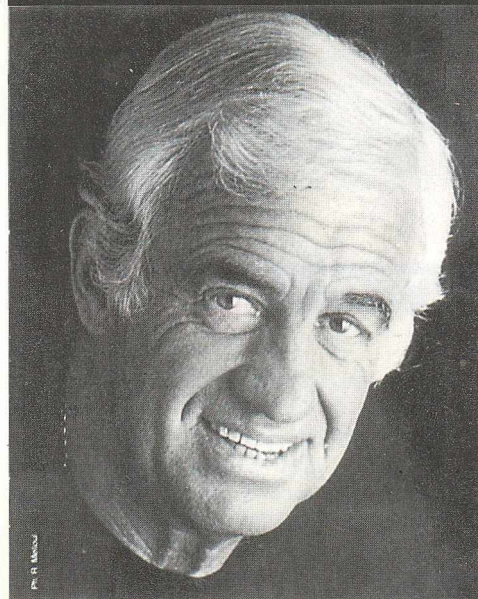
„Fiica Fortunei” este ultimul roman al unei cunoscute scriitoare sud-americane – Isabel Allende, despre care critica literară susține că deși nu se ridică încă la nivelul lui Gabriel García Márquez, cărțile sale dezvăluie o superbă combinare de evenimente magice, personaje excentrice și un puternic simț al teribilei situații politice din Chile.

Născută în Peru în 1942, Isabel Allende este nepoata fostului președinte Salvador Allende, asasinat în timpul loviturii de stat a generalului Pinochet.

Exilată atunci în Venezuela de reprezentanții noului regim, Isabel Allende a devenit o romancieră foarte apreciată, printre ai cărei fani declarați se află starurile de la Hollywood Jeremy Irons, Meryl Streep și Vanessa Redgrave.

„Prietenilor mei cititori ai revistei «Flacăra», cu prietenie Jean-Paul Belmondo”

O veste a zguduit Franța: la sfârșitul anului trecut, Jean-Paul Belmondo, cel mai popular actor francez, s-a simțit rău pe scena unui teatru din Brest și spectacolul cu **Frederick sau bulevardul crimei** în care el juca nu a mai putut să continue. Dar toți cei care îl îndrăgesc pe marele actor francez – aflat acum la vârsta de 66 de ani – pot fi liniștiți: totul s-a datorat acumulării unei oboseli uriașe – filmări, multe turnee. După o binemeritată odihnă.

*A mes Amis lecteurs de
"Flacara" bien amicalement
JP Belmondo*

viața acestui mare reprezentant al artei teatrale și cinematografice a revenit la normal, cu aceeași dăruire și aceeași devorantă pasiune de a fi perfect în orice rol încredințat. În aceste momente, când toți îi doresc o viață cât mai lungă pe scenă și să joace în cât mai multe filme, redacția noastră își aduce aminte cu plăcere de fotografia pe care ne-a dăruit-o cu dedicație: „Prietenilor mei cititori ai revistei Flacăra, cu prietenie Jean-Paul Belmondo”.

MAȘINA DE SCRIS

de

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Texte sub

ALEXANDRA MIHAÏ, București. Ardoarea religioasă a poemelor dv. atrage imediat atenția, creându-i cititorului iluzia că s-a întâlnit cu marea poezie. Tocmai de aceea el se simte dezamăgit constatând, în scurtă vreme, că versurile sunt simpliste și pline de stângăcii:

„Iartă-mă, Doamne, că iubesc Soarele/ Și iarba, și miozotusul, și crinul/ Că mă înduioșează până la lacrimi binele/ Pentru că, Doamne, urâsc spinul/ Ce, încoronat, Ți-a umbrat genele.”

Din textul dv. se înțelege că spinul – și nu cel răstignit – purta o coroană...

ELIZA GRIGORIE, București. Intențiile sunt frumoase, dar vă lipsește pregătirea ne-

cesară pentru a scrie versuri. Nici măcar limba română nu o folosiți corect:

„Veni-va ziua când cu toți vom hotări/ Să represăm, sau să aducem laude multe/ Purtării noastre, apoi vom stabili/ Unde-am greșit, unde-am exagerat sau unde spus-am adevăr?”

MARIN DIȚOIU, Frâșinet, Călărași. Aveți umor – din nefericire, doar umor involuntar. Am râs din toată inima citind versurile dedicate burlacilor:

„Te vei trezi bătrân năuc/ Pe-acest pământ tu singur cuc/ Fără copii, fără soție/ În beznă neagră și-n urgie.”

FELICIA MOȘNEANG, Someș Odorhei, Sălaj. Mi-a făcut plăcere felicitarea pe care mi-ați trimis-o de Anul Nou și vă mulțumesc

pentru ea. Preferam însă să-mi trimiteți noi poeme de-ale dv.

CONSTANTIN BUICIUC, Lugoj, GEORGETA LAZĂR, Oradea, Prof. E. CREȚANU, Bârlad, BOGDAN SUCEAVĂ, East Lansing, S.U.A. Și dv. vă mulțumesc pentru urările pe care mi le-ați făcut de sărbători.

DIANA BARBU, Mânciu Ungureni, Prahova. M-a flatat aprecierea din scrisoarea dv.:

„Vă mulțumesc că existați ca o Ithacă pentru zeci, sute de Ulise încercați de primejdii și măcinați de dor.” Mă voi strădui să nu îmbătrânesc prea repede, ca să vă pot întreține – și dv., și altora – sentimentul că aveți cui să-i cereți – la nevoie – azil literar.

ANTOLOGIE

SCRISOARE DE DRAGOSTE

Nu am mai scris de mult o scrisoare de dragoste. Sau poate că scriu, de fapt, în fiecare zi o scrisoare, aceeași scrisoare de dragoste. Fără-ndoială, chiar sufletul meu este această scrisoare. Chiar el este această scrisoare, pe care nu o deschide nimeni. În care nimeni nu își află loc de popas și înălțare. Și cu toate acestea, sufletul meu – neliniștea mea – dezertează în spațiu. Cu toate acestea, neliniștea mea inundă depărtările. În neliniștea aceasta locuiește ea. Aici locuiește ea, copilăria gândului meu, femeia tânără. Femeia care îmi spulberă nopțile cu un surâs, cu un cântec. Când sunt în întuneric – ea spulberă întunericul. Când deznădejdea mă-nchide între zidurile ei, ea sparge zidurile închisorii care mă ține închis. Ea este depărtarea în care mă pierd – îmi spun – cum se răsfață neștiutoare prin beznele mele, cum – cu piciorul ei gol – îmi calcă în picioare tristețea. Tristețea, umbra aceasta care se ține de mine scai și care mă urmează pas cu pas în tot locul, umbra tristețe.

Fără-ndoială, ea este depărtarea în care mă pierd...

Ca de duhuri sunt stăpânit de ea,
Doamne Dumnezeu, ca de duhuri!
Dă-mi viață nesfârșită lângă ea, Doamne!
Și mai amână o clipă cenușa,
cenușa care îmi bate în porți.
Care cu putere îmi bate în porți!
Mai amân-o, spune-i să plece!
Spune-i să plece pentru că eu
nu mai sunt de multă vreme acasă, ca să-i deschid.
Eu sunt pierdut cu totul în îmbrățișare,
ca de duhuri sunt stăpânit de ea,
Doamne, Dumnezeu, ca de duhuri,
așa încât nici nu mai știu: să fie mâna Ta aici, Doamne?
S-o fi trimis chiar Tu? Chiar Tu s-o fi trimis?

Așa am început să vorbesc cu Dumnezeu, de la o vreme.
Așa am început să scriu această scrisoare de dragoste.
Această scrisoare, care nu este nimic altceva decât o clipă din îmbrățișarea nevăzută, ce mi-a fost dată în lumea aceasta, văzută.
Căci cu osebire despre îmbrățișarea nevăzută a duhului am mărturisit eu aici, Doamne, știi Tu prea bine!

Nu am mai scris de mult o scrisoare de dragoste. Sau poate că scriu, de fapt, în fiecare zi o scrisoare, aceeași scrisoare de dragoste...

VIRGIL DIACONU – Pitești

PENTRU TOȚI CORESPONDENȚII

Aștept în continuare încercările dv. literare pe adresa: Alex. Ștefănescu, la redacția revistei „Flacăra”, Piața Presei nr. 1, sector 1, 71341 București. Mă interesează orice gen: poezie, proză, teatru, critică și istorie literară, eseu, reportaj etc. Manuscrisele sau dactilogramele trimise NU se restituie; vă rog, deci, să vă păstrați câte o copie.

IEȘIREA DIN ANONIMAT

ANA STIRA

Înainte de 19 ani, încă elevă, Ana Stira, din Deva, este o poetă valoroasă, care intră într-o concurență directă cu cei mai cunoscuți poeți români de azi. Versurile sale inteligente și sarcastice, mereu surprinzătoare prin schimbarea nervoasă a unghiului de observare a lumii, au sinceritatea energică a marii poezii. Există în aceste versuri și stângăcii, dar e bine că există, pentru că altfel am putea crede că Ana Stira este o ficțiune.

Deva, 31 octombrie 1999

Domnule Alex. Ștefănescu

Fotografie, curriculum vitae?! Nici nu îmi vine să cred... În orice caz, vă mulțumesc foarte mult.

Criticul literar Alex. Ștefănescu mă intimidă într-atât încât nici nu prea știu ce aș putea să îi scriu despre mine. Totuși, voi încerca... Mă numesc de fapt Roxana Sicoe-Tirea și m-am născut la 10 aprilie 1981, în Deva. În prezent, sunt elevă la Colegiul Național „Decebal” din acest oraș și vreau să urmez Facultatea de Litere (secția engleză-franceză). La treisprezece ani mi-a apărut o tabletă de versuri („pictură” naivă!) în Deva și pentru Deva. În 1997 am obținut locul I la Olimpiada Națională de Limbi Clasice (limba latină). În 1998 am obținut locul I la un concurs internațional de creație literară în limba franceză, organizat de Liga pentru Drepturile Omului din Paris, pe tema „libertatea omului”. Cu această ocazie, am fost invitată la Paris, la cea de-a cinci-sprezecea aniversare a Ligii pentru Drepturile Omului. Am câștigat, și anul acesta, același

concurs care a avut acum tema „universalitatea drepturilor omului”.

Nu vă pot oferi mai multe date „concrete” despre mine și nu știu în ce măsură mă caracterizează tot ce v-am scris în această scrisoare. Îndrăznesc să vă mai trimit câteva poezii.

În rest sunt Ana Stira și încă mă inventez.

Cu prețuire,
Ana Stira

Deva, 31 octombrie 1999

Domnule Alex. Ștefănescu,

Fotografie, curriculum vitae?! Nici nu îmi vine să cred... În orice caz, vă mulțumesc foarte mult.

Criticul literar Alex. Ștefănescu mă intimidă într-atât încât nici nu prea știu ce aș putea să îi scriu despre mine. Totuși, voi încerca... Mă numesc de fapt, Roxana Sicoe-Tirea și m-am născut la 10 aprilie 1981, în Deva. În prezent,

În rest, sunt Ana Stira și încă mă inventez.

Cu prețuire,
Ana Stira

sentimentală

noi stăm ascunși în
podul casei – uterul
întunericului. ne este rușine
fiindcă suntem atât de frumoși cu
buzele răsfrânte peste marginile aerului care
ne desparte; ne-am înfundat urechile cu
ceara liniștii și așteptăm...
vom sta împăienjeniți toamna asta în
găoacea de grinzi putrede, devorându-ne,
ascuțindu-ne colții tineri, lucioși; așteptăm să
ne bată în piept urletul fraților lupi.

despre camera mea dimineața

camera mea e roz; în
craterele pereților locuiesc
păianjeni mincinoși,
șoareci anonimi.
ochi singuratici (am avut și
azil pentru câini vagabonzi). dimineața,
bunicul fumează cannabis (bunicul e
Mumbo-Jumbo și eu vin acasă duhnind
a dragoste). miorlăie mîța pe pervazul
ferestrei (mîța se crede leul ce rage la
trecători). dimineața eu cobor printre
măselele lumii: acolo se macină carne
proaspătă, florile miros a om, aripile
au circuitele arse. eu mă îmbăt cu apa
stricată a istoriei, sparg măselele cu
bumerangul,
îmi ridic cu ranga rangul!
camera mea e o carie roz

mesaj într-o sticlă de Coca-Cola

haideti, oameni buni,
vă dăm gratuit
toate secundele noastre;
(n-om avea altceva,
timp avem din belșug!)
clonați-le, mâncați-le,
să umble și pe la voi

câini vagabonzi
cu gaura covrigilor
aburizii în coadă!

dimineață grăbită

mă scol din măracini și-mi beau cafeaua,
din cerul ca o bubă spartă curge sângerie neaue.
mă-mbrac, mă spăl, torn în cafea o lacrimă de rom
îmi iau geanta cea nouă din piele de om.
încep s-alerg pe drumul presărat cu sare,
îmi latră gerul crâncen în piept și în picioare.
în pas cu mine își calcă părintele pe robă,
pe urmă-i sâsăie netrebnică o cobră.
subit a început să ningă cu Adami din slavă,
pe toți îi ispitește umflata-mi venă cavă.
alerg, alerg, 'nainte am o carte,
mi-e scris să port pe umeri o planetă – Marte.
ninge din nou, îmi ninge-n ochi cu sare,
pe cap își țin puștii caschete militare.
mi-e frig și foame, cântă toți cocoșii,
aud c-o să răsar sub semnul stelei roșii.
ajung, mănânc cenușa vechiului birou,
mi-e frică; țipă pruncii din prea strâmb halou!

de vita

a crăpat coaja* sub care ne-am copt
o vară! privește-ne, mamă! suntem
urâți și puri;
abia așteptăm,
între două smiorcăituri,
să îți spunem: „dlagă, dlagă... drrragă!”
va mai trece un val de frig peste
fața ta ovală până când vom spinteca
cea de-a noua burtă-a ta.
sodoma și gomora
leagăn ne vor fi în ora
marilor (pre)faceri. doar
atunci îți vom striga:
„iată-ne frumoși, păcătoși!
ne-am țesut Dumnezeii
ca să suduim la ei.”

MEMORIALUL LUI PÂRVAN

Text: NICOLAE BALOTĂ ■

Lectura unor pagini ale lui Vasile Pârvan, în Parisul acestui sfârșit de veac, poate prilegi unele reflecții puțin comune. Omul însuși, care ne lăsase acele pagini, era ieșit din comun. Figura sa ca și scrisul său se pot greu imagina ca făcând parte din timpul nostru. Pârvan pare să aparțină, ca și monumentele pe care s-a străduit ca arheolog, ca istoric, să le dezgroape, unui trecut perfect abolit, îngropat în uitare. De altfel, încă în viață, el întruhipa în ochii unora Antichitatea, epoca arhaică din care își făcuse tărâmul său privilegiat de lucru, ba chiar și de viață. Toți cei ce l-au cunoscut, martorii îndeosebi ai ceremoniilor solemne în care a cuvântat, ne-au lăsat nouă, celor ce nu l-am cunoscut, amintirea unei făpturi anacronice.

Când, cu ani în urmă, aplecându-mă asupra scrierilor sale, cercetându-le cu luare aminte și pasionată participare, am încercat să construiesc un **Monument al lui Pârvan**, mi-l închipuim adesea conducând săpăturile de la Histria, printre blocurile templului de pe malul melancolic al lagunei, între stepa scitică și marea din zare. Mai târziu, i-am regăsit urmele în acel mic palazzo din Roma, în Accademia di Romania, din marginea mirifică Villa Borghese, în acel lăcaș de cultură pe care-l întemeiasă. Și-l pot de asemenea vedea zăbovind îndelung printre marmurele albe, prăbușite în iarba din Forul roman, alături de oleandri în floare, sub razele prelungi, aurii, ale amurgului.

Era o figură crepusculară. Aplecat peste vechi morminte, peste gropile din care scotea resturi – cât de fragile, cât de rezistente! – ale unor vieți apuse de milenii, nu este de mirare că s-a impregnat de o anume atmosferă cimiterială. Ca istoric și arheolog dezgropa civilizații moarte, reconstruind în **Getica** o protoistorie obscură ce n-a lăsat prea multe urme. Ca orator, genul său predilect fiind acela al panegiricului, al discursului funebru, evoca în **Memorialele** sale morți iluștri: pe împăratul Traian, pe eroii Marelui Război, ori figuri ale Academiei. Profesor, cercetător, vorbitor, om al cuvântului, el vedea verbul și se vedea pe sine investit cu o aură de tăcere. O tăcere ce i-o reamintea la tot pasul pe aceea, veșnică, a morții. Că pierderea brutală a celor mai dragi dintre apropiații lui l-a marcat pe viață cu sigiliul pieirii, nu ne putem îndoi. Dar nu moartea altora – fie ei chiar de un sânge cu el – a făcut dintr-însul un om închis în singurătatea suferinței, trăind parcă mereu într-o situație-limită, cu ochii ațintiți asupra întinericului. Pârvan a fost, o repet, în ciuda elocințelor sale, un om al Tăcerii. „Tăcerea – spunea el odată – e mormântul în care închidem toată plângerea sufletului nostru doritor...”. Într-un text din **Laus Dedali**, mitizată, tăcerea devine „Zeul necunoscut”. Gânditorul se întreabă: „E viața noastră vorbă sau tăcere?” Răspunsul său înclina, firește, spre a doua alternativă. Prefera de departe tăcerea pietrelor limbuției ani-

male. Despre eroul său fictiv, purtătorul său de cuvânt din **Lauda lui Dedal**, spunea: „Alegător gândi că viața cea adevărată e tăcere, iar nu exprimare”.

Redeschizând și cercetând cărțile lui Vasile Pârvan după două decenii, meditănd asupra textelor sale (dintre care prea puține au apărut mai nou), aș vrea să corectez azi anumite formule pe care i le-am aplicat altă dată. Nu mai cred, cum credeam și afirmam în studiul meu mai vechi asupra sa, că nu a cunoscut „marea iluminare interioară”, despre care vorbea uneori, că nu a avut unele rare clipe ale unei iluminări spirituale extatice. Experiențele incomunicabile la care se referă Pârvan nu sunt în afara oricăror trăiri sacramentale. Nu putem afirma atât de categoric pe cât o făceam mai demult, întemeindu-mă pe unele texte ale istoricului, că acesta nu poate fi considerat nicidecum un mistic, că transcendența în universul său spiritual era de neconceput. E adevărat că nu recunoștea în mod declarat o divinitate cu care ar fi aspirat să se unească printr-o iubire extatică. Din templul lui Pârvan, Dumnezeu pare să lipsească. El însuși se prezintă adeseori drept un agnostic. Atunci când, în textul său intitulat **Rosalia**, preia o celebră frază din **Confesiunile** Sfântului Augustin, modificând-o puțin: „Pentru Tine datu-ne-ai viața și inima noastră este fără odihnă, până ce se odihnește întru Tine”, cel cărui i se adresează nu este Dumnezeu cel Viu, nu este Tatăl ceresc, ci e o palidă divinitate alegorică a Patriei.

Dar chiar și asemenea reduceri ale Divinului nu implică negarea sa. Tot astfel, printre unele din afirmațiile sau din imaginile pe care le întâlnim în scrierile sale, atunci când evocă imperiul celor ce au murit, el nu neagă existența unui „dincolo”, a unei transcendențe, chiar dacă nu invocă divinitatea în accepțiunea religioasă obișnuită.

Cu adevărat, îl putem apropia pe Vasile Pârvan de Nietzsche, chiar în afara unor analogii biografice, printre care formația clasicistă a celor doi și integrarea lor existențială, pasională. În Antichitate. Ideea istoricului și gânditorului român despre devenire este înrudită cu aceea a gânditorului german despre „veșnica revenire”. Este manifestă fervoarea cultică în expresiile amândorura cu privire la devenire. Pârvan împrumută tonul și chiar formula Evangheliei: „fericiți veți fi când veți avea credința că în cosmos nu e nici viață, nici moarte, nici întristare, ci numai mișcare, numai devenirea din eternitate în nemărginire”. Nu este aici, desigur, o idee creștină. Nici atunci când Pârvan pretinde „adorarea în fața atotputernicei, atotbiruitoarei Devenirii universale...”.

Și totuși, îl vedem părăsind pozițiile stoice, apropiindu-se de creștinism, atunci când, pornind de la devenire, de la luptă, ajunge la rolul taumaturgic, răscumpărător, mântuitor, al suferinței. Devenirea însăși în lume nu este, după el, altceva decât „un proces în interio-

rul aceleiași vechi suferințe”.

Să nu vedem însă în Pârvan doar, cum spunea G. Călinescu: „un om cu criterii postume”, un om care „nu prețuiește viața ca atare de teama morții”. Obsesia morții nu-l împiedica să intoneze imnuri vieții. Paginile sale reiau mereu, drapată în faldurile nobile ale retoricii sale, o laudă a vieții. Elogiul vieții este cu atât mai înalt cu cât el se referă la cele mai umile, mai ascunse sau mai comune din chipurile ei. Tonul cugetătorului vorbind despre „veșnicul lucrurilor” este apologetic și conține totodată un îndemn. Exprimă năzuința spre ceea ce numea el o viață „pură”. Să nu ne înșelăm: nu e un puritan, un moralist, un jansenist răsăritean care vorbește, este un credincios care se ignoră. „Să căutăm frații mei să luăm în noi cât mai mult din ceea ce e vecinic al vieții, din vecinicul lucrurilor, din viața cea fără nume”. Înapoia acestei ultime expresii a „vieții fără nume” se află zeul nenumit, ignorat, de pe altarul Atenienilor, se află **Deus absconditus**, Dumnezeul ascuns al erei moderne.

Nu, nu cred că Vasile Pârvan nu era nicidecum deschis, că era perfect nereceptiv la semnele transcendenței. Conștiință tragică, mutilată, a suferit din pricina vidului pe care-l întâlnea ori de câte ori își înălța brațele spre cer. Dar și le înălța și, o dată cu ele, gândul și cuvintele. Sfâșiat de ambiguități, strivit de neputința sa, a omului în fața morții, el își închipuia că nu poate crede într-o nemurire dezmințită de sfârșitul tuturor. Și, totuși, sperând în disperare, incapabil de a se liniști, de a renunța, el clama cu voce înaltă spre cele eterne: „Sufletul omenesc, care s-a atins o dată de cele eterne, își cere nemurirea, sau dacă nu o poate crede se frânge într-un uriaș imn funebru ca pentru apunerea zeilor.”

Auzim parcă acorduri wagneriene străbătând scrierile, discursurile lui Pârvan. Îl vedem și într-o asemenea evocare a amurgului zeilor aproape de Nietzsche. Dar conștiința tragică a lui Vasile Pârvan nu sucombă, precum aceea a gânditorului german, într-un nihilism al valorilor. Ea se împlinește printr-o conștiință etică. Morala sa era cea stoică. Arheologul, descoperitorul cetăților moarte adăra la antica doctrină a datoriei împlinite fără răsplătă. Comentariile lui Marc-Aureliu erau pentru el singura cale de mângâiere. Năzuia, cum mărturisea el, spre pacea cu lumea și cu sine însuși. Aceasta înseamnă că și pe plan moral, ca și pe planul credinței, el se apropia infinit de mult de ceea ce, pe de altă parte, ignora sau tăcea.

Nu urmează oare viața și opera lui Vasile Pârvan, pe care le-aș dori mai des cercetate, mai bine cunoscute de tinerii noștri, linia aceea frântă, paradoxală, a existenței și a spiritualității unui mare mistic – e vorba de Sfânta Tereza de Avila – care spunea: „Doresc infinit de mult și mă depărtez infinit de mult de ceea ce doresc”.

Muzica lui Bach, o victorioasă armă a Binelui

Text: GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Sub semnul unei forțe spirituale capabile a hrăni sufletul și întări inima, anul 2000 este, pentru oameni și muzică, un răstimp dedicat, în mod deosebit, lui Johann Sebastian Bach. În secolul ce se încheie acum, din perspectivă calendaristică, aniversările sau comemorările au fost mai numeroase și au avut o însemnătate simbolică mai mare decât în perioade anterioare, ca rezultat al conștientizării valorilor moștenite în istoria umanității. Iată ce conferă o aură cu totul specială împlinirii a 250 de ani de la trecerea în nemurire a acestui măreț artist, al cărui nume coincide cu aspirația nobilă a oamenilor către idealul de fericire, care este, după spusele enesciene, „armonie și pace”. Anul Bach devine acum prilej de rememorare, meditație, reconfirmare, modelare și descoperire, mai bine-zis de constatare a actualității marii muzici pentru cei care viețuim la finele acestui mileniu.

Ca o plină de înțelesuri parabolă, semănând cu suferința martirilor canonizați, este clipa cea de pe urmă a Cantorului de la Thomaskirche, cufundat în întunericul chinuotoarei pierderi a vederii. Capodoperă unică, *Arta Fugii*, testamentul său artistic, va rămâne astfel fără final întrerupându-se după ce autorul își semnase numele prin sunete (celebra temă de Fugă BACH – *Si bemol-La-Do-Si becar*), mărturie cutremurătoare a suferinței. Mesajul ei este însă o vizionară și luminoasă concluzie muzicală și filosofică asupra supremației vieții spirituale, rigorii gândirii și purității credinței în divinitate.

„Modelul Bach”, absolutizat în felurite modalități de posteritate, ne apare, din multe puncte de vedere, neconform cu criteriile celebrității dorite sau construite din vanitate. De-a lungul vieții sale, artistul a fost doar un muzicant care nu a depășit perimetrul centrului germanic, îndeplinind funcții mai mult sau mai puțin impunătoare la curțile nobiliare din Arnstadt, Weimar, Cöthen, înainte de a deveni angajatul consilierilor municipalității din Leipzig care, fie-le iertat, nu au avut conștiința de a-i acorda prețuirea cuvenită. Faima artistului nu a depășit, în epocă, un teritoriu geografic și cultural restrâns, iar urmașii săi – pleiada binecunoscuților „fii ai lui Bach” – nu s-au

luptat pentru perpetuarea memoriei și operei ilustruului părinte. Nu este exclus chiar ca să-l fi înțeles doar în parte, lipsindu-le perspectiva de timp și personalitate. Ceva însă, care aparține de dreptatea divină, s-a opus uitării. An de an gloria lui Bach a început să se construiască, ajungând, după plecarea sa din viață – 1750, să domine din ce în ce mai cuprinzător această lume. Mozart îi admira gândirea, studiind *Arta Fugii* și orchestrând anumite pagini ale sale, Beethoven uimea în tinerețe publicul vienez cu recitalurile ce

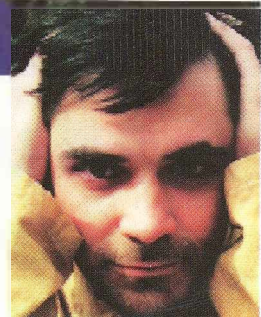
având drept temelie simbolică transcriere sonoră a numelui BACH. Istoria intrării artei sale în viața muzicienilor, a oamenilor, este uluitoare și nu are precedent. Fără a încerca să stabilim repere, statistici sau comparații, „gândirea cu sunete” atinge prin muzica lui Bach o altitudine fără egal, a cărei complexitate este capabilă să fascineze, deopotrivă, un erudit sau un om a cărui cultură este modestă. Există, în opera sa, un anume nucleu energetic vital care, cuprins sub arca

da sintezelor a „ceea ce a fost și ceea ce va veni”, impune o modificare de atitudine emoțională, morală și estetică, la simpla audiere, fără pregătiri prealabile. Desigur, din imensa creație a sa, pot fi subliniate, de la un ascultător la altul, preferințe. Dar aceasta fără a estompa unitatea globală a universului sonor bachian care, în totalitatea sa, reprezintă un răspuns la marile întrebări, o alternativă existențială benefică. Din cele ce s-au putut afla despre omul și artistul Bach, din câte exegeze, roade de neîncetată cercetare asupra partiturilor sale, nu putem alcătui totuși, fără a fi prezumțioși, o imagine care să treacă lesne, cu sinceritate, de contemplare spre asimilare necondiționată. Este un drum spre esențial, care necesită contopirea cu arta, asumarea unor trăiri specifice. Adică ceea ce Pablo Casals numea, referindu-se la sonatele pentru violoncel, „pânca cea de toate zilele...” Ce a creat Johann Sebastian Bach se adresează omului și nu a urmărit gloria, căci imensa modestie a slujitorului credinței s-a identificat cu trăitul prin muzică. Monumentul bachian, ridicat de ultimele două secole și jumătate, a fost inexistent în proiectele sale de făuritor al clipelor cu sunete, închinat spiritului. Iată, poate, de ce măreția fără trufie a artei ajunge să devină, în timp, o lumină a anului 2000 când, prin Johann Sebastian Bach, Muzica se impune victorioasă, ca o armă a Binelui. Deschideți-vă inimile, lăsați-vă sufletele să o primească, învățați să ascultați cu bucurioasă liniște adevărul ce dăinuie, îmbinând perfecțiunea cu firescul, fără alt scop decât propria împlinire.

cuprindeau integrala *Clavecinului bine temperat*. Mendelssohn Bartholdy readuce la lumină măreția oratorială a *Pasiunii după Sf. Matei*, Liszt creează fulgurante fantezii sonore

În rolul de DIRECTOR

Text: REMUS ANDREI ION ■

Cine conduce teatrele? Într-o foarte mare măsură bugetul. Dar în scripte cel puțin, în fruntea fiecărui teatru se află un director. Rolul de director te poate face celebru, te poate arunca în dizgrație sau în anonim. Puterea directorului nu se conservă, se câștigă sau se uzurpă. Teatrele au avut și au parte de directori de cursă lungă, dar și de interimate anonime sau de directori cuminți, prea cuminți, cuminți până la inactivitate. Încercăm să aflăm cât de eficient este rolul directorului, și vom începe cu un titular, pentru care a fi director a pornit și cu un pariu.

Pariul

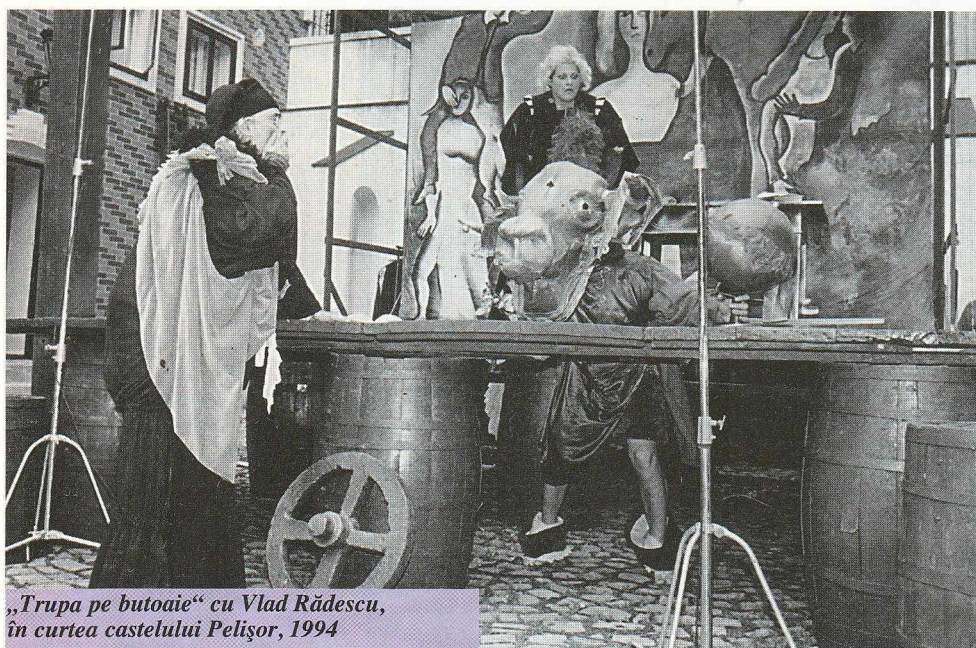
E un risc să fii director de teatru în România? Pentru mine e o plăcere! ... Sigur... dublată de un efort continuu. A fost un pariu cu mine însumi, cândva la începutul anilor '90 când am ajuns cu totul și cu totul întâmplător în ipostaza asta. Am descoperit de atunci că a

aici a inițiat celebrele **Întâlniri ale Academicilor și Scolilor Europene de Teatru**. Au fost două întâlniri la Tg. Mureș, urmate de două, din ce în ce mai extinse, la Târgoviște. Apoi autoritățile au cam încurcat interesele culturale cu cele bugetare și politice. A venit rândul **Trupe pe butoaie**, al festivalului

nu o mai pot depăși. Asta nu înseamnă în nici un caz să excludem clasicul, **tradiționalul**, să anulăm ceea ce s-a studiat, repetat, atâția ani în școli. Nu trebuie decât să deschidem ochii și urechile și spre aventura întâlnirii cu ceva nou.

Pe piața teatrului

Încerc să fac din fiecare spectacol un eveniment, dar asta este destul de greu pentru că jucăm și zece spectacole pe săptămână, ceea ce înseamnă că ar trebui lansate zece produse. Din păcate, nu avem facilități de afișaj din partea primăriei, deși suntem subvenționați de consiliul local, și nu există nici proiecte de colaborare între instituțiile publice de cultură, televiziunile și radiourile care funcționează pe banii contribuabililor. Lucrăm total

„Trupa pe butoaie” cu Vlad Rădescu, în curtea castelului Peleşor, 1994

face teatru ca director are niște reguli și niște legi, înseamnă o anumită construcție, căreia, dacă i te conformezi, și satisfacțiile sunt foarte mari. În teatru drumul de la un gând, de la o idee, la realizare este foarte scurt, alteleori nu, dar satisfacțiile sunt deosebite. Pariul a fost făcut de Vlad Rădescu la Tg. Mureș. Acum conduce Teatrul Nottara în București. Pariul a fost făcut cu omul la vremea aceea. Actorul a avut de pierdut probabil pe parcurs.

Cât de nou e afișul

Vlad Rădescu a condus Teatrul Național din Tg. Mureș ca director adjunct până când a fost înălțat după lungi și răuvoitoare intrigă. Dar la Tg. Mureș a făcut și primul pas important ca manager al unor acțiuni teatrale:

Cinema iubit și, de trei ani, al Teatrului Nottara.

Pentru mine a fost și este important după '90, dar nu ca o obsesie, ca afișul teatrului sau al evenimentului de care mă ocup să nu fi fost posibil înainte de '90. Mi se pare un lucru de la sine înțeles, atâta timp cât libertățile culturale înainte au fost așa de îngrădite. Din păcate, realizăm destul de greu acest lucru, recuperăm destul de încet și există încă zone de expresie teatrală și dramaturgică de care nici nu ne-am apropiat măcar. Există, îmi permit să completez, regizori care au plăcerea reluărilor de spectacole, pasionați la extrem de câte o reușită de tinerete pe care oricum

„Costumele”, un experiment al lui Dan Puric, care a intrat în repertoriul teatrului de pe Magheru

distinct și independent, fără nici un fel de sprijin oferit de legi sau alte acte normative. Așa se avântă Nottara pe piața teatrală din București, singura din țară. Concurența se simte în numărul de spectatori, în reacția criticii, în bucuria cu care un regizor sau un actor celebru acceptă o ofertă. Nottara are public pentru că este mereu în calea bucureștenilor, pe bulevard. Dar publicul nu trebuie să plece doar mulțumit de la spectacol, ci și împlinit, ca să folosesc un cuvânt mai prețios. E bucuros că prinde bilete, dar trebuie să plece și mai bucuros de la spectacol. Despre Nottara s-a spus mulți ani că este un teatru de bulevard, din cauza repertoriului, a manierelor trupei, a stilului de prezentare. Așa a preluat teatrul Vlad Rădescu.

Tot pe bulevard

Trebuie să se joace teatru și pe bulevard. **Puricele** a fost ani de-a rândul vârf de lance în repertoriul de la Nottara. A rămas un reper. Acum însuși Horațiu Mălăele vrea mai mult: a regizat singur **D'ale...!**, iar acum joacă sub bagheta rafinată a lui Vlad Muger în **Doi gemeni venețieni**. De fapt, joacă Horațiu și Mălăele, cum scrie pe afiș. La Nottara au apărut și spectacole „grele”, de palmares: **Orfanul Zhao**, **Lungul drum al zilei către noapte**, **Viforul** (mai mult prin pariul regizorului Ducu Darie). Nottara are chiar și librărie.

Experiment la stat

Dar poate că marea realizare a trupei de la Nottara este că s-a împrietenit și cu experimentul: **Cazul Gavrilescu**, **Costumele**,

Dadadans, **Scenariul ...** Fiecare dintre aceste spectacole are câte o poveste, cu temperări de capricii, răsturnări de situații, momente fascinante, clipe de pionierat. S-a scris pe ici pe colo, mai mult s-a spus / bârfit... Experimentele i-au atras pe tineri, chiar dacă un actor debutant este plătit cu mai puțin de opt sute de mii de lei pe lună – așa e legea.

Teatrul lui!

Conduce teatrul de parcă ar fi lui! se spune despre Vlad Rădescu. Uneori cu răutate, de cei care nu îl simpatizează, alteori dojenitor din partea celor care cred că exagerează cu implicarea. Replica directorului este că își continuă proiectele și inițiază altele noi. Vlad Rădescu acceptă cu plăcere să se ocupe chiar și de rezervările de bilete. Răspunde politicos la telefon și oferă informații amănunțite cu amabilitate uimitoare, de parcă nu ar avea de rezolvat atâtea și atâtea alte probleme ca director. Pentru spectatori e bine când vorbesc cu

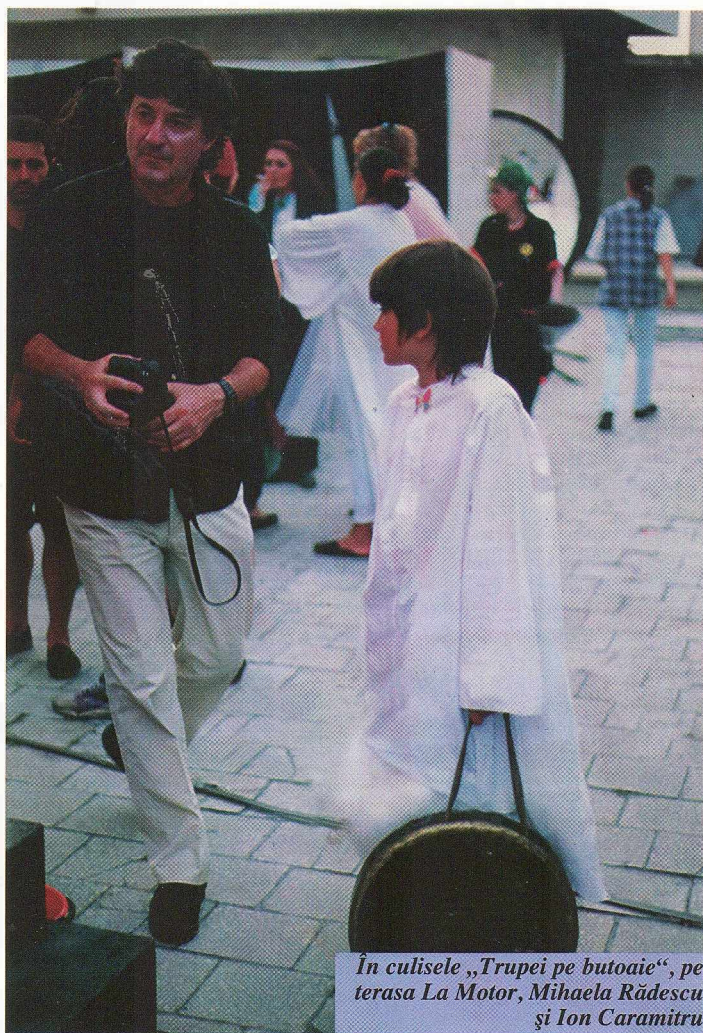
directorul: vor primi cele mai bune bilete, de multe ori chiar cele de protocol. Și de multe ori nici nu bănuiesc că au stat de vorbă cu directorul teatrului.

În așteptarea reformei

Marea provocare pentru directorul Vlad Rădescu rămâne ziua în care va putea anunța „reforma instituției teatrale”. A fost supărat când ministrul Culturii a renunțat la reformă numai pentru că la un sondaj, angajații au cerut conservare. În lumea teatrului se vorbea că Rădescu este pregătit să conducă un teatru care, experimental, să nu mai lucreze cu trupă fixă, să producă evenimente pe o perioadă prestabilită și cu angajați temporari. Autoritățile au renunțat la această inițiativă. „Și, constată Vlad Rădescu, am rămas chiar și în urma bulgarilor.”

Modelul bulgar

Teatrele din Bulgaria au primit schimbarea în plin. Acum se pare că le merge destul de bine. Modelul lor, departe de a fi perfect, este o inițiativă care

În culisele „Trupei pe butoaie”, pe terasa La Motor, Mihaela Rădescu și Ion Caramitru

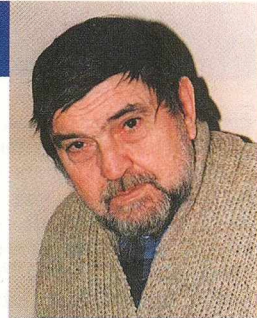

„Puricele”, cel mai jucat spectacol al anilor '90. A devenit o emblemă pentru Nottara și Horațiu Mălăele

fi lăsă cu gura căscată pe reformiștii de carton de la noi. Există în Bulgaria patru tipuri de instituții care se ocupă cu promovarea teatrului: instituțiile foarte importante, care primesc bani de la bugetul central (probabil se pot număra pe degete, au trupă fixă și repertoriu de lungă durată), instituții de interes comunitar, care sunt subvenționate parțial de la bugetul central, dar mai ales de la bugetele locale, instituții independente, care lucrează pe bază de proiecte și produc spectacole fără a avea trupă fixă, în fine, o a patra categorie de instituții care se ocupă doar de administrarea și dotarea unor săli de spectacole și care invită, sau găzduiesc, spectacole produse de alții. Bani și angajamentele vin după merite, iar tinerii sau producțiile independente au unde să joace și unde să se afirme.

Dacă mâine s-ar înființa un teatru după reguli noi, cât ar merita să fie păstrat din actuala structură a instituției teatrale? Foarte puțin. Lucrurile trebuie simplificate. Ar trebui să se renunțe în proporție de 90% în materie de legislație, politica de personal și cea de vânzări ar trebui să se schimbe, conceptul de organizare va trebui adaptat cerințelor pieței și personalului.

În rolul de director a fost Vlad Rădescu. Premierile acestui început de an le-am menționat în topul revistei noastre și vor fi comentate, împreună cu alte spectacole noi, în numărul 2 al revistei **Flacăra**.

HORIA PĂTRAȘCU ■

APOCALIPSA

"End of Days", S.U.A.,
1999 - 120 minute

... În filmul „Armageddon“ (acea imensă butaforie de prost gust, cu Bruce Willis în rolul principal), SFÂRȘITUL LUMII urma a se produce din pricina unui imens asteroid care n-avea altă treabă decât să se abată asupra Pământului; pelicula a avut un însemnat succes la public.

În APOCALIPSA, filmul de care ne ocupăm în aceste rânduri, același SFÂRȘIT AL LUMII urmează a se produce acum, adică între 1999 și anul 2000, conform unor interpretări biblice de astă dată...!? Păi cum naiba să nu profiți de spaima milenară a unei lumi aflate, în prag de răscruce?! Și cum să nu-l distribuie în rolul

„salvatorului“ pământenilor aflați la discreția Diavolului, pe **ARNOLD SCHWARZENEGGER**, care poate aduce încasări de peste 500 milioane dolari...?! (Actor care, de altfel, este un om deosebit de simpatic în viața de zi cu zi, cu înalte calități morale și implicat în rezolvarea unor mari probleme de natură social-cetățenească.)

Problema care se pune însă este – cred, cel puțin! – una MORALĂ: ai, oare, dreptul să te folosești de SPAIMA OAMENILOR, aducând pe ecran – deci, cu pretenție „de artă“! – un fenomen, până una alta, absolut incontrollabil?! Pesemne că da, iată: oamenii scot bunățuții, pentru a se îngrozi și mai abtîr!

Pot înțelege (până la o anumită limită), filmele așa zise „catastrofice“, cele despre arme secrete, inundații, incendii, tornade etc. – ele, într-un anumit fel, **educă** omul în fața primejdiei...! Dar să precizezi că sfârșitul lumii va avea loc **acum**, mi se pare nu doar o grosolanie comercială, dar și o impertinență de zile mari (cu atât mai mult cu cât această APOCALIPSĂ este îmbinată, strategic, cu pistolade, urmărituri, explozii și scene sexy...!).

Sigur că – miza fiind mare – și cheltuielile au fost pe măsură, filmul este realizat de mari maeștri ai subiectelor „dure“, jucat de actori valoroși, unele imagini sunt absolut superbe... dar atât; tot un fel de JEG cinematografic rămâne...!

CU NAȘU' LA PSIHIASTRU

"Analyze This", S.U.A., 1999 - 102 minute

...Ce poate face un mare gangster din New York, pe cale de a deveni veritabilul „naș“ al unei bande de mafioți și care se pomenește așa, din senin, că... **nu mai poate ucide?! Că, datorită complexelor create, nu-și mai poate satisface nici nevasta la pat... și nici măcar fcoasa-i amantă?!**

Ca orice american care se respectă, el se duce la un psihiatru. Și din această

Ironia soartei

"Random Hearts", S.U.A., 1999 - 130 minute

Încă o dovadă că cinematografia americană (mai ales cea din ultimul deceniu) preferă – pesemne incapabilă de a crea scenarii originale, sau datorită riscului material din ce în ce mai mare pe care îl include producția unui film !? – preferă, repet, să apeleze la ecranizări

ale unor scriitori consacrați este și cazul acestui **WARREN ADLER** (autor a peste 25 de romane, dintre care 10 au fost ecranizate, este și cazul celui de față scris acum 15 ani și tradus în nenumărate limbi – acum și producător executiv al filmului!). Filmul este realizat de o altă celebritate de la Hollywood, anume **SYDNEY POLLACK** (nominalizat de 48 de ori la OSCAR, dintre care 7 – șapte! – a primit doar „Out of Africa“), constituind o ecranizare, așadar, corectă și beneficiind, în rolurile principale, de doi actori îndrăgiți: **HARRISON FORD** (fost tâmplar, aflat acum la cel

clipă... începe nebunia!

A spune despre „Cu Nașu' la psihiatru” că este o „parodie” a filmelor cu gangsteri, ar fi exagerat; a-l taxa drept o simplă „comedie”, ar fi prea puțin... calea e undeva la mijloc: avem de-a face cu o „comedie serioasă”, în care acest fermecător, MARE ACTOR, care se numește **ROBERT DE NIRO**, dă dovada – pentru a câta oară?! – a extraordinarului său talent.

„M-am gândit că a venit vremea să mă autoironizez ca personaj și să mă distrez puțin...” – declară acest inegalabil interpret, posesor a nenumărate premii, printre care și câteva OSCAR-uri.

Scenariul filmului are la origine textul unui spectacol de divertisment creat de **Kenneth Lonergan**, este regizat de coproducătorul **Harold Ramis** și filmat de **Stuart Dryburgh** (OSCAR), unul dintre cei mai cunoscuți operatori americani.

Producător executiv este **BILLY CRYSTAL** (cunoscut mai mult în lume datorită celor șase ediții a premiilor Oscar și Emmy în care a fost prezentator – altfel un actor destul de mediocru, după umila mea părere!), și care și-a atribuit astfel dis-

de-al 34-lea film, distins în 1999 cu Premiul Publicului pentru Actorul Favorit din Toate Timpurile) și **KRISTIN SCOTT THOMAS** (cea din „Pacientul englez” sau din pelicula lui Lucian Pintilie „O vară de neuitat”).

... Un sergent de poliție și o candidată la alegeri electorale (nu vă fie teamă, **nu povestesc filmul!**), descoperă că atât soția LUI, cât și soțul EI, au murit împreună și așezați alături într-o cursă a unui avion cu destinația Miami ce s-a prăbușit în ocean, neexistând nici un supraviețuitor...! Cunosându-se așadar în împrejurări tragice, cei doi caută să descopere, **să înțeleagă mai ales**, ce anume a dus la relația dintre cei doi amanți, relație despre care nici unul din ei nu știa nimic!?

tribuirea celui de-al doilea rol principal alături de De Niro: cel al medicului psihiatru!

Oricum, filmul este **cu totul remarcabil** și – lăsând deoparte interpretarea (extraordinară apariția lui **JOE VITERELLI** în rolul „gorilei” nașului De Niro!) – beneficiază și de un dialog de excepție.

Amuzant-ironic într-adevăr, „Cu Nașu' la psihiatru” este un film realizat cu înalt profesionalism (din toate punctele de vedere) – destul de greu de sesizat însă acesta, întrucât cuplul „nașul – doctorul” este prezent pe mai tot parcursul acțiunii: **iar atunci când apare De Niro**, nu știu cum se face că nu mai reții, nimic altceva, din întreg ecranul...!

Este un film psihologic, tensionat și – dincolo de surprinzătorul „story” al romancierului – măiestria lui Sydney Pollack își spune cuvântul: relațiile dintre cei doi „văduvi” se dezvoltă logic, cu apropieri firești sau dihotomii pe cât de spectaculoase pe atât de normale; evoluția „noului” cuplu ce se formează este analizată discret, convingător și mai ales nu conduce spre acel, **clasic**, „happy-end” al majorității filmelor americane, nu: drama lor va continua, cu siguranță... finalul ne permite a înțelege acest lucru cu prisosință, niciodată necazul nu face casă bună cu fericirea, sau împlinirea, dacă vreți... **și, totuși?!**

Nu știu de ce, dar îmi vine în minte cazul recent prezentat la un post al nostru de televiziune, în care un „savant” ameri-

can de origine română, îmbrăcat într-un costum cam șifonat și cu adidași în picioare, a anunțat pur și simplu, folosindu-se de niște grafice puerile, că în România va avea loc un mare cutremur **exact în data de 15 ianuarie a.c.!** (în presă, același personaj declarase că în 10 ianuarie – probabil a mai cugetat între timp!)... înnebunind populația țării și creând o **psihoză de panică** în masă; în afara faptului că a **cerut dolari** în câteva rânduri, probabil pentru a anunța și **ORA EXACTĂ** a cutremurului, tipul reușește să bage groaza într-un popor întreg... și pentru ce?! Pentru a prevesti un eveniment cumplit – folosindu-se de o metodă brevetată, deci științifică! – pe care **NIMENI** de pe planeta asta nu îl poate **prevedea cu exactitate?! Atunci...** care e scopul unor astfel de apariții în public?!

Sigur că va veni un mare cutremur (s-au făcut supoziții în acest sens), dar la fel de sigur este și că el ne va surprinde nepregătiți, oricâte măsuri s-ar lua; pentru că **MOARTEA este neplanificată!**

... Chiar dacă îmi scuipe discret în sân, tot rămân la convingerea că toate afacurile astea (indiferent că au loc în presă, la TV, sau pe marele ecran), îmi miros rău, îmi put chiar a escrocherie. Apoi, admitând posibilitatea că aceste catastrofe nu vor avea loc **acum** – cine îi va băga pe indivizii ăștia în pușcărie pentru „**SEMĂNAREA TERORII ÎN MARELE PUBLIC**”?!

FILM

Remarcabil

„CU NAȘU' LA PSIHIATRU“ (S.U.A., comedie)

„TARZAN“ (S.U.A., animație – reluare)

Pierzi, dacă nu vezi

„IRONIA SOARTEI“ (S.U.A., dramă)

Doar cu Extraverbal

„APOCALIPSA“ (S.U.A., S.F.)

TEATRU

Exceptional

● SARAGOSSA 666 de zile, regia Alexandru Dabija, Teatrul Odeon

● COSTUMELE, scenariul și regia Dan Puric, Teatrul Nottara

● LUNGUL DRUM AL ZILEI CĂTRE NOAPTE, regia Alexandru Dabija, Teatrul Nottara

Veți avea satisfacții

● DOI GEMENI VENEȚIENI, regia Vlad Mugur, Teatrul Nottara

● SONATA FANTOMELOR, regia Cătălina Buzoianu, Teatrul Mic

● ILUZIA COMICĂ, regia Alexandru Darie, Teatrul de Comedie

● Mutter Courage, regia Cătălina Buzoianu, Teatrul Bulandra

Cineva are ceva de spus

● M... BUTERFLAY, regia Ada Lupu, Teatrul Odeon

● JUCĂRIA DE VORBE, regia Alexandru Dabija, Teatrul Odeon

● O SCRISOARE PIERDUTĂ, regia Alexandru Tocilescu, Teatrul Național

● Regele Lear, regia Dragoș Galgău, Teatrul Bulandra

● D'ALE..., regia Horațiu Mălăele, Teatrul Nottara

● DADADANS, Teatrul Nottara

Comedii, comedii...

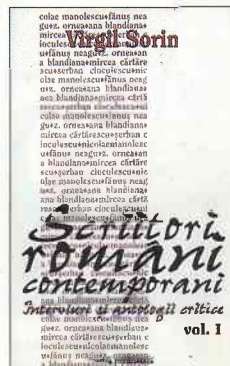
● PĂLĂRIA, regia Horațiu Mălăele, Teatrul de Comedie

● NOAPTEA ÎNCURCĂTURILOR, regia Petru Vutcăruș, Teatrul Mic

● REVISTA ÎN FRAC, Teatrul Constantin Tănase

Virgil Sorin –
Scriitori români contemporani
Interviuri și antologii critice
Vol. I – Editura Cartea
Românească, București,
1999, 224 pagini

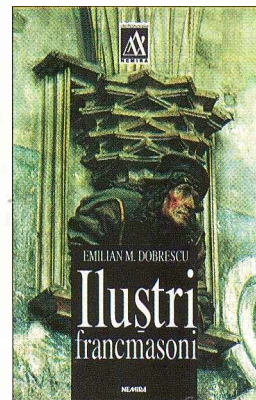
Ana Blandiana, Mircea Cărtărescu, Șerban Cioculescu, Nicolae Manolescu, Fănuș Neagu și Zigu Ornea sunt protagoniștii acestei cărți complexe prin care Virgil Sorin aduce o perspectivă inedită de abordare atât asupra operei cât și asupra personalității autorilor citați mai sus.

Emilian M. Dobrescu –
Iluștri francmasoni
– Editura Nemira, București,
1999, 256 pagini

Concepută în spirit enciclopedic și acoperind o vastă perioadă, lucrarea marchează un moment inedit în peisajul pieței actuale românești de carte, dezvăluind publicului o latură, până nu de mult ascunsă și totuși esențială, determinantă, a istoriei universale.

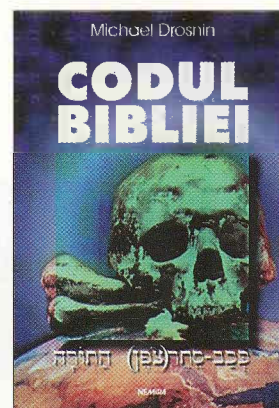
Cele peste o mie de personaje ale căror biografii sunt prezentate în această lucrare, într-o manieră deopotrivă riguroasă, dar și plină de culoare, alcătuiesc laolaltă un tablou viu al acestei societăți mondiale considerate deopotrivă benefică și malefică.

Michael Drosnin –
Codul Bibliei
Traducere din limba engleză de Ion Doru Brana
– Editura Nemira, București,
1999, 240 pagini

O carte stranie care dezvăluie prezența în textul original al Bibliei a unui cod secret ce conține o serie de avertismente a căror descifrare a devenit astăzi posibilă doar datorită inventării calculatorului.

Volumul debutează prin prezentarea uneia dintre predicțiile cele mai spectaculoase: asasinarea lui Yitzhak Rabin la 4 noiembrie 1995 a fost prezisă cu mai bine de un an înainte, premiul israelian fiind avertizat imediat. Descoperitorul, Dr. Eliyahu Rips, este unul dintre experții de primă mărime ai lumii în teoria grupurilor, iar codul a fost confirmat de matematicieni de renume de la Harvard, Yale și Universitatea Ebraică.

N

CONCURS

Premiu:

Cărți în valoare de
350.000 lei

Întrebare:

Care este protagonistul rubricii
„Profil“ din acest număr?

☐
☐
☐

Dem Rădulescu

Irina Movilă

Mihai Măniuțiu

Completați talonul, decupați-l și trimiteți-l pe adresa redacției: București,
 Piața Presei Libere nr. 1, cod 71341, sectorul 1

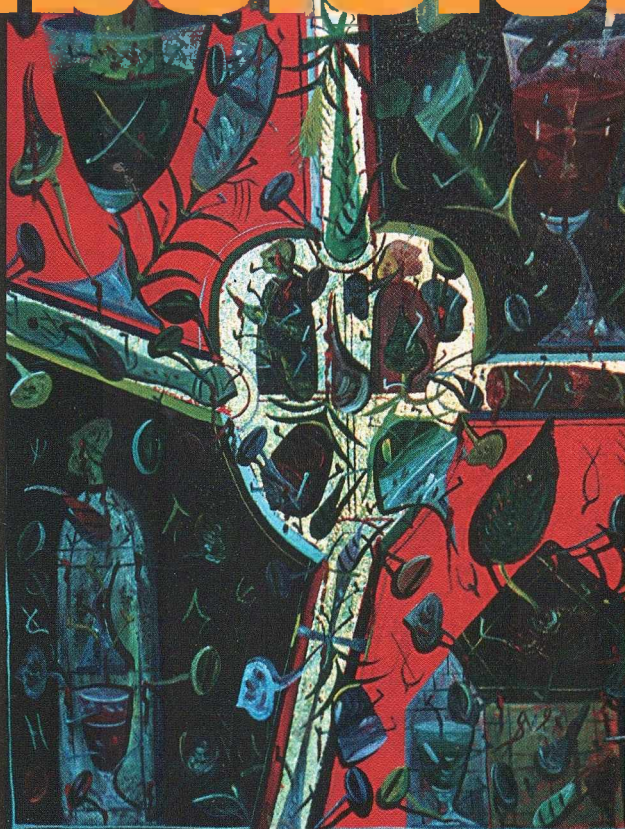
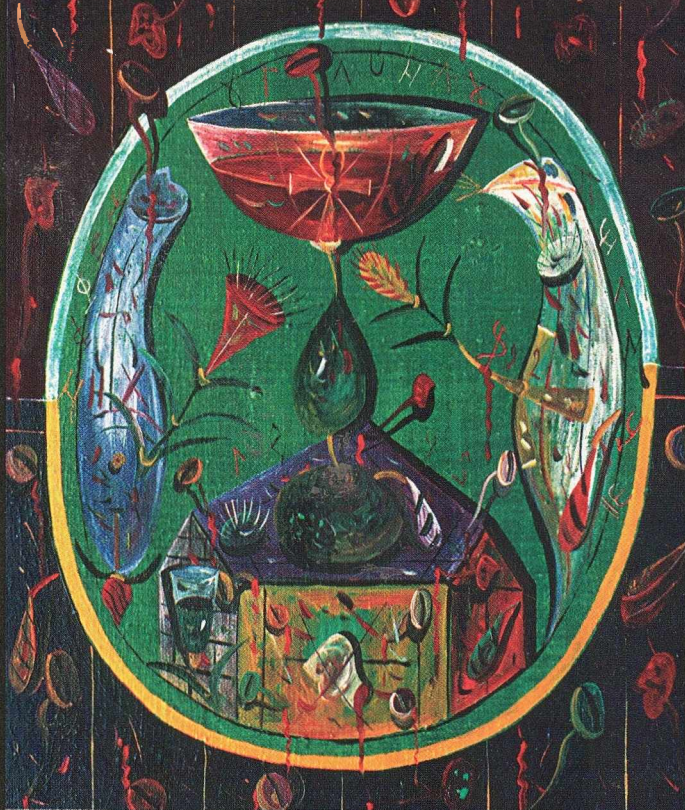
Câștigătorul va fi desemnat prin tragere la sorți.

Data limită de trimitere a răspunsurilor dumneavoastră este

15 februarie 2000, data poștei

Concurs sponsorizat de Editura „NEMIRA“

Arta simbolului

Text: ANA BARTON ■

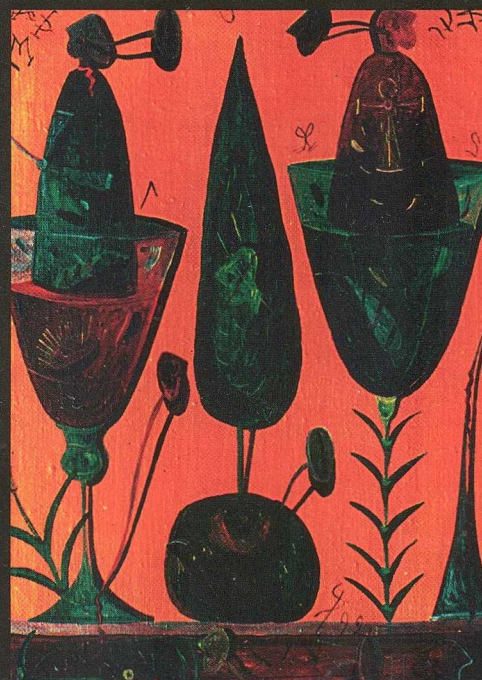
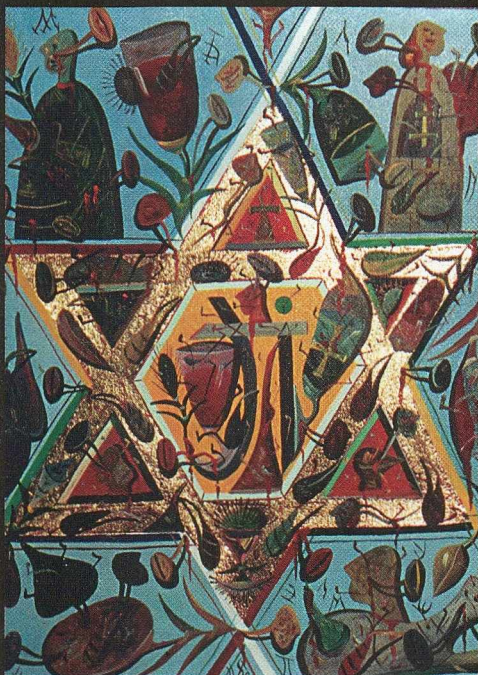
În galeria marilor artiști contemporani Ștefan Pelmus face o figură aparte. Departe de mondenități și de jocurile de culise care îi repugnă, pictorul pare un singuratic, prizonierul propriului atelier, al lumii pe care și-a creat-o și pe care o populează cu simbolurile sale preferate. Dar nu e tocmai așa. Îl fascinează viața, omul, curgerea lui în lume, „înțelegerea dintre bărbat și femeie – greu de priceput și explicat; trecerea omului prin

viață – așa, ca un fulger; pragul acela când îți se cere socoteală”. Crede că artistul reprezintă alteritatea, personajul tragic de pe scena lumii acesteia. „Arta nu se face din fericire, ci din suferință”. Nu-i plac experimentele. „La un pictor e o continuă evoluție chiar dacă nu-ți dai seama în detaliu. Mai îmbătrânești, lucrurile mai dospesc, fără să vrei mergi înainte. Eu sunt mai fixist, merg cu pași mici pe un drum al meu care după moartea mea se închide definitiv, însă e singurul care mi-a mai rămas”.

Multe dintre simbolurile picturii sale sunt religioase: potirul, coroana de spini, cuiele etc., autorul raportându-se permanent la sacru. „Gândesc pictura ca pe o icoană; sunt foarte religios în sufletul meu”. Pictura sa poate fi considerată ca fiind foarte decorativă, însă o privire de ansamblu a lucrărilor nu dezvăluie esența lor. Alfabetul secret al lui Ștefan Pelmus, simbolurile adesea neexplicate, obligă la meditație profundă, la analiză. Pentru a înțelege și mai ales a simți arta lui, pentru a vibra în preajma ei, trebuie să te supui unui permanent exercițiu de admirație. În multe dintre lucrări este evidentă o dominație a vegetalului care pentru artist este însăși întruparea grădinii desfătărilor, grădina în care florile sunt gândurile omului, trăirile și sentimentele lui. Compozițiile extrem de elaborate și echilibrate ne descoperă o viziune artistică originală, calitate proprie maestrilor. Ștefan Pelmus este cu certitudine unul dintre ei. „Toată pictura mea e un singur tablou”. E foarte generos, perfect conștient de rolul său în lume, acela de a aduce bucurie celor din jurul său. „Ți-a dat

Dumnezeu un dar care nu e al tău. Ți-l poate lua oricând. Acest dar trebuie să-l oferi oamenilor”. Are încredere în ceilalți și în izbânda binelui. „Dacă omul s-ar gândi în fiecare dimineață la moarte ar fi cu siguranță mai bun”.

Acesta este Ștefan Pelmus, unul dintre artiștii care prin geniul lor devin embleme ale timpului în care trăiesc și modele pentru aceia care au șansa de a fi în preajma lor.

În exclusivitate pentru **Flacăra**

Senzaționala călătorie a unui român în America Centrală și de Sud

SUB CRUCEA SUDULUI (15)

COPÁN

Misterul cel mai intrigant al lumii *maya* se numește Copán: a-i descifra pluralitatea de sensuri e pariul maxim și orgoliul de noblețe ale arheologiei moderne. Zic asta având în vedere nu atât edificiile sale impunătoare, opera materială probată (cele din Tikal le întrec), ori situarea sa într-un nod comercial unde tranzitul antic și-a găsit vadul predilect

Foto 1

(exemplul Tulum e mai grăitor), nici măcar bogăția codicelor, a herbolarilor și textelor identificate (în Peninsula Yucatan sunt și mai abundente), ci motivul e altul: Copán e un SUMMUM al vieții și culturii *maya*, rezervor cel mai dens și precis, universul informativ exuberant și expresiv privind viața spirituală (zei, credințe, ritualuri, doctrină religioasă), cât și viața publică a comunității (stratificarea socială, profesii, edificiul politic, războaie, lanțul dinastic etc.). Cam tot ce s-a petrecut timp de mai bine de 400 de ani ai antichității clasice *maya* (400–850 d.Hr.) își află întruchipare și posibil răspuns

Text și fotografii: POP SIMION

în enciclopedia de vestigii numită Copán, „întrecută în dimensiune numai de Tikal... încât e socotită pe bună dreptate Athena Lumii Noi, deoarece nici un alt oraș al Americii nu a atins un nivel atât de înalt” (Silvanus G. Morley, 1920). Patru sunt centrele pe care epigrafiștii le consideră capitalele clasice *maya* (anul 731 d.Hr.): Copán, Palenque, Tikal și Calakmul, „acestea fiind deasupra tuturor celorlalte”, de primă categorie, cu rang de regat, dominând orașele secundare, terțiare și așezările mici – satele. Erau societăți dinamice alcătuite din agricul-

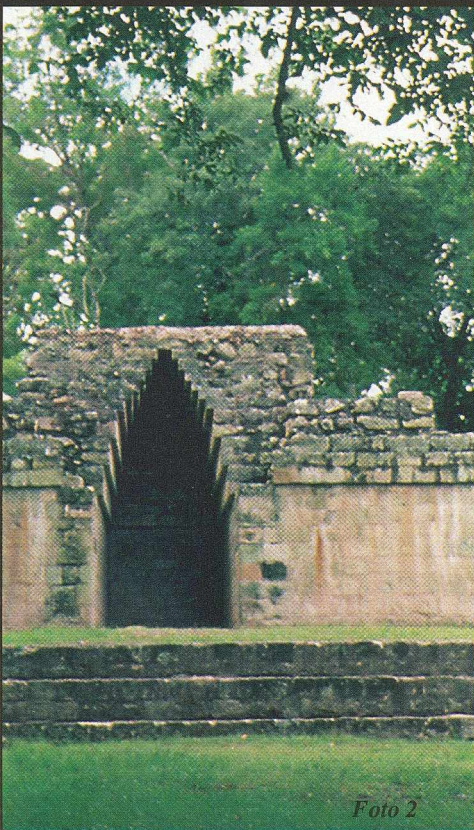

Foto 2

tori, artizani, astronomi, scribi și oameni de stat, tablou înlăuntrul căruia Copán își probează magnificența la superlativ. Avem motive să credem că valoarea acestor profesii era la acea vreme sensibil egală, ele se bucurau de maximă prețuire, cu excepția momentelor tulburi de încheștare și expansiuni teritoriale când apar în prim-plan războinicii. Toate aceste profesii și îndeletniciri merită examen aprofundat, care nu va lipsi din ansamblul comentariului nostru privind lumea *maya*. Secvența de față ne va introduce în ambianța numai a două dintre ele: **regii** cu războaiele purtate și **scribii** cu scrierile elaborate și ideile lor circulând în cetate. Nu-i un capriciu și nici act preferențial restrictiv întrucât cele două categorii (în ciuda deosebirilor) se extind, la drept vorbind, asupra întregului edificiu al unei societăți: REGELE prin poziția sa de domnitor suveran, SCRIBUL prin poziția suverană pe care i-o dă magia cuvântului, ideea devenită forță. Ambele sunt puteri incontestabile și suveranități inexpugnabile, numai că de sorginte și acțiune total diferite: forța regelui apasă de sus în jos, dominatoare, strivitoare, pe când a scribului – de jos în sus, răzvrătitoare, înnoitoare. Divergența sau convergența dintre acestea indică sănătatea ori nesănătatea piramidei sociale.

ALTARUL Q

Să începem cu regii, așadar: în metropola *maya* aburcată pe dealul păduros Copán (vestul Honduras, pe valea râului cu același nume) ei au fost în număr de șaisprezece, lanț dinastic ce acoperă patru veacuri de domnie neîntreruptă – spune Altarul Q, cronică de piatră ce exhibă galeria portretelor regale însoțită de povestea guvernărilor cu preciziunea demnă de un Notar al Timpului – cum poate fi numit monumentul principeps din Copán. E vorba de un bloc mare de andezit verde care congelează pe cele patru laturi ale sale arborele regal: personajele sunt

dăltuite în poziție șezând, pe gliful fiecăruia fiind gravat numele celui înfățișat. Regii erau celestini, descendenți ai Soarelui, de unde și dreptul lor la domnie, în timp ce preocupările lor erau pământești, invariabil aceleași: duceau războaie, promovau negoțul, zideau monumente dedicate lor înșile ori celor apropiați, trăiau în plăceri (având sute de concubine) și domneau inapelabil, cu puteri absolute, asupra unui regat cu circa 20.000 supuși. În perioada sa de apogeu (anul 800 d.Hr.) valea Copán era dens populată: doar în punga sistemului orografic al acestui râu, pe o suprafață de 24 km/pătrați, s-au identificat peste 3.400 structuri rezidențiale, având ca nucleu un sector urban dens pe numai 2 km/pătrați, o terasă artificială de 30 metri deasupra luncilor din jur udate de râul meandrat, cu dese și violente ieșiri din matcă; este Acropola ca o corabie de piatră de formă

Foto 3

rectangulară, navigând pe oceanul verde al junglei, pe direcția nord-sud (traiecul eternității) și având în bastimentul său ca lest de stabilitate milioane de metri cubi de piatră zidită; e nava Copán, centrul economic, social, politic și religios alcătuit din palate și temple monumentale (adesea piramidale) neapărat cu porți ogivale, cum o sugerează imaginea noastră (foto 2), spații sacrale și administrative, toate păzite de cerberi de piatră care ocroteau tihna nobilimii, cum o probează foto 1: ceva mai încolo viețuiau în cercuri gradual distanțate straturile descendente ale populației – războinicii, artizanii, funcționarii, agricultorii (ultimii în colibe de lemn ori crengi cu acoperiș de paie și trestie). Casele ultimilor au dispărut mâncate de timp, fiind din materie perisabilă, pe când piatra palatelor a rezistat vremii, dar nu și asaltului junglei, Monstrul Verde care o înghite pe nemestecate, o scufundă în stomacul său inșafiat, captușit cu păduri și humus roșcat-mineralizat: ceea ce se cunoaște azi că a fost

Copán e doar o parte mică din Atlantida scoasă trudnic, centimetru cu centimetru la suprafață. Scriitoarea nord-americană Linda Sheele zice, pe bună dreptate, că Acropola e „tezaurul cel mai important al Americii”.

În urmă cu exact 161 de ani (1839), când exploratorul diplomat John Lloyd Stephens a cumpărat Copán de la un fermier pentru 50 de dolari, ruinele zăceau în mausoleul lor natural, jungla impenetrabilă, și o mare parte din structurile verticale (turnuri, arcuri, stele, ziduri și porți de palate) erau prăbușite urmare cutremurelor, alcătuiind dezolant-trista, dar incitant-misterioasă „pădure de piatră” care îl vrăjise pe norocosul cumpărător; o mărturie posibilă este acest document fotografic (foto 3). Dar să rămânem în stomacul Monstrului Verde spre a ne întâlni cu cel mai important personaj al locului: K'INICH YAX K'UK MO' (Ochi-de-Soare și verde-păsăre-*Quetzal-guacamaio*), fondatorul dinastiei (426 d.Hr.) și veneratul rege-zeu, *pater spiritalis* al celor cincisprezece guvernatori care l-au urmat la tron...

REGELE DEVENIT PASĂRE COLIBRI

Evoluăm printr-un labirint la 15 metri sub lespezile întrețesute de rădăcinile arborilor tropicali, liane și ierbișul ce îmbracă Acropola; mediul cu aer rarefiat e fierbinte, asfixiant, predispune la claustrofobie, știindu-ne în zona cutremurelor; peretele policrom al tunelului îmbrăcat în sculpturi și imagini pictate începe să vibreze sub fixitatea privirii noastre ceea ce nu ne împiedică să percepem prospețimea primară a imaginilor zugrăvite în urmă cu 1.500 de ani: punți suspendate deasupra hăului permit strecurarea înspre porți, unde pătrunzi de-a bușilea, cobori într-un puț cu lanterna fixată între maxilare și iată-ne ajunși în Hunal, camera de așteptare a celor ce trec râul Styx.

„Ce caută sub pământ Fiul Soarelui?” îl întreb pe suveranul din Copán.

„Inframundo este, cum de nu știi?, anti-camera veșniciei; eu exist pe măsură ce nu exist și viceversa” zice amfitrionul cam sibilinic, deloc precis pentru înțelegerea mea.

„Dar cine ai fost?” încerc să forțez dialogul.

„Eu n-am fost, biet neștiutor; eu sunt pur și simplu, ziua întruclipez Soarele zilei, noaptea sunt soarele beznei, cele două faze ale existenței mele neîntrerupte de jaguar al zilei și jaguar al nopții: ce dacă nu mă vezi? invizibilul nu înseamnă deloc neființă, iar trecut nu există, viețuim, bagă bine de seamă! într-un perpetuu prezent ce absoarbe într-însul orice viitor imaginabil” mai zice vocea apoi dispăre o dată cu spiritul care se evaporă chemat în veșnicie, reședința reală a convorbitorului meu; abia atunci bag de seamă că mă aflu în cripta regelui dispărut și stau de vorbă cu scheletul acestuia risipit pe o lespe-de-acompaniat de ofrandele, slujitorii și hrana care îl însoțesc; o fi chiar el ori osemintele unui anonim oarecare, mă întreb prin gând reflex, când observ aceste „semne particulare”: împlinise 50 de ani, are brațul drept rupt, ale cărui fragmente au rămas nesudate și faciesul desfigurat, cum e gravat în sculpturi și o atestă fotografia 4, starea de nein-

vidiat a celui ce părăsea astfel tronul și viața terestră.

„Unde te mai duci, suflete?” strig sub frisonul de neliniște și frenezie care mă cuprinsese.

„Plec în *mas alla*” mai prind în auz vocea ca un ecou și crezui pentru un moment că pleacă **dincolo**, într-unul din cele nouă ceruri unde trăiește Soarele, destinația obișnuită a bunilor guvernatori, a celor uciși în război, ori a prizonierilor decapitați de mâna dușmanului lor. Însă mă înșelasem; regele meu trecuse de mult prin faza asta (sunt cincisprezece veacuri de atunci), căci după patru ani împliniți – zice mitul *maya* – sufletele acestor defuncți devin păsări cu penaj multicolor ca *tucanul*, bunăoară, ori minuscula pasăre colibri, neistovită în a sorbe nectarul tuturor florilor atât în cer cât și pe pământ...

Cum nu mai aveam ce face în subteran, iar accesul la cer era încă prematur, trebuia să ies la lumina pământului, în exuberanța verde a pădurilor tropicale, unica mea șansă de a întâlni sufletele strămoșilor devenite păsări. Acolo îi voi contacta, chiar fugitiv, din zbor, pe ceilalți regi din Copán, pe curtenii și marii dregători ai acestora, per-

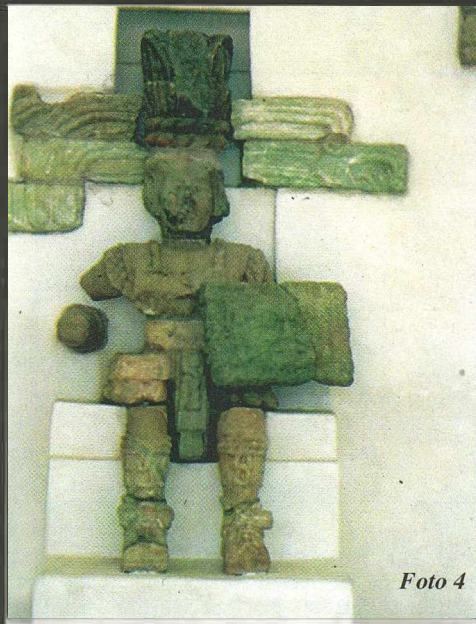

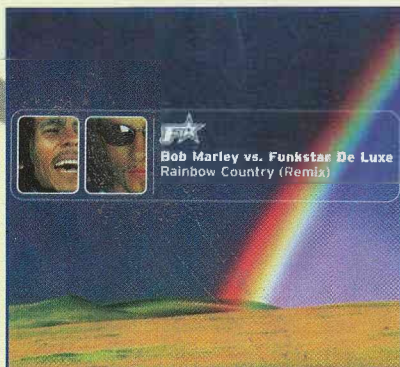
Foto 4

sonaje ilustre ori căzute în dizgrație etc., căci ce poate fi mai plăcut decât să străbați o pădure vrăjită, plină de păsări, care își povestesc viețile de altădată. Vor fi pățanii agreabile, îmi ziceam, deși greu de pus pe hârtie, căci fiind inframateriale ori magice ele cer o descriere adecvată și un limbaj pe măsură, adică infracomunicarea și metalimbajul, specii literare în care am prea puțină deprindere, deși am mai fost în situații din astea, totul e să încerci...

Dar aveam să aflu curând tristul adevăr: la lumina zilei orice vrajă se rupe și spiritele refugiate în păsări ori alte vietăți amuțesc, nu-s dispuse a-și trăda prezența, încât accesul în transcendental, convorbirile magice ori dialogul cosmic sunt de neconceput. Dar imposibilul cedează uneori, devine fapt, cum se va întâmpla curând, în secvența viitoare...

PROPUNERI RADIO CONTACT

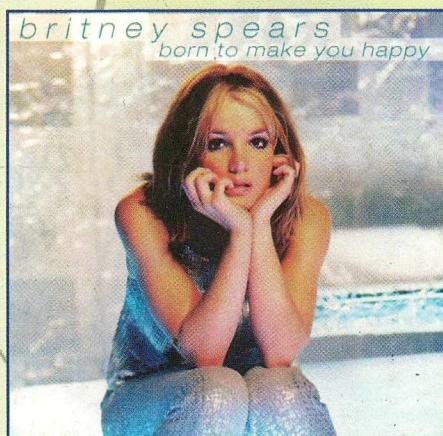
Text: RALUCA MOIANU ■

Bob Marley vs. Funkstar De Luxe - Rainbow Country

DJ danez care s-a gândit să readucă în actualitate hiturile lui Bob Marley. Mișcarea a prins destul de bine cu prima încercare: remixul la *Sun is Shining* a fost primit excelent. Rețeta succesului – iată ce spune Funkstar De Luxe: minimalizarea elementelor reggae și introducerea unor sunete noi orientate spre muzica rock și dance.

CD single/Trojan Recordings

Britney Spears - Born To Make You Happy

Cele mai multe clasamente internaționale au plasat-o pe Britney Spears la sfârșitul anului 1999 pe primul loc. Domnișoara care și-a înregistrat albumul de debut atunci când avea doar 16 ani a făcut în 1999 cam tot ce și-a propus. Premii, vânzări, aprecieri din partea publicului și a specialiștilor. Următorul album Britney Spears este programat să apară pe 16 mai. Până atunci *Born To Make You Happy* este cel mai nou extras pe single din LP-ul de debut.

CD single/Jive Records

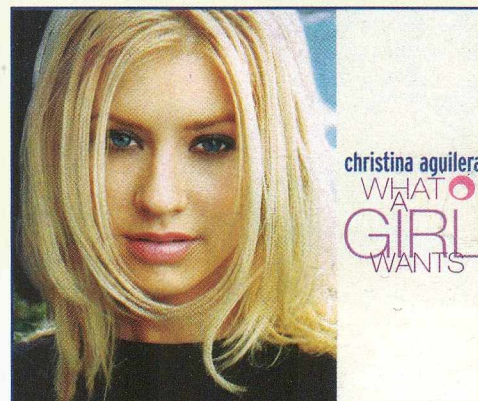

= de ascultat foarte urgent

Christina Aguilera Want A Girl Wants

Puțini știu despre ea că a fost colegă cu Britney Spears la Mickey House Clubber. Chiar dacă acum par a fi rivale în muzică, lucrurile nu stau de loc așa. Cel puțin din punctul de vedere al Christinei, care spune că se bucură din tot sufletul pentru succesul lui Britney. Tot de la Christina am aflat că, după părerea ei, dacă *Gennie In The Bottle* ar fi apărut înaintea lui *Baby One More Time* (piesa cu care a debutat Britney Spears), succesul ar fi înclinat mai tare de partea ei. În orice caz, majoritatea criticilor sunt încrezători în viitorul Christinei Aguilera. Iar acest nou single, *What A Girl Wants*, pare a le confirma încrederea.

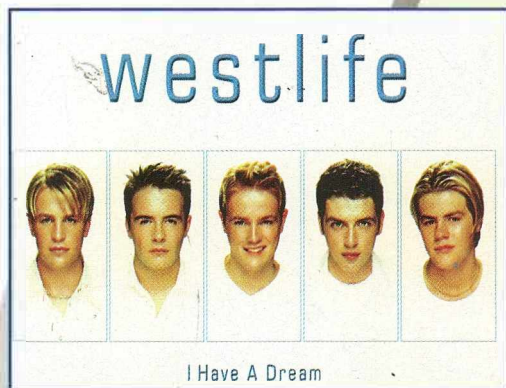
CD single/BMG

Westlife - I Have A Dream

Este clar acum că atunci când și-a propus să fie managerul grupului Westlife, Ronan Keating (din Boyzone) a dat lovitură. Fiecare single lansat până acum de cei cinci irlandezi a ajuns în fruntea topului britanic. *I Have A Dream* este un remake după hitul cântat de ABBA la sfârșitul anilor '70. Și a doua piesă care apare pe acest single este un remake – o preluare după hitul lansat de Terry Jack – *Seasons In The Sun*.

CD single/BMG

= de ascultat fără întârziere

ARAD	99,1 FM	CRAIOVA	71,12 FM
BUCURESTI	96,1 FM	FOCSANI	95,4 FM
BUZAU	69,8 FM	HUNEDOARA	92,1 FM
BAIA MARE	88,5 FM	IASI	91,9 FM
BOTOSANI	93,1 FM	ORADEA	99,1 FM
BRASOV	105,5 FM	PITESTI	91,2 FM
CLUJ	89,8 FM	PLOIESTI	92,8 FM
CALARASI	101,8 FM	RM. VALCEA	66,14 FM
CONSTANTA	91,1 FM	RESITA	97,1 FM
CHISINAU	100,9 FM	SIBIU	91,8 FM
		TG. MURES	90,2 FM

<http://www.radiocontact.ro>

„Prin ceea ce fac reușesc să-mi mențin echilibrul interior”

*Impresionând
prin naturalețe,
forță, prin rafina-
mentul expresiei
artistice,
Irina Movilă
reprezintă expo-
nențial generația
sa. Teatrul
românesc se
definește astăzi
prin profesioniști
de talia acestor
minunate actrițe.*

S-a născut pe 5 iulie 1966 la București.

A absolvit IATC în 1991

Debut: 1986 în piesa „Coriolan”.

A jucat în „Pescărușul” (1992); „Căderea Troiei” (1993); „Copiii soarelui” (1994); „Jack și stăpânul său” (1995); „Școala femeilor” (1996); „Sonata fantomelor” (1999); „Femeia în roșu” (1999)

Apariții la TVR (în teleplay-uri): „Insula”; „Cum vă place”; „Don Carlos”; „Don Juan sau dragostea pentru geometrie”.

Filme: „Moartea unui artist” (debut – 1988); „Hotel de lux” (1992); „Pepe și Fifi” (1994); „Etajul 37” (făcut în Canada – 1997); „Întoarcerea acasă” (film făcut de RAIUNO în România – 1998); „Atac la ambasadă”.

Premii: 1994 – Premiul de interpretare „Espoir du cinéma européen”, Geneva („Pepe și Fifi”); 1995 – Premiul de interpretare la Festivalul Lumilor Latine, „Arcachon” – Franța; 1995 – Premiul PRO-VICTORIA, „Placheta de aur” pentru „Hotel de lux” și „Pepe și Fifi”.

1993 – Membră în juriul Festivalului DAKINO

1995 – Membră în juriul Festivalului Audio-Video de la Biarritz

1996 – Membră în juriul Festivalului de la Namur – Belgia

Text: ANA BARTON ■

Foto: FLORIN IONIȚĂ ■

Sania

Văzând-o în filme sau pe scenă, nu poți să nu fii uimit de personalitatea sa artistică, alăturare splendidă de forță, candoare, creativitate. Cunosând-o, ești copleșit de căldura umană ce o caracterizează, de generozitatea ei, de complexitatea caracterului său foarte puternic. Având ca principiu imuabil dorința de a nu face rău, Irina Movilă reușește să-și

păstreze verticalitatea într-o lume ce pare din ce în ce mai hotărâtă să abdice de la această formă de existență. Prezența ei alături de noi este și va fi întotdeauna un dar, o mare bucurie. Una dintre primele sale amintiri o constituie chipul bunicului care era un om extraordinar de blajin, o întruchipare a bunătății. „Eram foarte mică și foarte rea, cum sunt mai toți copiii, deși abia mai târziu ne dăm seama de asta, și îl exasperam rugându-l să mă plimbe cu sania. Aveam o sanie de lemn, curbată în partea de jos, cu o șină de metal și cu doi căluți care formau un fel de trăsurică. Era veche și foarte frumoasă, din lemn pictat. Singura problemă era că de cele mai multe ori voiam să fiu plimbată cu sania vara, când sunetul de metal pe asfalt era de fapt un zgomot îngrozitor exasperându-i pe toți cei care treceau pe stradă”. Dar bunicul nu-i refuza nimic, puterea lui de a iubi fără nici un fel de limite fiind o

amintire foarte dragă, Irina Movilă căutând întotdeauna în oamenii pe care i-a întâlnit ulterior însușirile bunicului său. Spune că a fost un copil obișnuit (făcând destule poze) dar și timid „care își dorea foarte mult să intre în relație cu ceilalți copii, să creeze prietenii, dar din cauza acestei timidități orice relație pe care o stabileam devenea o luptă cu mine însămi”. Îi plăcea să-și creeze povești în care să joace diferite roluri. „Practic, jocurile mele erau niște puneri în scenă”. Familia din care face parte este una deosebită. „Mă bucur de faptul că am niște părinți care s-au dedicat întotdeauna efectiv și în mod absolut existenței și destinului copiilor lor; această dragoste a substituit foarte multe dintre dorințele pe care ei le-au avut și pe care nu și le-au putut îndeplini. Am fost un copil învățat cu foarte multă afecțiune și înțelegere, uneori poate prea multă, lucru ce m-a ajutat enorm, m-a construit într-un anumit fel și pentru asta le mulțumesc, dar mi-a făcut și un mare serviciu pentru că întotdeauna am crezut că lumea din jur seamănă cu familia mea și nu întotdeauna a fost așa”. Dar nimic nu a determinat-o să-și piardă încrederea în ceilalți. „A avea încredere în oameni e un lucru vital. În momentul în care renunți la asta renunți practic la viață pentru că existența fără comunicare și fără încrederea că poți găsi o minte sau un suflet care să-ți fie alături e egală cu zero”. Părinții sunt cei care au avut cea mai mare influență asupra sa în copilărie, iar mai târziu, în liceu, a întâlnit două profesoare

extraordnare care „cred că au fost investite de către destin cu «rangul» de a fi profesoare, aveau acest dar pentru că știau să descopere și să dezlege toate enigmaticele pe care le aveau în perioada aceea atât de critică, între 14 și 18 ani, și mai ales să ne canalizeze către zona în care fiecare putea fi cel mai profund împlinit”. Nu existau obstacole pe care aceste profesoare să nu și le asume și să nu le explice în așa fel încât tinerii să le poată accepta. „Eu am fost un om norocos fiindcă am crescut într-un mediu care nu m-a oprimat în nici un fel, nu m-a deformat și nu m-a determinat să caut să-l neg prin demonstrații făcute cu orice preț și care ar fi putut duce la dezechilibru”. Părinții au învățat-o să nu încerce niciodată să fie mai mult decât este de fapt și să nu disprețuiască niciodată ceea ce are. Unul dintre motivele pentru care s-a hotărât să facă actoria a fost dorința de a le oferi părinților un rezultat care să-i bucure, să-i facă fericiți.

Începutul

Ceea ce îi plăcea în mod deosebit Irinei Movilă în adolescență să facă nu coincidea cu zonele pe care societatea le deschidea ca posibilități. A făcut un liceu de matematică-fizică (cum erau mai toate în acei ani), iar materiile pe care se puneau accent nu o interesau deloc. Supapa de rezistență s-a dovedit întâlnirea cu cele două profesoare, specializate în domeniul umanist. De trei-patru ori pe an se organizau spectacole „iar asta însemna nu numai posibilitatea de a te exprima într-un fel, ci în primul rând obligația de a citi și de a căuta lucruri interesante, de a citi poezie, teatru, de a căuta în diferite romane sau nuvele pasaje care puteau fi puse în scenă, de a lucra la realizarea programelor de sală. Era un tip de preocupare care mie îmi făcea mare plăcere. Când am descoperit câtă forță îmi dă mie, unui om timid, faptul că pot să mă ridic deasupra celorlalți și să le spun ceva din ce cred eu – pentru că atunci nu mai vorbeam eu, ci personajul pe care îl interpretam – mi-am dat seama că acesta ar putea fi un drum. Noi trăim într-o lume în care sunt acceptate foarte greu cuvintele mari ale celuiilalt sau cuvintele care descriu tristețea ori suferința. Culmea este că totdeauna, rostite fiind pe scenă sau într-un film, le acceptăm mai ușor și devenim solidari cu personajele fiindcă știm că și pentru noi lucrurile stau așa. De aceea m-a și tentat foarte tare această profesie pentru că permite să crezi o legătură între oameni într-un moment în care toată lumea este dispusă să o lase să se creeze fiindcă nimeni nu vine la teatru sau nu se uită la un film nefiind dispus să primească”. Pe vremea aceea erau doar trei locuri la Institutul de Teatru. Facultatea avea și seral, Irina Movilă optând pentru acesta și lucrând pe toată perioada studiilor ca desenator tehnic într-un institut de proiectări. Spune că opțiunea pentru teatru nu a fost una rațională pentru că în condițiile unei foarte mari concurențe a fi admis „era ca și cum aș fi câștigat o sumă uriașă la loterie sau aș fi descoperit un lucru vital pentru omenire”. A dat întâi la Drept și s-a bucurat că nu a reușit. Apoi a dat de trei ori admitere la teatru (plătindu-și singură meditațiile), a treia oară fiind sigură că este și ultima fiindcă vedea în jur oameni care încercaseră și de 14 ori și deja începuse să se teamă de o atare perspectivă „și mai ales de destinul celui care intră foarte târziu într-o profesie pe care trebuie să o începi tânăr. E cumplit să vezi cum trec anii și tu tot aștepti să începi ceva”. Nu au speriat-o celebrele comentarii care însoțeau admiterile la teatru fiindcă le considera firești. „Aceste neajunsuri apar aproape obligatoriu într-o zonă de acces atât de limitată. Acest tip de comentarii, ca și cele care au apărut mai târziu și care țin de desfășurarea propriuzisă a profesiei, lucrul cu regizorii sau concursurile date fac parte tot din melanjul acesta de frumos și urât în care se desfășoară viața artistică. Acolo unde e o competiție atât de strânsă și de gravă, când numărul de locuri era foarte mic iar atitudinea la nivel de stat era de negare a existenței unui artist de tip intelectual, sigur că era foarte ușor să

se creeze această psihoză. Apoi am ajuns să avem foarte multe locuri, dar nu mai există bani pentru ca facultatea să funcționeze cum trebuie, nu sunt bani pentru spectacole și filme. Am ajuns după zece ani într-o situație similară ca gravitate cu aceea în care eram înainte“. Există însă și o diferență, una foarte dureroasă pentru Irina Movilă, și anume faptul că astăzi s-a pierdut respectul pentru artist.

Existența sub lupă

Foarte puțini oameni nu s-au lăsat influențați de felul în care o anumită zonă a mass-media a abordat viața și personalitatea artiștilor. Acest mod calomnios în care unii ziariști au comentat viața personală sau profesională a artiștilor o întristează pe Irina Movilă. „Sunt oameni, fără prea multe repere culturale și morale, care își permit să calce cu bocancii peste viața unui om, care, până una-alta, s-a chinuit să fie cineva, și-a pus viața la bătaie pentru ca lucrurile în care crede să poată exista și cred că a câștiga pe spatele destinului unor oameni spunând minciuni în legătură cu viața lor particulară sau cu problemele ori defectele lor mi se pare absolut oribil atâta vreme cât ei nu se pot apăra în nici un fel. Există și în străinătate reviste de scandal însă acolo cel atacat se poate apăra atât legislativ cât și pecuniar, situația fiind cu totul alta“. E convinsă că, în cazul în care se va continua în acest fel, cei în cauză pot avea reacții care vor da ocazia altor ziariști să mai umple câteva pagini de ziar. Dacă n-ar fi făcut actorie i-ar fi plăcut să fie medic, „deși nu știu dacă aș fi avut puterea asta fabuloasă“, sau arhitect. Crede că medicii au o forță deosebită „pentru că a trăi zilnic la dimensiunea la care ești Dumnezeu pentru pacientul tău și în același timp să știi că nu ai nici puterea și nici atribuțiile lui Dumnezeu, să exiști în fiecare moment cu asta și să fi mereu lângă moarte având posibilitatea s-o amâni, s-o depășești uneori și chiar să râzi de ea ca să faci bine, este extraordinar“. I-am spus atunci că statisticile demonstrează că persoanele care se consumă cel mai mult sunt actorii. Nu a fost de acord. „Cred că absolut orice om care își face meseria, indiferent care ar fi ea, la nivelul la care trebuie să fie competitiv și la nivelul la care își acoperă activitatea sută la sută cu toată puterea lui sufletească și mentală are acest consum pentru că fiecare lucru pe care vrei să-l faci total costă, indiferent de profesie. Eu nu sunt dintre cei care cred că trebuie să fim adulți pentru că depunem un efort. Noi trebuie să fim iubiți pentru că ne asumăm niște riscuri pe care poate alții nu și le asumă, ca de exemplu riscul de a te expune și asta e într-adevăr istovitor; riscul de a te deschide absolut necondiționat, și asta sigur costă foarte mult, riscul de a trăi întotdeauna sub o lupă, de a avea un tip de viață personală în care oricine poate să pătrundă, să aibă comentarii și reacții. Însă cred că toate lucrurile astea sunt compensate de faptul că avem posibilitatea să comunicăm cu oamenii“. Irina Movilă crede că unul dintre cele mai importante lucruri în viață e comunicarea și în același timp că

ea reprezintă o lipsă mare în societatea noastră. Actoria e întâi de toate comunicare. „Prin ceea ce fac reușesc să-mi mențin echilibrul interior și implicit reușesc să trăiesc potrivit credinței mele într-o lume care astăzi e destul de deusolată, chinuită, opresată de toate impulsurile negative care vin din zona economică și din cea socială; e o lume în care multe lucruri se schimbă. Îmi închipui că nu e foarte ușor să rezisti și nici mie nu-mi este foarte ușor, dar faptul că fac un lucru care îmi place mă stimulează“.

Recursul la model

Își amintește cu plăcere de studenție „pentru că atunci îmi puseseam în cap să devin și n-avea nici o importanță că dormeam foarte puțin și că alergam tot timpul dintr-o parte în alta“, asta însemnând școală și serviciu. Se consideră norocoasă fiindcă l-a avut ca profesor pe Mircea Albulescu pentru că „domnia sa m-a ajutat să înțeleg că pe lângă sentimentul asta năvalnic prin care vrei să te exprimi trebuie să deprinzi foarte exact o anumită tehnică, deoarece lucrurile trebuie ordonate, cizelate, pentru că întotdeauna ce este prea mult strică, întrucât mai bine poate fi uneori dușmanul binelui“. Întrebând-o despre mentorii, modelele sale profesionale, Irina Movilă mi-a vorbit despre doamna Olga Tudorache. „Este mai mult decât un model. Este o forță, o lumină extraordinară. Dintre toți oamenii pe care i-am cunoscut cred că este cea care are cea mai mare putere de a iubi omul, tânărul, această profesie și de a dăruia din sufletul său pentru ca în urma sa să poată exista actori care să poată tinde către ceea ce reprezintă domnia sa“. Rolul pe care îl iubește cel mai mult Irina Movilă este Mașa din „Pescărușul“, iar cel care a solicitat-o cel mai tare este Elena din Troia din „Căderea Troiei“. Îi place foarte mult teatrul rus și cel al lui Tennessee Williams. Scriitorul preferat este Dostoievski. Îi place în egală măsură să fie pe scenă sau în fața camerei de filmat. Consideră că în relația dintre actor și regizor, actorul este ca un copil, iar regizorul e un mare vrăjitor, un seducător.

Portret

Irinei Movilă îi place enorm să vadă filme, să-și scrie gândurile, să se plimbe, să gătească și să se joace cu pisicile și câinii săi (două pisici acasă, o pisică și doi câini la mama ei). I-ar fi plăcut foarte mult să se arunce măcar o dată cu parașuta, dar până acum nu a avut ocazia. Intuiția o ajută să se apropie de oamenii față de care simte că are afinități, apreciind îndeosebi sinceritatea și

fair-play-ul celorlalți. „Cred că e foarte greu să-ți găsești un prieten făcând această profesie, dar în același timp dacă l-ai găsit este pentru toată viața“. Se consideră un om ambițios, devotat, dificil în măsura în care cei din jurul său „nu țin cont de faptul că toți avem o sensibilitate care nu implică nici un fel de contrafacere și care trebuie protejată“. Principiile sale de bază sunt: „să nu fac rău, să nu renunț niciodată la lucrurile în care cred – și până acum am reușit – și să-mi construiesc cariera în așa fel încât să pot ca la 70 de ani să semăn cu doamna Olga Tudorache“. Crede că orice obstacol trebuie

trecut, eliminat. O înfurie minciuna și prostia. Ce n-ar face niciodată? „Nu aș încerca să modific existența altei persoane pentru a câștiga eu ceva. Nu aș putea uza de orice – minciună, lingușire, calomnie – de pe lumea asta ca să-mi pot atinge țelul. Nu aș putea face exercițiul forței asupra unei ființe mai slabe decât mine sau lipsită de apărare. Nu aș putea trece indiferentă pe lângă un om aflat în suferință“. Crede că în măsura în care un om reușește să se abțină de la toate reacțiile negative pe care i le poate provoca lumea din jur și să reacționeze ca și cum ar da socoteală imediat, acel om nu e departe de Dumnezeu. Fiind o perfecționistă, își dorește cel mai mult să-și facă foarte bine meseria. Așa cum a făcut-o întotdeauna, așa adăuga.

VIP - ANCHETĂ FLACĂRA ?

Și ce dacă au trecut sărbătorile?

Ceea ce majoritatea dintre noi am așteptat cu nerăbdare sporită s-a întâmplat deja: suntem în anul 2000, iar noaptea ce a făcut trecerea spre această cifră rotundă, sperietoare pentru unii, fatidică pentru alții, dar plină de speranțe pentru aproape toți locuitorii țării și, de ce nu, ai planetei, noaptea de Revelion, deci, ne-a părăsit destul de repede. Și ce dacă? Au rămas amintirile.

Bianca Brad: „Crăciunul l-am petrecut împreună cu prietenul meu în Norvegia, la Oslo și undeva mai în nord. A fost deosebit de frumos și-mi va rămâne permanent în minte, mai ales că norvegienii sărbătoresc un pic altfel. Ei împodobesc pomul de Crăciun pe 23 decembrie, iar a doua zi după-amiază are loc o masă în familie, urmată de desfacerea cadourilor. Am fost mirată când am văzut că ei nu-și pun darurile sub brad... În noaptea de Revelion nu am stat o clipă locu-

cu niște ochi imenși, cumpărate din Norvegia. După bal, l-am luat pe fratele meu și am trecut pe la mama, apoi am pornit spre o petrecere organizată de o prietenă. Am mâncat foarte puțin, mai deloc, de obicei nu prea mănânc la petreceri, dar mă apucă foamea dimineață, când ajung acasă. Toată noaptea am dansat, am fost permanent în acțiune iar spre dimineață am mers în centru, unde nu mai era nimic. Pentru mine anul 2000 sună foarte frumos, promițător, e o cifră rotundă care poate să însemne împlinire. 1998 și 1999 nu au fost foarte buni pentru mine, tocmai de aceea sper ca 2000 să fie altfel, un început.”

Titu Dumitriu: „Ca de obicei, Crăciunul a fost destinat familiei și nu pot spune că am făcut ceva special. Am petrecut cu copiii și cu viitoarea mea soție, în Drumul Taberei, am făcut câteva vizite. Nu m-am îngrișat, pentru că am ținut tot postul de Crăciun, așa cum îl țin și pe cel de Paști. De Revelion am fost la «Doi cocoși» și m-am

lui, ba chiar am fost la trei petreceri diferite. Mai întâi am trecut pe la niște prieteni, care și-au amenajat un garaj pentru un bal mascat. Și eu și prietenul meu ne-am îmbrăcat în marțieni, și așa am mers la toate petrecerile, nu ne-am schimbat. Costumele noastre aveau o predominantă argintie: eu am avut o perucă din beteală argintie, iar prietenul meu un joben norvegian. Amândoi am purtat măști

Text: VALENTINA CRĂCIUN ■
Foto: FLORIN IONIȚĂ, M. FELIX ■

distrat cu bunul meu prieten, patronul localului, care este și finul meu. Mi-a plăcut foarte mult cum arăta orașul, lumea parcă era mai fericită, mai îndrăzneată, deși, trebuie să recunoaștem, unii au probleme deosebite. Din punct de vedere profesional, sper ca anul 2000 să fie un reviriment, iar din celălalt punct, sentimental, sper să mă căsătoresc, definitiv. Nunta nu va fi fastuoasă, ținând cont că e a doua, dar sentimentele contează.”

Mișu Fotino: „La noi e o tradiție încetățenită ca soția, împreună cu fata noastră, să împodobească pomul de Crăciun. Ele sunt pricepute la aranjamente estetice, eu mai

puțin. În orice caz, sărbătorile noastre au fost normale. Ca și anul trecut, am fost de Revelion la niște prieteni. Singurul lucru care m-a bucurat mai tare a fost scurta vacanță de la Predeal, unde am fost de pe 1 ianuarie. Acolo ne bucurăm de un mic rai pe pământ, amenajat tot de soția mea. Eu nu merg la schi acolo, nu sunt nici cu urcatul mai mult cu coborâtul. Pe mine mă bucură aerul, liniștea, peisajul. Pe acest an, 2000, nu vreau să-l văd deosebit, dar îl doresc deosebit. Aș vrea să ne mai îmbunăm, să fiu

sănătos, să îmi văd fata realizată. Ca orice părinte, sunt preocupat de viitorul ei și sunt mulțumit că are bursă de merit (n.r. – este studentă în anul II la Medicină). A căpătat și un mic serviciu, ce mai, de-acum se pune pe picioarele ei. În rest, aș vrea să fie liniște și pace în țară.”

George Vintilă: „Crăciunul a fost fără aventuri, deși am fost la Brașov, acasă, dar nu s-a schiat, așa că... Am colindat, în schimb, împreună cu prietena mea și ne-am distrat grozav. De Revelion a fost super în piață, unde am fost prezentatorul concertului organizat de ProFM și era și normal, atmosfera a fost generată de 60.000 de oameni. La 4 dimineața când s-a terminat concertul am mers în «Karma» să mă încălzesc, iar după patru ore și jumătate am plecat spre «Club Web», unde am stat încă vreo câteva ore, așa că am ajuns acasă pe la prânz. N-am avut timp să ciocnesc tradiționala cupă de șampanie, dar am băut vreo 15 ceaiuri. Mâncărurile nu mi-au lipsit, pentru că, în general, de sărbători, mă feresc de mâncare, am un pic de fobie, fripturofobie. De obicei, când mergi în vizite ești invitat să guști o sarmă, o friptură și așa am dat eu în fobia asta. Sper ca anul 2000 să-mi aducă o schimbare din punct de vedere profesional, pe care o aștept de doi ani. Așteptați-vă la surprize.”

Adrian Pinteas: „Atât de Crăciun, cât și de Revelion am stat acasă, cu părinții mei. Nu am făcut nimic special, am stat doar de vorbă. Aș dori enorm de mult să fie o schimbare în bine. Eu am încheiat '99 cu o

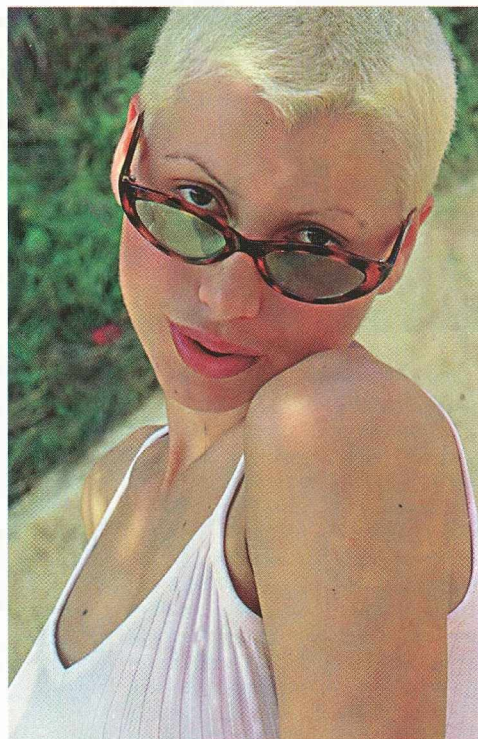

cerc de prieteni, cu care m-am simțit grozav. Am fost și la schi, numai ca să privesc, pentru că nu e recomandat jucătorilor de fotbal să schieze, întrucât orice entorsă e greu de reparat. Cu ani în urmă ne dădeam pe zăpadă cu capacul de la toaletă sau cu folia de nailon. Era o distracție pe cînste. Sper să nu se termine lumea cu acest an, 2000, să nu avem cutremure și alte dezastre. Poate lumea va deveni mai bună, mai înțelegătoare, că prea ne-am înrăit. Din punct de vedere profesional sper în succesul echipei naționale de fotbal, cred că băieții sunt conștienți că trebuie să facă față Campionatului European.”

Gaz pe Foc: „Noi am stat la căldurică, cu familiile, după mult timp. Nu ne-am întâlnit în grup. Oricum stăm tot timpul împreună. Am făcut noi pe Moș Crăciun, ca să ne «achităm» datoriile față de părinți. În noaptea de Revelion am degerat vreo 40 de minute cât a durat show-ul nostru din piață. Inițial ne pregătisem o vestimentație specială, destul de haioasă, dar, când am văzut ce frig și ce viscol e, ne-am urcat pe scenă încotoșmănați cu căciuli, fulare și mănuși. S-a dus de râpă planul nostru, dar mai avem noi ocazia să îmbrăcăm ce pregătisem pentru Revelion. Pentru spectacol venisem de

la Predeal și, gândeam noi, pe la 1.00 plecăm înapoi, la 3.00 dimineața suntem acolo. Dar vremea a fost foarte capricioasă așa încât am mers acasă la unul din noi, am vorbit și ne-am uitat la televizor. Am constatat că poți să mori de foame în noaptea de Revelion, nu am găsit nici un chioșc deschis. Dimineață am plecat spre Predeal, care a fost prea aglomerat, nici n-am avut cum să mergem la schi sau să ne dăm cu snowboard-ul. Tocmai de aia vrem să ne întoarcem la munte, unde am închiriat ceva până la 8 februarie. Am fost și în deltă, cineva ne-a invitat la vânătoare. Am avut niște tentative de a împușca niște ciori, am dormit pe un ponton plutitor, a fost drăguț. Oricum, pe 26 ianuarie, vă așteptăm la lansarea unui nou album «Gaz pe Foc», probabil la Studio Martin.”

Cătălina Toma: „Nu am avut deloc timp să simt sărbătorile. Am fost numai pe drumuri, toate în legătură cu partea profesională a vieții mele. Am fost singură și de Crăciun și de Revelion. Moș Crăciun am fost tot eu, mi-am făcut personal cadouri. Nu merită să-ți faci prieteni, sunt parșivi. De

serie de dezamăgiri serioase, de aceea vreau să muncesc ce îmi place, să pot trăi decent, să joc, să pun în scenă o nouă piesă (surpriză). Cu ajutorul neprecupețit al organelor autorizate sper să primesc o casă, pe care o aștept de ani de zile.”

Emeric Ienei: „Pentru că la Oradea casa era în reparații am petrecut Crăciunul în București, alături de copii. Pentru noi Crăciunul este cea mai importantă sărbătoare, se adună toată familia și avem ocazia să povestim ceea ce ni s-a întâmplat peste an. De Revelion am fost la Predeal, într-un

Revelion am cântat pentru ProTV, după care m-am dus direct acasă. Dar, din cauza aglomerației, am ajuns acasă pe la 6.00 dimineața. N-am avut timp să beau șampanie, eram pe drum. În anul 2000 sper să-mi realizez toate proiectele, de fapt o să am eu grijă de asta. Sper să-mi apară un videoclip, să fac niște turnee în țară și, de ce nu, în afară. Planul sentimental nu există în viața mea, n-am timp de așa ceva și nici n-am întâlnit pe nimeni care să-mi placă.”

CRISTI TABĂRĂ

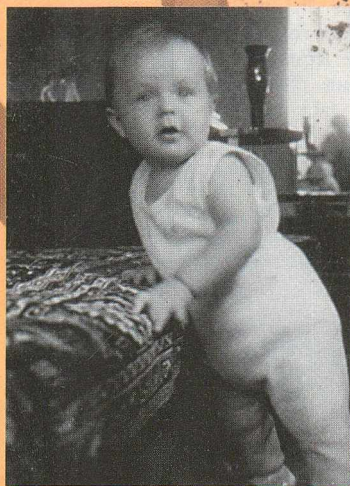
sau cum reușește un ardelean în capitală

Text: VALENTINA CRĂCIUN ■
Foto: Arhiva personală ■

Viața lui Cristi Tabără a fost guvernată încă din primii ani de adevărate „ispite“, asupra cărora, copil, adolescent sau tânăr, a triumfat în cele din urmă, ajutat, firește, de sfaturile părințești. La început a fost... mănecarea. Mai târziu, dansurile populare au ocupat un loc de cinste în rândul tentațiilor, urmate îndeaproape de muzică. Copil ascultător, Cristi s-a luptat cu pornirile-i firești și le-a înfruntat în favoarea experienței părinților, care-au decis că învățătura este mai importantă. Așa a ajuns student la Politehnică, deși ar fi făcut Filologia, dar spectrul satului trona în anii de dinaintea revoluției, când o diplomă de inginer te ajuta să rămâi în oraș.

Mănecare furată

Cu prima sa amintire, Cristi Tabără și-a frapat pur și simplu părinții, asta pentru că imaginile care-i veneau destul de ușor în minte erau cele ale mobilierului din camera sa. Obiectele cu pricina fuseseră schimbate încă dinainte ca micuțul să împlinească doi ani, dar asta nu l-a împiedicat să descrie exact locul în care-și duseseră veacul.

„Mi-am amintit aceste lucruri, poate pentru că stăteam tot timpul cu ochii pe ușă, doar, doar vine cineva la mine. Eu nu dormeam deloc peste zi și, din plictiseală, cercetam în mod amănunțit camera în care mă aflam.“ Faptul că nu dormea deloc ziua avea avantajul că ai casei erau lăsați să viseze noaptea, dar și dezavantajul că, în timpul zilei, toată lumea trebuia să stea după el. La grădiniță a fost dus o perioadă foarte scurtă și asta tot din cauză că nu dormea ziua.

„Eram considerat element antisocial. Educatoarele erau iritate, eu fiind unicul copil care nu adormea nici în ruptul capului. Și-atunci, ori evadam și mergeam în curte să mă joc cu câinii, ori mi se făcea foame și mergeam la furat în bucătărie. Pe chestia asta, au intervenit destule certuri între cei de la grădiniță și ai mei, cărora nu le-a mai rămas nimic de făcut decât să mă lase acasă, cu bunica.“ La vremea respectivă, bunica i s-a părut lui Cristi a fi o femeie cu mână de fier, dar cu timpul s-a înmuiat, ajungând ca pe la 14 ani să stea la taclale împreună. Dar, până la șprițuri a trecut prin diverse etape.

Pasionat de citit, desenat și... ieșit pe-afară

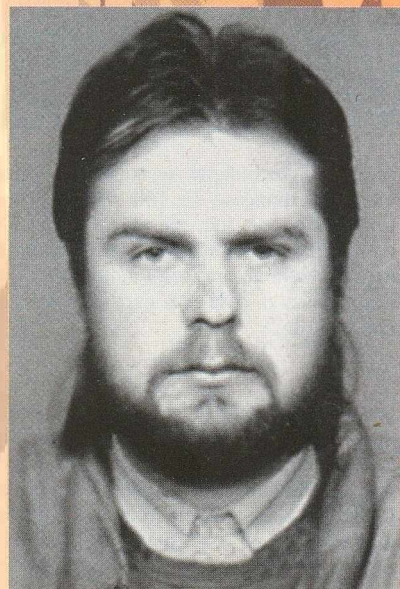
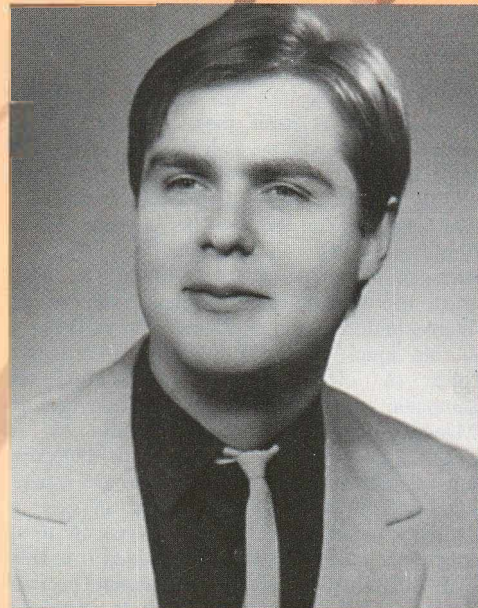
Pe vremea grădiniței Cristi a fost pasionat de desenat. „Stăteam toată ziua cu burta pe jos desenând și, când mă plictiseam, i se ascuteau buniții toate simțurile, ea știind că urma să fac ceva.“ Când bunica nu era atentă, nepotul se strecura în cămară și proceda ca și la grădiniță: fura mănecare. „Ai mei mă păzeau, temându-se de obezitate și mă tot duceau la medic să mă cântărească.“ Copilăria petrecută la bloc îi dă posibilitatea fiecărui copil să-și facă un cerc de prieteni. Cristi era și el membru al unei găști de aproape 20 de copii, teroarea cartierului. „Nu eram noi deosebit de răi, dar era de ajuns să traversăm în fugă scările blocului, urlând ca niște disperăți, ca liniștea să dispară. Alegeam ușile care se aflau față în față și le

legam cu sfoară între ele, după care, băteam simultan la cele două uși. Când oamenii vroiau să deschidă, bineînțeles că unul îi închidea ușa celuilalt.“ Fetele nu prea aveau privilegiul de a fi admise în gașca lor. Numai vreo trei au putut să fie tovarășele băieților, asta pentru că erau foarte băiețoase. În afară de desenat, Cristi a fost fascinat de cărțile cu basme, asta înainte de a merge la școală, părinții lui având grijă ca fiul lor să pășească pragul clasei I cu literele știute. Prima carte care i-a plăcut teribil de mult și pe care a citit-o în clasa a II-a a fost „Legendele Olimpului“. Mai târziu, când a avut un câine, l-a numit Ajax.

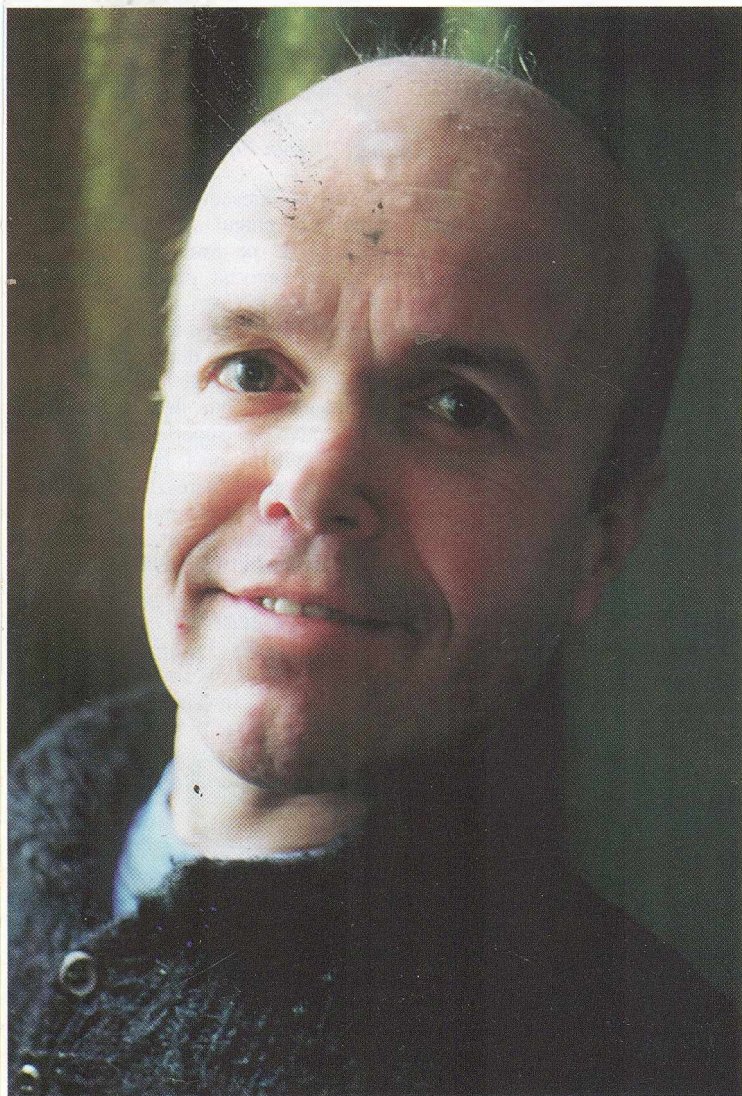
Muzică și plete-n vânt

La școală, Cristi n-a avut probleme. „Cu școala generală numărul 17 din Oradea m-am împăcat foarte bine, pentru că eram vecini și săream mereu gardul ca să joc fotbal. E drept că ne gonea paznicul de cele mai multe ori.“ Când a venit rândul Politehnicii, ordinea priorităților s-a schimbat, școala n-a mai fost pe primul plan. „O făceam doar ca să fie făcută. Ai mei au vrut să dau la Politehnică pentru că era o regulă generală atunci ca băieții să fie ingineri. De frică să nu ajung pe undeva pe la sat, părinții mei nu m-au lăsat să fac Filologia. Politehnică am ținut-o cam pe la media 7, ca să nu fie nici prea-prea, nici foarte-foarte.“ Ceea ce l-a ținut la suprafață în anii studenției, făcându-l să uite de „Studiul materialelor“ și alte obiecte tehnice a fost muzica.

În urma unui anunț, Cristi a devenit bateristul unei trupe care s-a numit „Eric's“ și care a cochetat cu rock-ul, cu blues-ul și cu jazz-ul. La sârbi, a avut ocazia să urce pe scenă cu un personaj care mai târziu avea să devină extrem de cunoscut ca autor de muzică de film, și anume Goran Bregovic. Anii de studenție și muzica pe care a cântat-o rimau perfect cu părul lung, care, cei drept, i-au creat ceva probleme cu autoritățile școlare și cu părinții, care o vreme nu au vrut să-l mai primească acasă. Până la urmă tot părinții au fost cei care l-au convins să-și taie pletele, dar mai târziu, când s-a însurat, motivându-i că e o lipsă de respect să intri în biserică cu plete.

LUMEA DE LA 1,17 m ÎN SUS

De ce eu?

Pe Dan Morariu, bărbatul care la 47 de ani măsoară 1,17 m, l-am văzut prima oară la Teatrul Odeon cu ocazia unei conferințe de presă organizată în urma succesului piesei lui Mihai Măniuțiu, „Tovarășe Frankenstein, conducător iubit“, la Weimar, în Germania. În acea piesă l-a jucat pe Lenin, iar asemănarea sa cu eroul comunist este evidentă. Dar nu din acest motiv l-am căutat, ci din dorința de a afla cum este să privești lumea de la 1,17 m. Știam dinainte că sorții mei de izbândă în încercarea de a mă transpune într-un personaj ce are acest handicap sunt minime. Cum voi putea să-mi dau seama cât de cruzi și de „puternici“ sunt oamenii așa-zis normali cu cei ca Dan Morariu, dacă n-am trecut prin

compătitoare sau jignitoare. Nu mă tem de cei care sunt mai sus cu câteva zeci de centimetri și nici nu sunt pusă în situația de a fi singură, pentru că persoanele de sex opus fug de mine. Acceptă oare oamenii ca Dan compătimirea celor din jurul lor, consideră ei că destinul le-a jucat vreo festă sau că s-au născut ca să ducă mai departe stigmatul înaintașilor lor? De ce el și de ce nu unul dintre noi?

Copil fiind... spitale cutreieram

În urmă cu 47 de ani s-a născut la 1 aprilie un băiețel normal. Bucuria părinților avea să dureze 1 an și 8 luni, perioadă după care medicii și-au dat seama că Dan suferă

Text: CARLA MIHĂILĂ ■
Foto: Arhiva personală și FLORIN IONIȚĂ ■

În București, pe strada Smârdan, la numărul 17 există, de ani buni, o ceasornicărie, printre ai cărei angajați se deosebește clar un bărbat de înălțime mică, numit – în limbajul popular – pitic. Cum intri în prăvălie privirea îți este atrasă mai întâi de un scaun cu spătar care, pentru stăpânul lui, pare un adevărat jilț regal, și apoi de cele opt ceasuri de perete care, în mod inexplicabil, arată fiecare altă oră. Extrem de serios, bărbatul mărunțel pare a se lupta cu un ceas de mână al cărui posesor așteaptă cuminte finalul „bătăliei“. De undeva, de jos, vocea meșterului îl anunță pe clientul de înălțime medie că operațiunea cu pricina costă 10.000 de lei. Acesta plătește și pleacă. Dacă mai are probleme cu ceasul vine tot pe Smârdan, „la pitic“, nevoit o viață întreagă să facă treabă bună, pentru a-și convinge șefii și clienții că înălțimea nu are nici o legătură cu îndemânarea profesională.

experiența lui. Este ca și cum i-ai explica unui orb, că soarele strălucește și că brânzușiana „Coloană a infinitului“ este o operă de artă. El va înțelege, dar nu le va putea vedea niciodată. La fel și eu. Înțeleg prin ce trece Dan, dar nu simt zi de zi aruncate spre mine priviri curioase,

de rahitism. Părinții nu au disperat și și-au purtat copilul prin nenumărate spitale, dar

La 12 ani, cu sora sa, Rodica

Interpretând rolul unui magician în „Oameni de zăpadă“

Pe platoul de filmare, alături de Dan Pița, în „Eu sunt Adam“

oasele micuțului au refuzat pur și simplu să crească. De fapt, creșterea n-a stagnat total. Exact ca-n povești, dar la polul opus prințului, Dan s-a ridicat în 10 ani cât alții într-unul. Din cauza timusului, la 8 ani, coloana lui s-a curbat, necesitând o intervenție chirurgicală, fără de care riscul ar fi fost destul de mare: paralizia. Douăzeci de ani a pierdut prin spitale, timp în care părinții lui au făcut tot posibilul să-l vadă sănătos, iar medicii i-au pus următorul diagnostic: acotoplazie cifoizolombară. Handicapul – vizibil cu ochiul liber – nu l-a transformat pe Dan într-o persoană închisă, care să se ascundă de ochii semenilor săi. „Din contră, spune el, am fost optimist încă de mic. Ai mei încercau să mă ocrotească și să mă ferească de oameni, dar eu fugeam și intram în aglomerație, în lume, să mă cunoscă, să-mi fac prieteni. Am fost un om deschis și acest lucru m-a ajutat enorm. Dacă aș fi fost mai răutăcios, mai supărăcios, aș fi avut mai mult de suferit“. Perioada cea mai neagră a existenței sale a fost în clasele primare, când copiii nu înțelegeau de ce colegul lor este altfel și-l tachinau continuu. Astfel că părinții lui erau nevoiți să meargă des la școală pen-

tru a vorbi cu învățătorul. După ce doi ani a lipsit ca să se refacă în urma operației de la coloană, Dan și-a continuat studiile, după opt clase îndreptându-se, la sfatul mamei sale, spre o școală profesională de ceasornicari.

Meseria mea este aceea de ceasornicar

Dan Morariu a fost născut de o femeie sănătoasă, care nici o clipă nu s-a gândit că bebelușul ei ar putea avea soarta, destul de cruntă, a bijutierului pitic dintr-un film pe care-l văzuse în tinerețe. Când i-a crescut copilul, s-a gândit că pentru el cel mai bine ar fi să învețe o meserie, din care să trăiască decent toată viața, tocmai de aceea l-a îndrumat spre ucenicia de ceasornicar. Mai întâi s-a angajat la o unitate de pe Brezoianu, dar numai pentru câteva luni. „Unul dintre meșterii mei a fugit în Germania, iar trupa s-a destrămat. Și eu puteam să plec atunci, mi-a propus un meșter să iau drumul Israelului, dar m-am gândit la familie, la sora mea care era la facultate. Am zis să nu aibă ai mei neplăceri. Adevărul este că m-a ținut

aici și frica de necunoscut.“ La 17 ani, Dan a pășit prima oară pragul „prăvăliei“, cum îi spune el unității de pe Smârdan. Cu același zâmbet pe buze a suportat, de-a lungul anilor, toți meșterii cu răutățile lor cu tot și, deși a fost primit cu răceală, s-a străduit să-și îndeplinească, ba să-l și depășească, planul impus de rigorile ceaușiste. Tot timpul s-a străduit ca ornicele reparate de el să primească numai adjective la superlativ, ca să nu zică lumea că „piticul nu-i bun de nimic“. De 30 de ani de când lucrează pe Smârdan s-au perindat pe-acolo foarte mulți meșteri, el e singurul care n-a mai plecat, dar și singurul care-a primit apelativul „maestre“.

Pasiunea mea e teatrul

„Mi se zice «maestre» pentru că sunt cel mai în vârstă și pentru că am jucat în piese de teatru, am apărut în ziare, deci sunt o

În atelierul său de ceasornicărie

Interpretându-l pe Lenin în „Tovarășe Frankenstein, conducător iubit“

persoană cunoscută. La început mi s-a părut curios, acum m-am obișnuit. De fapt, aceeași senzație am avut-o când mi-a căzut părul de pe cap, iar lumea a început să-mi spună «domnule». Până atunci, toți îmi spuneau «băiețelul». Dar până a câștigat dreptul de a

noi avem calități, ca toți oamenii». L-am întrebat dacă are prieteni ca el și am fost surprinsă de răspuns. „Nu am prieteni oameni ca mine. Nu-mi place acest lucru, fug de ei. Societatea de-abia m-acceptă pe mine. Când sunt mai mulți ca mine devine parcă o

dent, nu s-a născut așa. Dacă-mi tăiam picioarele era din prostia mea, că n-am fost atent, dar așa...”

Mă deranjează să mi se spună pitic

Dincolo de aspectul său exterior, Dan este un om normal. El are casă, mașină și un câine ciobănesc, Bobiță, pe care-l crește împreună cu vecinul de curte. Oltcit-ul îl are din '84 și ca să poată circula cu el i-a mai pus un rând de pedale, ajutat de un prieten. „E vechi și consumă enorm. Aș vrea un Tico, dar n-am atâția bani, pentru că stau cu mama, care are 71 de ani și are nevoie de medicamente. Sora mea are probleme cu copiii, care sunt mari, la facultate, cumnatul e bolnav, a avut o pareză pe dreapta și nu mai poate să muncească. Toate astea le țin în mine, n-am cui să le spun, toți au necazurile lor.” Îmbrăcămintea și-o face numai la comandă, doar încălțăminte și-o găsește pe piață. Cu toate aceste greutăți s-a menținut pe linia de plutire, filosofia sa de viață împrumutând câte ceva de la toți oamenii pe care i-a cunoscut. Să-și fi pus oare destinul pecetea pe viața lui la 1 an și 8 luni? „Nu știu. Părinții m-au îndrumat spre religie într-o formă de respect. Am luat credința în Dumnezeu ca tărie, încercând să lupt cu viața. Nu știu dacă destinul a avut ceva de spus în problema mea. Eu trebuie să-mi fac datoria de om ca și ceilalți.” Frumoasă lecție de viață ne dă Dan Morariu, care-și termină incursiunea în suflet dând o palmă tuturor celor care-l numesc „pitic”. „Nu sunt de acord cu acest nume. Mă deranjează. Eu, într-un fel, sunt normal, se vede că am suferit de o boală, nu sunt proporțional, doar membrele le am mai scurte, trupul mi-e normal. La mine în casă toată mobila e normală. N-am făcut scaune mai mici. M-am gândit că mai vine cineva în vizită. De multe ori mă gândesc că dacă, ar fi fost majoritari cei ca mine, atunci voi ați fi fost handicapați.”

Alături de mama sa, Tatiana

fi numit «maestru», Dan Morariu a muncit enorm, deși recunoaște că a avut și noroc. Cel care l-a introdus în lumea teatrului a fost Ștefan Tapalagă, iar primul rol l-a primit în stagiunea '71-'72 de la Aurel Baranga, în piesa «Interesul general». Au urmat «Tehnica raiului» și «Năluca» la Național și «Cum vă place» la Teatrul Mic. În luna septembrie a anului trecut a fost pentru prima dată în străinătate, într-un turneu în Germania, cu piesa «Tovarășe Frankenstein, conducător iubit», a lui Mihai Măniuțiu. A muncit alături de actori ca Oana Pellea și Marcel Iureș toată vara, iar satisfacțiile au fost pe măsură, piesa înregistrând un succes deosebit în Germania. «Mi-a fost teamă că nemții vor fi reci cu mine, dar, dimpotrivă, primirea lor a fost extraordinară. Pe mine m-au privit cu tot respectul, fără curiozități, fără să pună mâna pe mine. Dacă aș fi mai tânăr, aș pleca o vreme acolo, să-mi fac meseria mea de ceașornicar. „Îi aduce teatrul satisfacții mai mari decât reparatul obiectelor care măsoară timpul? Deloc. El pune suflet și-n pasiunea pentru arta actorului și-n meșteșugul de pe urma căruia trăiește. Dacă ne gândim bine, unii dintre noi nu pot trăi nici fără teatru, nici fără ceas.”

Societatea ne bagă doar la circ

De-a lungul vieții i s-a făcut adeseori propunerea de a face circ. De Sărbători chiar, Duce Darie l-a solicitat pentru momentul apariției îngerului în spectacolul de Revélion din Piața Revoluției. N-a acceptat, considerând că prestația lui ar fi fost mai apropiată de circ, decât de spectacol. „Eu îi respect pe cei ca mine care fac circ, fiecare trebuie să facă ce-i place și ce-și dorește. Dar societatea nu trebuie să ne bage numai acolo, trebuie să ne descopere valoarea fiecăruia. Și

fi născut cu aceeași problemă, în Germania de exemplu, viața lui ar fi avut alt curs și nu ar fi fugit de cei care suferă de același handicap. „Acolo n-aveam treabă, aș fi fost și președintele lor. Lumea nu se uită la tine ca aici.”

Dacă natura nu ți-a dat, n-ai ce face

Dan Morariu este extrem de pretențios, chițibușar chiar atunci când își alege prietenii sau când merge la cumpărături. Cântărește foarte bine persoanele pe care le duce acasă, iar acest lucru îl motivează spunând că este ascuns. „La mine vine domnul Eusebiu Ștefănescu, ne înțelegem foarte bine, suntem ca niște frați. Nu chem pe oricine. Doar când am probleme cu apa sau trebuie reparat ceva, vin oameni simpli”. În rest, relațiile lui de prietenie sunt cultivate la teatru, după spectacole. Așa s-a întâmplat și în cazul prietenilor pe care le-a avut și cu care recunoaște că nu prea a avut ocazia să iasă în oraș. „Nu ieșeam în oraș pentru că imediat pierdeam teren, iar ea nu suporta. Nu se poate egala ceea ce natura nu ți-a dat. Am încercat mai întâi calea de prietenie, dar cu fizicul nu poți lupta. Tu să ieși cu mine, să vezi ce zice lumea. Și apoi intervin mereu prieteni binevoitori care să spună că poți să-ți găsești unul normal.” Experiența i-a demonstrat că dragoste adevărată nu prea există și că interesul a triumfat în lupta pentru înțietate. A văzut un caz la televizor când o femeie s-a măritat cu un bărbat orb, pe care-l cunoscuse înainte de accident. Este convins că astfel de cazuri sunt rarități. După ce mi-a spus acest lucru a făcut o pauză, parcă pentru a-și aduna puterile când a întrebat de ce este el nevoit să poarte vreo vină, doar a fost acci-

Arhivele Kremlinului

Ocuparea Cehoslovaciei pregătită încă din februarie '68

Operațiunea „Danubiu” – Invadarea Cehoslovaciei

Text: VLADIMIR ALEXE ■

Foto: ROMPRES ■

Alexander Dubček – omul
cu „Surâsul blând”

Directiva secretă GOU 1/87654

Arhivele Kremlinului au furnizat recent un document istoric, cu adevărat senzațional: directiva secretă, semnată de mareșalul sovietic Greciko (ministrul apărării al U.R.S.S.), prin care se declanșau manevrele de pregătire a invadării Cehoslovaciei, pusă în aplicare în august 1968. Documentul schimbă total perspectiva istorică asupra a ceea ce s-a chemat

Primăvara de la Praga din anul 1968, dovadă că Brejnev și conducerea de atunci a U.R.S.S. hotărâseră invadarea Cehoslovaciei încă din momentul declanșării fenomenului reformator de la Praga, discuțiile cu Dubček, Smîrkovski și ceilalți promotori ai reformei fiind o simplă manevră a Moscovei, pentru a câștiga timp. În Cehoslovacia vântul reformei începuse să bată încă de la 5 ianuarie 1968,

când Antonin Novotny, primul secretar al P.C. Cehoslovac, fusese înlocuit cu reformatorul Alexander Dubček. Societatea civilă ostracizată în Cehoslovacia după puciul comunist din februarie 1948, părea să renască curajos după douăzeci de ani de sistem totalitar. Un economist celebru, Otta Šik, preconiza o **a treia cale**, ceea ce nu putea decât să offenseze și să îngrijoreze pe cerberii stalinismului. **Manifestul celor 2.000 de cuvinte** testărnise mânia Moscovei. Între Kremlin și Praga a început un inevitabil război al nervilor, marcat de amenințările Kremlinului, de tratative în forță cu cehii și telefoane ultimative. Arhivele est-germane și cele poloneze dovedesc astăzi că cei mai înverșunați adversari ai **Primăverii de la Praga** au fost, la acea vreme, șeful comunist est-german Walter Ulbricht și omologul său polonez, Władysław Gomułka (care, ironie a soartei, ajunsese la putere în Polonia în 1956 ca **reformator**!). Noul lider reformator cehoslovac, Alexander Dubček, se bucurase inițial de susținerea personală a lui Brejnev – exact ca și Ceaușescu în România – fiind propulsat, practic, la putere de noul lider de la Kremlin, cel care, împreună cu Suslov, Gromîko și grupul mareșalului Jukov, îl eliminase pe Hrușciov, printr-o **lovitură de palat**, deghizată în retragere din funcție pe motiv de boală. **Manifestul celor 2.000 de cuvinte** și, mai ales, reformele economice preconizate de Otta Šik îi schimbaseră însă lui Brejnev atât atitudinea față de Dubček, cât și cea față de întregul fenomen al **Primăverii de la Praga**. Încă din februarie '68, sovieticii trec la acțiune: la Kremlin se ia **decizia istorică** de ocupare militară a Cehoslovaciei, de către statele membre ale Tratatului de la Varșovia. La **8 aprilie 1968** – deci cu peste 4 luni înaintea invadării Cehoslovaciei! – mareșalul Greciko iscălește directiva secretă GOU 1/87654, prin care se declanșă Operațiunea „Danubiu”, numele de cod pentru ocuparea Cehoslovaciei de trupele Tratatului de la Varșovia, în majoritatea lor covârșitoare trupe sovietice. La **9 aprilie '68** începe la Moscova o sesiune a Comitetului Central al PCUS, care se va încheia pe data de 11 aprilie. Stenograma acestei sesiuni, până acum secretă, arată că generalul Epișev, șeful **Direcției Centrale Politice** a Armatei Roșii, a declarat textual: **dacă un grup de comuniști cehoslovaci ne vor cere să venim**

ă-i ajutam pentru a salva socialismul, armata sovietică va fi gata să-și îndeplinească misiunea sa. Deci, încă din aprilie '68, se preconizase la Kremlin ca un **grup de tovarăși cehoslovaci să ceară ajutorul Moscovei**, prin scrisori, exact cum avea să se desfășoare scenariul în următoarele luni. *Să reținem însă că solicitarea intervenției sovietice era luată mai întâi, și cu mult înainte, la Kremlin și apoi pusă în aplicare de către un grup de tovarăși pășinași comuniști.* (Spunem asta fiindcă, în decembrie '89, și în România a existat un **grup de tovarăși** gata să cheme Armata Roșie în ajutor, ce-i, drept telefonic, nu prin scrisori.) Să revenim însă la anul 1968... În timp ce polemicile **țărilor frățești** cu deviaționistii de la Praga se înteteau în mass-media, Armata Roșie și armatele **frățești** trecuseră cu sârg la îndeplinirea Directivei GOU 1/87654 și a Operațiunii „Danubiu”. Între **10 și 17 mai 1968** au loc mari manevre militare polono-sovietice, care se derulează în Polonia, angajând **80.000 de soldați și 2.600 tancuri**. Obiectivul manevrelor: simularea atacului în direcția frontierei cehoslovace. Simultan, manevre identice ca învergură au loc în sudul RDG, angajând **50.000 de soldați și 1.800 tancuri**. După terminarea manevrelor, această uriașă forță nu se mai retrage însă în cazărmi, ci rămâne pe loc, gata de acțiune.

Operațiunea Sumava – repetiția, pe teritoriul cehoslovac, a invaziei din august '68

La **20 iunie 1968**, ca urmare a înțelegerilor intervenite în aprilie între statele membre ale Tratatului de la Varșovia, demarează pe teritoriul Cehoslovaciei **Operațiunea Sumava** (după numele unui lanț montan situat în sudul Boemiei), exercițiu militar complex, la nivelul statelor majore ale țărilor membre ale Tratatului. **Comisia guvernamentală a Repu-**

blicii Federative Ceho-slovace pentru analiza evenimentelor din anii 1967–1970 – alcătuită în ianuarie 1990 din 18 specialiști, istorici și documentariști de marcă, beneficiind de un buget important, de zeci de colaboratori și care a cercetat arhivele secrete de la Moscova, Budapesta, Berlin, Sofia și Varșovia – conchidea că Operațiunea Sumava a reprezentat, conform documentelor din arhivele secrete, o **repetiție a intervenției militare contra Cehoslovaciei**. De fapt, repartitia statelor majore ale armatelor și diviziilor sovietice și ale celorlalte state participante la exercițiul Sumava a corespuns perfect celei adoptate în august '68, în cursul invaziei, când **exact aceleași unități și aceiași ofițeri au ocupat garnizoanele armatei cehoslovace**. Ultimii participanți la exercițiul Sumava părăseau teritoriul cehoslovac la sfârșitul lui iulie '68.

20/21 august '68, Operațiunea Danubiu – invazia Cehoslovaciei

La **17 august 1968**, conducerea Biroului Politic al PCUS și Leonid Brejnev în persoană aprobă **ora invaziei Cehoslovaciei**. O zi mai târziu, la **18 august 1968**, decizia Politbiroului sovietic este avizată de conducătorii altor patru state, membre ale Tratatului de la Varșovia: Ungaria, Polonia, RDG și Bulgaria. Rând pe rând, Kadar, Gomulka, Ulbricht și Jivkov semnează actul prin care se validează ocuparea Cehoslovaciei, adică a altui stat membru al Tratatului de la Varșovia. Pretextul: **salvarea comunismului și doctrina Brejnev**, care autoriza **unilateral** invazia armatelor **frățești** în orice stat membru al Tratatului, unde se considera că socialismul ar fi în pericol. În noaptea de 21/22 august 1968 o **colosală forță de invazie** – din care grosul era alcătuit din unitățile de tancuri sovietice staționate în RDG, Polonia și Ungaria – pătrundea în Cehoslovacia, după

ce unitățile sovietice de comando Spetnaz, alcătuite din **turiști**, ocupau aeroportul din Praga. Primul val al invaziei cuprindea **165.000 de soldați și 4.600 tancuri**. Cinci zile mai târziu în Cehoslovacia pătrund alte **27 de divizii**, echipate cu **6.300 tancuri, 800 de avioane, 2.000 de tunuri**. În total, **400.000 de militari** ai Tratatului de la Varșovia invadaseră o țară de 14.300.000 locuitori. Isteria nu s-a oprit aici: o dată cu trupele de invazie, în Cehoslovacia s-au instalat unități ale miliției și K.G.B.-ului sovietic. În celelalte țări membre ale Tratatului, care aveau graniță cu Cehoslovacia, armata a fost pusă în stare de alertă, rezerveții concentrați în unități, au avut loc rechiziții de mijloace auto și produse agricole. În schimb, de partea cehoslovacă nu a existat ripostă militară. Singuri, cetățenii de pe stradă au reacționat în mod spontan la invazie. Într-o stație de metrou câțiva comuniști reformiști au improvisat un „congres” al P.C. Cehoslovac. De ce nu a reacționat armata cehoslovacă? De ce conducerea de la Praga a rămas pasivă la invazie? Acestor întrebări grave abia acum putem să le găsim un răspuns, pe baza documentelor secrete din arhivele Kremlinului. *Răspunsul la aceste întrebări pune capăt unor legende țesute în jurul Primăverii de la Praga, a comunismului cu față umană și a promotorilor săi.* Principalii implicați: Alexander Dubcek și generalul Ludvik Svoboda, adică primul secretar al PCC, respectiv președintele Cehoslovaciei.

Trădătorii patriei, sfârșitul legendei și arhivele Kremlinului

Generalul Ludvik Svoboda devenise președinte al Cehoslovaciei în martie 1968, adică exact atunci când se **clocea** deja invazia în spatele zidurilor Kremlinului. Concordanța celor două evenimente, sugerată de noi, nu este întâmplătoare. Căci arhivele Kremlinului – iată – sunt necruțătoare cu generalul Svoboda, unul dintre **salvatorii patriei** în 1968 când, după ce plecase la Moscova pentru „tratative”, fusese primit cu flori și pupături, acceptând **normalizarea**, adică politica de resovietizare a Cehoslovaciei, impusă de Brejnev, care va dura până în 1989. Or, arhivele ex-sovietice dovedesc că **generalul Svoboda, adică președintele Cehoslovaciei, fusese tot timpul la curent cu planul invaziei, din martie până în august**. Mai mult, documentele dovedesc că **generalul Svoboda se angajase, în secret, în fața sovieticilor, să mențină armata cehoslovacă în cazărmi și, în cazul invaziei, aceasta să nu opună nici o rezistență invadatorilor**. Împreună cu ministrul cehoslovac al apărării, generalul Svoboda și-a ținut cuvântul dat sovieticilor. Originea trădării lui Svoboda – **care luptase în al doilea război mondial în Armata Roșie, participând activ și la puciul comunist de la Praga, din februarie 1948** – se află în angajamentul de colaborare cu GRU-ul sovietic (Serviciul de informații militare al Armatei Roșii), semnat de Svoboda, când se afla în U.R.S.S., în 1939, la Moscova. Altfel spus, **președintele Svoboda, al Primăverii de la Praga, era agent GRU!**

Iată de ce sovieticii manevraseră în martie alegerea agentului lor ca președinte al Cehoslovaciei, țară pe care preconizau s-o invadeze în câteva luni. Mai exact, **GRU-ul sovietic își infiltrase agentul în vârful ierarhiei de la Praga.** Așa că este ușor de înțeles de ce generalul Svoboda a fost primit la Moscova, pe 23 august 1968, cu flori și pupături, cu moscoviți ieșiți pe străzi să-l aclame, dar – mai ales – de ce generalul Svoboda a acceptat imediat planul lui Brejnev de **normalizare a Cehoslovaciei. Brejnev discuta nu cu președintele Cehoslovaciei, ci cu un agent sovietic al GRU.** Dar Dubcek, eroul **primăverii de la Praga?** Omul cu **surâsul blând.** Care este **biografia reală** a lui Alexander Dubcek?

Tatăl lui Dubcek, Stefan, de profesie tâmplar, emigrase inițial în S.U.A., de unde se repatriase dezamăgit, și se stabilise în cătunul slovac Uhrovec, acolo, unde se va naște și Alexander. Devenit comunist, Stefan Dubcek va emigra din nou, de data aceasta în U.R.S.S., și va participa la constituirea unei cooperative, în Asia Sovietică. Astfel, Alexander Dubcek își va petrece toată copilăria și adolescența în Rusia stalinistă, lângă granița cu China. A urmat apoi liceul în orașul Frunze. Când Alexander Dubcek avea 17 ani, epurările staliniste din U.R.S.S. i-au obligat familia să revină în Cehoslovacia. Tânărul Alexander Dubcek devine membru al Partidului Comunist Slovac (aflat în ilegalitate) și lucrează ca ucenic lăcătuș la o uzină din munții Skoda. În 1944, în cursul revoltei slovace, Alexander și fratele său Julius luptă contra nemților. Unul e rănit, celălalt moare. Între 1955–1958, Alexander Dubcek are **marea bucurie de a studia în U.R.S.S.** Ceea ce indică, cu certitudine, inițierea în **tehnicile dezinformării și manipulării politice.** Pentru că, după 1960, Alexander Dubcek își începe cariera politică în cadrul nomenclaturii de partid, direct la vârf. Și asta în Cehoslovacia lui Antonin Novotny, unul dintre cei mai fideli slujitori ai liniei Moscovei. Este impus în '68 în locul lui Novotny chiar de Brejnev care, în particular, îl tutuia cu diminutivul **Sașa.** Nu mai există, din păcate, nici un document referitor la conversația nocturnă, în pijama, dintre **Sașa Dubcek și Brejnev,** dintr-un vagon de tren, în plină noapte, după consumarea întâlnirii oficiale de la Cierna-nad-Tisu, de la începutul lui august '68. Discuție care a durat peste patru ore, fără martori.

„Bine, Sașa, tocmai tu să-mi faci una ca asta!”

Mai târziu, când Dubcek a fost transportat cu un avion la Moscova, la **tratative** cu sovieticii, Brejnev, profund vexat, i-a reproșat de față cu ceilalți: **Bine, Sașa, tocmai TU să-mi faci una ca asta! Tocmai mie, care mi-am pus obrazul pentru tine în Biroul Politic, când l-am schimbat pe Novotny!**

Fără comentarii.

Epilog. După 1989, Dubcek avea să moară în urma unui **accident rutier.** Arhivele ex-sovietice se deschiseseră între timp. Eroii K.G.B. trebuiau să tacă.

Primii care au dat alerta invaziei Pactului de la Varșovia în Cehoslovacia au fost cetățenii din micile așezări de la graniță. Aceștia aud în tot cursul nopții de 20/21 august 1968 avioanele grele sovietice de transport zburând foarte aproape de sol, cu un zgomot și trepidații infernale, val după val. Aproape instantaneu, pe tot teritoriul Cehoslovaciei, intră în acțiune stații de radio clandestine și începe ceea ce am putea numi **rezistența pașnică** a Cehoslovaciei. Posturile de radio clandestine îi învață pe cetățeni cum să se opună pașnic ocupanților: **„înlocuiți numele străzilor; scoateți numerele caselor de pe porți și uși; îndepărtați plăcile cu numele instituțiilor; inversați indicatoarele de pe șosele și intersecții; ascundeți pietrele kilometrice; dacă rușii vă întreabă ceva, spuneți că nu înțelegeți rusește”** etc.

Peste 200.000 de militari ai Pactului de la Varșovia ocupau, în același timp, Cehoslovacia. Trupe sovietice și poloneze intrau în Ostrava. 250 de tancuri T.U.-54, sovietice, venind din Ungaria, pătrundeau în Bratislava. Praga era invadată de avioanele sovietice de transport TU, escortate de avioane de vânătoare MIG, care aterizau non-stop pe aeroportul Ruzyne. Posturile naționale de radio și televiziunea cehoslovacă anunțau lumii întregi invazia și cereau, cu disperare, ajutor **LUMII LIBERE.** Analistii NATO au conchis, mai târziu, că invazia Cehoslovaciei a reprezentat un **MODEL DE RAPIDITATE ȘI EFICACITATE** probând **exce-lenta pregătire de atac și coordonarea perfectă între trupele Pactului de la Varșovia.**

La Praga, ambasadorul U.R.S.S., Stepan Cervonenko s-a purtat ca un „vicerege sovietic”. A încercat, febril, să formeze un guvern credibil. S-au impus restricții de circulație între orele 22.00–5.00 și au început arestările intelectualilor (domiciliu obligatoriu). Într-un efort propagandistic, sovieticii au scos un ziar propriu și au montat o stație de radio („Radio Vltava”). Populația însă a rămas profund ostilă.

Atunci a intervenit președintele Ludvik Svoboda, care și-a jucat rolul. Pe 23 august 1968, el pleacă la Moscova, unde e primit cu flori, pupături și cetățeni scoși în stradă ca să-l aclame. Negocierile cu rușii durează trei zile și sfârșesc prin impunerea programului de recomunizare a Cehoslovaciei, numit **NORMALIZAREA.**

„Am acordat multă atenție după vara lui 1968 efectelor pe care tragedia de la Praga le-a avut asupra lumii comuniste. Este indiscutabil că nici un eveniment din Europa răsăriteană – nici măcar Budapesta – nu a tulburat mai profund intelectualii de stânga ai Vestului. **I-a șocat chiar și pe cei care făcuseră mereu propagandă Uniunii Sovietice și considerau comunismul drept propria lor cauză.** Mulți dintre ei, precum francezul Louis Aragon sau austriacul Ernst Fischer, nu și-au revenit niciodată după șocul de la Praga și nu au iertat niciodată Uniunea Sovietică pentru că a intervenit.”

WILLY BRANDT

„Cel mai tragic eveniment din era postbelică”.

HERBERT MARCUSE

„O consider o agresiune clară, de genul descris în termenii legii internaționale drept crimă de război”.

JEAN-PAUL SARTRE

„Uniunea Sovietică a pierdut una din marile dimensiuni ale politicii sale externe, mai precis capacitatea remarcabilă de a fascina mințile și conștiințele milioane de oameni din afara granițelor sale.”

ABBA EBAN (ministrul de externe al Israelului)

„Este specimenul cel mai clar și mai tipic de politică fascistă de forță, dusă de secăturile sovietice”.

CIU EN-LAI

„A fost, desigur, o experiență extraordinară să descoperi China comunistă condemnând pierderea libertății unei țări în termeni mai duri decât Statele Unite.”

TIME

„Kremlinul a fost simplu spectator când Statele Unite au zdrobit revoltele din Republica Dominicană sau guvernele de stânga din Chile, și oficialii Casei Albe s-au dat deoparte când tancurile rusești zdrobeau liberalismul ceh în 1968”.

WALTER LAFABER

„Intervenția militară n-a fost justificată de teza suveranității limitate, ci de argumentul că «imperialiștii» lansaseră o campanie de «subversiune ideologică». Berlinul de Est a afirmat că «forțele sioniste din Praga» și social-democrații erau responsabili pentru popularizarea lozincii socialismului democratic.”

WILLY BRANDT

RETRO '99

Pe parcursul anului trecut, revista „Flacăra” a încercat să prezinte cele mai interesante aspecte ale acestui fenomen social de larg interes – sportul. Astfel, în cele 49 de pagini (în medie – 4 pe număr) și-au găsit loc informații privind, bineînțeles, „sportul rege” (la rubricile: Divizia A, „Tricolorii” și Cupele europene), totodată realizându-se adevărate „dosare” ale celor mai importante competiții europene sau mondiale, cu privire specială asupra rezultatelor sportivilor români, din paleta așa-numită „extrafotbal” (atletism, automobilism, baschet, box, canotaj, gimnastică, handbal, hochei pe gheață, kaiac-canoa, lupte, natație, patinaj artistic, rugby, schi sau tenis – de câmp și de masă).

De aceea, la început de an nou – 2000 – să facem o rapidă enumerare a succesorilor care au marcat evoluția reprezentanților noștri în anul preolimpic 1999. Ca de obicei, cele mai mari satisfacții ni le-au adus atletismul, boxul, canotajul, gimnastica, handbalul feminin (în premieră, echipa de senioare, pe lângă cele de tineret și junioare). Din păcate, crima a cunoscut un declin (echipa feminină

tat noroc atletelor, așa cum aveau să fie S.U.A. pentru boxeri, Canada pentru canotoare, China pentru handbaliste și gimnaste, Spania pentru atlete, Norvegia-Danemarca pentru handbaliste și, în special, Germania pentru Gabi Szabo.

Dorind să păstrăm oarecum cronologia evenimentelor, pe 30 ianuarie **Lidia Șimon** câștigă maratonul de la Osaka, iar pe 13 februarie **Gabi Szabo** stabilește la Dortmund un nou **record mondial** pe distanța de 5.000 m. De remarcat că, în ambele cazuri, româncele au întrecut-o pe kenyanca Tegla Loroupe ● Pe 7 martie, la C.M. de la Maebashi, **Gabi Szabo** (la 1.500 și 3.000 m) și **Ionela Târlea** (la 200 m) cuceresc medaliile de aur, iar **Violeta Beclea-Szekely** (la 1.500 m) pe cea de argint. Să menționăm că Gabi și Ionela sunt laureate ale Premiilor „Flacăra” pe anii 1997, respectiv 1998 ● Pe 4 mai, **Norica Câmpean** obține „bronzul” la C.M. de marș (20 km) în Franța, iar pe 14 mai **Mihaela Melinte** stabilește un nou **record mondial** la aruncarea ciocanului (la Clermont-Ferrand) ● Tot în Hexagon, chiar la Paris, pe 20 iunie, echipa feminină se clasează pe locul secund

în **Cupa Europei la atletism**

● Luna august va fi cea mai bogată în competiții de amploare și „recolta” va fi pe măsură. Astfel, de la C.E. de înot (Istanbul), delegația noastră aduce două medalii de aur (prin Camelia Potec), patru de argint și trei de bronz ● În China, echipa feminină de handbal se clasează pe primul loc la C.M. de tineret, aceeași performanță fiind realizată în

Text: POMPILIU L. DUMITRESCU ■

Foto: FLORIN IONIȚĂ,
PETRE COJOCARIU și ROMPRES ■

Germania și la C.E. de junioare ● **Dieter Nisipeanu** se clasează pe locul 4 la C.M. de șah (Las Vegas) ● Tot în S.U.A., dar de la Houston, „pumnacii” români se întorc de la C.M. de box cu șapte medalii: două de aur (**Crinu Olteanu** și **Marian Simion**), una de argint (**Adrian Diaconu**) și patru de bronz (**Waldemar Cucereanu**, **Ovidiu Bobârnat**, **George Lungu** și **Lucian Bute**) ● Din Canada, de la St. Catharines, ne sosesc două medalii de aur și una de bronz, de la C.M. de canotaj ● Doar câte două medalii de argint și de bronz „pescuite” la C.M. din Italia de caiaciști și canoști ● În sfârșit, luna lui Gustar se încheie cu C.M. de atletism (Sevilla): aur pentru **Mihaela Melinte** (ciocan) și **Gabi Szabo** (5.000 m), bronz pentru **Nicoleta Grasu** (disc) și **Lidia Șimon** (maraton) ● Pe 7 septembrie, la Berlin, **Gabi Szabo** câștigă și cea de-a șaptea cursă a circuitului **Golden League**, împărțind jack-pot-ul de un milion de dolari cu **Wilson Kipketer** ● Peste alte patru zile, la München, **Gabi Szabo** își aduce încă 250.000 de dolari în cont ● În octombrie, din nou vești bune din China (de la Tianjin) – opt medalii la C.M. de gimnastică,

Nadia Comăneci

le floretă a ratat calificarea la J.O. Sydney), a și jocurile sportive sau kaiacul-canoa. Fără îndoială, însă, 1999 a constituit triumful total al **Gabrielei Szabo**, înnobită cu titlul de „atleta anului”, la care se adaugă și cel dobândit de **Nadia Comăneci** – „sportiva ecolului”.

Îndemnându-vă să rememorăm împreună câteva secvențe semnificative, vă asigurăm că nu vă veți plictisi, mai ales că veți descoperi unele informații pe care nu le-am putut consemna la momentul respectiv. Periplul nostru va începe din Japonia, care le-a pur-

Maria Olaru

Lidia Șimon (stânga) și Gabriela Szabo

repartizate după cum urmează: trei de aur (echipa feminină, **Maria Olaru** – campioană absolută, **Andreea Răducan** – la sol), patru de argint (**Simona Amânar** – sol și sărituri, **Andreea Răducan** – bârnă și **Marius Urzică**

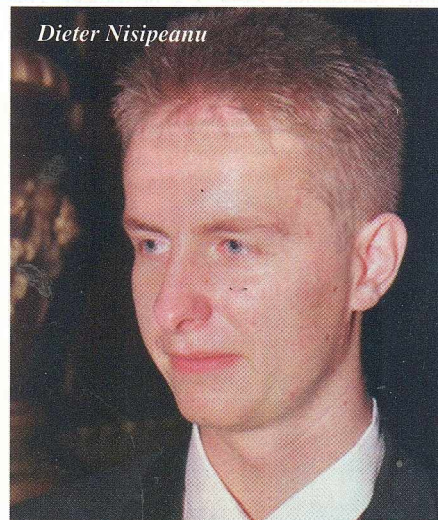
În 1996, într-un meci amical, reprezentativa României întrecea (în Sala Giulești) pe cea a Coreei de Sud, campioană mondială

Mihaela Melinte

– la cal cu mânere), una de bronz (**Maria Olaru** – sărituri) ● Pe 6 noiembrie, echipa **Liberty Oradea** (având în componență ucraineni, georgieni și spanioli) câștigă turneul final european la **judo** ● Medaliată cu bronz la **C.M. de culturism** din octombrie de la Sydney, **Irina Muntean** (57 kg) o va obține la „masa verde” pe cea de argint

Dieter Nisipeanu

● Învingând în ambele manșe (cu 3–0 3–1) pe Jeđinstvo Uzice, **voleibalistele de Rapid București** au, de Moș Nicolae, bucuria calificării în grupa semifinală a Ligăi Campionilor ● Situându-se pe locul 4 C.M. din Norvegia/Danemarca, handbaliste senioare obțin (după 24 de ani) calificarea J.O.

Premiile Asociației Presei Sportive

Cea mai bună sportivă: Gabriela Szabo (atletism)
Cel mai bun sportiv: Crinu Olteanu (box)
Cea mai bună echipă: naționala feminină de gimnastică
Cel mai bun fotbalist: Gheorghe Hagi (Galatasaray Istanbul)
Premiul „Ioan Chirilă” – presă scrisă: Ioan Chirilă (ProSport)
Premiul „Sebastian Domozină” – radio: Radio România
Premiul „Tudor Vornicu” – televiziune: Emil Grădinescu (Antena 1)
Premiul „Victor Bănculescu” – carte sportivă: Ioan Chirilă, Mihai Ionescu – „Un veac de fotbal românesc”
Fotoreporteri: Cristi Preda (ProSport)
Premiul Portocalei – cele mai bune relații cu presa – Emeric Ienei (fotbal–Steaua)
Premiul Lămâii – cea mai proastă relație cu presa: Victor Pițurcă (fotbal – echipa națională)

Au mai fost decernate următoarele Premii de excelență:

– Echipa națională de fotbal – pentru succesele din ultimul deceniu
 – Emeric Ienei, Gheorghe Constantin, Mircea Rădulescu, Cornel Dinu, Anghel Iordănescu, Victor Pițurcă – antrenori ai reprezentativei de fotbal în perioada 1990–1999
 – Premiul Aurel Neagu – pentru longevitate publicistică: Adrian Vasiliu (Gazeta sporturilor)
 – Postul de televiziune Eurosport – pentru promovarea sportului internațional
 – Ioan Pop (Baia Mare) – pentru cea mai veche rubrică sportivă din presa scrisă („Basorelief” – 30 de ani neîntrerupt)

Premiile M.T.S. - superlativele anului

Premiile naționale pentru sport: Gabriela Szabo (atletism), Constantin Lăcătușu (alpinism)

Gabriela Szabo

Constantin Lăcătușu

Sportivele anului: Camelia Potec (natație), echipajul feminin 8+1 (canotaj), Camelia Macoviciuc - Constanța Burcă (canotaj), echipa feminină de gimnastică, Mihaela Melinte (atletism), Ionela Târlea

Camelia Macoviciuc și
Constanța Burcă

(atletism), Maria Olaru (gimnastică), Andreea Răducan (gimnastică)

Sportivii anului: Dieter Nisipeanu (șah), Adrian Jigău (halteră),

Marian Simion

Crinu Olteanu

Marius Urzică (gimnastică), Adrian Diaconu (box), Marian Simion (box), Crinu Olteanu (box)

Cele mai bune echipe ale anului: echipa națională de fotbal, echipele naționale de handbal - senioare, tineret și junioare

Antrenorii anului: Teodor Agache (atletism), Octavian Belu (gimnastică), Nicolae Ghioca (canotaj), Zsolt Gyöngyössi (atletism), Nicu Vlad (halteră), Ion Ionescu (natație), Francisc Vaștag (box), Bogdan Macovei (handbal).

Clubul anului: C.S. Dinamo București

Ziaristul anului: Ioan Chirilă (ProSport) - post mortem

Președinți de federații: Iolanda Balaș-Söter (atletism), Ion Șerban (box), Mircea Sandu (fotbal), Nicolae Vieru (gimnastică), Cristian Gațu (handbal).

Sportivii secolului: Ivan Patzaichin (kaiac), Nadia Comăneci (gimnastică), Ilie Năstase (tenis), Cristian Gațu (handbal), Iolanda Balaș-Söter (atletism)

Regretabil, și capitolul neîmplinirilor este destul de bogat ● Principala furnizoare a lotului național (8 jucătoare!), **Oltchim Rm. Vâlcea** părăsește în ianuarie Liga Campionilor la handbal feminin încă din faza „optimilor“, pentru ca în octombrie, în noua ediție, să nu depășească nici turul preliminar (eliminată de AKVA Volgograd) ● Noiembrie a fost cu ghinion: clasate pe locul 11 la C.M. de la Seul, floretistele ratează calificarea la J.O., ca și poloștii (locul 6 la C.E.) ● În compensație, sabrierii (locul 5) „merg“ la J.O. ● După ce în primăvară, în cadrul Cupei Davis, România întrecuse Croația cu 3-2, înfrângerea de la sfârșitul lunii septembrie cu 1-4 în fața Germaniei ne blochează accesul în Grupa Mondială ● Jocurile sportive ne deziluzionează în continuare: baschetbaliștii „obțin“ zece înfrângeri (din tot atâtea meciuri) în grupa B a preliminariilor C.E., iar handbaliștii (15-22 „acasă“), clachează în barajul cu Franța, tot pentru C.E. ● Deși câștigase medalia de aur la **C.M. de haltere** (Atena) la stilul

Corina Ungureanu (stânga) și Simona Amânar

smuls (77 kg), grecii își iau darul înapoi, ulterior Răzvan Ilie fiind depistat pozitiv la controlul antidoping ● În tradiționala întâlnire cu Franța, pe 3 iunie rugbiștii cedează la Castres cu 8-62, însă victoria din 9 octombrie cu 27-25 asupra S.U.A. îi clasează pe locul 13 în Cupa Mondială ● Fără comentarii: toți cei patru sportivi români trimiși la **C.M. de lupte libere - juniori** (Australia) au cerut azil politic ● Numit și „Mica Buclă“, **Turul ciclist al României** (ediția nr. 36) a însumat doar 864 km! ● Retrasă din activitate, campioană mondială cu echipa, **Corina Ungureanu** provoacă oarece vâlvă dezvoltându-ne anumite părți ale trupului său îndeobște acoperite de costumul de gimnastă ● Nu știm dacă a fost chiar o consecuție, dar „câștigător“ a fost **Nicolae Vieru**, care s-a văzut demis din funcția de președinte al federației de specialitate ● Nici în lumea boxului apele nu au fost prea liniștite, mai ales după revenirea din Lumea Nouă și acordarea premiilor.

Nicolae Vieru

Asociația Internațională a Presei Sportive

Un juriu alcătuit din ziariști din 135 de țări i-a desemnat pe **Gabriela Szabo** și **Michael Johnson** drept performerii anului 1999. Reamintim, în noiembrie, la Monte Carlo, în cadrul Galei atletismului mondial, laurii au fost atribuiți aceluiași sportivi.

A început numărătoarea inversă

Așadar, după ce în decembrie, la Bruxelles și Tokyo, ne-am cunoscut adversarele la turneul final al EURO 2000, respectiv în grupa preliminară a C.M. 2002, a venit și vremea răsplății. Pentru calificarea la EURO, F.R.F. a cheltuit 1.200.000 de dolari cu premiile „tricolorilor”, în timp ce – pentru aceeași „ispravă” – forul similar german doar vreo 850.000 de dolari. Mai departe: pe când 12 jucători români (Stelea, D. Petrescu, Ciobotariu, Gh. Popescu, Filipescu, Fl. Petre, Hagi, Lupescu, Gâlcă, D. Munteanu, V. Moldovan și A. Ilie) au încasat prima maximă (80.000 dolari), doar trei fotbaliști „nemți” au avut acest privilegiu, însă la un cuantum în jurul a 60.000 de „verzișori”. În fine, au trecut și sărbătorile de iarnă, cumnații Hagi și Popescu petrecându-și Revelionul la Poiana Brașov admirându-și vtile proprii ori relaxându-se la „miuțe” în sală alături de frații Ilie, Ovidiu Stângă și Iulian Filipescu.

O dată cu noul an 2000 și cu „eliberarea” de la Steaua, selecționerul **Emeric Ienei** pare a se apuca serios de treabă. Astfel, el și-a anunțat ca obiectiv calificarea la C.M. de peste doi ani și câștigarea primului meci, cu Germania, la turneul final european, „după care totul va merge bine”. „Nea Imi” a luat-o, deci, iavaș, pe Valea Prahovei, spre a urmări cum decurge „ozonificarea” eventualilor săi elevi aflați cu divizionarele A în clasa pre-

gătire montană. Mai înfruntând nămeții, mai poposind într-o cazarmă, părerea i-a fost formată, așa că, de la un lot lărgit de 36 jucă-

Clasament FIFA – Coca-Cola

1. BRAZILIA	839 p.	9. Croația	710 p.
2. Cehia	774 p.	10. Mexic	706 p.
3. Franța	765 p.	11. Danemarca	696 p.
4. Spania	753 p.	12. Anglia	695 p.
5. Germania	739 p.	13. Iugoslavia	694 p.
6. Argentina	721 p.	14. Italia	685 p.
7. Norvegia	718 p.	15. Portugalia	672 p.
8. ROMÂNIA 715 p.			

Poate n-am fi publicat această ierarhie, în care primele 23 de locuri sunt neschimbate față de situația din decembrie '99, dar este bine să ne reamintim că la EURO vom întâlni Germania (12 iunie), Portugalia (17 iunie) și Anglia (20 iunie). Deocamdată avem un ușor avantaj...

tori, Comitetului Executiv al F.R.F. i-a fost supusă spre aprobare următoarea listă de „autohtoni”: Bogdan Lobonț (Rapid), Florin Prunea (Univ. Craiova) – portari; Florin Bătrănu (Univ. Craiova), Mugur Bolohan, Iulian Crivac, Dorel Mutică (toți de la Rapid), Cornel Buta, Valentin Năstase (ambii

Text: POMPILIU L. DUMITRESCU

Foto: ROMPRES

de la Dinamo), Florentin Dumitru (Astra) – fundași; Marius Măldărășanu, Narcis Răducan, Ovidiu Sabău (toți de la Rapid), Cătălin Hâldan, Ionuț Lupescu, Florentin Petre (toți de la Dinamo), Laurențiu Roșu (Steaua), Pompiliu Stoica (Astra) – mijlocași; Adrian Mihalcea, Marius Niculae (ambii de la Dinamo), Bogdan Mara (FC Argeș). Aceștia, în perioada 25 ianuarie – 9 februarie, vor efectua un turneu de pregătire și jocuri în Cipru. Loc de întâlnire pentru mult reprezentative, gazdele le-au oferit un program de meciuri, reunindu-le în două grupe: A – România, Letonia, Slovacia, Georgia și B – Armenia, Moldova, Lituania, Cipru. Cheltuielile vor fi suportate de organizatori. F.R.F. plătește în plus 75.000 dolari pentru transport, cazare, masă și diurne. Rezultatele înregistrate vor fi consemnate în palmaresul oficial al echipei naționale. Pe 2 februarie România va întâlni Letonia, iar învingătoare din acest meci pe câștigătoare din partid Georgia – Slovacia (la 4 februarie). În fine pe 6 februarie se vor confrunta ocupantele aceleiași poziții din cele două grupe. În afară de acestor jocuri, mai sunt prevăzute două „amicale”, pe 28 ianuarie și 8 februarie, cu adversari nedeseamnați.

„Balonul de Aur” tot mai îndepărtat de fotbaliștii români

Ca de obicei, și la sfârșitul anului trecut, **France Football** a anunțat câștigătorul „Balonului de Aur”, trofeu care-l răsplătește pe cel mai valoros fotbalist ce evoluează în campionatele din Europa. Un juriu alcătuit din 51 de corespondenți (răspândiți pe întregul continent) ai binecunoscutei publicații sportive a

atribuit acest titlu mijlocașului ofensiv **Rivaldo** (FC Barcelona), care a totalizat 219 puncte. În vârstă de 27 de ani, brazilianul a fost urmat în ierarhie de englezul David Beckham (Manchester United) – 154 p., ucraineanul Andrei Șevcenko (AC Milan) – 64 p., argentinianul Gabriel Batistuta (Fiorentina) – 48 p. și de portughezul Luis Figo (FC Barcelona) – 38 p.

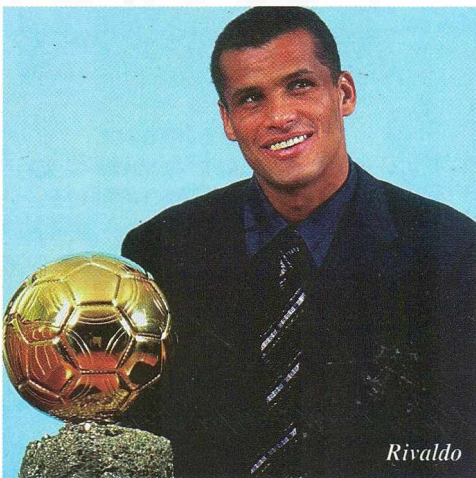
De menționat că Rivaldo (Vitor Borba Ferreira) a fost desemnat de **World Soccer** cel mai bun fotbalist al lumii în anul 1999 (campion al Spaniei – cu echipa catalană – și câștigător al Copei America – naționala Braziliei).

De la instituirea în 1956, „Balonul de Aur” a fost cucerit de cele mai multe ori (trei) de către **Johan Cruyff** (1971, '73 și '74), **Michel Platini** ('83, '84 și '85) și **Marco Van Basten** ('88, '89 și '92). Primul laureat (1956): **Stanley Matthews** (Blackpool), iar cel pe 1998 – **Zinedine Zidane** (Juventus).

Prin modificarea regulamentului în 1995, nu s-a mai făcut distincție de naționalitate. Astfel, chiar în acel an, laureat a fost un

african (liberianul George Opong Weah – PSG/AC Milan) și în 1997 un brazilian (Ronaldo – Barcelona/ Inter Milano).

Nici un fotbalist român nu a figurat între cei 50 de nominalizați sau între alți 40 „respinși”. (La ediția precedentă am fost reprezentați de Adrian Ilie, care nu a primit însă nici un punct.) Aviz „federalilor” din București...

Rivaldo

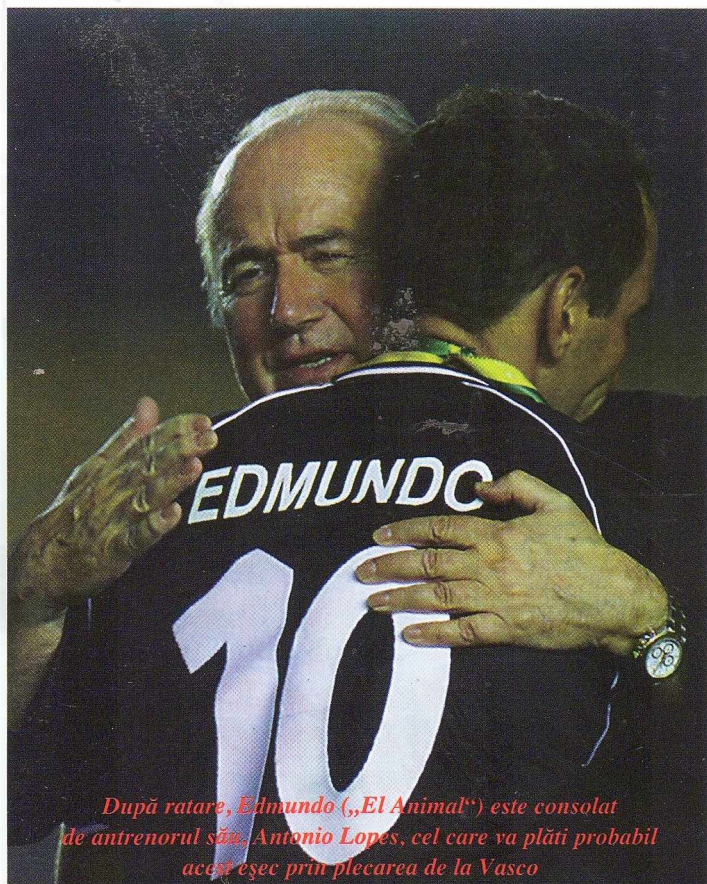
„Perla neagră” tot în frunte

Federația Internațională de Istorie și Statistică a Fotbalului (cu sediul la Wiesbaden, în Germania) a întocmit clasamentul celor mai reprezentativi fotbaliști din ultimii 100 de ani: 1. **PELE** (Edson Arantes do Nascimento) 1.705 p., 2. **Johan Cruyff** 1.303 p., 3. **Franz Beckenbauer** 1.228 p., 4. **Alfredo Di Stefano** 1.215 p., 5. **Diego Maradona** 1.214 p., 6. **Ferenc Puskas** 810 p., 7. **Michel Platini** 722 p., 8. **Garrincha** 624 p., 9. **Eusebio** 544 p., 10. **Bobby Charlton** 508 p. (Nici unul nu se mai află în activitate, iar Garrincha a decedat în 1983.)

Mundialito, între fiasco și excelent

Text: POMPILIU L. DUMITRESCU ■

Foto: ROMPRES ■

Așadar, Sepp Blatter, președintele FIFA, și-a văzut visul cu ochii: a luat ființă Campionatul Mondial al cluburilor, pentru a cărui organizare militase încă din decembrie 1993, pe când era doar secretarul general al forului mondial. Deocamdată, au fost invitate numai opt echipe, însă ingeniosul elvețian dorește ca, la următoarea ediție, din 2002, numărul acestora să ajungă la 32.

pionatele interne respective, iar M.U. declinând chiar participarea în Cupa Angliei) nu s-au prea omorât cu firea, după cum se va vedea, urmărind rezultatele din caseta de mai jos.

De remarcat că, după prima partidă, în care Beckham a fost eliminat, iar antrenorul Sir Alex Ferguson a fost trimis în tribună pentru proteste, ambii au fost suspendați la următorul joc pentru ca, în ultima apariție, echipa insulară să utilizeze aproape numai rezervele.

Vazquez, Luis Perez, Aguinaga și Delgado, ratând Cabrera), McManaman și Dorado „îngropându-i” pe iberici.

Referindu-ne doar la finală, cele două echipe braziliene nu au arătat prea mult din ceea ce făcea odinioară farmecul fotbalului „cariocas”. Surprinzător, acestea au împrumutat un stil aproape european, marcat de pragmatism și joc mai mult doar până la cele două careuri, abuzând în același timp de faulturi tactice sau practicând un marcaj strict. Deși au existat câteva ocazii la cele două porți, prudența exagerată de a nu primi gol a condus la un logic „scor alb”.

Chiar dacă păreri sunt împărțite, caracterizările oscilând între „fiasco” și „excelent”, „Mundialito” a pornit la drum. De la început s-a dovedit deosebit de generos în premii (28 milioane dolari în total), Corinthians încasând 6 milioane, Vasco – 5, Necaxa – 4, Real – 3, M.U., Melbourne, Al-Nassr și Raja – câte 2,5.

Prin voturile celor 1.200 de ziariști acreditați (din 30 de țări), Edilson (Corinthians) a fost desemnat **cel mai bun jucător** al competiției (221 puncte), fiind urmat de Edmundo (189 puncte) și Romario (125 puncte) – ambii de la Vasco. **Trofeul fair-play** a fost atribuit saudiților de la Al-Nassr, iar cu cele câte trei reușite, **Romario și Anelka** au împărțit titlul de golgeter.

Prima ediție (supranumită și „Mundialito”) a fost găzduită de Brazilia, în perioada 5–14 ianuarie, meciurile având loc pe celebrul stadion „Maracana” din Rio de Janeiro și pe „Morumbi” din Sao Paulo. Echipele participante (reprezentând toate continentele) au fost împărțite în două grupe: **Real Madrid** (deținătoarea Cupei Intercontinentale în '98), **Raja Casablanca** (campiona Africii), **Al-Nassr** (deținătoarea Supercupei Asiei) și **Corinthians** (campiona țării organizatoare) – **grupa A**, **Manchester United** (câștigătoare a Ligii Campionilor), **Necaxa** (învingătoare în Cupa Campionilor pentru zona CONCACAF), **South Melbourne** (primul loc în campionatul cluburilor din Oceania) și **Vasco da Gama** (câștigătoare a Copei Libertadores în '98) – **grupa B**.

Desfășurate în condiții puțin propice pentru fotbal (temperatură foarte ridicată și umiditate la fel), partidele n-au suscitât un interes deosebit în rândul spectatorilor, doar câteva mii asistând la meciul de deschidere Real Madrid – Al-Nassr, audiența sporind totuși la 35.000 de persoane care au ținut să urmărească „live” întâlnirea dintre Real și Corinthians. Din păcate pentru Blatter, cele două „europene” (al căror program a fost serios perturbat, acumulând restanțe în cam-

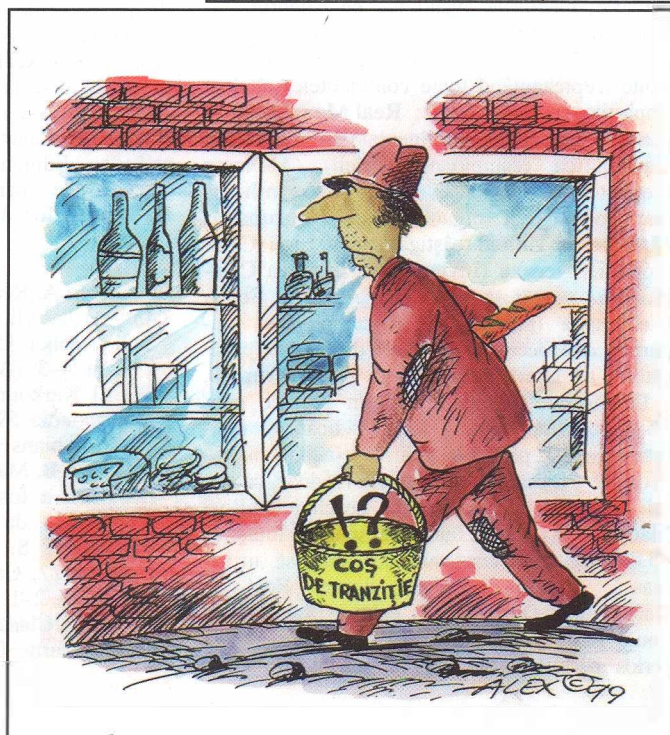
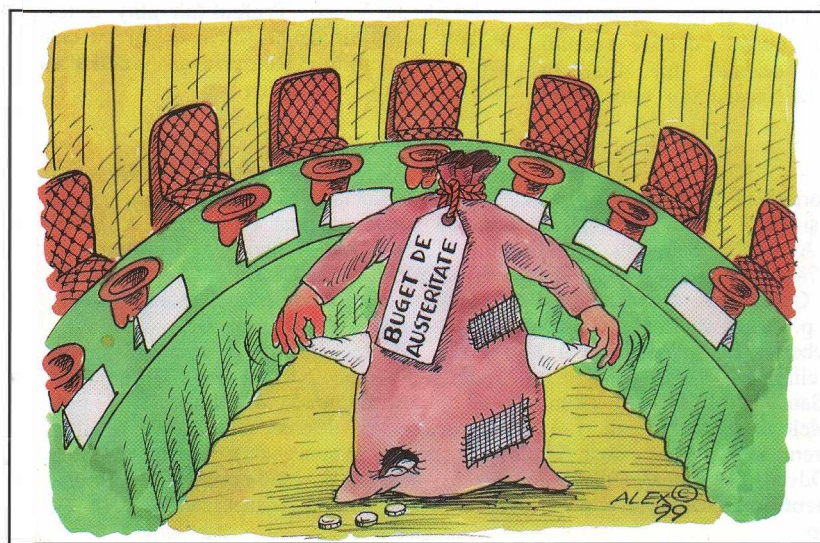
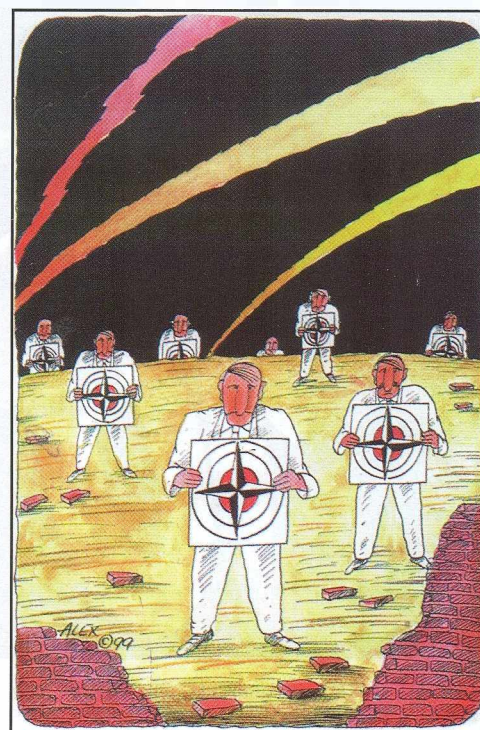
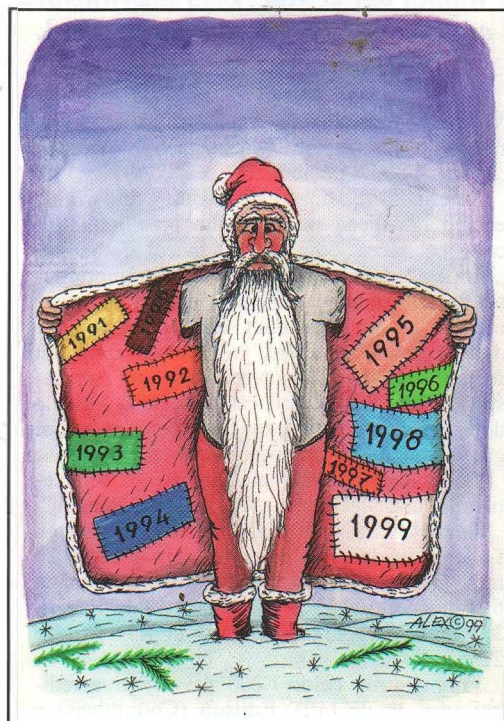
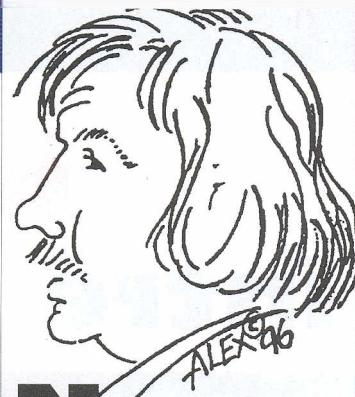
Potrivit regulamentului, primele clasate în cele două grupe și-au disputat finala, iar cele de pe pozițiile secunde, finala mică. Astfel, Corinthians – Vasco da Gama 0–0, respectiv Necaxa – Real Madrid 1–1, în ambele procedându-se la departajarea prin penalty-uri. Corinthians s-a impus cu 4–3 (au transformat Rincon, F. Baiano, Luizao și Edu, Marcelinho ratând), Edmundo ratând decisiv pentru Vasco. De partea cealaltă, tot 4–3, în favoarea celor de la Necaxa (au transformat

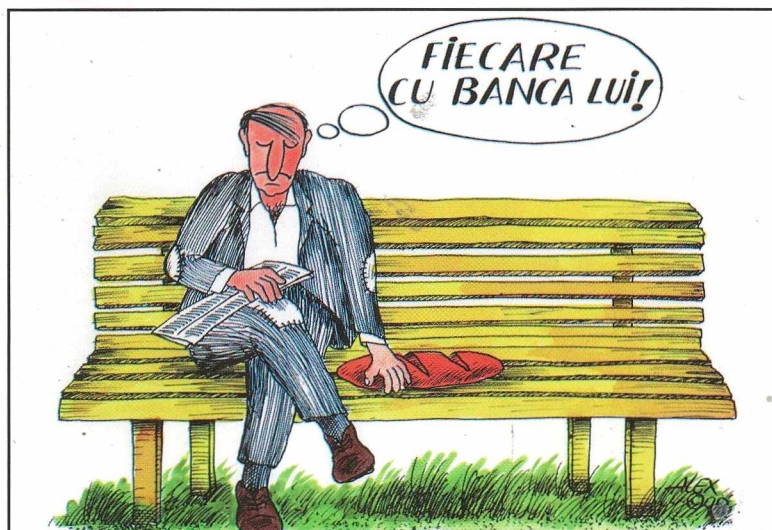
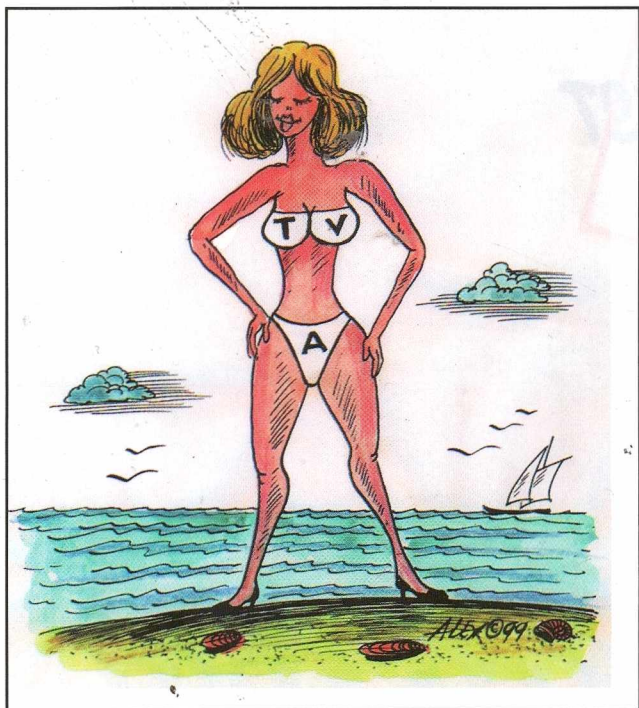
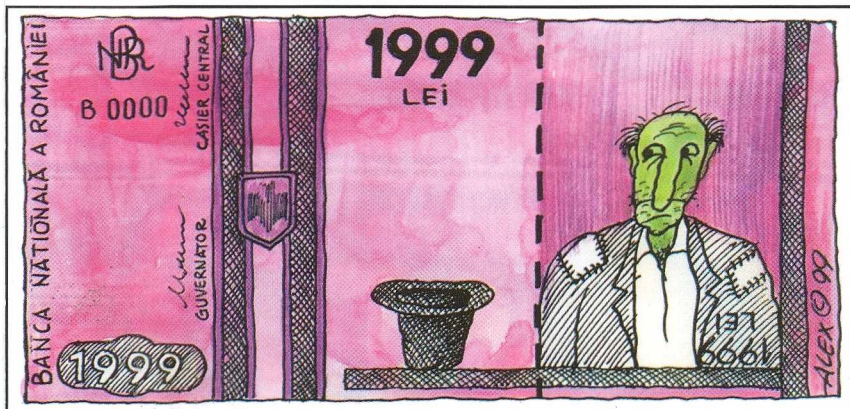
Grupa A. Real – Al-Nassr 3–1 (Anelka 21, Raul 64, Savio 69 – penalty/ Al Hussein 45 – penalty), Corinthians – Raja 2–0 (Luizao 50, Fabio Luciano 68); Real – Corinthians 2–2 (Anelka 15 și 72/ Edilson 29 și 65; în min. 83 Anelka a ratat un 11 m), Al-Nassr – Raja 4–3 (Al Amin 10, Bahji 49, Al Hussein 51, Saib 85/ Neijary 25, El Moubarki 67, El Karkouri 74); Real – Raja 3–2 (Hierro 49, Morientes 52, Geremi 88/ Achami 28, Moustaudia 59), Corinthians – Al-Nassr 2–0 (Ricardinho 25, Rincon 82). **Clasament final:** 1. Corinthians 7 p. (6–2), 2. Real 7 p. (8–5), 3. Al-Nassr 3 p., 4. Raja 0 p.

Grupa B. Manchester U. – Necaxa 1–1 (Yorke 81/ Montecinos 14; în min. 42 David Beckham a fost eliminat), Vasco da Gama – South Melbourne 2–0 (Felipe 53, Edmundo 86); Vasco da Gama – M. U. 3–1 (Romario 23 și 26, Edmundo 43/ Butt 81; 73.000 spectatori), S. Melbourne – Necaxa 1–3 (Anastasiadis 45/ Montecinos 18 – penalty, Delgado 27, Cabrera 78 – penalty; doar 5.000 spectatori pe „Maracana”!); Vasco da Gama – Necaxa 2–1 (Odvan 14, Romario 49/ Aguinaga 5), M.U. – S. Melbourne 2–0 (Fortune 8 și 20). **Clasament final:** 1. Vasco 9 p., 2. Necaxa 4 p. (5–4), 3. Manchester 4 p. (4–4), 4. Melbourne 0 p.

ANUL 1999

văzut de AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

ADVERTISING & PROMOTION

Adevărata noastră ADresă este clientul. Strategia ADoptată de noi pentru transformarea dv. în ADept al stilului ADJUST este reprezentată de serviciile noastre AD-hoc, ADiacente unei activități de concepție ADâncă. Vă vom ADemeni să ADeați imediat la o ofertă ADaptată tuturor pretențiilor. Ne veți ADora...

ADJUST – just AD

Tel./Fax: 232.14.43

Cristina Vanea

Este unul dintre cei mai buni astrologi ai României, un cercetător care chiar știe carte și care a lucrat enorm pentru a deveni ceea ce este, un as al acestei științe regale.

Previziuni generale – februarie 2000

Berbec

Sunteți preocupat de punerea în practică a unora dintre planurile dv. secrete. Eforturile pe care le faceți în plan profesional vor fi apreciate de superiorii ierarhici și în consecință veniturile dv. vor înregistra o creștere. Ați putea face o cucerire din anturajul dv. apropiat.

Taur

Unele dintre rezolvările pe care le așteptați de atâta timp s-ar putea concretiza în această lună. Relația cu prietenii vă favorizează, cu condiția să nu vă exprimați suspiciunile – se va vedea în scurtă vreme că ele nu sunt întemeiate. După 22 februarie ar fi bine să nu vă mai implicați în activități financiare.

Gemeni

Ca de obicei, activitățile sociale vă vor face mare plăcere; acum cu atât mai mult cu cât veți avea succes. În prima jumătate a lunii ați putea câștiga o sumă importantă, ca urmare a unei realizări profesionale. N-ar fi exclus nici să primiți un cadou substanțial.

Rac

Capacitățile dv. intelectuale ating un maximum, așa încât, dacă aveți de dat un examen sau de luat decizii în chestiunile importante, rezultatele vă vor satisface. În cazul în care doriți să faceți o călătorie este posibil să primiți o aprobare. În a doua jumătate a lunii ar fi de dorit să vă manifestați cu prudență.

Leu

Greutățile cu care v-ați confruntat până acum vor continua să vă necăjească, dar, din fericire, energia de care dispuneți vă va ajuta să depășiți momentele dificile. Spre sfârșitul lunii sănătatea vă va crea unele probleme. În schimb, veți reuși să găsiți colaboratori pentru proiectele dv.

Fecioară

Vi se va face o propunere de colaborare care ar putea reprezenta o recunoaștere a meritelor dv. Feriți-vă să semnați acte oficiale în intervalul 12–15 februarie sau 27–29 februarie. Câștigurile ar putea veni prin intermediul activităților extraprofesionale. Ființa iubită ar putea pune și ea umărul la îmbunătățirea situației dv. materiale.

Balanță

La slujbă veți avea mult de lucru și veți face față cu greutate tuturor cerințelor. Relația cu membrii familiei se va îmbunătăți în prima jumătate a lunii. Activitățile de divertisment vă vor ajuta să vă mai relaxați, dar vă vor face să cheltuiți o mulțime de bani.

Scorpion

Cineva din familia dv. ar putea avea o reușită în plan socio-profesional. În plan sentimental, inițiativele vă pot favoriza. Unele dintre problemele pe care le aveți în relația de cuplu se pot soluționa – cel puțin pentru moment. Dacă aveți o problemă de sănătate, aceasta s-ar putea ameliora.

Săgetător

În relația cu ființa iubită este foarte posibil să aveți realizări. Bucurii vă vor aduce și membrii mai tineri ai familiei, care vor înregistra câteva succese. În gospodărie ați putea face unele schimbări; n-ar fi exclus nici ca o rudă apropiată să vă propună o colaborare.

Capricorn

Pentru dv. luna februarie reprezintă debutul unei perioade în care șansa vă va favoriza. Chiar dacă veți fi agitat, neliniștit, până la urmă veți reuși să duceți la bun sfârșit toate activitățile în care sunteți angrenat. Ceva neplăceri ar putea să apară la serviciu.

Vărsător

Veți face eforturi pentru a vă îmbunătăți situația materială, iar rezultatele vă vor satisface. Activitățile comerciale, ca și cele financiar-bancare vă vor favoriza – până pe 21 februarie. În familie situația pare a se îmbunătăți cât de cât.

Pești

Traversați o perioadă destul de agitată, cu schimbări de tot felul și cu decizii ce trebuie luate în domenii de importanță minoră. Din fericire, veți reuși să vă depășiți subiectivismul și să alegeți exact soluția potrivită pentru orice problemă.

Pozițiile astrelor din această lună favorizează mai degrabă inspirația decât raționamentul riguros. Canalizarea energiei spre scopuri practice se va face cu mai multă ușurință în a doua jumătate a lunii, când și nevoia de manifestare va fi mult mai mare. Tot atunci ar putea să apară rezolvări

ale unor probleme materiale. Semnarea actelor nu este avantajoasă în ultimele zile ale lunii februarie. Zilele cele mai favorabile sunt cele cuprinse între 3–7 februarie, când relațiile sociale pot fi îmbunătățite. O perioadă defavorabilă este 27–29 februarie.

Simboluri

A MĂRGINI A PRETINDE				CERUTUL MĂINII SUNĂ CADENȚAT					
	C	E			R	E			
PARCELĂ A ÎMBINA		L			O		T		
	L	I			P		I		
SMOC DE PĂR LEGENDĂ		M			O		T		
	M	I			T			RISCANTĂ	
CEREMONIE CELEBRITATE	S		EMBLEMĂ CĂSĂTORIE	S		INS CUTĂ!	T	I	P
	S	O	M	I	T	A	T	E	
TĂIS CĂPRIOR	L	A	M	A		ORE! MIOARE	O	R	
	C	E	R	B		SAU A ÎNFĂPTUI	O	R	I
NOATENI SCRIERI ISTORICE	M	I	D	R	I		CUREA!		C
	A	N	A	L	E		CAREU! NAVE	R	U
MIJLOC DE TIJĂ! SET!	I	J			A	U	A	L	
	S	T		ACELA BĂRBIERIT	A	L	A		TRAGE CU OBUZE
ACTRIȚĂ A SE OPRI	A	R	T		I	S	T	A	
	S	T	A		STĂPÂNUL ZEILOR DIN OLIMP	2	E	U	S
A RATA	E	S	U	A		NEA!	N	A	DP

PUBLICATIILE

Flacăra

Societate comercială înmatriculată la
Oficiul Registrului Comerțului București
sub nr. J. 40/5888/1991 din 04.07.1991
Cod Fiscal R 1582276

Consiliul de Administrație:

Președinte - director general:
GEORGE ARION

Membri: Manuela Ruxandra Arion, Alexandru Păsărin

Director general-adjunct: **ALEXANDRU PĂSĂRIN**

Director executiv: **BEATRICE ANCA ARION**

Director difuzare: **GABRIEL BUMB**

Contabil șef: **ELENA ANGHEL**

Secretariat: **ILEANA TEȘLEANU** Tel: 224.36.88; 224.37.44

Fax: 224.37.13

Adresa: București, sectorul 1, Piața Presei nr. 1, cod 71341.

Cont lei: 2511.1-789.1/ROL BCR, sector 1, București

Cont valută: 2511.1-789.3/AUSD BCR, sector 1, București

2511.1-789.2/DM BCR, sector 1, București

Fundația „Premiile Flacăra - România”

Președinte:

GEORGE ARION

Director executiv:

MANUELA RUXANDRA ARION

Cont lei: 2511.1-1373.1/ROL

BCR sector 1, București

Cod Fiscal 9607228

Flacăra

Redactor șef: **ALEXANDRU ARION**

■ SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE - Petruț Stoian

■ REDACTORI - Ciprian Enea, Toma Roman jr.

■ SPORT - Pompiliu-Laurențiu Dumitrescu

■ FOTOREPORTER - Florin Ioniță

■ CORECTURĂ - Angela Ștefănescu

■ COLABORATORI PERMANENȚI - Nicolae Balotă, Grigore

Constantinescu, Remus Andrei Ion, Victor Niță, Horia

Pătrașcu, Ioana Preda, Alex Ștefănescu, Tudor Călin Zorojanu

■ CORESPONDENȚI ÎN STRĂINĂTATE - Gabriela Adam-

Opați (Austria), Ștefan Nicolae, Alexandru Graur (Italia)

REBUS

Redactor șef: **MIHAI ZGUBEA**

REBUSACHE

Redactor șef: **CONSTANTIN GRIGORE**

Mini-REBUS

Redactor șef: **DANIEL POPA**

■ REDACTOR ARTISTIC: Aurel Ștefan Alexandrescu

■ CORECTURĂ: Ioan Grigoriuță

TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ:

RAMONA DUMITRESCU, Maria Călin,

Violeta Enache, Felix Grigore, Doru Viniliță

DIETZARE (222.66.28; 222.67.38): Ionuț Ștefan Bojan, Elizabeta

Costea, Paul Gabriel Ene, Cătălin Helișan, Valerică Leon, Daniel

Nica, Valeriu Radu

FINANCIAR-CONTABIL: Florența Tudor

ADMINISTRATIV: Liliana Crețu, Ionel Blagoci, Mihai Spiridon

Cititorii din țară și din străinătate se pot abona prin Societatea

Comercială „Publicațiile Flacăra” S.A., telefon 222.66.28

222.67.38, fax. 224.37.13. la adresa: Piața Presei nr. 1, sector 1,

cod 71341 - București, România

Cititorii se pot abona și prin **S.C. MT PRESS IMPEX S.R.L.**,

București Tel./Fax: 01/627.66.65; 01/323.38.56

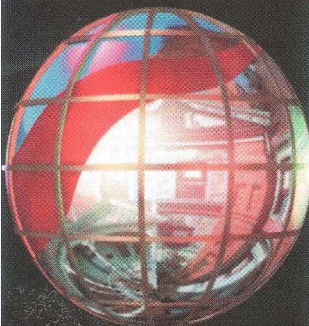
Foarte important!

Potrivit art. 206 CP, responsabilitatea juridică pen-
tru conținutul articolului aparține autorului. De
asemenea, în cazul unor agenții de presă și per-
sonalități citate, responsabilitatea juridică le aparține.

ISSN: 1220-773x

Tipar: **MEGApress holdings s.a.**

CONIMPEX

CONSTRUCȚII ȘI SERVICII

SEDIUL CENTRAL :
ROMANIA - BUCUREȘTI
Calea 13 Septembrie
Nr. 129 - sector 5
tel: (40-1)-410 50 80
410 24 60, 312 88 43
fax: 410 16 61

DIRECTIA PROIECTARE
SI SERVICII IMOBILIARE
Bucuresti
Strada Orzari -3-sect 2
tel: (40-1)-323 34 89
fax: 410 16 61

CONIMPEX HOLDING CO. este format din două firme cu capital integral privat, cu personalitate juridică română:

CONIMPEX COMPANY SRL.

Nr.Reg.com. J 40 /8128 /1991, s-a clasat în 1997 pe locul 7 în *Topul Național al Firmelor* la categoria "firme mari de construcții din sectorul privat", și pe locul 3 în *Topul Firmelor din Municipiul București* - categoria firmelor mari de construcții.

CONIMPEX GROUP S.A.

Nr.Reg.Com. J 40/2415/1994, cu realizări similare dar cu un obiect de activitate mai larg.

Grupul de firme CONIMPEX are sediul central și bazele principale de producție în București, și sucursale în județele: VÂLCEA, PRAHOVA, HARGHITA și ARGEȘ, astfel încât poate desfășura activități pe o arie largă, incluzând județele Ilfov, Dâmbovița, Călărași, Ialomița, Covasna și Brașov.

Obiectul principal al activității grupului de firme CONIMPEX este plasat în domeniul construcțiilor: clădiri civile și industriale, drumuri și poduri, lucrări edilitare, etc.

Pentru aceste categorii de lucrări, firmele CONIMPEX oferă execuție completă în antrepriză generală și servicii auxiliare:

- studii și asistență tehnico - economică,
- proiectare urbană și arhitectură peisageră,
- proiectare completă pentru noi obiective de investiții, renovări, consolidări, amenajări, extinderi,
- obținerea avizelor și autorizației de construire,
- design publicitar și intermedieri imobiliare.

PROIECTARE ASISTATĂ DE COMPUTER

PROFILUL COMPANIEI

OBIECTIVE INDUSTRIALE

CLĂDIRI DE BIROURI ȘI BĂNCI

HOTELURI ȘI SPITALE

CASE ȘI VILE

RENOVĂRI, CONSOLIDĂRI, EXTINDERI

